

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

Süleyman CAN

**RESMİ VE ÖZEL OKULLARDAKİ OKUL YÖNETİCİLERİ VE
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN LİDERLİK DAVRANIŞI
YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI**

**TC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMAN YAYINLARI**

DOKTORA TEZİ

110108

**TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Nihal ÖREN**

ERZURUM-2002

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalının Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Dalında jürimiz tarafından Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nihal ÖREN
Danışman/Jüri

Prof. Dr. Muhittin AŞKIN
Jüri

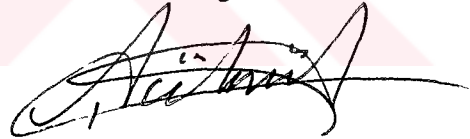
Prof. Dr. M. Akif ZİYAGİL
Jüri

Doç. Dr. Mehmet BAŞTÜRK
Jüri

Yard. Doç. Dr. Şükrü ADA
Jüri

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. 25 MART 2002

Doç. Dr. Vahdettin BAŞÇI
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO.
ÖZET	II
ABSTRACT	III
ÖNSÖZ	IV
ŞEKİLLER	V
TABLolar LİSTESİ	VI
GRAFİKLER LİSTESİ	XI
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1.Eğitim	1
1.1.2.Beden Eğitimi	2
1.1.3.Okul Yönetimi	6
1.1.4.Liderlik	9
1.2. Problem	42
1.3.Alt Problemler	42
1.4. Denenceler	43
1.5. Araştırmanın Önemi	44
1.6. Sayıtlar	45
1.7. Sınırlılıklar	45
1.8. Tanımlar	46
1.9. Kısaltmalar	49
İKİNCİ BÖLÜM	50
2. İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR	50
2.1. Dünyada ve Türkiye’de Liderlik Davranışlarıyla İlgili Yapılan Yayınlar ve Araştırmalar	50
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	58
3. YÖNTEM	58
3.1. Araştırma Yöntemi	58
3.2. Evren ve Örneklem	58
3.3. Veri Toplama Teknikleri	60
3.4. Verilerin Analizi	62
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	64
4. BULGULAR VE YORUM	64
BEŞİNCİ BÖLÜM	231
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	231
5.1. Sonuçlar	231
5.2. Öneriler	237
KAYNAKLAR	239
EKLER	248
EK-1 ARAŞTIRMA İZİN ONAYLARI	249
EK-2 ANKET ÖRNEĞİ	252
ÖZGEÇMİŞ	256

ÖZET

DOKTORA TEZİ

RESMİ VE ÖZEL OKULLARDAKİ OKUL YÖNETİCİLERİ VE BEDEN EĞİTİMİ
ÖĞRETMENLERİNİN LİDERLİK DAVRANIŞI YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Süleyman CAN

Danışman : Prof. Dr. Nihal ÖREN

2002-SAYFA :256

Jüri : Prof.Dr. Nihal ÖREN

Yard.Doç.Dr.Şükrü ADA

Doç.Dr.Mehmet BAŞTÜRK

Prof.Dr.M.Akif ZİYAGİL

Prof.Dr.Muhittin AŞKIN

Bu araştırmanın amacı, eğitim-öğretim sistemimizdeki yeri ve önemi nedeniyle, liderlik boyutlarından “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutlarının resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerine göre gösterilme sıklığını belirlemektir.

Araştırma, Antalya ili ve ilçelerindeki 116’sı resmi, 29’u özel olmak üzere 145 okul, 617 yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinden elde edilen verilerden oluşmuştur. Ankette beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Yöneticilere uygulanan anketlerin 339’u resmi, 56’sı özel olup toplam sayısı 395’dir. Beden Eğitimi Öğretmenlerine uygulanan anketlerin 181’i resmi, 41’i özel olmak üzere toplam sayısı 222’dir. Genel toplamda ise 617 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Veriler, Liderlik Davranışlarını Belirleme Anketi (LBDQ)’ nin “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutunda yer alan 30 maddelik liderlik davranışından oluşan anket ile elde edilmiştir.

Toplanan veriler frekans, yüzde ve $\bar{X}$ ’lar alınarak çözümlenmiştir. Resmi ve özel okul yöneticileri ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı “t” testiyle 0.05 önem düzeyinde sınanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda; Liderlik davranışlarından “Yapıyı Kurma” boyutunda resmi okul yöneticileri ile özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında bazı maddelerde anlamlı fark bulunmuş; bazı maddelerde anlamlı fark bulunmamıştır.

Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ile özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında bazı maddelerde anlamlı fark bulunmuş; bazı maddelerde anlamlı fark bulunmamıştır.

Liderlik davranışlarından “Anlayış Gösterme” boyutunda resmi okul yöneticileri ile özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında bazı maddelerde anlamlı fark bulunmuş, diğer maddelerde anlamlı fark bulunmamıştır. Resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri ile özel okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında bazı maddelerde anlamlı fark bulunmuş; bazı maddelerde anlamlı fark bulunmamıştır.

Dolayısıyla yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri okullarında birer lider olmalı ve gerçek manada liderlik davranışı sergileyebilmelidirler. Ayrıca, “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarını oluşturabilmek için okul yöneticileri; öğretmenler, Beden Eğitimi Öğretmenleri ise öğrenciler ile iyi bir uyum, işbirliği ve iletişim ağı kurmalı, çağdaş bir eğitim-öğretim ortamı yaratmalıdırlar.

ABSTRACT
Ph.D.THESIS

**A COMPARISON OF SCHOOL MANAGERS AND PHYSICAL TRAINING TEACHERS IN
TERMS OF LEADERSHIP IN STATE SCHOOLS AND PRIVATE SCHOOLS**
Süleyman CAN

Advisor : Prof. Dr. Nihal ÖREN

2002-PAGE :256

Jury : Prof.Dr. Nihal ÖREN

Assist.Prof.Dr.Şükrü ADA

Assoc.Prof.Dr.Mehmet BAŞTÜRK

Prof.Dr.M.Akif ZİYAGİL

Prof.Dr.Muhittin AŞKIN

This study was conducted to determine the display frequency of the "initiation of structure" and "consideration" dimensions of leadership in view of the managers and physical training teachers in both private and state schools.

The research was based on data obtained from 617 teachers and managers of 145 schools, 116 state and 29 private. Five-point rating scale was used in questionnaire. In total 617 questionnaire was evaluated; 395 managers from 339 state and 56 private schools; and 222 physical training teachers from 181 state and 41 private schools.

The data collection tool was a questionnaire, which was consisted of questions in "initiation of structure" and "consideration" dimensions of leadership in "Leadership Behaviour Description Questionnaire".

The data was evaluated by calculating frequency, percentage and means. The difference of views among managers and physical training teachers both in state and private schools were investigated using "t" test within 0.05 significance limits.

According to the results, a significant difference was found between the views of state school managers and private school managers on some questions whereas some were insignificant.

A significant difference was found between the views of state and private school physical training teachers on some questions in "initiation of structure" dimension but insignificant difference was on some.

A significant difference on some questions in "consideration dimension" between views of state and private school managers while differences on some questions were insignificant. The views of physical training teachers on some questions" from state and private schools were significantly different while on some questions were insignificant.

Thus, managers and physical training teachers should be a leader in their schools and display leadership behaviour. Moreover, school managers should establish a good relation ship and cooperation with physical training teacher and students and create a modern teaching – learning environment in order to display the "initiation of structure" and "consideration" aspects.

ÖNSÖZ

Bu araştırmada; Liderlik Davranışlarını Betimleme Anketi (LBDQ)'nin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarına ilişkin olarak resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik davranışları ile ilgili görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın başlangıcından bitimine kadar her türlü ilgi ve desteğini gördüğüm tez danışmanım Prof.Dr. Nihal ÖREN'e ,

Doktora çalışmam süresince bilgilerine ve yardımlarına başvurduğum hocam, Prof.Dr.Muhittin AŞKIN ve Yard.Doç.Dr. Şükrü ADA'ya,

Araştırma da anketleri cevaplandıran Antalya ilindeki tüm yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenleri ile anketlerin uygulanması sırasında büyük yardımlarını ve desteklerini gördüğüm, ağabeylerim Remzi CAN, Dilaver CAN ve Füzun ORHUN'a,

Araştırmanın istatistiksel analizlerinin yapılmasında katkıda bulunan arkadaşım Necip Fazıl KİSHALI'ya,

Benim için gösterdikleri tüm sevgi ve özverilerden dolayı sevgili annem ve babama , araştırmanın yürütülmesi sürecinde manevi destek ve yardımlarda bulunan eşim Şendil CAN ve oğlum M.Buğra CAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

ŞEKİLLER

	Sayfa
	No.
Şekil 1. Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlükte İletişim Boyutları.....	36

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
	No.
Tablo 1.1. Liderlik Davranışının İki Boyutu Arasındaki İlişkiler.....	24
Tablo 3.1. Evren ve Örneklemdeki Yöneticilerin Sayıları.....	59
Tablo 3.2. Evren ve Örneklemdeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sayıları.....	59
Tablo 3.3. Evren ve Örneklemdeki Toplam Denek Sayısı.....	59
Tablo 3.4. Örneklemdeki Deneklerin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı.....	60
Tablo 4.1. Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Yöneticilerin Görüşleri	64
Tablo 4.2. “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı.....	65
Tablo 4.3. “Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	66
Tablo 4.4. “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	68
Tablo 4.5. “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	70
Tablo 4.6. “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	72
Tablo 4.7. “Okuldaki Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	74
Tablo 4.8. “Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	76
Tablo 4.9. “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	78
Tablo 4.10. “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	80
Tablo 4.11. “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	82
Tablo 4.12. “Yönetici Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	84
Tablo 4.13. “Öğretmenlerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	86
Tablo 4.14. “Öğretmenlere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı....	88

Tablo 4.15.	“Öğretmenlerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	90
Tablo 4.16.	“Öğretmenlerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	92
Tablo 4.17.	Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Yöneticilerin Görüşleri.....	99
Tablo 4.18.	“Öğretmenlerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	100
Tablo 4.19.	“Öğretmenlerin Okulumuzda Görevli Bulunmaktan Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.	101
Tablo 4.20.	“Kolay ve Anlaşılır Bir Yönetici Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	103
Tablo 4.21.	“Öğretmenleri Dinlemeye Zaman Ayırırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	105
Tablo 4.22.	“Okulu Yönetirken Öğretmenlere Her Hangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	107
Tablo 4.23.	“Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	109
Tablo 4.24.	“Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	111
Tablo 4.25.	“Eğitimle İlgili Konularda Öğretmenlere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	113
Tablo 4.26.	“Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	115
Tablo 4.27.	“Bütün Öğretmenlere Arkadaş Gibi Davranırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	117
Tablo 4.28.	“Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	119
Tablo 4.29.	“Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	121
Tablo 4.30.	“Görüşmelerimde Öğretmenlerin Kendilerini Rahat Hissetmeleri Sağlarım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	123

Tablo 4.31.	“Öğretmenlerce Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	125
Tablo 4.32.	“Eğitimle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğretmenlerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	127
Tablo 4.33.	Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri	135
Tablo 4.34.	“Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı.....	136
Tablo 4.35.	“Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	138
Tablo 4.36.	“Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	140
Tablo 4.37.	“Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	142
Tablo 4.38.	“Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	144
Tablo 4.39.	“Okulda Sporla İlgili Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar veririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	146
Tablo 4.40.	“Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	148
Tablo 4.41.	“Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	150
Tablo 4.42.	“İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	152
Tablo 4.43.	“İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	154
Tablo 4.44.	“Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğrenci ve Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	156
Tablo 4.45.	“Öğrencilerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	158
Tablo 4.46.	“Öğrencilere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı....	160
Tablo 4.47.	“Öğrencilerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	162

Tablo 4.48.	“Öğrencilerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	164
Tablo 4.49.	Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri.....	172
Tablo 4.50.	“Öğrencilerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	173
Tablo 4.51.	“Öğrencilerin Okulumuzda Öğrenim Görmekten Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.	175
Tablo 4.52.	“Kolay ve Anlaşılır Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	177
Tablo 4.53.	“Öğrencileri Dinlemeye Zaman Ayırırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	179
Tablo 4.54.	“Okulda Sportif Faaliyetler Yaparken Öğrencileri Her Hangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	181
Tablo 4.55.	“Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	183
Tablo 4.56.	“Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	185
Tablo 4.57.	“Beden Eğitimiyle İlgili Konularda Öğrencilere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	187
Tablo 4.58.	“Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	189
Tablo 4.59.	“Bütün Öğrencilere Arkadaş Gibi Davranırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	191
Tablo 4.60.	“Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	193
Tablo 4.61.	“Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkındır” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	195
Tablo 4.62.	“Görüşmelerimde, Öğrencilerin Kendilerini Rahat Hissetmeleri Sağlarım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	197
Tablo 4.63.	“Öğrenciler Tarafından Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	199
Tablo 4.64.	“Beden Eğitimiyle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğrencilerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı	201
Tablo 4.65.	Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” Boyutlarındaki Liderlik Davranışlarının Gösterilme Sıklığı.....	209

Tablo 4.66.	Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” Boyutlarındaki Liderlik Davranışlarının Gösterilme Sıklığı.....	216
Tablo 4.67.	Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Konusunda, Resmi Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	223
Tablo 4.68.	Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Konusunda, Resmi Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	225
Tablo 4.69.	Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Konusunda, Özel Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	227
Tablo 4.70.	Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Konusunda, Özel Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.....	229

GRAFİKLER LİSTESİ

		Sayfa No.
Grafik 4.1.	“Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı.....	65
Grafik 4.2.	“Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	67
Grafik 4.3.	“Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	69
Grafik 4.4.	“Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	71
Grafik 4.5.	“Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	73
Grafik 4.6.	“Okuldaki Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	75
Grafik 4.7.	“Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	77
Grafik 4.8.	“Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	79
Grafik 4.9.	“İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	81
Grafik 4.10	“İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	83
Grafik 4.11.	“Yönetici Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	85
Grafik 4.12.	“Öğretmenlerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	87
Grafik 4.13.	“Öğretmenlere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı....	89
Grafik 4.14.	“Öğretmenlerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	91
Grafik 4.15.	“Öğretmenlerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	93

Grafik 4.16.	“Öğretmenlerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	100
Grafik 4.17.	“Öğretmenlerin Okulumuzda Görevli Bulunmaktan Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.	102
Grafik 4.18.	“Kolay ve Anlaşılır Bir Yönetici Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	104
Grafik 4.19.	“Öğretmenleri Dinlemeye Zaman Ayırırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	106
Grafik 4.20.	“Okulu Yönetirken Öğretmenlere Her Hangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	108
Grafik 4.21.	“Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	110
Grafik 4.22.	“Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	112
Grafik 4.23.	“Eğitimle İlgili Konularda Öğretmenlere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	114
Grafik 4.24.	“Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	116
Grafik 4.25.	“Bütün Öğretmenlere Arkadaş Gibi Davranırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	118
Grafik 4.26.	“Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	120
Grafik 4.27.	“Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	122
Grafik 4.28.	“Görüşmelerimde Öğretmenlerin Kendilerini Rahat Hissetmeleri Sağlarım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	124
Grafik 4.29.	“Öğretmenlerce Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	126
Grafik 4.30.	“Eğitimle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğretmenlerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	128
Grafik 4.31.	“Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı.....	136

Grafik 4.32. “Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	138
Grafik 4.33. “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	140
Grafik 4.34. “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	142
Grafik 4.35. “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	144
Grafik 4.36. “Okulda Sporla İlgili Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar veririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	146
Grafik 4.37. “Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	148
Grafik 4.38. “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	150
Grafik 4.39. “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	152
Grafik 4.40. “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	154
Grafik 4.41. “Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğrenci ve Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	156
Grafik 4.42. “Öğrencilerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	158
Grafik 4.43. “Öğrencilere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı....	160
Grafik 4.44. “Öğrencilerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	162
Grafik 4.45. “Öğrencilerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	164
Grafik 4.46. “Öğrencilerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	172
Grafik 4.47. “Öğrencilerin Okulumuzda Öğrenim Görmekten Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.	175
Grafik 4.48. “Kolay ve Anlaşılır Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	177

Grafik 4.49.	“Öğrencileri Dinlemeye Zaman Ayırırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	179
Grafik 4.50.	“Okulda Sportif Faaliyetler Yaparken Öğrencileri Her Hangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	181
Grafik 4.51.	“Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	183
Grafik 4.52.	“Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	185
Grafik 4.53.	“Beden Eğitimiyle İlgili Konularda Öğrencilere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	187
Grafik 4.54.	“Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	189
Grafik 4.55.	“Bütün Öğrencilere Arkadaş Gibi Davranırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	191
Grafik 4.56.	“Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	193
Grafik 4.57.	“Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	195
Grafik 4.58.	“Görüşmelerimde, Öğrencilerin Kendilerini Rahat Hissetmeleri Sağlarım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	197
Grafik 4.59.	“Öğrenciler Tarafından Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı.....	199
Grafik 4.60.	“Beden Eğitimiyle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğrencilerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilmesi Sıklığı	201

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, problem, alt problemler, denenceler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Türkiye'yi kurtaracak, yarınlara güvenle, umutla taşıyacak olan sistem eğitimidir. Eğitimin uygulayıcıları ise öğretmenler ve okul yöneticileridir. Öğretmenlik ve okul yöneticiliği eğitimcilik demektir. Öğretmenlik mesleği içinde yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yeri ve önemi büyüktür. Beden Eğitimi Öğretmenliği ve okul yöneticiliği; özveri, beceri, sabır ve sevgi ister. Bunların ise kendine özgü yöntemleri ve kuralları vardır. Okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bunları bilmesi, bunların oluşturulması için de yetiştirilmesi sırasında kendilerine ATATÜRK İlke ve İnkılapları doğrultusunda kazandırılması gerekmektedir.

1.1.1. Eğitim

Eğitim; insanlığın var olduğu günden beri söz konusu olup önemli bilim adamları tarafından ortaya konmakla birlikte bir çok tanımı yapılmıştır.

Eğitim; yaygın bir biçimde “İnsanın kişiliğini besleme süreci” ve “İnsan sermayesine yapılan yatırım” olarak kabul edilmektedir. En genel anlamda “istendik davranış oluşturma” ya da “istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerini ahlak standartlarının bilgi ve beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir. Bu anlamda eğitim, “bireyi istendik nitelikle kültürleme süreci” dir (Senemoğlu, 1997, s.33).

Eğitim; Geniş anlamda, kişinin toplum davranışlarına, ahlak ve estetik ölçülerine, inanış ve yaşama anlayışına sağlıklı uyuma yardım eden bir süreç olarak görülebilir (Varış, 1994, s.23).

Eğitim; Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin, özellikle de okulun etkisi altında sosyal yeterlik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (Fidan, 1996).

Eğitim; Önceden saptanmış ilkelere göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir (Oğuzhan, 1993).

Eğitim; Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma sürecidir (Ertürk, 1973).

Bunun yanında farklı eğitimcilerin eğitimi farklı şekillerde tanımladıkları da dikkati çekmektedir. Bunlardan Emile Durkheim eğitimi; “sosyal hayat bakımından yetişmiş nesillerin, henüz bu hayata ulaşmamış olan nesiller üzerindeki etkileridir” şeklinde tanımlamaktadır.

J.J.Rousseou’ya göre eğitim; tabiata göre insan yetiştirmedir. İ.Hakkı Baltacıoğlu’na göre eğitim; çocukları hayata hazırlama sürecidir. Y.Has Hacib’e göre eğitim; olumlu davranışları kazanma ve bu şekilde hayata hazırlama sürecidir. Kant’a göre eğitim ise; insanların mükemmelleştirilmesidir (Celkan, 1993, s.46-47).

“Eğitimle; toplumun ihtiyaçlarını karşılayıcı, yetenekleri ortaya çıkarıcı ve geliştirici, sorunları doğru çözümleyen, akılcı düşünebilen, tarihsel ve ulusal değerleri benimsetici ve koruyucu, sanayi ve sanayi ötesi toplumu olmanın getireceği problemleri çözebilecek nitelikte, başarıma isteği ile dolu ve girişimci insanların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır” (Koç, 1988, s.7).

Eğitim; çabaların genel amacı, kuşkusuz yetişmekte olan çocukların ve gençlerin, topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardım etmektir. Bu uyumun gerçekleştirilmesi için bireylerin yetenekleri, eğitim yoluyla en son sınırına kadar geliştirilir ve insan davranışları eğitim amaçları doğrultusunda değiştirilir (Varış, 1985, s.5).

1.1.2. Beden Eğitimi

Günümüzde Beden Eğitimi ve Spor cinsiyet, yaş, ırk, din, dil farkı gözetmeksizin bireysel anlaşma, toplumsal kaynaşma ve milletlerarası ilişkiler kurma, birlik beraberlik gösterme açısından oldukça büyük öneme sahiptir.

Gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler Beden Eğitimi ve Sporun önemini iyi kavramış olup bu uğraşı boş zaman faaliyeti olmaktan kurtararak daha ileri götürmüş, eğitim- öğretim kurumlarında ders yoğunluğunu artırmıştır.

Beden Eğitimi; oyun, cımnastik ve spor gibi eğitici bütün bedensel etkinlikleri içeren genel bir kavram olup bedensel etkinlikler içinde ve bedensel etkinlikler aracılığı ile eğitimidir. Beden Eğitimi, pedagojik bir disiplin, bir bilim ve sanat olup eğitim biliminde olduğu gibi insanın davranış ve alışkanlıklarına yöneltilmiş bir disiplindir (Güneş, 2001, s.2).

Beden Eğitimi; Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh, fikir gelişimini sağlamaktır. Oyun, jimnastik ve sportif çalışmaların bütünü ile kişinin bedence sağlam, fikirce uyanık ve ruhen sağlıklı olmasının aracı görüntüsündedir (Yavaş, İlhan, 1997 , s.23).

Beden Eğitimi; kişiyi bedenlen, ruhen, fikren geliştirmek, kişiyi günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazırlamak, kişiye Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda milli şuur ve yurttaşlık duygusu kazandırmaktır.

Beden Eğitimi; organizmanın bütünlük ilkesine dayalı olarak yapılan tüm kişilik eğitimidir (Yavaş ve İlhan, 1997 ,s.23).

Beden Eğitimi; Sağlıklı, güçlü, mutlu olma; kişilik, karakter, ahlaki değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir (Yavaş ve İlhan, 1997, s.23).

Beden Eğitimi; bedensel, ruhsal ve toplumsal davranışları oluşturma eğitimidir (Yalçın, 1995, s.1).

İnsanları hem ruhen, hem fikren hem bedenlen olgunlaştıran, geliştiren, en az yorgunluğa karşılık en çok fayda sağlayan cımnastik, oyun ve spor faaliyetlerini içine alan bir bilimdir (Açak, Ilgın ve Erhan, 1997, s.1).

Dolayısıyla “insanın beden-ruh sağlığını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmak, beden eğitimi ve sporun temel amaçları arasında yer aldığı gibi, aynı zamanda sosyal ve ekonomik kalkınmanın da temel unsurları arasında yer almaktadır” (Erkal, 1986, s.57).

Bu bağlamda,, Beden Eğitiminin, eğitim-öğretimin amaçlarından bir çoğunun kazandırılabilceği tek disiplin durumunda olduğunu söyleyebiliriz.

Çünkü Beden Eğitimi bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimlerini sağlayan; yaratıcılık, liderlik gibi yeteneklerini geliştiren; boş zamanlarını değerlendiren; mücadeleci, azimli, uyumlu, üretken, kararlı olma gibi kişilik özellikleri geliştiren ve bireyleri sorunlarından uzaklaştırarak stres atmalarını sağlayan bir bilimdir

(Kane, 1964; Groll, 1969, s.22; Özbaydar, 1983, s.195; Simon, 1985; Gökmen, 1988; Özener, 1988; Saluman, 1990).

Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan Beden Eğitimi ve Spor, fiziksel aktivitelere dayalı bir eğitim biçimi olmakla beraber, aynı zamanda hareket yoluyla insanın bütününe hitap eden ve onun genel eğitimi ile de ilgili olan bir alandır.

Çağdaş toplumlarda gerek genel eğitim sistemi, gerekse toplum hayatının diğer kesimlerinde Beden Eğitimi ve Spor faaliyetleri, bireylerin fiziki, zihni, sosyal ve moral gelişimlerinde önemli katkılar sağlar (Yetim, 1998, s.4).

Dolayısıyla, eğitimin ayrılmaz bir parçası olan Beden Eğitimi derslerinin de bireyin, toplumun ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin beklentileri doğrultusunda geliştirilmesi oldukça önem taşımaktadır.

Öyleki, “Beden Eğitimi programları yalnız okulda çalışmayı değil, aynı zamanda toplumla yaşama ve öğrenme koşullarını geliştirmeyi, bireyin fiziksel, zihinsel ve duygusal ve de sosyal gelişimine katkı amacına yönelik etkinliklerde bulunmasını da sağlamaktır” (Akgün, 1982; Nixon, 1980).

Ayrıca, Beden Eğitimi dersleriyle bireyin motor becerilerdeki yeteneği konusunda kendini yeterli hissetmesi, yani koşma, tırmanma, dengede durma, sıçrama, takla atma gibi temel hareketleri geliştirmesiyle mümkündür. Böylece Beden Eğitimi dersleri, harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla bireyin vücut kontrolü, koordinasyonu ve sinir kas sistemlerinin gelişimini sağlayarak bereberinde zihinsel ve psikolojik yönde uyumlu olmasını da sağlayacaktır (Gündüz, 1988; Koç, 1968; Tamer, 1987).

Bu bağlamda, Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni, öğrenci ve diğer öğretmenlerle daha yakın diyalog kurabilme ve etkileme şansına sahiptir. Öğrencinin en çok izlediği, sevdiği, yakın bulduğu, taklit ettiği ve güvendiği öğretmendir. Özellikle sporun sosyal boyutunun ve fonksiyonlarının çok üst düzeyde olması, grup etkinliklerinin çokluğu, sosyal ilişkileri ön plana çıkartmaktadır. Ayrıca, Beden Eğitimi öğretmeni okulda, içinde bulunduğu toplumda ve çevresinde branşı gereği daha çok sosyal faaliyette bulunur. Bu nedenle öğrenciyle, öğretmenlerle, eğitimci olmayan personelle, okul yönetimiyle, içinde bulunduğu toplumla ve çevresiyle daha yakın, daha sıcak ilişki kurar. Öğretmenlik mesleği ve branşının gereği öğrenciye, gençliğe, topluma, diğer öğretmenlere ve

çevresine karşı sosyal yönden sorumlulukları ve etkileri çok büyük olmakla birlikte onlara liderlik yapmak zorundadır.

Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliğinin okul içi ve okul dışındaki sosyal görevlerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

--Türk Milletinin, milli, manevi, insanı, ahlaki, kültürel ve tarihi değerlerini bilen, benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini, insanları seven ve daima yüceltmeye çalışan milli, demokratik, laik, sosyal ve hukuk devletine karşı sorumlulukları yerine getiren,

--Okulda çevrede tutarlı davranış gösteren etkili bir iletişim gücüne sahip, dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetmeyen, Türkçe'yi iyi, doğru ve anlaşılır bir şekilde kullanan, doğa, çevre ve tarihi değerlere karşı duyarlı ve bilinçli, mesleğinin sorumluluğunu hisseden,

--Çevresiyle sağlıklı işbirliği kurabilen grup dinamizmi psikolojik bilgiye sahip ve zamanını faydalı bir şekilde değerlendiren,

--Demokratik bir ortamı hazırlayan, öğrenciyle yakından ilgilenen ve onların sorunlarına duyarlı, okul içi ve dışı spor organizasyonlarının oluşturulmasında görev alan, çocuklara ve gençlere sporu sevdiren ve onları spora yönelten, gençlerin boş zamanlarını rasyonel kullanmalarını, düzgün davranış kazanmalarını ve gençliğin kötü alışkanlıklardan uzaklaştırılmasını ve bu konularda bilinçlendirilmesini sağlayan,

--İnsanların bedenlen gelişmelerinin yanında onların, bilgili, hoşgörülü, demokratik kişiliklerinin ön plana çıkarılması ve centilmenliğin tüm toplum bireylerinin karakteri haline gelmesine yardımcı olan,

--Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni, Ayrıca, mesleğini seven, işine bağlı beden ve ruh yapısı bakımından sağlam ve sağlıklı, kendini, hareketlerini, davranışlarını kontrol edebilen, öğrencilere ve ilişkisi olan insanlara karşı saygılı, hoşgörülü, adil, tarafsız, ahlaklı, karakterli, sorumluluk sahibi ve demokratik, vatan millet ve insan sevgisiyle dolu haklarını bilen, koruyan ve diğer insanlara da bunları öğretten, faal, müteşebbis, cesur, güvenilir ve feragat sahibi olan kişidir (Hasip, 1958)

Konuya bir açıdan bakıldığında Beden Eğitimi ve Spor genel olarak, bireysel yönden sağlığı, karakter gelişimi, morali, verimliliği, milli yönden ise, sağlam, güçlü ortak duygu ve davranışlarıyla yüksek bir insan gücü potansiyeli ve varlığı ile doğrudan ilgili, en etkili bir eğitim faaliyetidir. Bu bakımdan fikri ve zihni gelişme ile uyumlu ve

dengeli olması halinde insanın ve toplumun daha sağlıklı, dengeli, mutlu, uzun ömürlü, başarılı ve verimli olabileceğinden tam bir görüş birliği vardır (Gençlik ve Spor, 1983).

Dolayısıyla yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenleri; yöneten ve öğreten, eğiten kimseler olarak yarının Türkiye'sinde söz sahibi olacak çağdaş uygarlığa, hoşgörülü, özverili, dinamik ve disiplinli çalışmaları ile katkıda bulunacak gençlerimizi yetiştirmek için okul yönetimi içerisinde uğraş vermektedirler.

1.1.3. Okul Yönetimi

Okul yönetimi; bir bakıma eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını, genellikle eğitim sisteminin amaçları ve yapısı çizer. Eğitim yönetimi, nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir.

Okul yönetiminin önemi, aslında yönetimin görevinden doğmaktadır. Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin görevi, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin önemi Ayrıca, okul yöneticisinin yetki ve sorumluluğunu da belirtir. Yönetimin çok yönlü tanımları, yöneticiye çok yönlü yetki ve sorumluluklar yüklemiş bulunmaktadır. Bunlar okul yönetiminin değerini yükselttiği kadar, önemini de arttırmaktadır (Bursalıoğlu, 1999, s.5-6).

Eğitim sisteminin başarısının okuldan gelmesi ve okula bağlı olması da okul yönetiminin önemini göstermektedir. Okul ne denli iyi yönetilirse, amaçlarını o denli iyi gerçekleştirebilir; sonunda da bir bütün olarak sistem başarılı olur.

Okul yönetimi, aynı zamanda eğitim yönetiminin özelliklerini de yaratır. Eğitim yönetiminin temel özelliklerini okul ve onun yönetimi tayin eder. Okul toplum için vardır; toplumun sosyal, politik ve ekonomik çevresini hem etkiler, hem de onlar tarafından etkilenir. Okulun etkenleri bu kadar geniş görülürse önemi de o denli artar.

Okul yönetiminin önemini tayin eden bir faktör de okul yönetiminin yalnız ve ayrı bir bilim olmak yerine, çeşitli bilimlerden yararlanan aynı derecede yararlanılan bir bilim alanı olmasıdır (Balcı ve Aydın, 2001, s. 29-30).

Bu bağlamda, okul yönetimi, örgütü içindeki yönetsel etkinlikleri ile okul örgütü açısından bir güç merkezi olarak değerlendirilebilir. Buna bağlı olarak okul yönetimini

oluşturan örgüt üyelerinin özellikleri, bu güç merkezine, okul örgütü açısından kendine özgürlük verebilir (Toprakçı, 1994, s .53).

Bugün okul yöneticisinin belki de en büyük sıkıntısı, mesleksel bir değer sisteminden yoksun oluşudur (Bursalıoğlu, 1987, s. 306). Bu eksiklik okul yöneticiliğinin meslekleşmesini engelleyebilmektedir. Okullardaki terfi yapısının altındaki varsayım, en iyi öğretmenin en iyi yönetici olacağı yönündeki anlayıştır. Bu anlayış, yöneticilerin aynı zamanda, öncelikle öğretmen oldukları yönünde bir sonucu da beraberinde getirebilir. Maher'in (1983, 2186-A) araştırmasında elde ettiği "Eğitimdeki yöneticiler, yönetim ile ilgili yeterlilikler bakımından yetiştirilmeye, endüstrideki yöneticilere oranla daha fazla bir gereksinim içindedirler" şeklindeki bulgu, okul yöneticilerinin yaptıkları görevin meslekleşemediğinin ya da halen meslekleşememesinin bir sonucu olabilir. Meslekleşmeyi gerçekleştiren bir görev, bir iş onun ehli olan uzmanı barındırır ve onu mutlaka geliştirir.

Sonuçta da işin, görevin en iyi, en güzel, en doğru ve en etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine katkıda bulunur.

Bu bağlamda, 30 Nisan 1999 tarihli Resmi gazetede yönetici atama ve yer değiştirme hükümleri yeniden belirlenmiş bunun sonucunda da yönetici atamaları bu yönetmeliğe uygun uygulamalarla gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

İşte bu uygulamadan dolayı ülkemizde de okul yöneticiliğinin meslekleşmeye doğru ilerlediğini söylemek mümkündür.

Dolayısıyla okul yönetimi, bir güç merkezi olarak çevresini ve içinde bulunduğu toplumu etkilemesi bakımından, diğer örgütlerden farklı bir başka önemli özelliğe daha sahiptir. O da okul yönetiminin, öğretmeni ve öğrenciyi hem doğrudan, hem de dolaylı etkileyebilmesidir. Dolaylı etkileme yönünün diğer örgütler açısından da söz konusu olmasının yanında, doğrudan etkileme yönü diğer örgütlerde olmayabilir.

Okul içinde öğretmenin uyması gereken kuralları M.E. Bakanlığın belirlemesine karşın, onun uygulatıcıları okul yöneticileridir. Bunun yanında okul içinde öğrencilerin gereken kılık-kıyafet, hal, hareket ve davranış kurallarını okul yönetimi belirler ve yine bunun uygulatıcısı mutlak kendisidir. Okulun sadece eğitim-öğretim veren bir kurum olmadığı göz önüne alındığında, eğitsel boyutta gerçekleştirilen herhangi bir uygulamanın veya eylemin öğrenciyi ve öğretmeni etkileyeceğinin söylenmesi mümkündür. Buna göre

de okul yönetiminin okulda var olan kuralları mutlak uygulaması sonucu, öğrenci ve öğretmen üzerinde doğrudan etkisi olduğunu söylemek olasıdır.

Dolayısıyla okul yönetiminde rol oynayan öğeleri; iç ve dış öğeler diye ikiye ayırabiliriz.

İç öğeler; yöneticiler , öğretmenler, öğrenciler, eğitici olmayan personel, fiziki durum ve donanım.

Dış öğeler; ana-baba, çevredeki baskı grupları ve liderleri, yönetim yapısı, iş piyasası ve merkez teşkilatıdır (Açıkalın, 1998, s. 56).

Okul çeşitli değerlerin bulunduğu ve çalıştığı bir ortamdır. Okulun görevi, içinde olduğu kadar, dışında da çatışan bu sosyal, politik ve ekonomik değerleri uzlaştırmak ve dengeleştirmektir (Bursalıoğlu, 1999).

Bir okulda yönetim faaliyetinin başında okul müdürü ve yardımcıları bulunur.

Okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak iç öğelerin lideri okul müdürüdür. Müdür formal yetkilerden güç alan bir üsttür. Ancak okuldaki diğer öğeler tarafından kabul edilir ve benimsenirse liderlik statüsü kazanabilir. Lider, grubun başarı ve sürekliliğini sağlamak durumundadır. Bunu yapabilmesi için grup üyeleri ile etkileşmesi, diğerlerini koruması ve problemleri çözmesi gerekir. Okul müdürü ile öğretmenin liderliğe ilişkin beklentileri ne kadar uyuyorsa; işe karşı tutumları o kadar olumlu görülmektedir (Bursalıoğlu, 1999).

Okulların yapısında yöneticilerin ve yönetilenlerin görevleri, yetki ve sorumlulukları biçimsel birtakım kurallara bağlanmıştır. Yöneticilerin görevi bu kuralları en iyi şekilde işleterek okulu amaçlarına, hedeflerine uygun olarak yaşatabilmek ve geliştirebilmek için, okuldaki madde ve insan kaynaklarının en iyi, en verimli biçimde düzenlemekle yükümlü oldukları söylenebilir.

Her okul yöneticisi, okulundaki mutlak rol oynayan öğretmen, öğrenci ve eğitim ortamının özelliklerinin ne olduğunu iyi tespit etmeli ve uygulanacak teknolojiyi, sistemi buna göre en iyi, en doğru biçimde şekillendirmelidir.

1.1.4. Liderlik

Günümüzde lider ve liderlik çok önemli iki kavram olup bir zincirin halkaları gibi birbirlerine bağlıdır. Öncelikle tanımlardan konuya girecek olursak, iki veya daha fazla bireyin bir araya geldiği her yerde daima bir lider ve liderlik vardır.

Lider; kendini izleyenlerin kendine yaptığı etkiden daha çoğunu onlara yapabilen kişidir (Başaran, 1982, s. 60).

Lider; ait olduğu grubun amaçlarını belirleyen ve bu amaçların gerçekleştirilmesinde gruba en etkili biçimde yön verebilen kişidir (Dereli, 1985, s. 222).

Lider; yönetmede kullanılan bir araçtır. Başı çekme, rehber olma, yöneltme ve önder olma anlamında kullanılmaktadır (Şen , 1981, s. 168).

Lider; toplum içinde yapılan çalışmalarda, insanları amaçlar doğrultusunda harekete geçiren niteliklerin tümüdür (Tortop, 1993).

Lider; belirli bir topluluğu sevk ve idare etmek için gereken özelliklere sahip olan şahıstır (Osmay, 1989).

Lider; belli toplumsal koşullarda insan davranışlarını anlayıp, belli bir davranışın başkaları için olan sonuçlarını değerlendirebilme ve bireyler arası, grup ve örgütsel durumların, koşulların taleplerini, uygun davranışlar açısından tanımlayabilme becerisine sahip olmalıdır (Torrington ve Chapman, 1983, s. 249).

Lider; grubun yaşantılarını değerlendirip düzenleyen ve bu yaşantılar yoluyla grubun gücünden faydalanan kimsedir (Bursalıoğlu, 1987).

Lider; büyük değişimlerin yarattığı yeni fırsatlar yakalayabilen, belirsizlik ve tehlikelere rağmen bu fırsatları değerlendirerek kurumuna yeni açılımlar getiren kişidir (Özden, 1996, s. 117).

Liderlik; kişisel bir nitelik olmaktan çok, sabırla yürünen bir yol, derinleştirilmiş bir yaşam faaliyeti, bedeli ödenmiş bir süreçtir (Sadler, 1987, s.22).

Liderlik; kavram olarak, örgütü önceden belirlenmiş bir amacı gerçekleştirmek için örgüt elemanlarının davranışlarını yönlendirebilme yeteneği ve gücüdür (Bursalıoğlu, 1987).

Liderlik; grubun yapılaşmasının bir niteliğidir. Bir grubun oluşması, örgütlenmesi, amaçlar edinmesi ve grup olarak varlık göstermeye başlaması, bir liderin doğması için yeterli nedendir (Mucchielli, 1982, s. 23).

Sosyal bilimlerin yönetime girmesi ile yönetsel davranışın grup davranışı olduğunun anlaşılması, insan davranışlarına yön vermenin geçmişe nazaran güç olması ve emretmenin yerini uzlaştırma taktiklerinin alması üzerine liderlik, fert ve grupları önceden kararlaştırılmış hedeflere doğru harekete geçirme ve koordine etme sanatı olarak görülmeye başlanmıştır (Onart, 1982).

Liderliği, bir grup insanı belirli amaçlar etrafında toplayabilme, bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirebilme bilgi ve yeteneklerinin tümü olarak tanımlayabiliriz. Lider ise, grup üyeleri tarafından hissedilen, ancak açıklığa kavuşmamış olan ortak düşünce ve arzuları, benimsenebilir bir amaç biçiminde ortaya koyan ve grup üyelerinin potansiyel güçlerini bu amaç doğrultusunda harekete geçiren kimsedir (Eren, 1984, s.1).

Liderlik; örgütsel amaçlara ve hedeflere ulaşmak için yeni bir yapı ve süreç başlatmaktır (Lipham, 1984).

Liderlik; yetki kullanarak, kararlar alabilmektir (Dubin, 1968).

Liderlik; birden çok sayıda kişiyi tüm bağlılık ve yeterlilikleriyle, ortak amaçlar doğrultusunda harekete geçirebilme ve başarıya ulaştırabilme sürecidir (Jagues ve Clement, 1991).

Liderlik; farklı durumlarda davranışlara, farklı anlamlar yükleyebilmektir (Heifetz, 1994).

Liderlik; diğerlerinin faaliyetlerini etkilemekte kullanılan güç şeklidir (Krausz, 1986).

Liderlik; tüm potansiyelleri ve isteklilikleriyle amaca ulaşma çabası sarfetmek için insanları etkileme sürecidir (Gallagher ve Diğerleri, 1997).

Yukarıda belirttiğimiz tanımlarda görüldüğü gibi, yaklaşık bir asırlık dönemde benimsenen lider ve liderlik tanımları birbirinin aynı değildir. Ancak tanımlarda bazı ortak noktalarda bulunabilir ve bunlar az veya çok birbirini tamamlarlar.

1.1.4.1. Liderlik Çeşitleri

21. Yüzyılda liderlik gibi çok önemli ve popüler bir alanda sürekli yeni gelişmelerin olması ve buna rağmen insanların yeni arayışlar peşinde olması doğaldır. Bu bağlamda, liderlik çeşitlerini şu şekilde açıklayabiliriz:

1. *Öğretimsel liderlik :*

Öğretimsel liderliği ve yönetimi birbirinden ayırt etmek mümkün değildir. Okul yöneticisi iyi bir yönetici değilse, öğretimsel lider olamaz. Lider olan bir okul yöneticisi, öğretmenlerin beklentilerini karşılayabilmelidir. Öğretmen, etkili bir okulda yönetilen asatlardan biri olmayı istememektedir. Öğretimsel liderlik, bir yönetim uzmanı olmayı gerektirmektedir (Moorthy, 1992, s.8).

Yönetici olarak okul müdürü ve yardımcıları gemiyi düzgün götürmeye çalışırken; öğretimsel lider, öğretim ve öğrenme üzerinde odaklanmaktadır. De Bevoise göre (1984), öğretimsel lider olarak okul müdürü, öğretmenler arasındaki grup ilişkilerini güçlendiren, eğitim ve okulun amaçlarını geliştiren, öğrenme için ihtiyaç duyulan kaynakları sağlayan ve öğretmenleri denetleyip değerlendiren kişidir.

Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları dört temel boyuttan oluşmaktadır.

Bunlar;

- 1) Kaynak sağlayıcı olarak okul yöneticisi,
- 2) Bir öğretimsel lider olarak okul yöneticisi,
- 3) İletişim sağlayan kişi olarak okul yöneticisi,
- 4) Görülür kişi olarak okul yöneticisi (Smith and Andrews, 1989, s.9).

2. *Kültürel liderlik:*

Kültürel lider, kültürel değerlerin bekçiliğini yapar, önemli kültürel anlamları açıklar ve kilit değerleri okul ortamında canlı tutar. Kültürel liderlik; okul misyonunu yerine getirebilmesi için okul yöneticisinin kullandığı bir liderlik biçimidir (Sergiovanni and Starratt, 1998, s.197).

Okul yöneticisinin kültürel liderliği, okuldaki öğretmen ve öğrencilerin daha uygun bir okul kültüründe çalışmalarına olanak sağlamıştır. Güçlü ya da zayıf her okulun bir kültürü vardır. Kültürel lider, örgüt kültürünü daha çekici bir kültür haline getirebiliyorsa başarılı bir liderdir. Öğretmen, zayıf bir okul kültürü de olsa, bu okul kültürünün etkisi altında çalışmak zorundadır. Öğretmen ve öğrenciyi okul kültüründen soyutlamak mümkün değildir. Okuldaki herkes bu kültürün etkisi altında bulunmaktadır. Öyleyse, okul kültürünün gücünden en iyi biçimde yararlanabilmesini bilen ve bu kültürü yöneten okul yöneticileri başarılı bir kültürel lider olarak görülebilir (Çelik, 1999, s.49).

Kültürel lider, eğitim-öğretimde okul yaşamını canlı, istekli tutan ve kültürel yönden sürekli olarak destekleyip aşama kaydeden liderdir.

Kültürel liderliği tam bir denge rolü olarak vermek mümkündür. Okul yöneticileri ve yardımcıları, öğretmen, öğrenci, personel, veli ve çevrelerinin beklentilerini yerine getirmek zorundadırlar.

Kültürel lider, okul kültürünün temel öğeleri üzerinde etkili olmaktadır. Okul kültürüne yeni değerlerin ve sembollerin katılması ve geleneklerin değiştirilmesi, kültürel liderlik davranışını gerektirmektedir. Eğer okul yöneticisi, okul kültürünü oluşturan temel öğeleri koruma ya da değiştirme doğrultusunda bir etkileme gücüne sahip ise, kültürel liderlik gücünü gösteriyor demektir (Çelik, 1999 , s.51).

Kültürel lider, akıl ile kalbi dengelemeye çalışır. Çünkü kültürel liderlik sadece kafaya hükmetmez (Hussey, 1997).

Etkili kültürel liderler, içinde bulunduğu örgütün veya kurumun iç çevresinde olduğu kadar dış çevresindeki gelişmelerden de haberdar olan liderdir.

3. Süper Liderlik

Çağdaş ortamlara en uygun lider tipi, başkalarını yönlendirenden daha çok, kendini yönlendiren kişi olmalıdır. İşte bu, süper liderlik olarak güçlü bir şekilde seslendirilen yeni bir liderlik biçimidir (Manz and Sims, 1991, s.18).

Süper liderlik biçiminde herkes enerjisini kendi liderlik biçiminden almaktadır. Bu yaklaşıma göre liderlerin yeni ölçütü, kendi geleceğini doğru belirleme, yeteneklerini tanıma ve en üst düzeyde geliştirme olarak görülmektedir. Süper lider, güce ve keskin bir akla sahiptir ve izleyicilerinin yeteneklerini geliştirmek için uygun ortam hazırlar. Bu liderlik bakış açısının odak noktasını, izleyenlerin kendi kendilerinin lideri olması oluşturur.

Güç, lider ve izleyiciler tarafından eşit olarak paylaşılır. Liderin görevi, iş görenlerin işteki yeteneklerini geliştirmelerine yardım etmek ve özellikle örgütte çalışan herkesi kendi kendine liderlik yapabilecek bir olgunluk düzeyine çıkartmaktır. Lider ve izleyiciler akıl ve eğitimleri birlikte kullanmaya çalışmaktadır. Böylece süper liderlik davranışıyla izleyiciler, örgütle özdeşleşmekte ve işine sahip çıkmaktadır.

Süper liderlik kavramı, kamu ve özel kesimin bir çok alanında uygulanabileceği gibi eğitim alanında da uygulanabilir. Okul, eğitim düzeyi yüksek olan insanların çalıştığı bir örgüttür. Okul yöneticisi, yükseköğretim görmüş ve sürekli olarak kendini yetiştirme

sorumluluğu içinde bulunan öğretmenleri daha kolay bir şekilde kendi kendilerinin lideri olmaya yönlendirebilir. Mükemmellik, okulun doğasında vardır. Okulun başarısı kendi personelini geliştirmesine bağlıdır (Çelik, 1999, s.73, 76, 84).

Okul yöneticisi ve yardımcıları, kendilerini süper lider olarak yetiştirdiği zaman, her öğretmeni bir süper lider olarak yetiştirmekle gücüne güç katacağını ve işlerin kolaylaşacağını, başarıların artacağını bilir. Bunun için de en başta Beden Eğitimi Öğretmenlerinin süper lider olmasını sağlamalıdır. Çünkü Beden Eğitimi Öğretmenleri, branşları ve yapıları itibarıyla süper liderlik için çok uygundurlar.

4. *Moral (Etik) Liderlik*

Greenfield (1991), moral lideri, öğretmenler üzerinde güçlü bir etki oluşturan, kendisine ve işine yönelik olarak moral bir bakış açısına sahip olan ve öğretmenlerin iş amaçlarını gerçekleştirmeye yardım eden kişi olarak tanımlamaktadır. Sergiovanni (1992) ise; moral ya da etik liderliği, moral güce dayanarak astlarını etkilemeye yönelik bir liderlik biçimi olarak tanımlamaktadır. Moral liderliğin en belirgin özelliği, liderliğin güç kaynağının moral güce dayanmasıdır.

Moral liderlik, sadece hedeflere ulaşmak için üstlenilen basit bir görev değildir; aynı zamanda belli bir durumda en değerli hedefleri belirleme davranışıdır (Duke, 1998, s.181).

Etik lider, dünyada yükselen ve düşen etik değerleri iyi analiz etmelidir. Etik bir lider olarak okul yöneticisi, yükselen etik değerlerin, okulun örgütsel etiğiyle bütünleşmesini sağlamalıdır. Etik liderin iyi bir seçici olması gerekir. Etik lider, ulusal etikle ve okulun örgütsel etiğiyle çelişen değerleri ayıklayabilmelidir (Çelik, 1999, s. 114).

Okulun çağdaş seviyede eğitim-öğretim verebilmesi ve başarısı için, okul yöneticilerinin moral liderliğine ihtiyaçları vardır.

5. *Öğrenen Liderler*

Öğrenen lider, öğrenen örgüt modeline uygun davranışlar gösterebilen liderdir. Öğrenen örgütlere liderlik yapacak kişi, geleneksel liderlik davranışlarından oldukça farklı davranışlar gösterecektir. Senge'ye göre (1996), öğrenen örgütlerin liderleri, tasarımcı, idare memuru ve öğretmen olarak üç önemli rolü yerine getirmeye çalışırlar.

Bu liderler insanların karmaşıklığı anlatma, görüşlerini açıklama ve ortak düşünsel modeller geliştirme yeteneklerini devamlı geliştirdikleri öğrenen örgüt kurmadan sorumludurlar.

Öğrenen liderin asıl görevi öğrenen örgütü kurmak ve geliştirmek olduğu için, bu liderler bütün enerji ve çabasını öğrenme süreci üzerinde yoğunlaştırmaktadır.

Öğrenen liderleri diğer insanlardan farklı kılan özellikler, fikirlerinin açıklığı, ikna gücü, inançlarındaki derinlik ve daha çok öğrenmeye açık olmalarıdır. Öğrenen liderin takım halinde öğrenmeye duyduğu inanç, onu diğer liderlerden ayıran önemli bir özellik olarak görülebilir (Çelik, 1999, s. 114, 117).

Öğrenen örgütlerdeki liderlerin önemli rollerinden biri öğretmenlik rolüdür. Öğrenen liderler, herkes için öğrenmeye destek olmasıyla öğretmendirler. Bu liderler, öğrenen örgütlerdeki iş görenlerin sistemik düşünce geliştirmesini sağlarlar (Senge, 1996, s.379).

Öğrenen lider, öğrendiğini öğretebilme yeteneğiyle gücünü göstermeye çalışır. Okul yöneticisinin öğrenen liderlik açısından kendi mesleğine en uygun rolü öğretmenliktir. Bu rol yanlış anlaşılmamalıdır. Öğretmenlik rolü okul yöneticisinin geleneksel rolü değildir. Öğretmenlik rolü, öğrenen bir okula liderlik etme rolüdür (Çelik, 1996, s. 121).

Öğrenen lider olarak okul yöneticisi öğretmenlik rolünü üstlenirken, hem öğrenen hem de öğreten olmak zorundadır. Okul yöneticisinin yeni bilgi ve becerileri öğrenerek bunları öğretmenlere öğretmesi, onun öğretmenler üzerindeki gücünü artırır.

Öğrenen lider, öğrenen örgütü tasarlayan ve oluşturan liderdir. Öğrenen lider, öğrenmeyi örgüt kültürü içine yerleştirmeyi başarabilen liderdir (Çelik, 1996, s. 125).

6. Transformasyonel Liderlik

Transformasyonel liderlik; örgütle ani ve etkili değişimi gerçekleştirmeye yönelik bir liderlik biçimidir. Transformasyonel liderlikte örgütün iç seviyesinin denetim ve eş güdümüne dayalı bir liderlik anlayışından çok, öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve yenilikçi bir liderliğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Transformasyonel liderler, sadece zorunlu olarak çevresel olaylara tepkide bulunan kişiler değil, aynı zamanda yeni bir çevre oluşturan kişilerdir (Avolio and Bass, 1988).

Transformasyonel liderler, sadece düşünen, sorgulayan ve risk alan kişiler değil, aynı zamanda davranışlarıyla insanlara belli düşüncelerini aşıl原因an kişilerdir. Transformasyonel liderler geleneksel bürokraside girişimciliğe ve kendini geliştirmeye uygun bir iklim oluştururlar ve yüksek düzeyde bir enerjiye sahiptirler (Çelik, 1996, s. 141).

Transformasyonel liderler, ikna etme yeteneklerini kullanarak insanların belli kurallara uyum sağlamaları için gerekli koşulları hazırlarlar. Onlar, yönlendirdikleri bireylerin, doğal bir gelişim süreci içinde saygı ve bağlılık göstermelerini özendirirler. Kendini izleyenlere yönelik olarak, gerçek bir dikkat ve ilgi gösterirler (Norris ve diğerleri, 1996, s.150).

Transformasyonel liderlik, kişinin kendi amaçları dışında, içinde bulunduğu toplumun veya grubun amaçları doğrultusunda bir bakış açısı kazanmasını amaçlamaktadır.

Transformasyonel liderlik, özgürlük, eşitlik, adalet ve kardeşlik gibi çok geniş çevreyi kapsayan ortak değerlerle ilgilidir. Bu liderlik biçiminde, örgüt ile toplum arasındaki ilişkilere ve örgütün temel amaçlarına önem verilmektedir. Bu liderlik biçimi yüksek amaçlara bağlanmış iş görenlerin pragmatik ve monoton çabalarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ortak hedeflerin arkasındaki enerji havuzu, bireysel ve grupsal hedeflerin daha kolay gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır. Transformasyonel liderlikte insanların eylemsel tutum, inanç ve değerleri, yüksek düzeyde kendi merkezli başkalarını düşünür tutum, inanç ve değerlere dönüşmektir (Starratt, 1995, s. 110).

7. Karizmatik Liderlik

Karizmatik liderlik, yöneticilerin bir vizyon ve misyon duygusuna sahip olmasıdır. Karizmatik liderliğin diğer özellikleri ise saygı, güven ve sadakattır. Bu liderler, izleyenlerin kendi kişiliğiyle çok güçlü özdeşim kurmasını sağlamış ve izleyenlerin üzerinde yoğun duygusal izlenimler bırakmışlardır. Bu yöneticiler, iş görenler üzerinde coşku, güven, korku ve kişisel amaçlarına bağlılık duygusunu geliştirmiştir. Geleneksel bakış açısına sahip olan bazı kişilere göre karizma, liderlerin sahip olduğu en yüksek özellik ya da yüksek bir yönetim gücü olarak algılanmıştır. Ancak araştırma bulguları, karizmanın eski bir düşünceden çok, genel bir özellik olduğunu ve örgütün daha alt

kademelerinde bulunan kişilerin de bu özelliği taşıyabileceğini göstermektedir (Dubinsky ve diğerleri, 1995).

8. Vizyoner Liderlik

Vizyon, bireyin sahip olduğu değerlerin anlam ve yansımasıyla zihinde çizdiği yolda hal ve hareketlerini ona göre şekillendirme, kararlar alması, kendi geleceğini yaratmasıdır.

Vizyon gelecekle ilgili “tahminler yapmak değil, kararlar almaktır”. Bundan dolayı vizyon, içinde bulunduğumuz koşullarla uygun vadeli amaçlarımızı birleştirerek yapabileceğimizin en iyisini yapmamızı sağlar (Yıldırım, 1988).

Geleceğin liderlerinin temel görevi, insanları heyecanlandıracak, kapasitelerini tümüyle ortaya koymalarını sağlayacak ortak bir vizyon oluşturmak ve onu canlı tutmaktır. Vizyon geliştirme sürecine ne kadar katılım sağlanırsa, iş görenlerin vizyona bağlılığı o derece güçlü olacaktır. Vizyon, örgütün geleceğe yönelik resmini çizmedir. Bu resim çizimine astlarını katan ve onlara geleceğe yönelik bir ufuk kazandıran liderler, geleceğin dünyasına yön verecektir (Çelik, 1996, s. 190).

Vizyoner liderin güç kaynağı, oluşturacağı vizyona bağlıdır. Artık hiyerarşik yapıdaki geleneksel ast-üst ilişkisi, vizyoner liderin yönettiği örgütlerde tamamen değişecektir (Kırım, 1998).

Vizyoner liderlik, insanları topluca etkileyebilecek ve harekete geçirebilecek vizyonları oluşturabilme ve iletilebilme yeteneğidir. Yöneticilik ise, yapılacak işleri algılama ve insanları çalıştırabilme gücüdür. İnsanlar diğer insanların değil, vizyonların peşinden giderler (Brenghelmann, 1995, s. 26).

Vizyoner liderin önemi, içinde bulundukları kurumun geleceğine yönelik belirsizlikleri gidermesinde gösterdiği başarıya ve ortaya koyduğu vizyonlara bağlıdır. Ayrıca, vizyoner lider, sadece düşünceleriyle, fikirleriyle, vizyonlarıyla değil, duygularıyla da izleyenleri yönlendirebilen bir liderdir.

Bu nedenle, vizyon sahibi liderler riske giren ve riski yöneten kişilerdir. Onlar, çoğul bir kusur olarak tanımlanan korkaklığı taşımazlar (Nietzsche, 1997). Başkalarını cesur olmaya cesaretlendirecek kadar korkusuz; sonuçlarına katlanacak kadar sorumlu ve riske girmeye hazırdırlar (Erçetin, 1998, s. 97).

Vizyon sahibi kişi ve kurumlar kendilerine yeni bir yön ve rol bulabilmiş olanlardır. Mevcut yönün tıkandığı, yeni rollere gerek duyulduğu dönemler, ancak yeni bir vizyonla aşılabılır (Özden, 1999, s. 46).

1.1.4.2. Liderlik Kuramları

1. Özelliik Kuramları

Tarihsel süreç içinde “Özellik kuramları” kapsamındaki çalışmaların ilkinin Thomas Carlyle (1795-1881) tarafından yapıldığı söylenebilir. Daha sonraki yıllarda yapılan bazı çalışmalar, Özellik Kuramları’nın gelişmesine katkıda bulunmuştur. Stogolill tarafından ilki 1948’ de yapılan araştırmalarda, daha evvel belirlenen yaklaşık 300 özellik yeniden gözden geçirilmiş, gruplanmış ve sınanmıştır.

Özellik Kuramları, 1980’li yıllara kadar yoğun biçimde eleştirilmiştir. Eleştirilerin özünde her durumda, her görevde ve herkes için belirlenen özelliklerin, liderlik gibi karmaşık bir süreci açıklamak için yeterli olmaması, diğer değişkenlerin de göz ardı edilmemesi gibi düşünceler yer almıştır.

Tüm bu gelişmelerin yanı sıra liderlik konusundaki ilk çalışmalar, özellikle zamanın askeri ve bürokratik yöneticilerinin liderlik özelliklerinin incelenmesiyle başlanmıştır. Yaşadıkları dönemlere damgasını vuran liderlerin kişilik özellikleri araştırılarak, liderlik için gerekli olan bireysel ve toplumsal özellikler saptanmaya çalışılmıştır. Napoleon, Gandhi, Lincoln, Martin Luther King ve ATATÜRK gibi unutulmaz ve karizmatik liderlerin yaşadıkları dönem içinde ortaya çıkışları ve etkileri uzun yıllar araştırma konusu olmuş ve bu kişilerin liderlik özellikleri araştırılmıştır (Erdoğan, 1991, s. 334).

Özellik kuramlarında başarılı ve başarısız liderlerin özellikleri karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Yapılan bu karşılaştırmalarda liderlerin belirgin özellikleri ortaya konmuştur. Etkili liderlerin ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri açısından etkisiz liderlerden farklı olduğu düşünülmüştür (Çelik, 1999).

Ayrıca, liderlik özellikleri bir toplumun, bir ülkenin örf, adet, gelenek-görenek ve kültürel yapısıyla da mutlak ilgilidir. Belli bir liderlik özelliklerine sahip olan kişilerin yaşadıkları toplumun, ülkenin dışında başka bir toplumda, ülkede etkili bir lider olmaları mümkün değildir.

Özellik kuramlarıyla ilgili çalışmalarda son yıllarda dikkat çeken bir başka gelişme, bir kişilik özelliği olarak “cinsiyetin” çok sayıda araştırmaya konu edilmesidir.

Özellik kuramları, bütün olarak değerlendirildiğinde şunlar söylenebilir:

--Bazı kişilik özellikleri ile kişilerin lider olarak algılanmaları arasında bir ilişki söz konusudur. Ancak bu ilişki, durum, görev, zaman ve benzeri değişkenler göz önüne alınarak dikkatle değerlendirilmeli ve sadece özelliklere dayalı olarak liderlik gibi karmaşık bir sürecin açıklanamayacağı bilinmelidir.

--Özellik kuramlarını zenginleştiren, geliştiren, araştırmaların vurgularında liderlik eğitiminde, durum, görev, zaman vb. değişkenler göz önüne alınarak yararlanmak olasıdır (Erçetin, 1998, s. 30).

Özellik kuramına ilişkin yapılan araştırmaların ortaya koyduğu sınırlılıklar ve bu kuramın etkili lider davranışını açıklamadaki yetersizliği, araştırmacıları liderlik konusunda başka boyutları araştırmaya yöneltmiştir. Özellik kuramının izleyenlerin ihtiyaçlarını göz ardı etmesi, çeşitli özelliklerin görece önemini açıklığa kavuşturamaması ve durumsal faktörleri dikkate almaması, önemli sınırlılıklarını oluşturur (Çelik, 1999, s.9).

2. Davranışsal Kuramlar

Davranışsal kuramlar kapsamında yer alan çalışmalar, daha çok liderin davranışları, davranışların bir örüntüsü olarak liderlik biçimleri ve bunların grup üzerindeki olası etkileri üzerinde yoğunlaşmışlardır.

Ayrıca, özellik kuramlarının lideri açıklamada yetersiz kalması, araştırmacıları liderin davranışlarını araştırmaya yöneltmiştir. Davranışçı kuramlar, liderin davranışlarını analiz etmiş, lider davranışlarının temel yönelimini belirlemeye çalışmıştır. Davranışsal kuramlar, lider davranışının iki önemli boyutu üzerinde durmuştur.

Bunlar; görev yönelimli ve ilişki yönelimli liderlik davranışlarıdır (Çelik, 1999, s.10).

Davranışçı kuramlar, lider davranışını analiz ederken grubun yapı ve işlevini de araştırmışlardır. Davranışçı kuramlara göre etkili lider, bireysel ya da grupsal hedeflere ulaşmayı sağlamada iki yol izler:

- a) Görev yönelimli liderlik davranışı sergileyerek iş görenleri daha kaliteli iş yapmaya yöneltir.

- b) Grup üyelerine destek sağlayarak iş görenlerin bireysel hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olur (Hellriegel, Slocum ve Woodman, 1986).

Davranışsal kuram, sadece liderliğin yapısı hakkında araştırma yapmayı amaçlamamıştır. Eğer, özellik yaklaşımı başarılı olsa idi, liderlik gerektiren örgütlerde ve gruplarda formal makamları dolduracak doğru kişilerin seçilmesi için bir temel sağlayacaktı. Aksine davranışsal kuramlar liderliğin önemli davranışsal belirleyicilerini ortaya çıkarırsa, insanları lider olarak eğitebiliriz. Uygulama açısından özellik kuramı ile davranışsal kuram arasındaki fark, kuramların varsayımlarından doğmaktadır. Davranışsal kuramı yönlendiren iki önemli çalışma vardır: Bunlar Ohio State Üniversitesi ve Michigan Üniversitesi çalışmasıdır (Robbins, 1994, s. 172).

Ohio State Araştırmaları

1950'li yıllarda gerçekleştirilen araştırmalarda, lider davranışları ve bunların bir örüntüsü olarak liderlik biçiminin grup üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacılar, başlangıçta dokuz grupta sınıflandırdıkları 1800 liderlik davranışını, çalışmaları sonucunda “yapıyı kurma ve anlayış gösterme” olarak iki bağımsız boyutta tanımlamışlardır.

•Yapıyı Kurma:

Yetki, görev ve sorumlulukları tanımlama, örgütlenme, kadrolaşma, iletişim kanalları oluşturma ve grubun işle ilgili performansını değerlendirme vb. davranışları kapsamaktadır (Halpin ve Winer, 1957; Fleishman, 1953; Gudknecht ve Miller, 1990; Erkuş,1997; Keith ve Girling, 1991).

•Anlayış Gösterme:

Güven, karşılıklı saygı, arkadaşlık, destek ve grup üyelerinin çeşitli gereksinmelerine ilgi gösterme davranışlarını ifade etmektedir. Araştırmacılar, yapıyı kurma ve anlayış gösterme boyutlarında tanımlanan davranışların, en yüksek düzeyde gösterildiği liderlik biçimi, liderin etkinliği ve grubun performansı açısından en uygun denge noktası olarak belirlemişlerdir (Erçetin, 1998, s. 31).

Michigan Araştırmaları

Likert'in yönetiminde gerçekleştirilen bu araştırmaların amacı, grubun performansını ve güvenliğini artırmakta en etkili liderlik davranışını belirlemek olmuştur. Liderler ve izleyiciler, yöneticiler ve astlarla yapılan görüşmelere dayalı olarak elde edilen verilerin analizi sonucu; iş ve birey merkezli olmak üzere iki temel liderlik davranışı tanımlanmıştır (Hughes ve Ubben, 1994; Hanson, 1990; Helphin ve Winer, 1952).

a) İş Merkezli Davranış

Liderin ya da yöneticinin dikkati daha çok, izleyenlerin ya da astların yaptığı işe, işin başarılmasına yoğunlaşmıştır. Bu nedenle iş merkezli lider davranışı, yakın denetim, iş performansının değerlendirilmesi, makam ve ceza gücünün göstergesi olan eylemleri ifade etmektedir.

b) Birey Merkezli Davranış

Lider ya da yönetici, izleyenler ya da astlarıyla "insan" olarak ilgilenir. Onların gereksinmelerini, kişisel gelişmelerini, refahlarını sağlayacak davranışlar tercih eder.

Bu çalışmalarda, en uygun liderlik biçimi, iş ve birey merkezli davranışların, en yüksek düzeyde gösterildiği denge noktasıdır. Her iki araştırma, değişik zamanlarda, değişik kültürel ve örgütsel ortamlarda, benzer çalışmaların yapılmasında esin kaynağı olmuş; bu çalışmalar hem "davranışsal yaklaşımları" geliştirmiş, hemde liderlik alan yazınına yeni kuramlar kazandırmıştır.

3. Durumsallık Kuramları

Durumsallık kuramları, ağdaş liderlik kuramları arasında yer almaktadır. Liderlik konusunda yapılan önceki çalışmalarda, daha çok liderlik kişilik özellikleriyle lider davranışı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Durumsallık yaklaşımları, farklı durumlarda etkili olabilecek liderlik davranışlarının önceden kestirilmesinin mümkün olmadığını savunmaktadır. Dolayısıyla bu yaklaşıma göre, her ortamda geçerli olabilecek en etkili bir liderlik biçimi yoktur (Hoy ve Miskel, 1991).

Durumsal liderlik kuramı, lideri izleyen iş görenlere ağırlık vermektedir. Liderin zellikleri, göreve ya da iş görene yönelimi, erkini kullanmada glğ bundan önceki

kuramların ana konusuydu. Durumsal liderlik kuramına göre, lidere ortam hazırlayan değişken onu izleyenlerin özellikleridir.

Durumsal liderlik kuramına göre, bir lideri lider yapan temel değişkenler, onu izleyenlerin olgunluk düzeyidir. Lider, kendini izleyenleri olgunlaştırarak üzerindeki etkinliğini yükseltebilmektedir.

İş görenlerin olgunluk düzeyleri yükseldikçe, liderlik de olgunluk düzeyinin gerektirdiği biçimde olmalıdır. İş görenlerin olgunluk düzeyi arttıkça yönetmenin teknik rehberliği, duygusal desteğini gereksemeleri azalır. İş görenin olgunlaşmasına yaştan çok psikolojik etmenler etkide bulunmaktadır (Demir, 1995, s. 68, 69).

•Yol-Amaç Kuramı

Yol-amaç kuramı, Robert House ve Martin Evans tarafından geliştirilmiştir. Yol-amaç kuramı, lider etkililiğini amaçlamaya yönelik olarak geliştiren bir durumsal liderlik kuramıdır. Bu kuram, liderliğin görev ve ilişki davranışını benimsemektedir. Yol-amaç kuramı; liderin, izleyenlerin gösterilen amaca ulaşabilmeleri için onları amaca güdülenmesini üçüncü boyut olarak eklemektedir. Bu kuramda liderin izleyicileri nasıl etkilediği, iş ile ilgili amaçları nasıl algıladığı ve amaca erişme yollarının neler olduğu üzerinde durulmaktadır (Hoy ve Miskel, 1991; Başaran, 1992; Eren, 1991).

Yol-amaç kuramına göre, amaca liderin güdülenmesinden çok, izleyenlerin güdülenmesi önemlidir. Bir liderin davranışının güdüleyicilik etkisi, izleyenlerin görev amaçları ile kişisel amaçları yoluyla sağlanabilir (Çelik, 1999, s. 17).

Ayrıca, yol-amaç kuramı durumsallık kuramları içinde yeni bir kuram olarak görülebilir.

•Fiedler'in Durumsallık Kuramı

Liderlikte durumsallık kuramını ilk kez Fred Fiedler kullanmıştır. Bu kuram, ortamın elverişli olma olasılığına göre liderin ortaya çıkardığı varsayımına dayanmaktadır. Bir ortamda liderin doğması olanaksız olmayabilir, ama gerekli de olmayabilir. Lider, ortamın uygun olma durumunda ortaya çıkar (Başaran, 1992, s.76). Fiedler'e göre, liderin kişiliği ile bulunduğu ortamın karmaşıklığı ve yapısal özelliği bir araya gelerek lideri oluşturur. Durumsallık yaklaşımına göre, liderin etkinliği, özellikle liderin örgüt içindeki bulunduğu yere ve karşı karşıya kaldığı koşullara bağlıdır. Bundan

dolayı bazı liderler, bulunulan koşullara göre bir örgütte başarılı olurken, başka örgütlerde başarısız olabilir (Erdoğan, 1991).

Fiedler tarafından geliştirilen durumsallık kuramına yönelik çok sayıda araştırma yapılmıştır. Fiedler durumsallık kuramına yönelik üç büyük öneri geliştirmiştir (Hoy ve Miskel, 1991, s. 280):

1. Yüksek kontrol durumlarında görev yönelimli liderler ilişki yönelimli liderlere göre daha etkili olmaktadır.
2. Orta derecedeki kontrol ortamlarında ilişki yönelimli liderler görev yönelimli liderlere göre daha etkili olmaktadır.
3. Düşük kontrol ortamlarında görev yönelimli liderler ilişki yönelimli liderlere göre daha etkili olmaktadır.

• *Vroom ve Yetton'un Normatif Kuramı*

Vroom ve Yetton, liderin astlarını karar verme sürecine katma durumuna göre uygun liderlik davranış biçimlerini geliştirmiştir. Bu liderlik kuramı, her duruma uygun tek bir liderlik biçiminin olmadığını savunmaktadır. Bununla birlikte, otokratik liderlikten demokratik liderliğe doğru geniş bir çerçeve içinde uygun liderlik davranışları oluşmaktadır. Vroom ve Yetton'un modelinde iki durumsallık değişkeni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kararın kabulü ve kalitesidir. İkincisi ise; liderlik biçimidir (Hellriegel ve diğerleri, 1986, s. 323, 325).

Bu kuramın bazı sınırları bulunmaktadır. Bu kuramın odak noktasını, kendi kendine bilgidan yararlanma oluşturmaktadır. Yöneticiler duruma uygun olarak etkili ya da etkisiz olabilecek bir dizi soru listesi oluşturmaktadır. Ayrıca, bir ülkenin kültürel normları, karar verme sürecine etkide bulunabilir. Yöneticinin kabul etmesi ve iletmesine bağlı olarak astlar karar verme sürecine katılmaktadır. Dolayısıyla bu kuramda liderin astlarını karar verme sürecine katma davranışı temel belirleyici olmaktadır (Çelik, 1999, s.25).

1.1.4.3. Liderlik Davranışlarında Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme Boyutu

Liderlik, belli bir ortamda bir bireyle grubun diğer üyeleri arasındaki oldukça dinamik bir ilişkidir. Liderin kişisel özelliklerinden çok, yaptıkları önem taşır. Bu nedenle, liderlikten çok lider davranışı üzerinde yoğunlaşmak gerekmektedir (Aydın, 1991, s.235).

Toplum, önderlik hakkında daha çok şey öğrendikçe, güçlü önderliğin, etkili rol davranışının sonucu olduğu daha açık biçimde ortaya çıkmıştır. Önderlik, kişinin özelliklerinden çok eylemleriyle ortaya çıkar (Davis, 1988, s. 144).

Liderlik davranışlarını boyutlaştırmak, bunların daha iyi anlaşılmasına olanak vermektedir.

1950'lerin başlarında Ohio State Üniversitesi'nde Hempill ve Coones'in liderlik davranışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirdikleri ölçme aracını kullanan Helpin ve Winer, liderlik davranışının iki temel boyutu olarak yapıyı kurma ve anlayış göstermeyi tanımlamışlardır.

Bu iki boyut, liderlik davranışlarının ölçülmesine, bireyin sitilinin belirlenmesine, liderin organizasyondaki üyeler tarafından anlaşıldığı biçimde tanımlanmasına izin verir. Helpin, boyutları şöyle tanımlamaktadır :

Yapıyı kurma, grubun üyeleri ile liderin kendisi arasındaki ilişkiyi betimlemedeki ve organizasyonu iyi tanımlama örüntülerini, iletişim kurallarını ve işlem yöntemlerini oluşturmadaki lider davranışını ifade eder.

“Anlayış gösterme”; dostluk, arkadaşlık, karşılıklı güven, saygı ve lider kadro arasındaki sıcak ilişkiyi gösterici davranışı ifade eder (Monohan and Hengst 1982, s .254).

Yeni bir yapı oluşturma işi, atanmış emirlerden ya da kuramsal liderlerden çok, örgüt üyeleri tarafından benimsenen liderler tarafından gerçekleştirilebilir (Alıç, 1985, s.13). Bir yapı, yapıyı oluşturan parçalardan oluşur.Yapının parçalarının birbirine bağlanması, birleşmesi, tümleşmesi gerekir. Örgütün parçaları, görevler, bunların kümelenmesinden oluşan bölümler ve birimlerdir (Başaran, 1982). Bir örgüt yapısını kurabilmek için örgütteki basamakların, bunların yetki ve sorumluluk derecelerinin ve bunların arasındaki ilişkilerin belirtilmesi gerekir. Ayrıca, yapının informal yanını

meydana getiren, kişilerarası ilişkilerin ahenkleştirilmesi zorunludur (Bursalıoğlu, 1987, s.161).

Yapıyı kurma ve anlayış gösterme boyutları arasındaki en büyük fark birinin görev,diğerinin insan vurgusundadır. Boyutlardan birinin yükselmesi veya azalması örgütün ya da kurumun kararlılığını etkileyebilir.

Yapıyı kurma boyutunu benimseyen yönetici, grubun örgütteki rollerinin onlardan beklenen performans düzeyine ve örgütün işlemlerini gösteren kurallara ve düzenlemelerin açık bir ön anlayışına sahip olacağından,grubuyla iftihar edecektir. Anlayış gösterme boyutundaki yönetici ise; üyelerinin kişisel sorunlarına sarfettiği dikkat, eşit davranma, yöneticinin yeni fikirleri kabul etme ve dinlemedeki istekliliği ve yakınlığı ile açıklığından dolayı kadrosu tarafından iftihar edilecektir (Monahan and Hengst, 1982, s.259).

Kuntz ve Wayne'nın okul müdürlerinin lider davranışları araştırmalarında,her iki boyutunun da yüksek çıkması halinde,öğretmenlerin müdürünün emirlerini kabul etme alanının genişlediği ve daha etkili olduğu sonucu görülmüştür (Wayne and Cecil,1982, s. 229). Wayne ve Cecil'in liderlik davranışının anlayış gösterme ve yapıyı kurma boyutları arasındaki ilişkileri şemalaştırmaları Tablo-1.1'de verilmiştir.

Tablo-1.1 Liderlik Davranışının İki Boyutu Arasındaki İlişkiler

Anlayış Gösterme			
Yapıyı Kurma	Yüksek	Düşük	Yüksek
		Düşük Anlayış Gösterme Yüksek Yapıyı Kurma (Müdür Etkili Öğretmenler Hoşnut Değil)	Yüksek Anlayış Gösterme Yüksek Yapıyı Kurma (Müdür Etkili Öğretmenler Hoşnut)
	Düşük	Düşük Anlayış Gösterme Düşük Yapıyı Kurma (Müdür Etkisiz Öğretmenler Hoşnut Değil)	Yüksek Anlayış Gösterme Düşük Yapıyı Kurma (Müdür Etkisiz Öğretmenler Hoşnut)

Kaynak : Wayne and Cecil, 1982, s. 229.

Yukarıdaki tabloda, anlayış gösterme ve yapıyı kurma liderlik boyutları arasındaki ilişkiler özetlenmiştir. Tablo incelendiğinde etkili liderliğin yüksek bir yapıyı kurma ve yüksek anlayış göstermeyle karakterize edildiği görülür. Başarılı bir yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmeni, her iki boyutun da bazı noktalarını kapsamak zorundadır.

Dolayısıyla örgütün ya da kurumun yapısı, önceden belirlenen eğitsel, örgütsel ve yönetsel amaçların gerçekleştirilmesine uygun olmak zorundadır. Bu yüzden eğitimde örgütlenmenin amacı, eğitimin yönetim sürecini kolaylaştıracak ve işlevlerin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir yapı oluşturmak; bu yapıyı değişen teknoloji ve toplum gereksinmelerine uygun olarak sürekli yenileştirmektir (Başaran, 1993, s. 14).

Okuldan beklenen görevin yerine getirilmesi için üyelerin rollerini eksiksiz olarak bilmeleri ve oynamaları gerekir. Bu kurumun yapısal bir sorunu, aynı zamanda personelin yetiştirilmesi ile de ilgilidir. Bir yönetim sisteminde çalışan bireylerin rolleri arasındaki ilişki, yaptıkları işlere göre görev, yetki ve sorumlulukları belirler. Okul yöneticisinin genelde rolü, emrinde ve yanında çalışan tüm personele ait rollerin yönelim ile ilgili olanlarını kapsamına alır (Taymaz, 1989, s.2).

Örgüt yapısını meydana getiren etkenler güç ve yetkinin kullanılma biçimleridir. Böylece yapı, temel ve belirli görevleri kapsayan makamlar dizisi ile bu makamların sahipleri arasındaki ilişkiler düzenleyen normlar dizisinden meydana gelir (Bursalıoğlu, 1987, s. 114).

Örgütlerde görev, yetki ve sorumlulukların, biçimsel yapı içinde dağıtılması gerekir. Yani, kimin hangi işlerden kime karşı sorumlu olduğu yazılı kurallar çerçevesinde belirlenmeli, böylece örgüt işleyişi sürmelidir. Örgütün amaçlarına ulaşması için, belirli bir amaç doğrultusunda düzenlenmiş, biçimlendirilmiş, harekete hazır bir yapının kurulması gerekir. Bununla birlikte, önemli bir başka konu da örgütlerde etkin olarak bulunan insan faktörünü dikkate almaktır (Tabancalı, 1995, s.8).

Önderlik yetkisi, büyük ölçüde gruba karşı anlayış ve davranış özelliklerinden gelmektedir. Önder, emirleri altında bulunan astlarına; kendini onlara gösterdiği sevgi, dürüstlük ve önemli veya cari vakalarda gösterdiği destek ölçüsünde benimsetecektir. Bir önder, insan kişiliğine saygı gösterdiği, sistematik işbirliğine girişebildiği, yönetime katılma havası yaratabildiği ölçüde yetkesini geliştirecek ve emir kumandasını iyileştirebilecektir (Eren, 1989, s.317). Katkıda bulunmak üzere yoğunlaşmak, kendi başına, etkin insan ilişkilerinin kurulması için dört temel koşulu sağlar:

- a. İletişim
- b. Ekip çalışması
- c. Kendini Geliştirme
- d. Diğerlerinin Geliştirilmesi (Drucker, 1992, s. 85).

Örgütsel amaçların gerçekleştirilmesine elverişli bir etkileşim dokusunun oluşması, yönetmenlerin insan ilişkilerindeki bilgi ve becerili olmalarına bağlıdır. İnsan ilişkilerinin yeterliliğinin içeriğini şunlar oluşturmaktadır:

1. Astları verimli çalışmaya güdülemek,
2. Çatışmaları yönetmek,
3. Astların örgüte uyumunu sağlamak,
4. Astlarla takım çalışması yapmak,
5. Astları yönetime katmak,
6. Örgütsel yenileşmelerde astlara danışmanlık yapmak,
7. Astların işten doyumunu yükseltmek,
8. Astlara gelişme ve yetiştirme olanağı sağlamak,
9. Astların sorunlarını çözmelerine danışmanlık yapmak,
10. Astlarına dostluğa dayalı bir ortam hazırlamak (Başaran, 1992, s. 113).

Grup etkinlik ve verimliliği söz konusu olduğunda, insan çabalarının birleştirilmesi gerektiğinde, mutlaka önderliğe ihtiyaç duyulmuştur (Eren, 1989, s. 363). Örgütteki insanların birbirleriyle ilişkileri ve örgütün ilgili öteki örgütlerle ilişkileri ne kadar iyi olursa örgüt o kadar iyi olur (Bursalıoğlu, 1987, s. 25).

Lider, içinde bulunduğu toplumla etkileşim yoluyla liderlik statüsü kazandığına göre, toplumların amaçlarına, hedeflerine ulaşmasında etkin bir rol oynayarak örgütün çeşitli sorunlarının çözümünü sağlayıp, amaçlarına, hedeflerine ulaşmasını gerçekleştirebilir.

1.1.4.4 .Okullarda Yöneticilerin Liderlik Özellikleri

Okul, eğitim sisteminin, genel, özel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, öğrenciyi istendik bilgi, beceri ve davranışların bilimsel yöntemlerle kazandırıldığı bir örgüttür.

Okul, toplum içinde sınıflar yaratma ve arasındaki geçişleri kolaylaştırma, birleştirici, eşitleştirici ve yenilikçi işlevlerini geliştirerek toplumu yönlendirebilme ve fırsat eşitliğini sağlayabilme özelliğine sahiptir. Bu anlayış ise; okulun çevre ile sıkı etkileşime girerek kendisine özgü bir kimlik oluşturması ile sonuçlanacaktır (Aytaç, 2001, s. 1,2).

Okullar temel değişim birimidir. Çünkü okul, öğretmenlerinin bir araya geldiği, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını ve beklentilerinin, toplumun isteklerinin karşılandığı bir yerdir. Her okul tekdir ve kendine özgüdür (Dalin, 1993, s .2).

Okul görevlerini sosyal, politik ve ekonomik olarak sınıflandırmak mümkündür. Okulun sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek, yani kültürü ve toplum değerlerini aşlamak; ekonomik görevi, nitelikli insan gücü yetiştirmek ve politik görevi ise, iyi vatandaş yetiştirmektir (Bursalıoğlu,1994, s. 35).

Okul, birey, toplum ve içinde bulunulan çevrenin ihtiyaçlarını karşılayan bir kaynak merkezidir. Bu yüzden okul; birey, toplum ve çevrenin beklentilerine göre, kendini geliştirmek, çağa ve günün şartlarına uygun hale getirmek zorundadır.

Okul, eğitim-öğretimin amaçlarını yerine getirmek amacıyla kurulan formal bir örgüttür. Bu örgütün ana maddesinin insan oluşu onu diğer örgütlerden ayıran en önemli özelliktir. Okulun amaçlarını, hedeflerini gerçekleştirebilmesini sağlayacak, yapısını oluşturacak, verimi artıracak, ve insan ilişkilerini düzenleyecek kişi de okul yönetiminden sorumlu okul müdürü ve yardımcılarıdır.

Müdür; kanun, yönetmelik, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini yürütmeye, düzene sokmaya, denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumludur (Balcı ve Aydın, s. 116).

Müdür Yardımcısı; okul yönetiminde, eğitim-öğretimde okulun amaçlarına, hedeflerine ulaşmasında, müdüre yardımcı olan kimselerdir.

Burada okul müdürüne ve yardımcılara, okulu yönetme hakkı ve bunun için tüm davranışları gösterme ve uygulama hakkı tanınmaktadır.

Okul yöneticilerinin temel fonksiyonları, kavramsal ve işlevsel iki kategoride tanımlanabilir: Liderlik ve yönetim: Bu iki kavram birbiriyle çok yakın ilişkiye sahiptir. Başarılı bir eğitim yöneticisinin bu iki oluşumuna eşit derecede önem vermesi gerekir (Monohan ve Hengst, 1982, s 3).

Müdür, atama yoluyla geldiğinden formal yetkisinden güç alan bir üst olarak göreve başlar. Lider olarak kabul edilmesi ise; formal yetkisinin yanı sıra, grubun amacına ulaşabilmesindeki iletişim becerisi, bilgisi, sorunları çözmedeki yaklaşımı, kararlılığı, çok yönlü düşünebilmesi, anlama, açıklama, yordama ve yargılama özelliklerinin bütünleştiği yönetsel ve kişisel etkisinin okuldaki öğretmenler, memurlar, öğrenciler ve diğer personel tarafından benimsenmesine bağlı olduğu söylenebilir (Erkuş,1997, s. 12).

Yöneticinin lider olarak kabul edilmesi için yönettiği personelin düşüncelerini, duygularını, değer yargılarını, inançlarını ve davranışlarını etkilemek ve yönlendirmede alışılmış uygulamaları ve belirli otorite kaynaklarını aşabilmesi gerekir. Bu etkileme gücünden yoksun bir kişi, sadece yönetici olarak nitelenebilir. Lider yönetici örgütün işleyiş doğrultusuna ilişkin özel bir bilinç ve anlayışa sahip olan kişidir (Bursalıoğlu, 1988, s. 209).

Okul yöneticisinin (gerek ilkokuldan ortaokula, gerekse ortaokuldan ilkokula yeterliği ve hizmet içi eğitime olan gereksinimi, yapılan araştırmalarla saptanmıştır (Yardibi, 1991; Sarıtaş,1991).

Toplumdaki sosyal, politik ve ekonomik değişmeler eğitim kurumlarını da etkilemekte, bu kurumların yapı ve işleyişlerinde yetersizlik doğmakta, değişim zorunlu hale gelmektedir. Eğitim sisteminin yapı ve işleyişindeki yetersizlikleri aşabilmek için, yetkin okul yöneticilerinin varlığı zorunludur (Açıkalın, 1994, s. 6). Oysa, toplumlarda ve onların eğitim sistemlerindeki değişme ve gelişmeler eğitim yöneticisinin görevlerini daha karmaşık ve güç hale getirmektedir. (Güçlüol, 1985, s. 11).

Okullaşma oranının ve öğrenci sayısının hızla yükselmesi, eğitim felsefelerindeki ilerici gelişmeler ve kamu kaynaklarında verim etkeninin ağırlık kazanması eğitim yöneticilerine duyulan gereksinimi artırmakla kalmamış, onların bu makam ve göreve daha iyi hazırlanmalarını da zorunlu kılmıştır. Okul ve eğitim yöneticilerinin, yönetimin

yalnız alışla gelmiş ve statik değil, dinamik boyutunda da bilgili ve becerili olmaları aranmaya başlanmıştır. Örgüt yapısının temel öğeleri, insan ilişkilerinin değişik biçimleri, lider davranışının özellikleri, rasyonel karar sürecinin aşamaları ve kamu ekonomisinin incelikleri, alanlardaki yeterlikler eğitim ve okul yöneticisinde aranan nitelikler olmaya başlamıştır (Bursalıoğlu, 1994, s. 105).

Konuya bu açıdan bakıldığında yöneticilerin, okul yönetim işi ve her türlü başarısıyla birlikte liderlik görevini de üstlenmesi gerekir.

Bu noktada liderlik, yönetimin başarısı için gerekli bir unsur olarak görülmektedir. Çağdaş yönetim anlayışı ile eğitim yöneticisinin liderlik rolü ağırlık kazanmıştır. Gerçekten de eğer etkili olmak isteniyorsa; yönetici grubun lideri olarak eylemde bulunmalıdır (Kaya, 1979, s. 101).

Dolayısıyla okulların amaçlarının ortak olması, onların sadece yapısal yönden bir örnekliliğini ortaya koymaktadır. Bunun dışında okulları birbirinden ayıran özellikler, okulun yöneticisinden kaynaklanmaktadır. Okul müdürü dışında okuldaki tüm öğelerin değişmezliği sağlandığı zaman okulda bir çok durumun, davranışın ve düşüncenin okul müdürüne bağlı olarak değiştiği gözlenebilir (Açıkalın, 1998, s. 7).

Bu bağlamda, “Resmi okullara rağmen, özel okulların giderek çoğalması ve başarılarının da bunlardan yüksek olmasının sebepleri nelerdir? Acaba bunlar yöneticilerin liderlik davranışıyla, tükenmişliği ile etkili midir” vb. sorulara hem cevap bulmak, hem de müdürün kendini algılaması açısından belirlemek, milli eğitimin yeni politikalar üretmesinde ve yönetici yetiştirilmesi, atanması gibi alanlarda yararlı olabilir.

Okul yöneticisinde bulunması gereken bu liderlik özellikleri, “yapıyı kurma” ve “anlayış gösterme” biçiminde ele alınabilir (Hemphill ve Coones, 1950). Liderlik davranışlarını iki boyuta indirgemek, bu boyutların daha iyi anlaşılmasına imkan vermektedir.

1.1.4.5. Lider Olarak Okul Yöneticisi

İnsanlık tarihinin var olduğu andan itibaren bireyler çeşitli örgütler içinde bulunurlar. Birey örgütler ve kurumlar içinde ya yöneten ya da yönetilen durumundadır. Her iki durumda da bireyin davranışları, hal ve hareketleri, beklentileri, rolleri örgütün veya kurumun yapısına, havasına, işleyişine göre değişebilir.

Eğitim sisteminin, üretim yapılan temel ögesi okuldur. Okulun amaçlarına uygun üretim yapabilmesi ve yaşayabilmesi için çok iyi örgütlenmesi gerekir. Örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmak yönetimin görevidir. Örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmak, örgütteki insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanmakla gerçekleşebilir (Bursalıoğlu,1987,s.7). Okul müdürünün bu önemli görevi etkililikle gerçekleştirilebilmesi, onun başarılı yönetsel davranışlarda bulunmasına bağlıdır (Kaya, 1979, s. 94).

Her kurumda olduğu gibi, eğitim kurumlarında da yönetimin diri olması gerekir. Gelişmekte olan toplumlarda bu zorunluluk kendisini daha açık olarak gösterir. Gelişen ekonomi ve teknoloji, yönetimde de ani kararların alınmasını gerektirir. Bugünün kararları yarının beklenen sonuçları olacağına göre, yönetici bugünün olgularını, nesnel olarak değerlendirerek gelecek için uygun kararlar vermelidir (Drucher, 1954, s. 3; Taymaz, 1989, s.20).

Toplumdaki sosyal, politik ve ekonomik değişimler eğitim kurumlarını da etkilemekte, bu kurumların yapı ve işleyişlerinde yetersizlikler doğmakta, değişim zorunlu hale gelmektedir. Eğitim sisteminin yapı ve işleyişindeki yetersizlikleri aşabilmesi için, yetkin okul yöneticilerinin varlığı zorunlu olur (Açıkalın, 1994, s. 6). Okul yöneticisinin, okulun amaçlarına ulaşma çabasının etkili olarak gerçekleşmesi gerekir. Örgütün yönetsel etkililiği yönetmenlerin elindedir. Bir örgütün yönetimi ne denli yönetmenlerin elinde ise, örgüt o denli etkilidir. Bu yüzden örgütün yönetmenlerinin iyi yetişmiş, deneyimli örgütsel önderlerden oluşması gerekmektedir (Başaran, 1982, s. 59).

Yönetsel etkinliği yüksek olan yönetmen, örgütün amaçlarını iyi koyarak; örgütü çevresiyle uyum içinde çalışan bir yapıya kavuşturarak; yönetim işlevlerini yeterli düzeyde gerçekleştirerek ve yönetim sürecini iyi oluşturarak, örgütünü verimli kılabilir. Bunların da ötesinde, etkin bir yönetmen, örgütsel önder olarak örgütteki insan gücü kaynaklarını eşgüdümleyip tümleştirerek örgütsel amaçlara yönlendirilebilir; iş görenleri yüksek verime güdüleyebilir (Başaran, 1992, s. 155). Yönetimde, insan gücünü etkili, verimli, iyi bir şekilde ve kurum amaçları, hedefleri doğrultusunda kullanabilmek, belirlenen hedeflere ulaştırabilmek, yöneticinin; yönetim becerisi, vizyonu, bilgisi, cesareti, tecrübesi, gücünü kullanabilme yeteneği ve bireysel özellikleri ile ilişkilidir.

Örgüt ve yönetim kavramları nasıl içiçe geçmişse, yönetici ve lider kavramı da aralarındaki ayrılıklara rağmen örgüt başarısının öğeleri olarak beraberce kullanılmaya

başlanmıştır. Yirminci yüzyılın son yarısında örgütlerin istediği yönetici davranışları örgütsel önderlik yüzünden hızla değişmektedir (Başaran, 1992, s. 106). Örgüt başarısı için yönetici, örgütsel amaç ve hedefleri, planlanan düzeyde hatta daha üst düzeyde gerçekleştirmeye çalışırken daha çok iş yönelimli davranırlar. Yöneticiler doğaları gereği pragmatiktirler ve varolan gerçekliğe ilişkin öngörülerin yanısıra, ilerledikleri geleceğin resmine de gereksinimleri vardır (Senge, 1990, s. 367).

Cambell, Corbally ve Ramseyer'e (1966) göre; liderliği örgütün amaçlarını ya da hedeflerini değiştirmek ya da başarmak için yeni bir yapı veya işlemleri başlatma olarak tanımlayabiliriz. Bu tanıma göre lider, değişimi gerçekleştiren kişidir. Yönetici ise, örgütün amaç ve hedeflerini gerçekleştirmede varolan yapı ve işlemlerden yararlanan kişidir. Yönetici, varolan yapı ve işlemleri değiştirmek yerine onların varlığını sürdürmekle ilgilenir. Bu tanımlara göre yönetici ve lider arasında bir ayrım görülmesine rağmen, biri diğerinden daha önemlidir denemez. Modern bir toplumda herhangi bir örgütün yöneticisi, hem varolan durumu sürdürmek hem de değiştirmek ile ilgilenir. Bir örgüt, yaşamını sürdürmek için sadece kendini ve çevresel koşullarını değiştirmekle kalmamalı, aynı zamanda kararlılığını da sürdürmelidir. Örgütün içinde bulunduğu koşullar ve çevre bunlardan hangisinin önemli olduğunu belirler.

Morphet ve arkadaşları; bir kişinin grubunda lider durumunda olup olmadığını anlamaya yardımcı olabilecek bazı ip uçları veriyorlar. Eğer bir kişi;

- a) Bir grubun görevlerini, amaçlarını ve hedeflerini anlamasına yardımcı oluyorsa,
- b) Bir gruba görevlerini, amaçlarını ve hedeflerini başarmada yardımcı oluyorsa,
- c) Bir grubun gereksinimlerini sağlamada yardımcı oluyor ve grubun sürekliliğini sağlıyorsa, o kişi liderlik rolü oynuyor demektir (Morphet, Johns ve Roller, 1967; Kaya, 1979, s. 100).

Lider olarak nitelendirilecek bir yönetici, etrafındakileri etkileme ve onları beklentileri ötesindeki amaçların gerçekleştirilmesinde bilinçli olarak bütünleştirme yeteneğine sahip olmalıdır. İş görenlerin örgüte bağlanmalarını sağlayabilmeli, onları enerjilerini, örgütün amaçları doğrultusunda eşgüdümlü olarak harekete geçirebilmelidir (Aydın, 1991, s. 258).

Çünkü sosyal bilimlerin yönetime girmesi ile yönetici davranışının grup davranışı olduğu anlaşılmış ve emretme, yerini etkileme, uzlaştırma gibi taktiklere bırakmıştır.

Böylece liderlik, birey ve grupları önceden kararlaştırılmış hedeflere doğru eyleme geçirme ve koordine olarak görülmeye başlanmıştır (Bursalıoğlu, 1987, s. 311).

Liderlik rolü oynamak zorunda olan yönetici; öğretmenlerin tutumları, kişilikleri, örgütündeki alt gruplar, farklılıklar ve benzerlik hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Grubun niteliği hakkında bilgili olan yönetici, grubun etkinliğini artırabilir, var olan farklılıkları birleştirerek kendi liderlik tutumunu grubun eğilimleriyle uyuştur duruma getirebilir (Kaya, 1979, s. 102).

Lider yöneticinin yerine getirmesi gereken görevler arasında, görevlerin gerektirdiği niteliklere sahip kimseyi ataması; astların nitelik ve yeteneklerini, bireysel gereksinmelerini iyi bilmesi ve onlarla iyi ilişkiler kurup, örgütsel amaçlar, görevler, yetki ve sorumluluklar konusunda personeli bilgilendirmesi, personelin geliştirmesi ve iş değerlendirmesi yapması gerektiği söylenebilir (Tabancalı, 1995, s.14).

Dolayısıyla çağdaş yönetim anlayışı ile eğitim yöneticisinin liderlik rolü ağırlık kazanmıştır. Gerçekten de, eğer etkili olmak istiyorsa, yönetici grubun lideri olarak eylemde bulunmalıdır (Kaya, 1979, s.101). Çağdaş okul yöneticisi, liderlik özelliği baskın yöneticidir (Açıkalın, 1994, s. 6). Davranışçı yaklaşımların doğuşuyla birlikte yönetim bilimi konuları arasında sayılmaya başlanan liderlik konusu, eğitim yönetiminde, özellikle sistemci görüşlerden sonra, giderek önem kazanmış ve eğitim yöneticisinin liderlik rolü oynadığı zaman başarılı olabileceği ileri sürülmüştür (Kaya, 1979, s. 100).

Ancak her okul yöneticisinin liderlik davranışları gösterebileceği söylenemez. Her birey yönetici olabilir, ama iyi bir lider olamaz. Bunun yanında okul yöneticisi, okulun yasal lideri, okulda otorite, gücün en önemli simgesi, sahibi ve okulun her şeyi, geleceğini hazırlayan kişidir.

Bu bağlamda, bir yöneticinin aynı zamanda lider olarak kabul edilmesi ya da edilebilmesi için, örgütsel yol göstericilere mekanik olarak uymasının üstünde ve ötesinde bir etkileme gücüne sahip olması gerekir (Katz ve Kahn, 1996, s.302; Aydın, 1991, s.258).

Ayrıca, 21. yüzyılda eğitim sistemimizdeki yeni uygulamaların okul örgüt yapısında değişmelere neden olduğu, bu değişmelerin sonucunda ise kurum içindeki ast-üst ilişkilerinin, görevlerin ve rollerin günün ve çağın şartlarına göre yeniden düzenlenmesi mutlaka gereklidir.

Bu yeniden yapılanma ile birlikte ortaya çıkacak sorunların giderilmesi kurumsal hedeflerine, amaçlarına ulaşması için şarttır. Kurumlar devletçe belli başlı hedefleri, amaçları gerçekleştirmek için kurulduklarına göre kurumun en etkili ve söz sahibi kişisi kurumunda bulunan okul yöneticilerinin kurum şartlarını da önemseyerek bu sorunlara çözüm bulması gerekmektedir. İşte burada bu çabaları gösterirken yöneticilerin liderlik özelliğinin ön plana çıkması ve liderliğini gösterebilmesi, kurumunca kabul görmesi gerektiği, ancak böyle bir durumda kurumun etkili, düzenli, verimli biçimde yaşamını sürdürebileceği ve çağın şartlarına uygun olarak gelişebileceği söylenebilir.

1.1.4.6. Lider Olarak Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni

21.Yüzyılda Beden Eğitimi ve Spor, yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insanın fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini kendine amaç edinen, genel eğitim-öğretimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak görülen bilinçli ve düzenli faaliyetlerdir.

Beden Eğitiminin, öğrencilerde kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme gibi psiko-sosyal niteliklerin geliştirilmesine yönelik amacı, öğrenci, öğretmen ve öğretmen eğitimcileri tarafından öncelikli amaçlar içinde zikredilirken görev ve sorumluluk alma, liderlere uyma ve liderlik yapabilme gibi sosyal ağırlıklı bir amaç da Beden Eğitimi Öğretmenleri ve öğrenci velileri tarafından öncelikli amaçlardan sayılmıştır (Yıldıran ve Yetim, 1996, s. 42).

Liderlik, bir kurum ve kuruluştaki insanları ve mevcut olan tüm potansiyeli başarıya ulaştıran en son harekettir. Kurum ve kuruluşların başarılı olabilmesi için liderlik kaçınılmaz bir unsurdur.

Spor kurumu ve organizasyonları meydana getiren unsurların kuruluş ve işleyişini; spor hizmet ve faaliyetlerinin en iyi şekilde yürütülmesini sağlamaya çalışan spor yönetiminde de liderlik özellikli bir öneme sahiptir. Spor yöneticiliği, sporun genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda çok önemli vasıfları gerektiren bir meslektir. Bu vasıflardan bir tanesi ve en önemlisi, emrindeki ve çevresindeki insanlara örnek ve lider olmasıdır (Yetim, 1996 , s.87).

Liderlik veya rehberlik olmadıkça bireysel ve örgütsel amaçlar arasındaki bağlar gevşeyebilir. Liderden mahrum bir örgüt, insan ve makine topluluğundan başka bir şey

değildir. Liderlik, belli amaçları şevk ve heyecanla gerçekleştirebilmek için başkalarını ikna edebilme yeteneğidir. Bir grupta bağlılık sağlayan ve onu belli amaçlar doğrultusunda motive eden insan faktörüdür. Lider durumunda olan kimse, çalışan insanları motive etmedikçe ve onları amaçlar doğrultusunda yönlendirmedikçe, planlama, organize etme ve karar verme gibi yönetim fonksiyonları fazla anlam taşımaz (Tekarslan, 1989, s.103-104).

Okul yöneticiliğinde liderlik, hal ve hareketler sonucunda olabileceklerle ilgili olarak diğer bireylere görüş, fikir ve yön vermeyi gerektirir. Etkili liderlik ve etkili Beden Eğitimi öğretmenliği beraberinde yeni davranışlar, hareketler, gelenekler yaratmada, yaşatmada becerikli, kararlı ve cesur olmayı gerektirir.

Çok iyi derecede vizyon ve liderlik becerilerine sahip olan Beden Eğitimi Öğretmenleri; öğrencilerine görüş ve fikir bildirirler. Bu görüş ve fikirlerin gerçeğe nasıl dönüştürülebileceğinin bilgisine sahip olmakla birlikte hal ve hareketleriyle öğrencilerine bunu gösterirler. Bir gerçek lider olarak Beden Eğitimi öğretmeni, her öğrencinin, her sporunun becerilerinin nasıl en üst düzeye çıkarılacağını, en yüksek verimin nasıl alınacağını ve sporcuların becerilerinin takımı, dolayısıyla okulun başarısını maksimum düzeye getirmede ne şekilde birleştireceğini iyi planlama ve organize etme kabiliyeti gösterirler.

Liderlik, diğer insanları hedef belirlemeleri için etkileyen kişisel eylemler olarak tanımlanabilir. Liderlik çoğu kez yöneticilikle karşılaştırılmaktadır. Yöneticilik, planlama, organizasyon, malzemeler ve hizmetlilerle ilgilenme kaydetme, programlama, bütçeyi düzenleme ve halkla ilişkileri gerektirmektedir.

Bu sayılan görevlerin yerine getirilmesi için liderler başkalarını görevlendirirler. Liderler gelecek için yön belirlerler. Bu yönün kullanılmasında etkili görüşler ortaya koyarlar ve organizasyonun bütün kaynaklarını bunun için harekete geçirirler. Yöneticiler basitçe, programla uğraşırlar ve programın tam anlamıyla yerine getirilip, getirilmediğini sorgulamazlar. Bu durumla da özellikle Beden Eğitimi ve spor ortamlarında karşılaşmaktadır. Bir çok spor takımı aşırı düzeyde yönetilmekte ancak düşük düzeyde liderlik becerileriyle, yön verilmektedirler. Liderlik becerileri kişiler arası ilişkileri içerir ve ilişkilerin motivasyonu üzerinde doğrudan etkilerini gösterir. Yöneticilikte ise, bunlar zorunlu değildir (Martens, 1987).

Beden Eğitimi Öğretmenliği içinde bulunduğu çevre, toplum ve en önemlisi görev yaptığı okulunda ikili ilişkiler çerçevesinde yapılan bir liderlik biçimidir. Çeşitli ve çok değişik geçmişe sahip olan bireyleri, bunların kabiliyet, ilgi, alaka ve deneyimlerini birleştirir. Okulda bir lider olan Beden eğitimi öğretmeni, öğrencilerin sorumluluk almalarına, kendilerine güvenmelerine, cesaret kazanmalarına, başarı duygusunu yaşamalarına, milli şuur kazanmalarına yardımcı olmaktadır.

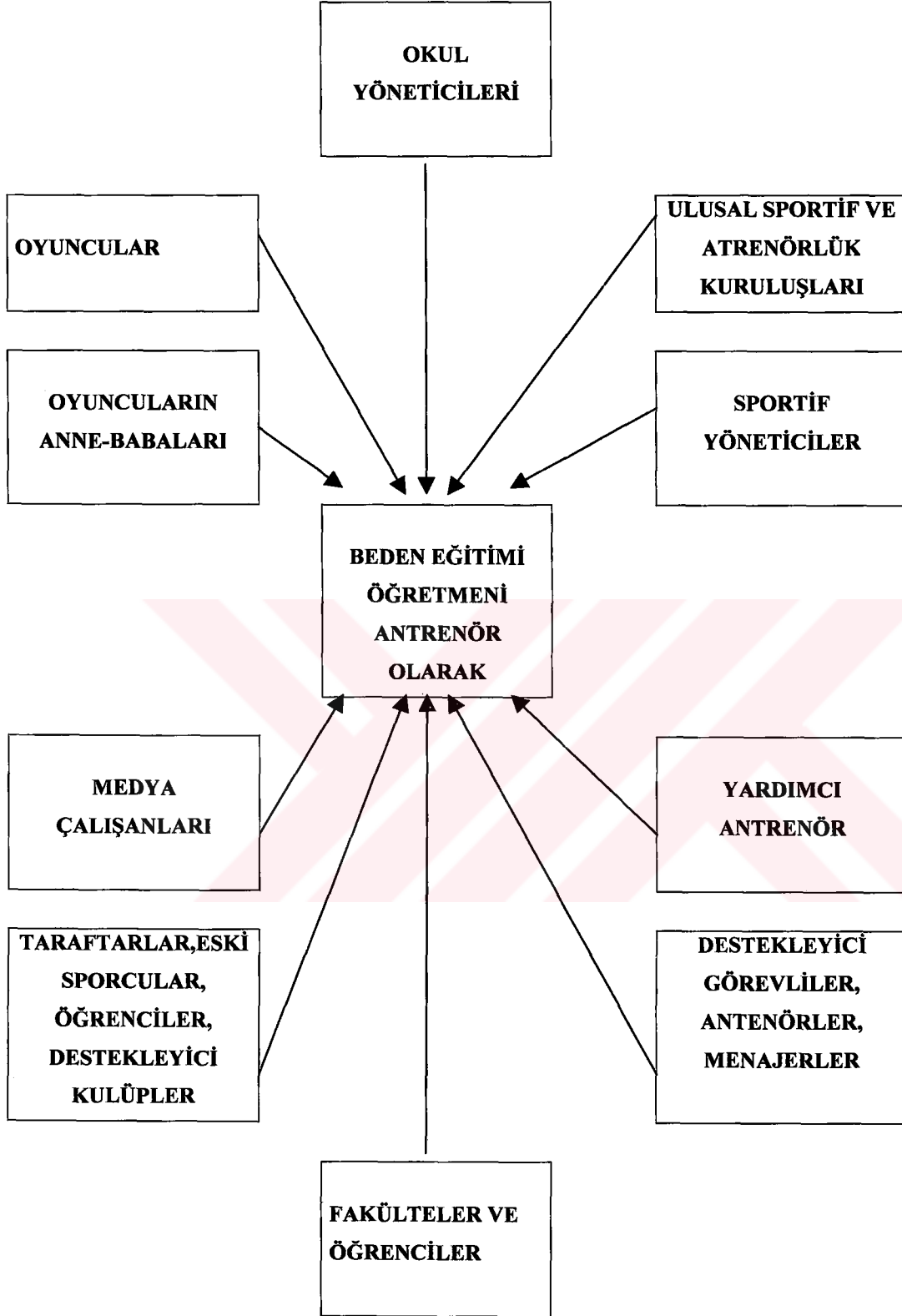
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği diğer öğretmenlikten çok farklı olmakla birlikte öğrencilere teknik-taktik becerileri, davranışları, oyun kurallarını ezberleticilik veya onları devamlı koşturup yormak, dersten soğutup uzaklaştırmak değildir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, gerçek duygularla öğrencileri sevmek, önemsemek, değer vermek, onlara inanmak, yanlarında olduğunu hissettirmek, onların gerçek manada güvenlerini kazanmak, hal ve hareketleriyle onlara örnek olmak, varlığını kabul ettirmektir.

Beden Eğitimi Öğretmenliği, okulundaki diğer öğretmenlerle, personelle, yöneticilerle ve de en önemlisi öğrencileriyle iyi ilişkiler kurabilen bir lider olmalıdır. İşte etkili liderlik veya Beden Eğitimi Öğretmenliği bireyleri harekete geçirmek; sosyal, psikolojik becerileri ve en önemlisi iyi bir iletişim becerisini gerektirir. Tüm yukarıda belirttiklerimize ek olarak konuşmak, dinlemek, rica etmek, tartışmak, anlamak, dertlerini paylaşmak, teselli etmek, etkili ders anlatmak iyi iletişim becerilerini gerektirir.

Etkili bir lider olan Beden Eğitimi Öğretmeni, yeni bir okulu veya sınıfı, sporcu grubunu ele aldığı anda iyi ilişkiler ve iletişimi kurmak için açık hedefler, amaçlar belirlemeli ve onlara bu ortaya koymuş olduğu hedefleri, amaçları kabul ettirebilmeli, onları peşinden sürükleyebilmelidir. Mesleğinde başarılı olan Beden Eğitimi Öğretmenleri düzenli ve etkili iletişim kurma becerisine sahiptirler.

Bunun yanı sıra Beden Eğitimi Öğretmeni branşında çok iyi bilgi ve beceriye sahip olabilir, ama sahip olduğu bu bilgi ve beceriyi etkili bir liderlik içinde ortaya koyamıyorsa, bildiklerini ve becerilerini öğretmede zorlanacak öğrencilerin ve kendisinin başarılı olması güçleşecektir.

İşte bu yüzden antrenörün ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ilişki içinde olduğu ve karşılaştığı sayısız durumlarda iyi iletişim yeteneğine sahip olması zorunludur. Antrenörler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri kimlerle iletişim içindedir? Buna aşağıdaki şekilde açıklık getirilmektedir (Coacley, 1990, s.166).

ŞEKİL-1 Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlükte İletişim Boyutları.

Dolayısıyla başarılı Beden Eğitimi Öğretmenleri etkili liderlik becerileri gösterirler ve bu becerileri, öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal, kendine güvenme ve sosyal kapasitelerini en iyi şekilde gerçekleştirmelerinde ve yarınlarına güvenle bakabilmelerinde her zaman önemli katkılarda bulunur.

Bu bağlamda, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin liderliği; eğitimin temel üretim birimi olan okul örgütünde insan gücü ve madde kaynaklarının etkili kullanımını gerçekleştiren, öğrencilerin karar alma sürecine katılımını sağlayarak onları yetkilendiren, okulun geleceğine yönelik vizyonun öğrencilerce planlaşılmasını sağlayan, eğitim-öğretimin her aşamasında, uygulamalarda etkin değerleri ön plana alan ve öğrenci başarısını yükselterek, çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırmayı amaçlayan bir yaklaşımdır.

1.1.4.7. Liderin Etki Kaynakları

Liderin etki ya da güç kaynakları nelerdir? Grup üzerinde nasıl etkili olmalıdır? Liderin iyi anlaşılabilmesi için önce liderin güç kaynakları analiz edilmelidir. Liderin beş farklı etki ya da güç kaynağı vardır (Lunenburg ve Ornstein, 1991; Arnold ve Feldman, 1986).

1) Yasal Güç : Yasal güç, liderin hiyerarşik yapı içinde konumuna ya da rolüne bağlı olarak sahip olduğu yetkiye dayalı güçtür. Yasal güç, liderin astları üzerindeki yetkisine dayanan ve astlar tarafından kabul edilen bir güçtür. Örneğin; okul örgütlerinde yöneticinin büyük bir yasal gücü vardır. Okul yöneticisi okulun hiyerarşik yapısı içinde öğretmenlere karşı gücünü kullanabilmektedir.

2) Ödül Gücü: Liderler genellikle örgütteki ödül gücünden yararlanarak astlarının yeteneklerini değerlendirirler. Liderler iş görenlerin istediği ödülü kontrol ederler. Kime ne kadar ödül verileceğine liderler karar verir. Örneğin; ödül gücü ücret, yükseltme, değerlendirme ve övgü gibi güçleri kapsayabilir. Eğitim sistemimizde okul yöneticilerinin, doğrudan öğretmenlerin ücretini belirleme gibi bir yetkileri yoktur. Ancak, öğretmenlerin sicilini değerlendirme, yükseltme ve aylıkla ödüllendirme gibi konularda okul yöneticisi ödül gücünü kullanabilir.

3) Zorlayıcı Güç: Bu güç, ödül gücünün karşıtı olan bir güçtür. Zorlayıcı güç, liderin direktiflerine karşı, astların itaatsizlik göstermesi durumunda kontrol etme ve cezalandırma gücünü yansıtmaktadır. Örneğin; zorlayıcı güçler, rütbe indirme, ücret

artışını engelleme, davranışları cezalandırma, kötü sicil notu verme gibi güçleri içermektedir. Okul yöneticisinin yasal gücüne bağlı olarak zorlayıcı gücü de bulunmaktadır. Okul yöneticisinin öğretmeni azarlaması, düşük sicil notu vermesi ya da yasalara aykırı davranması durumunda onu cezalandırması zorlayıcı gücünü oluşturmaktadır.

4) Uzmanlık Gücü: Bu güç, grubun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak liderin sahip olduğu özel yetenek ve bilgilerdir. Lider analiz etme, uygulama ve kontrol etme yeteneğine sahiptir. Çağdaş okul örgütlerinde uzmanlık gücü, daha çok okul yöneticisinin eğitim ve deneyim durumuna bağlıdır.

5) Karizmatik Güç : Karizmatik güç, liderin izleyenler üzerinde sahip olduğu güçlü etkiye dayanır. Bu karizmaya dayalı güç, liderin izleyenler üzerindeki çekiciliğini ve saygısını yansıtmaktadır. Tarihsel süreç içindeki karizmatik liderlerden ATATÜRK, Mahatma Gandhi ve Martin Luter King önemli örnekleri oluşturmaktadır.

Yasal zorlayıcı ve ödül gücü örgütsel gücü oluştururken, uzmanlık ve karizma gücü kişisel güçleri oluşturmaktadır. Karizmatik güç ise; liderin kişiliğine dayanmaktadır.

1.1.4.8. Liderlerin Fonksiyonları

Liderlerin birçok fonksiyonları vardır. Bu fonksiyonlar idare ettikleri grupların çeşitlerine göre değişmektedir. Genel olarak bu fonksiyonları şöyle sıralayabiliriz (Turhan, 1971, s. 249):

- a) Koordinatör olarak lider:** Lider grup faaliyetlerini koordine etmek mecburiyetindedir.
- b) Planlayıcı olarak lider:** Lider grubun gayelerine ulaşabilmesi için, hangi yolla, kiminle, nerede, nasıl yapılacağını kararlaştırarak plânlama rolünü üzerine alır.
- c) Siyaset tayin edici olarak lider :** Teşkilatın lideri, teşkilatının siyasetini tayin eder. Bunu yaparken teşkilat bünyesinde bulunan insanların, ister alt seviyede, isterse üst seviyede olsun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurması gerekir.
- d) Grup temsilcisi olarak lider :** Grubun sözcülüğünü yapar.
- e) İç münasebetlerinin kontrolörü olarak lider:** Lider gruba herkesten çok hakimdir. Dolayısıyla grubu en iyi şekilde o kontrol eder.

f) Mükafat ve ceza verici olarak lider : Grubun kontrolü, liderin ceza ve mükafat verme özelliği ile mümkündür.

g) Hakem olarak lider :Uzlaştırıcı ve bütünleştirici hareket etmesi liderin en önemli özelliğidir.

h) Örnek olarak lider : Lider, davranış olarak grubuna örnektir. Böylece grubun nasıl hareket etmesi gerektiğini, nasıl olması gerektiğini davranışlarıyla göstermiş olur.

İ) Grubun sembolü olarak lider : Lider, grup birliğinin tanımına yarayan mihrak teşkil etmek suretiyle, grubu teşhis ettirebilecek şeylerle teçhiz ettirebilir.

i) Ferdi mesuliyet yüklenen lider : Teşkilatındaki kişiler lidere güvenerek, bütün kararları ona bırakır. Fertler, kritik anların mesuliyetini lidere bırakmak isterler. Lider de bunu kabullenir.

j) İdeolog olarak lider : Grup ideolojisi çoğu zaman lider tarafından meydana getirilir.

k) Kabahat yüklenen şahıs olarak lider : Güçlüklerde, çıkmazlarda ve bunalımlarda tek hedef liderdir. Bütün güçlükleri, doğacak mesuliyetleri, hücumları lider göğüsler. Böyle anlarda hedef liderlerdir. Lider de buna hazır olmalıdır.

l) Baba şeklinde görülen lider : Grup üyeleri tarafından lider, baba olarak görülmek istenir. Lider tıpkı bir aile büyüğü gibi grubuyla tek tek ilgilenmeli, formal ilişkilerin yanında informal ilişkilere de ağırlık vermelidir.

1.1.4.9. Yöneticilerin Fonksiyonları

Liderlik, yönetimin bir parçası, yöneticiliğin de bir fonksiyonudur. Bu bakımdan bir lider tarafından uygulanan davranış ve görevler, bir yöneticinin uyguladığı davranış ve görevlerden daha somuttur.

Örgütün ya da kurumun mahiyeti ne olursa olsun bütün liderler ya da yöneticiler, muayyen bir dereceye kadar, çok çeşitli fonksiyonları yerine getirmeye mecburdurlar. Çünkü kurumun ya da örgütlerin belirlenen amaçlarına ulaşabilmelerinde, liderlerinin ya da yöneticilerinin fonksiyonlarını yerine getirmelerinin önemi çok büyüktür.

Bir yöneticinin fonksiyonları aşağıdaki gibi özetlenebilir (Hicks, 1981, s.238; Turhan,1983, s. 248-256).

1) Uzlaştırma: Organizasyonda, üyelerin izlemesi gereken yol konusunda anlaşamadıkları zaman lider durumda bulunan kişi arabuluculuk yapar ya da kararları kendisi vererek sorunu çözer.

2) Önerilerde Bulunma: Bir lider ya da yöneticinin önerilerde bulunması, fikir ve görüşlerini, direkt emir şekline başvurmaksızın elemanlarına aktarma imkânı doğurur. Böylece elemanların itibarı korunmuş ve kararlara katılması sağlanmış olur.

3) Amaçların Belirlenmesi: Organizasyonların amaçları otomatik sağlanmaz. Amaçların lider ya da yöneticiler tarafından belirlenmesi gerekir.

4) Katalize Etme : Bir organizasyonda bir işi ya da hareketi başlatmak ve geliştirmek için bir güce ihtiyaç vardır. Bu güç yönetici tarafından, kurumda çalışan ve kendisine bağlı elemanlarda çalışma arzusu uyandırabilmek için, bir katalizör olarak hareket etmek yoluyla sağlanır.

5) Güven Sağlama : Sorunlar karşısında olumlu ve iyimser bir tavır takınmakla yöneticiler kendilerine bağlı elemanlarda güven duygusu uyandırabilir.

6) Temsil Etme : Yönetici, başında bulunduğu organizasyonu dış çevreye karşı temsil eder ve organizasyonunun sembolü olarak görülür.

7) İlham Verme : Yöneticiler, bir kurum ya da organizasyonda çalışan elemanlara, yaptıkları için değerli ve önemli olduğunu hissettirmek yoluyla onları organizasyonel amaçları kolayca benimseyebilmeleri ve bu amaçları gerçekleştirebilmek için, etkin bir biçimde çalışmalarını konusunda heveslendirmiş olurlar.

8) Övgü : İnsan ihtiyaçlarından bir tanesi, başkalarından beklenen itibar ve onlar tarafından tanınmadır. Yöneticiler, kendilerine bağlı elemanların bu ihtiyaçları yönünden doyuma ulaşabilmelerinde, iyi davranışları ve başarıları halinde onları samimiyetle överek onlara yardımcı olabilir. Bu övgüyü onlara işlerinin önemli olduğunu, yaptıkları işlerin beğenildiğini, bu yüzden kendilerine içten sevgi duyduklarını göstermek yoluyla belirtebilirler.

1.1.4.10. Liderlik Davranış Biçimi

İyi bir liderde bulunması gereken davranış biçimlerini şu şekilde ifade etmemiz mümkündür.

İyi bir lider;

--Yönettiği kişilerin hizmetindedir.

--Yanlışlıkları kınamak yerine, çözümler getirir.

--Bugünün problemlerini çözerken yarınki fırsatları kaçırmaz.

--Başkalarını, onların kendilerini tanıdıklarından daha iyi tanır.

--Yönettiği kişileri herkesin içinde ödüllendirir, gerekirse ancak baş başa kalınca eleştirir.

--Basit çözümler bulur, bunları herkesin anlayabileceği biçimde açıklar.

--Davranışı, başkalarının ya da etrafındaki kişilerin görüşlerine göre değil, elde edilen sonuçlara göre belirler.

--Ülkesinin, kurumunun veya arkadaşlarının çıkarlarını, şahsi çıkarının üstünde tutar.

--Örgütlere değil, insanlara liderlik yapar.

--Yargılarına güvenir ve onları uygular.

--İnsiyatif alır ve başkalarının da almasını sağlar.

--Alçak gönüllüdür, tecrübelidir; olayları olduğu gibi, üzülmeyen ve hoşgörü içinde kabul eder.

--Nazikliğin zayıflık olmadığını bilir.

--Sadece uzlaşmalar ve günlük çözümler değil, aynı zamanda büyük hedefler peşindedir.

--Dengeli bir hayat sürer ve yönettiği kişileri de dengeli bir hayat sürmeye teşvik eder.

--Arkadaşlarının arayınca bulabileceği birisidir; fakat, erişebilir olmak, onun saygınlığını azaltmaz.

--Yumuşak cevabın, öfkeyi yatıştırdığını bilir, öfkeli kişilere, müsamaha ile yaklaşır.

--Çalışma arkadaşlarını, ellerinden gelenin en iyisini yapmaya özendirir.

--Bilgisini arkadaşlarıyla paylaşır. Onların, yükselme ümitlerini yok etmez.

- Şahsının değil, takımının zaferi peşindedir.
 - Koyduğu kuralları, kendisi de uygular.
 - İşine gelirken karşılaştığı herkesi, gülümseyerek selamlar.
 - İnsanları kulağı kadar, kalbiyle de dinler.
 - Karşılıklı güvenin kaybolduğu yerde, aslında tüm ilişkinin bittiğinin farkındadır.
 - Olaylardan ders alır ve aynı tuzağa iki defa düşmez (Türkmen, 2001, s. 65).
- Bu çalışma resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri üzerinde yapılacak ilk çalışma olmasından dolayı oldukça önemlidir.

1.2. Problem

Resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik davranışı “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” yönünden aralarında farklılık var mıdır?

1.3. Alt Problemler

1) Resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin;

- a-Yapıyı kurma boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığı nedir?
- b-Yapıyı kurma boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin görüşleri arasında fark var mıdır?

2)Resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin;

- a-Yapıyı kurma boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığı nedir?
- b-Yapıyı kurma boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında fark var mıdır?

3)Resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin;

- a-Anlayış gösterme boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığı nedir?
- b-Anlayış gösterme boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin görüşleri arasında fark var mıdır?

4) Resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin;

- a-Anlayış gösterme boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığı nedir?

b-Anlayış gösterme boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında fark var mıdır?

5) Resmi ve özel okullardaki yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığı nedir.

6) Resmi okullardaki okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutundaki görüşleri arasında fark var mıdır?

7) Özel okullardaki okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutundaki görüşleri arasında fark var mıdır?

1.4. Denenceler

1) a-Yöneticiler açısından yapıyı kurma boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığında farklılık vardır.

b-Yöneticiler açısından yapıyı kurma boyutundaki davranışların gösterme sıklığına ilişkin olarak özel okulların lehine fark olacaktır.

2) a-Beden Eğitimi Öğretmenleri açısından yapıyı kurma boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığında farklılık vardır.

b-Beden Eğitimi Öğretmenleri açısından yapıyı kurma boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin olarak özel okulların lehine fark olacaktır.

3) a-Yöneticiler açısından anlayış gösterme boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığında farklılık vardır.

b-Yöneticiler açısından anlayış gösterme boyutundaki davranışların gösterme sıklığına ilişkin olarak özel okullar lehine fark olacaktır.

4) a-Beden Eğitimi Öğretmenleri açısından anlayış gösterme boyutunu ilişkin davranışları gösterme sıklığında farklılık vardır.

b-Beden Eğitimi Öğretmenleri açısından anlayış gösterme boyutundaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin olarak özel okulların lehine fark olacaktır.

5) Resmi ve özel okullardaki yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutuna ilişkin davranışları gösterme sıklığında farklılık vardır.

6) Resmi okullar açısından “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarındaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin olarak Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine fark olacaktır.

7) Özel okullar açısından “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarındaki davranışları gösterme sıklığına ilişkin olarak Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine fark olacaktır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Türk eğitim sistemi içindeki konumları ve önemleri nedeniyle yönetim açısından işlevsel etkinliğe sahip okul yöneticileri ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik davranışlarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ile Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik davranışlarının hem resmi okullar, hem de özel okullar açısından nasıl algılandığı ve değerlendirildiği bir çok yönden karşılaştırılmalı olarak saptanabilecektir.

Resmi okullar Milli Eğitim Bakanlığının atamasıyla yöneticilik görevine gelen öğretmenlerle, çalıştığı kurumunun tercihi yoluyla yöneticilik görevine gelen öğretmenlerin; kendi yönetim anlayışındaki liderlik davranışlarına ilişkin bir iç görüş geliştirmelerine, değişen hayat ve eğitim koşulları altında kendilerini yeni baştan bir değerlendirmeye almalarına, liderlik davranışına ilişkin eksiklerini görebilme ve tamamlamaya yönlilebilmesi açısından oldukça yardımcı olacaktır.

Aynı durum Beden Eğitimi Öğretmenleri için de geçerli olmakla birlikte liderlik boyutu ile öğretmenlik açısından daha da önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada elde edilecek bilgilerin, Resmi ve özel okulların yeniden çağdaş yapılanma sürecinde, yönetimin bir alt boyutu olan liderliğin anlam ve önemi (kurumun yapısına, etkinliğine, verimliliğine, üretkenliğine, iş doyumuna, geleceğine, insan ilişkilerini.... etkisi) konusunda, bu okullarda görev yapan yöneticiler ile Beden Eğitimi Öğretmenlerini ne kadar etkilemekte, verimliliklerini ne dereceye kadar azaltıp yükselttiğini belirtmesi açısından, eğitimde söz sahibi olanlara, eğitim-öğretimin

geleceğine yön verenlere, bu konuda politika üretenlere farklı bir görüş açısı kazandırabileceği söylenebilir.

Bu araştırmanın sonucunda elde edilecek bilgileri Milli Eğitim Bakanlığı, okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, üniversitelerin kendi alanlarında öğretmen yetiştirme politikalarında, eğitim yöneticisi seçme ve yetiştirme politikalarında, atamalarında, hizmet içi eğitim programlarında, var olan eğitim programlarının iyileştirilmesinde ve çağdaş seviyeye getirilmesinde yararlanabilir.

1.6. Sayıtlılar

Bu araştırmada benimsenen sayıtlılar aşağıda belirtilmiştir.

- 1) Resmi ve özel okullarda lider davranışın “yapıyı kurma” ve “anlayış gösterme” boyutlarının gösterilme sıklıkları uygun yöntem ve araçlarla ölçülebilir.
- 2) Araştırma kapsamına giren Resmi ve özel okullarda görev yapan okul yöneticileri ile Beden Eğitimi Öğretmenleri “Yapıyı Kurma” ile “Anlayış Gösterme” boyutları hakkında yargısal görüşlere sahiptirler.
- 3) Anketlere deneklerin verdiği cevapların onların görüşlerini doğru olarak yansıttığı kabul edildi.

1.7.Sınırlılıklar

- 1) Araştırma, Antalya İli ve İlçe merkezlerinde yer alan resmi ve özel okullar ile sınırlandırılmıştır.
- 2) Araştırma, liderlik davranışlarından “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutlarıyla sınırlıdır.
- 3) Araştırma, resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.
- 4) Liderlik davranışlarının içeriğine ilişkin bilgiler literatüre dayalı olarak belirlenebilir.

1.8. Tanımlar

Eğitim : Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin özellikle de okulun etkisi altında, sosyal yeterlik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (Fidan, 1996).

Eğitim Yönetimi : Eğitim kurumlarının saptanan amaçlarına ulaşmak üzere insan ve madde kaynaklarını sağlayarak ve etkili biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamaktır (Taymaz, 1985, s.16).

Eğitim Yönetimi : Eğitim teşkilatını önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda yöneten kişi ya da kişilerdir. Araştırmalarda eğitim yöneticisi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Resmi ve özel okullardaki okulların yöneticileri durumunda olan müdür ve müdür yardımcılardır.

Yönetim : Önceden kararlaştırılmış teşkilat amaçlarının gerçekleşmesi için insan ve madde kaynaklarını sağlayan, yönveren, kullanan ve denetleyen bir etkinliktir (Tortop, 1982, s. 114).

Yönetme : Teşkilatın amaçları doğrultusunda personeli çalıştırabilme veya çalıştırmak için emretmek, kumanda etmek, karar vermek, kararları uygulamaktır (Tortop, 1982, s. 114).

Okul : Çeşitli bilgi, beceri ve alışkanlıkların belli amaçlara göre düzenli bir biçimde öğretildiği ve kazandırıldığı eğitim kurumu ya da öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden oluşan eğitim topluluğu olarak tanımlanmaktadır (TDK, 1981, s. 107).

Yönetici : Belirli bir takım amaçları gerçekleştirmek amacıyla kurulan örgütlerin, bu amaçlarına ulaşabilmesi için, insan ve insan dışındaki kaynakları, yerinde ve zamanında en uygun ve en etkili biçimde koordine eden kişidir (İlgar, 1996, s. 30). Araştırmada yönetici; resmi ve özel okullarda görev yapan müdür ve müdür yardımcılardır.

Müdür : Kanun, yönetmelik, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini yürütmeye, düzene koymaya, denetlemeye yetkili olan kişidir (Balcı ve Aydın, 2001, s. 116). Başında bulunduğu kurum olan okulu; amaçları, hedefleri doğrultusunda sevk ve idare eden, çağın ve günün şartlarına göre yarınlara hazırlayan yöneticidir.

Müdür Yardımcısı : Müdüre; okul yönetiminde, eğitim-öğretimin devamının sağlanmasında sevk ve idaresinde yardımcı olan kişidir.

Resmi Okullar : Doğrudan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlete ait okullardır. Devlet tarafından eğitim-öğretime açılan ve her türlü harcaması da devletçe karşılanan okullardır. Araştırmadaki resmi okullar içindeki ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarıdır.

Özel Okullar : Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılan ilköğretim ve ortaöğretim okullarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetiminde açılıp işletilen okullardır.

İlköğretim : İlkokul ve ortaokulların birleştirilerek, eğitim-öğretim süresinin 8 yıla çıkarıldığı okullardır. 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar.

Ortaöğretim : İlköğretim sonrasında eğitim-öğretim süresi 3 yıl olan okullardır.

Beden Eğitimi : Kişiyi bedenlen, ruhen, fikren geliştirmek, kişiyi günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazırlamak, kişiye Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda milli şuur ve yurttaşlık duygusu kazandırmaktır.

Öğretmen : Resmi ve özel bir eğitim kurumunda çocukların ve gençlerin öğrenme yaşantılarına rehberlik etmek veya yön vermekle görevlendirilmiş ve bu amaçla yetiştirilmiş kişidir (Duman, 1991).

Beden Eğitimi Öğretmeni : Milli Eğitim Bakanlığının örgün eğitim kurumlarında, ortaöğretimden sonra, 4 yıllık bir yükseköğretime; ÖSS'den belli bir puan sonucunda özel yetenek sınavıyla kazanıp yeteneklerinin yanısıra, alan bilgisi ve pedagojik formasyon sonucunda tüm sosyal, kültürel bilgilerle donatılmış, çok yönlü bir öğretmen tipidir.

Lider : Kendini izleyenlerin kendine yaptığı etkiden daha çoğunu onlara yapabilen kişidir (Başaran , 1982, s. 60).

Liderlik Davranışı : Araştırmada okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin kendi pozisyonları gereği hal ve hareketlerini sergiledikleri davranışlardır.

Eğitim Lideri : Eğitim örgütünde yaratıcılığı, gerçekçiliği ve eylemciliği öne çıkaran, yeni bir yapıyı oluşturup bu yapıya kişilik kazandıran, bilimsel düşüncüyü, çağdaşlaşmayı ilke edinen kişiye denir (Demir, 1995, s.13).

Yapıyı Kurma : Araştırmada okul yöneticilerinin kendine ve personeline ilişkin rol beklentilerini açıkça belirtmesidir. Yine Beden Eğitimi Öğretmenlerinin kendine ve öğrencilerine ilişkin rol beklentilerini açıkça belirtmesidir.

Anlayış Gösterme : Araştırmada okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, personelin rahatını, çıkarını, statü ve katkısını gözetme derecesidir. Yine Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, meslektaşlarının, öğrencilerinin rahatını, çıkarını, gelişimini, statü ve katkısını gözetme derecesidir.

1.9. Kısaltmalar

B.E.Ö.	: Beden Eğitimi Öğretmeni
B.E.S.	: Beden Eğitimi ve Spor
K.H.O.	: Kara Harp Okulu
L.B.D.Q.	: (The leader Behavior Description Questionnaire) Liderlik Davranışını Betimle Ölçeği
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Ö.İ.Ö.O.	: Özel İlköğretim Okulu
Ö.O.B.Ö.	: Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri
Ö.O.Ö.O.	: Özel Ortaöğretim Okulu (Lise)
Ö.O.Y.	: Özel Okul Yöneticileri
Ö.S.S.	: Öğrenci Seçme Sınavı
R.İ.Ö.O.	: Resmi İlköğretim Okulu
R.O.B.Ö.	: Resmi Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri
R.O.Ö.O.	: Resmi Ortaöğretim Okulu (Lise)
R.O.Y.	: Resmi Okul Yöneticileri
T.D.K.	: Türk Dil Kurumu
Y.Ö.K.	: Yüksek Öğretim Kurumu

İKİNCİ BÖLÜM

2. İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

2.1. Dünyada ve Türkiye’de Liderlik Davranışlarıyla İlgili Yapılan Yayınlar ve Araştırmalar

Bu bölümde; liderlik davranışları ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmektedir.

Araştırma konusuyla ilgili olarak ulaşılabilen kaynaklar aşağıdaki paragraflarda yer almaktadır.

Ohio Üniversitesi araştırma kurulunca 1950 ve sonraki yıllarda, endüstri, eğitim, politika ve askerlik alanlarındaki liderlik rollerini yerine getirme durumunda bulunanların davranışları kapsamlı bir şekilde incelenerek, “Lider Davranışlarını Betimleme Anketi –LBDQ-“ geliştirilmiştir. Liderin gözlenebilen davranışlarını belirlemeyi hedefleyen bu anketin orijinali Homptill ve Coons tarafından geliştirildi. Halpin ve Winerde bu ankette gerekli değişiklikleri yaparak Amerikan Hava Kuvvetleri Personeli’ne uygulamışlardır. Çalışmaların sonunda, lider davranışlarının iki temel boyutunun “yapıyı kurma ve anlayış gösterme” olduğu ortaya konmuştur (Önal, 1979, s.29).

İlk başta 12 ana boyut olarak geliştirilen, daha sonra 2 ana boyuta indirgenen lider davranışlarını betimleme anketi, daha sonra Halpin tarafından (LBDQ) 50 okul yöneticisi üzerinde yapılmıştır.

Bu çalışmada, okul yöneticilerinin liderlik davranışları konusunda öğretmenlerden, yöneticilerin kendilerinden ve daha üst düzeydeki kurul üyelerinden görüşlerini belirtmeleri istenmiş ve sonuçta şu bulgulara ulaşılmıştır.

Öğretmen ve kurul üyeleri gruplarının, her ikisinin de, okul yöneticilerinin liderlik davranışlarını algılamada, kendi işlerinde görüş birliğinde oldukları saptanmıştır.

Öğretmenlerden ve kurul üyelerinden elde edilen bilgiler karşılaştırıldığında şu sonuçlara varılmıştır:

- a) Anlayış gösterme ve yapıyı kurma boyutlarındaki liderlik davranışlarında öğretmenler ile kurul üyelerinin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermiştir.
- b) Anlayış gösterme boyutunda yöneticiler kendilerini öğretmen ve kurul üyelerinin ifade ettiklerinden daha çok ideale yakın görmektedirler.

c) Okul yöneticilerini, kurul üyeleri lider olarak daha etkili görme temayülü göstermişlerdir.

d) Yapıyı kurma boyutundaki liderlik davranışlarını, öğretmen ve kurul üyelerine göre yöneticiler, daha düşük seviyede göstermeleri gerektiğine inanmaktadırlar (Önal, 1979, s.31-33; Kabadayı, 1982, s.29; Üstündağ, 1975, s. 24-27).

Sweitzer, 1963'te Oklahama'da 21 farklı okulda, okul müdürlerinin ne yapması gerektiğini ve yönetim görevini nasıl yerine getirdiği konusunda bir çalışma yapmıştır. Bulgularda, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin müdürlerinden beklentileri arasında anlamlı bir korelasyon bulunamamıştır. İlkokulları ve ortaokulları denetleyen müfettişlerin müdür rolüne ilişkin beklentileri arasında benzerlik olduğunu göstermektedir. Her iki seviyedeki öğretmenlerin, müdürlerine ilişkin rol beklentileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ayrıca, diğer bulgular sonucunda; müdürler ve müfettişlerin algıları arasında rol ve kişilik boyutlarındaki davranışlar açısından anlamlı bir ilişkinin var olduğu saptanmıştır (Atasoy, 1985, s. 18).

Evanson, İllionis Lisesi'nde görev yapan müdürlerin yönetimindeki liderlik davranışlarını gerçek ve ideal yönden, yönetimlerinde çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre incelemiş ve karşılaştırmaları yapmıştır.

Hunter Chartesi ve Hills de; LBDQ ölçeğini uyarlayarak, liderlik davranışları konusundaki araştırmalarında kullanmışlardır (Üstündağ, 1975, s. 27).

Bailes de; müdürlerin liderlik davranışlarıyla ilgili bir çalışmasında bütün yöneticilerin öğretmenlerle ilişkilerini geliştirmelerinde faydası olacak yönetim davranışlarını şu şekilde özetlemiştir:

- a) Eğitim ve öğretimin programının geliştirilmesine güçlü bir ilgi göstermek.
- b) Okuldaki sorunların giderilmesine yardım etmek.
- c) Öğretmenlerin mesleki gelişmelerine içten ilgi göstermek.
- d) Seçkin bir iş yapan öğretmenleri ödüllendirmek.
- e) Zihinsel yetenekleri artırmak.
- f) Öğretmenlerin problemleriyle ilgilenilirken onlara yapıcı önerilerde bulunmak (Atasoy, 1985, s. 20).

Ohio State araştırmalarında, liderlik davranışlarını betimlemekle birlikte, liderliği meydana getiren grubu ihmal etmemişlerdir. Aracın çeşitli örgütlerde uygulanmasından

sonra elde edilen sonuçları ana hatlarıyla şöyle özetlemek mümkündür (Önal, 1979, s. 33-34):

- a) “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” liderlik davranışlarını ölçmek için kullanışlı ve yararlı teknik gösteren iki ana boyuttur.
- b) Etkili liderlik davranışı; hem “Yapıyı Kurma”, hem de “Anlayış Gösterme” boyutlarında yüksek verim gerektirmektedir.
- c) Üstler “Yapıyı Kurma” boyutuna daha fazla önem verirken, astların daha çok “Anlayış Gösterme” boyutuna önem verdikleri gözlenmiştir. Üstler ile astlar arasındaki bu ters değerlendirme; lideri, çatışmalı bir rol beklentisi içine sokmaktadır.
- d) Liderlik anlayışı ve uygulaması, grup üyelerinin tutumlarını etkilemekte ya da değiştirmektedir.

Türkiye’de liderlik konusundaki ilk araştırma Ünal Dünder tarafından 1971 yılında yapılmıştır. Araştırma “ Kara Harp Okulu Öğrencilerinin Geliştirmekte Oldukları Liderlik Nitelikleri Üzerinde Bir Araştırma” adını taşımaktadır. Bu çalışmanın bulgularına göre:

- 1) Birinci ve ikinci sınıf öğrencileri arasında üç ortak liderlik niteliği vardır.
 - a) Çabuk ve zamanında karar verebilme,
 - b) Dürüst karakter,
 - c) Kendine güvenmedir.
- 2) İkinci sınıf öğrencileri kendilerini, birinci sınıf öğrencilerine nispetle, liderlik konusunda daha da yetiştirmiş olarak algılamışlardır (Tabancalı, 1995, s. 25).

Bunun yanında, yine Türkiye’de, yapıyı kurma ve anlayış gösterme boyutunda, ilk liderlik çalışması Ahmet Önal’a aittir. Önal (1979), Kara Harp Okulunda (K.H.O), komutanların liderlik algıları ile öğrencilerin liderden beklentileri konusundaki farklılıklarını incelediği araştırmasında 70 komutan, 940 öğrenci üzerinden toplanan verilerde anlamlı farklar bulmuştur. Çalışmanın bulguları şu şekildedir:

- a) K.H.O. öğrencilerinin liderlik davranışı beklentileri ile komutanların davranışlarına ilişkin gözlemleri arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır.
- b) K.H.O. öğrencilerinin ve komutanlarının beklentileri arasında, araştırma aracının bütünü ve alt boyutlarında, yapıyı harekete geçirme dışında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

c) K.H.O.komutanlarının, lider davranışlarını hangi sıklıkla gösterdiklerine ilişkin gözlemleri ile bu davranışları, bir liderin hangi sıklıkla göstermesi gerektiği konusundaki beklentileri arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır.

Mustafa Aydın, 1973 yılında yapmış olduğu doktora tezinde şu araştırmayı gerçekleştirmiştir.

İlköğretim okulları müdürleri, ilköğretmen okullarını denetleme görevi ve yetkisi olan bakanlık müfettişleri ve ilköğretmen okulları öğretmenleri evreni üzerinde yürütülmüş olan araştırmada Lider Davranışları Betimleme Anketi (LBDQ-XII), algı ve beklentileri ortaya çıkarmak amacı ile uygulanmıştır (Atasoy, 1985, s. 20; Yumurtacı, 1984, s. 11). Araştırmanın ana bulguları ise şu şekildedir:

- a) Okul müdürü ve öğretmenler arasında, rol davranışı açısından anlamlı farklar bulunmuştur.
- b) Rol beklentileri açısından yapıyı kurma ve üstünü tanıma boyutları hariç, diğer boyutlarda denek grupları arasındaki farklar anlamlı bulunmuş, ancak anlamlılığın kaynağı belirlenememiştir.
- c) Rol beklentilerinin uygunluğu yönünden yapılan ölçümlerde, tüm denek gruplarının rol beklentilerinde fark olmadığı, gruplar içinde ise fark olduğu belirlenmiştir.
- d) Rol davranışları ile ilgili ölçütler açısından yapılan ölçümlerde, müdürlerin, kendi davranışlarıyla ilgili olarak öğretmenlerden daha çok fikir birliği gösterdikleri saptanmıştır (Atasoy, 1985, s. 21).

Üstündağ, 1975 yılında, “Ticaret Liseleri Müdürlerinin Okul Yönetimindeki Liderlik Davranışlarını” konu alan bir çalışma yapmıştır.

Çalışmasını LBDQ’yu kullanarak 65 okul müdürü üzerinde yapmıştır. Ankette, yapıyı kurma ve anlayış gösterme boyutları kullanılmıştır. Ticaret lisesi müdürlerinin göstermekte oldukları gerçek liderlik davranışları ve gösterilmesinin gerekliliğine inandıkları davranışlar konusunda müdürlerin görüşleriyle yönetimlerindeki öğretmenlerin görüşleri arasındaki farklılık ve ilişkiler belirlenmiştir. Çalışmada şu bulgular tespit edilmiştir:

- a) Ticaret lisesi müdürlerinin kendi algılarına göre, göstermekte oldukları gerçek liderlik davranışıyla göstermeleri gereken ideal liderlik davranışları arasında

anlayış gösterme boyutuna ilişkin anlamlı bir fark bulunamamış, yapıyı kurma boyutuna ilişkin ise anlamlı bir fark bulunmuştur.

b) Ticaret lisesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre müdürlerin gösterdikleri gerçek liderlik davranışlarıyla göstermeleri gereken ideal liderlik davranışları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

c) Ticaret lisesi müdürlerinin çalışmalarında gösterdikleri gerçek liderlik davranışları konusunda, öğretmenlerle müdürlerin algıları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

d) İyi bir yöneticide bulunması gereken ideal liderlik davranışları konusunda da öğretmenlerin ve yöneticilerin algıları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Peker, 1978 yılında, “Ankara Merkez Liselerinin Örgütsel Hava Açısından Çözümlemesi” başlıklı bir liderlik çalışması yapmıştır. Çalışmanın bulguları şu şekildedir:

a) Çalışmanın örneklerini oluşturan 17 lisenin öğretmenleri ile yöneticisinin, okullarının örgütsel havasına ilişkin algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

b) Devlet liseleriyle özel liselerin örgütsel havaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

c) Liselerin örgütsel hava tipleriyle öğrencilerin başarıları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Kabadayı (1982), yaptığı çalışmada; okul müdürlerinin liderlik davranışlarıyla öğretmenlerin doyumu arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışmıştır. Çalışmanın bulguları şu şekildedir:

a) Öğretmenin öğrenim düzeyi ile algılanan doyumsuzluklar arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

b) Gereksinim karşılama yetersizliği dereceleri yönünden, bay ve bayan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

c) Okul müdürlerinin liderlik boyutlarındaki liderlik davranışlarıyla, öğretmenlerin hemen tüm gereksinim alanlarındaki gereksinim karşılama yetersizliği dereceleri arasında anlamlı ve ters yönde bir ilişki vardır.

d) Öğretmenler sırasıyla, anatomi, güvenlik, kendini gerçekleştirme, saygı ve sosyal gereksinim alanlarında doyumsuzluk göstermektedir.

Yumurtacı (1984), lise yönetici ve velilerin okul yöneticilerinden bekledikleri liderlik davranışlarını konu alan çalışmanın bulguları şu şekildedir:

- a) Yöneticinin davranışlarına ilişkin olarak okul yöneticilerinin ortaya koyduğu “beklenti birliği”, büyük ölçüde beklentileri koyan, tüzük ve yönetmeliklerin koydukları kurallardan kaynaklanıyor şeklinde değerlendirilmektedir. Bu durum, yönetici davranışının diğer bir boyutunu oluşturan bireysel boyutun, kişiliğin ve gereksinimlerin o kadar etkili olmadığını ortaya koymaktadır.
- b) Dengeli ve tutarlı davranışların ortaya konulması için, sistemin kurallar boyutunu oluşturan kanun, tüzük ve yönetmeliklerin, yeniden gözden geçirilmesi, kuramsal rol beklentileri yanında, okul yöneticilerinin kişilik ve gereksinimlerinin de dengeli bir biçimde ele alınması da önem kazanmaktadır (Tabancılı, 1995, s.35).

Sakalar (1987), “İlkokul Müdürlerinin, Müdür Yardımcılarının ve İlkokul Öğretmenlerinin İlkokul Müdürlerine İlişkin Liderlik Beklentileri ve Gözlemleri” konulu çalışmasının bulguları şu şekildedir:

- a) İlkokul müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenleri, bir ilkokul müdüründen göstermesini bekledikleri liderlik davranışlarında aynı fikirdedirler.
- b) İlkokul müdürleri, gösterdikleri liderlik davranışlarında çoğunlukla beklentilerine yakın liderlik davranışları sergilemektedirler.
- c) İlkokul müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenleri gözlemlerinde farklı görüşe sahiptir.

Alıç (1985), “Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışı ile Öğretmen Morali Arasındaki İlişkiler” başlıklı bir liderlik çalışması yapmış ve şu bulgular tespit edilmiştir:

- a) Okul müdürleri liderlik davranışlarını en fazla “yapıyı kurma” boyutunda en az “belirsizlik hoşgörüsü” boyutunda, algılamaktadırlar.
- b) Hizmette daha uzun süreli olan öğretmenlerin “anlayış gösterme” boyutuna ilişkin algılarının daha az olumsuz olduğu bulunmuştur.
- c) Okul müdürlerinin liderlik davranışlarını algılama yönünden, erkek ve bayan öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkek öğretmenler, okul müdürünün liderlik davranışlarını, bayan öğretmenlere kıyasla daha olumlu algılamaktadırlar.

- d) Okul müdürlerinin liderlik davranışlarını algılama yönünden yaş grupları arasında anlamlı bir fark vardır ve en olumlu algı en geniş grubundur.
- e) Öğretmenlerin, okul müdürünün liderlik davranışına ilişkin algıları, öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- f) Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile öğretmenlerin moral düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Uluğ (1988), Anadolu ve İmam Hatip Liseleri müdürlerinin önderlik davranışlarının, okul müdürleri ve öğretmenlerin algılamaları açısından fark olup olmadığını araştırmıştır. 84 okul müdürü ve 825 öğretmenden elde ettiği bilgiler sonucunda; Anadolu ve İmam Hatip Liseleri arasında anlamlı bir fark bulamazken, müdür ve öğretmenler arasında anlamlı farklar bulmuştur.

Ergene (1990), özel liselerde ve devlet liselerinde müdür ve müdür yardımcılarının liderlik stilleri ile A-B davranış arasındaki ilişkileri, 312 öğretmen ve müdür üzerinde araştırmış. Yapıyı kurma boyutuna özel liselerde daha fazla ağırlık verilirken, ağırlık gösterme boyutunda, özel liseler ve devlet liseleri arasında önemli bir fark olmadığını saptamıştır.

Tabancalı'nın (1995), ilköğretim okullarında müdürlerin "yapıyı kurma" ve "anlayış gösterme" liderlik özellikleri hakkında öğretmen görüşlerini ele aldığı çalışmasında; LBDQ ölçeğiyle 28 ilköğretim okulundan 338 öğretmenin ve müdürlerin liderlik algısı araştırılmış, "yapıyı kurma" ve "anlayış gösterme" boyutu algıları açısından I.kademe öğretmenleri ile II.kademe öğretmenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır. Çalışma bulgularında; okul müdürlerinin "Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme" boyutlarına önem verdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, "Yapıyı Kurma" boyutunda en yüksek oranda "her zaman" seçeneğinin işaretlendiği tespit edilmiştir.

Erkuş (1997), "İlköğretim Okulları Müdürlerinin Liderlik Davranışları" adlı çalışmasında; LBDQ ölçeğiyle 17 ilköğretim okulundan 129 I.kademe, 140 II.kademe ve toplam 269 öğretmen, 17 okul müdürünün liderlik algısını araştırmıştır. Çalışma sonucunda şu bulgular bulunmuştur:

- a) 17 ilköğretim okulu müdüründen, 9'u kendilerini yapıyı kurma, 8'i ise kendilerini anlayış gösterme grubunda algılamaktadır.

b) I.kademe ile II.kademe erkek ve kadın öğretmenler arasında müdürlerin yapıyı kurma boyutundaki liderlik davranışlarını algılamaları açısından fark bulunamamıştır.

c) I.kademe ile II.kademe kadın öğretmenler arasında müdürlerinin anlayış gösterme boyutundaki liderlik davranışlarını algılamaları açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkek öğretmenlerde ise fark bulunamamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölüm; araştırma yöntemi, evren ve örneklem, veri toplama teknikleri ve verilerin analizi alt başlıkları altında açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada, betimsel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Dolayısıyla bu araştırma yönteminde; deneklerin varolan özelliklerine ilişkin herhangi bir değişme yapmaksızın veri toplanmış, varolan durumun ne olduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Betimleme yöntemi, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Olayı değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan bilmek istenen şeyi gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1998, s.77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2001-2002 öğretim yılında Antalya İlinin resmi ve özel okullarında görev yapmakta olan yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri oluşturmaktadır. Ancak resmi, ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine ulaşılırken il merkeziyle, özel okulların bulunduğu ilçeler ve il ile içiçe olan Serik İlçesi, evrenin bir sınırlaması olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın yapıldığı Öğretim yılı'nda Antalya İlinde yönetici sayısı 1504, Beden Eğitimi Öğretmeni sayısı 301' dir. Toplam evren ise 1805' dir.

Dolayısıyla araştırmada resmi okulların yöneticilerinin sayısı 1443, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin sayısı 259, özel okulların yönetici sayısı 61, Beden Eğitimi Öğretmeninin sayısı 42' dir.

Örnekleme katılan resmi okulların yönetici (R.O.Y.) sayısı 339 (%23.49), özel okulların yönetici (Ö.O.Y.) sayısı 56 (%91.80)' dir. Resmi okulların Beden Eğitimi

Öğretmeni (R.O.B.Ö.) sayısı 181 (%69.88), özel okulların Beden Eğitimi Öğretmeni (Ö.O.B.Ö.) sayısı 41 (%97.62)' dir. Toplamda ise, yöneticilerin sayısı 395 (%26.26), Beden Eğitimi Öğretmenlerinin sayısı 222 (%73.75), toplam denek sayısı ise 617 (%34.18)' dir.

Bu bağlamda,, örnekleme katılan resmi ve özel okullardaki denek sayısı ve katılımına bakıldığında; resmi okullardaki denek sayısı 1702, katılım 520 (%30.55), özel okullarda ise denek sayısı 103, katılım 97 (%94.17)' dir. Konuya bu açıdan bakıldığında özel okullardaki katılımın, resmi okullardaki katılımdan daha fazla olduğu görülmekte olup, ne yazık ki resmi okullardaki deneklerin özellikle de yöneticilerin verilen anketleri geri vermeyerek denek olmayı kabul etmedikleri görülmüştür.

Ayrıca,, araştırmadaki yöneticilerin branşları çok çeşitlilik göstermekte olup, belli bir branş üzerine yoğunlaşmamakla birlikte 37 değişik branşta yönetici vardır. Bunun yanında yaşları da çeşitlilik göstermekte olup yöneticilerde, en küçük yaş 27, en büyük yaş 59'dur. Beden Eğitimi Öğretmenlerinde ise en küçük yaş 22, en büyük yaş 57 'dir.

Evrende ve örneklemdaki deneklerin sayıları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo-3.1 Evren ve Örneklemdaki Yöneticilerin Sayıları

Evren			Örneklem		
Yönetici	Resmi	Özel	Yönetici	Resmi	Özel
1504	1443	61	395	339	56

Tablo-3.2 Evren ve Örneklemdaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sayıları

Evren			Örneklem		
B.E.Ö.	Resmi	Özel	B.E.Ö.	Resmi	Özel
301	259	42	222	181	41

Tablo-3.3 Evren ve Örneklemdaki Toplam Denek Sayısı

Evren			Örneklem		
Toplam	Resmi	Özel	Toplam	Resmi	Özel
1805	1702	103	617	520	97

Tablo-3.4 Örneklemdeki Deneklerin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

Erkek			Bayan		
Toplam	Yöneticiler	B.E.Ö.	Toplam	Yöneticiler	B.E.Ö.
471	328	143	146	67	79

Dolayısıyla araştırmaya 72 resmi ilköğretim okulu (R.İ.Ö.O.), 44 resmi ortaöğretim okulu (R.O.Ö.O.), 14 özel ilköğretim okulu (Ö.İ.Ö.O.) ve 15 özel ortaöğretim okulu (Ö.O.Ö.O.) katılmıştır. Toplamda ise; 86 ilköğretim okulu, 59 ortaöğretim okulu olmak üzere, 145 okul üzerinde anket uygulaması yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın kuramsal çerçevesi, literatür taramasıyla toplanan bilgilerden oluşturulmuştur. Bu amaçla; YÖK Bilgi İşlem ve Dökümantasyon Merkezinde ilgili çalışmalar hakkında kaynak taraması yapılmıştır.

Araştırmanın kuramsal temeli oluşturulduktan sonra, araştırma verileri anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada temel veri toplama aracı olarak; “Bilgi Formu”, “Liderlik Davranışını Betimleme Ölçeği (The Leader Behavior Description Questionnaire: LBDQ)” kullanılmıştır.

Liderlik davranışının betimleme ölçeği, J.K.Hemphill ve A.E. Coons (1950) tarafından geliştirilmiştir. Daha sonra ise; A.W.Halpin ve B.J.Winer LBDQ’yu geliştirmişler ve aracın iki temel boyutunun “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” olduğunu saptamışlardır.

Halpin (1957; 5), LBDQ’nun iki boyutunu şöyle belirtmektedir: “Yapıyı Kurma” ; lider ile iş grubunun üyeleri arasındaki ilişkileri, iyi tanımlanmış bir örgüt yapısı kurma çabalarını, iletişim kurallarını ve iş yaptırma yollarını içermektedir. “Anlayış Gösterme” ise; gruptaki dostluğa ilişkin davranışları, lider ile grup üyeleri arasındaki sıcaklığı, karşılıklı güveni ve saygıyı içermektedir (Alıç, 1985, s.64).

LBDQ’nun yeni bir biçimi ise; Stogdill tarafından geliştirilmiştir. Stogdill LBDQ ile yapılan çeşitli araştırma sonuçlarını incelemiş ve bu araştırmaların sonuçlarına göre aracın güvenilirliğinin yüksek olduğunu saptamıştır. Stogdill, Ayrıca, aracın her türlü örgüt

ve grupta liderlik davranışlarını betimlemek amacıyla uygulanabileceğini belirtmiştir (Stogdill, 1963, s.1; Kabadayı, 1982, s.94).

Araştırmada kullanılan bu aracın Türkçe'ye çevirme ve uyarlama işlemlerinde, İngiliz Dili Uzmanları ve Yönetim Bilim Uzmanlarının bilgi ve görüşlerinden yararlanılmıştır (Alıç, 1985, s. 61). Ülkemizde; ise ilk kez Ünal (1979) tarafından Türkçe'ye kazandırılmıştır. Daha sonra bu ölçek, Ergun (1981) tarafından gözden geçirilerek yeniden adapte edilmiştir. Ayrıca, bu ölçek yine ülkemizde çeşitli alanlarda ve branşlarda yapılan liderlik araştırmalarında; Aydın (1973), Üstündağ (1979), Kabadayı (1982), Yumurtacı (1984), Alıç (1985), Uluğ (1988), Kaya (1989), Tabancalı (1995) ve Erkuş (1997) tarafından başarıyla kullanılmıştır.

Araştırmada LBDQ ölçeğindeki ilk 15 soru, iyi bir yöneticide ve Beden Eğitimi Öğretmeninde bulunması beklenen yapıyı kurma boyutuna ilişkin ideal ve gerçek liderlik davranışları için, bu soruları takip eden diğer 15 soru ise; yine iyi bir yöneticide ve Beden Eğitimi Öğretmeninde bulunması beklenen anlayış gösterme boyutuna ilişkin ideal ve gerçek liderlik davranışlarını belirlemek için düzenlenmiştir.

Araştırmada, LBDQ ölçeği yöneticilerde aynı şekilde uygulanmış, Beden Eğitimi Öğretmenlerinde ise, 1,3,4,5,7,8,9,10,22,24,26,27 'nci maddeler aynı şekilde uygulanmış, diğer maddelerde ise; öğretmenler yerine öğrenciler getirilerek Beden Eğitimi Öğretmenleri için uygun duruma getirilmiştir. Örneğin; yöneticiler için “Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim” şeklindeki bir ifade, Beden Eğitimi Öğretmenleri için “Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim” şeklinde değiştirilmiştir (2. Madde).

Bu bağlamda,, anketlerin Antalya ilindeki resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine uygulanması için Antalya Valilik Makamından ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca,, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından tüm okullara araştırmanın yapılabilmesi için bir üst yazı yazılmıştır.

Araştırmacı tarafından tüm bu gelişmelerin sonucunda anketler çoğaltılarak Antalya iline gidilmiş, resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine ulaşılarak anketler uygulanmıştır. Anket uygulamasından önce İl Milli Eğitim Müdürü ile görüşülmüş, ildeki yönetici, Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okul sayıları net olarak öğrenilmiştir. Daha sonra, bizzat anket uygulaması için resmi ve özel okullara gidilerek önce okul müdürleri ile görüşülmüş ve anketle ilgili gerekli bilgi

verilmiştir. Uygulamadan önce diğer yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri de anket konusu ve uygulaması hakkında bilgilendirilmiş olup, sonrasında anketler dağıtılmıştır.

Yöneticilere 595, Beden Eğitimi Öğretmenlerine 255 anket dağıtılmıştır. Yöneticilerden 449, Beden Eğitimi Öğretmenlerinden 238 anket geri dönmüş, bu dönenlerin de bazıları eksik yanıtlandığından sonuçta; yöneticilerde 395, Beden Eğitimi Öğretmenlerinde 222 anket değerlendirmeye alınabilmektedir. Toplamda ise; 850 anket dağıtılmasına rağmen, 687 anket geri dönmüş, bu dönenlerin de 617 tanesi değerlendirmeye alınabilmektedir. Ancak, anketi yanıtlamayan yöneticilere ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine tekrar başvurulmasına rağmen olumlu bir sonuç alınamamıştır. Uygulama sırasında, yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ilgisizliği, özellikle de yöneticilerin verilen anketleri belirlenen süre içinde geri vermemeleri, karşılaşılan en önemli sorunlardandır.

3.4. Verilerin Analizi

Toplanan anket formları tek tek kontrol edilerek, hatalı ve eksik olanlar değerlendirme dışı bırakıldıktan sonra verilerin analizine geçilmiştir.

Resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerine ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine uygulanan anketlerin %89.81 değerlendirmeye alınmıştır.

Anketlere verilen cevaplar incelendikten sonra, veriler SPSS paket programında değerlendirmeye alınmıştır. Değerlendirme sonuçlarında elde edilen verilerin tablo ve hesaplamaları, bu program yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin dağılımları frekans ve % tablolarında gösterilmiştir. Resmi ve özel okullardaki yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasındaki fark “t” testiyle sınanmış, manidarlık düzeyi “ $P < 0.05$ ” olarak alınmıştır.

LBDQ anketinin maddeleri beşli derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmış; “Hiçbir zaman” seçeneği için 1, “Nadiren” seçeneği için 2, “Ara sıra” seçeneği için 3, “Çoğu zaman” seçeneği için 4, “Her zaman” seçeneği için 5 puan verilmiştir. Bu araştırmada kullanılacak beşli derecelendirme ölçeğindeki aralık için ($5-1=4$) hesaplanan aralık katsayısına göre ($4/5=0.80$) seçenek aralıkları aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

1.00 – 1.79 ...	Hiçbir zaman
1.80 – 2.59 ...	Nadiren
2.60 – 3.39 ...	Ara sıra
3.40 – 4.19 ...	Çoğu zaman
4.20 – 5.00 ...	Her zaman

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, liderlik boyutlarından “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutları ile ilgili maddelere ilişkin bulgular, hem yöneticiler, hem de Beden Eğitimi Öğretmenleri için ayrı başlıklar, tablolar ve grafikler halinde sıralanmış ve yorumlanmıştır.

a.Yöneticiler için “Yapıyı Kurma” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı

“Yapıyı Kurma” boyutunun gösterilme sıklığı ile ilgili resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin görüşlerini yansıtan veriler tablolar ve grafikler halinde verilmiş ve buna göre de yorumlanmıştır.

Tablo-4.1 Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Yöneticilerin Görüşleri

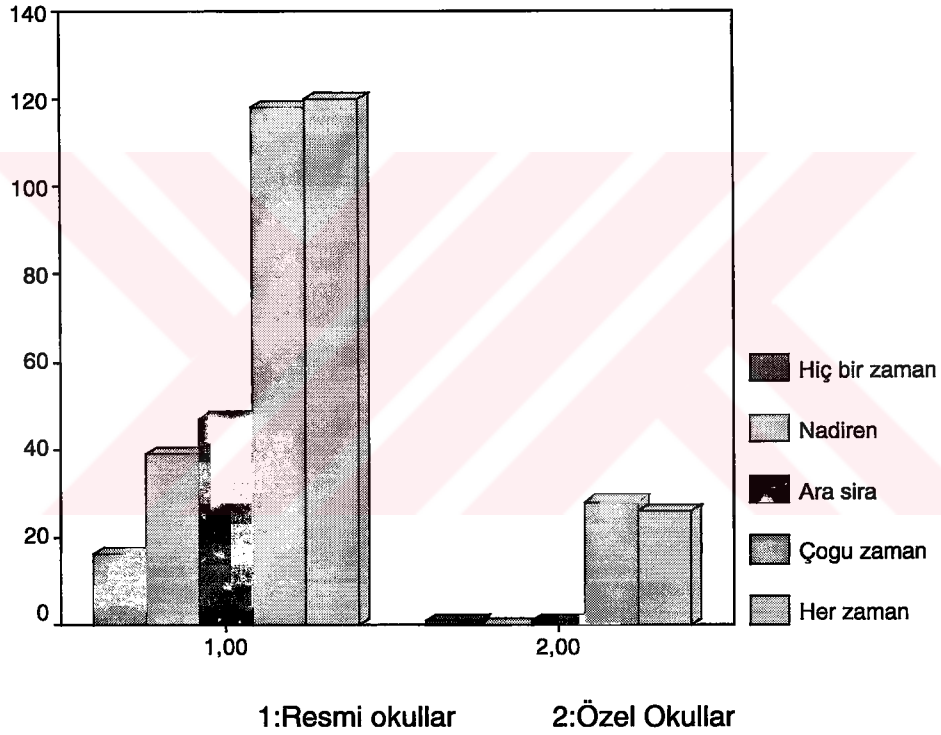
Madde No	Değişkenler	N	Ortalama X	Std. Sapma	Std. Hata	t	Sig	P
1	Resmi Okul	339	3,8437	1,1650	6,327	-3,424	,001	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,3929	,7053	9,425			
2	Resmi Okul	339	3,8171	1,0330	5,610	-4,469	,000	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,4464	,5016	6,703			
3	Resmi Okul	339	2,0147	1,1601	6,301	-1,517	,130	P> 0.05
	Özel Okul	56	2,2679	1,1360	,1518			
4	Resmi Okul	339	3,9145	,9889	5,371	-,223	,823	P> 0.05
	Özel Okul	56	3,9464	1,0166	,1358			
5	Resmi Okul	339	4,0413	1,1684	6,346	-2,891	,004	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,5000	,5045	6,742			
6	Resmi Okul	339	2,6667	1,2276	6,667	-3,185	,002	P< 0.05
	Özel Okul	56	3,2321	1,2503	,1671			
7	Resmi Okul	339	1,9823	1,0685	5,803	1,668	,096	P> 0.05
	Özel Okul	56	1,7321	,8419	,1125			
8	Resmi Okul	339	4,4100	,7994	4,342	-,006	,995	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,4107	,8692	,1162			
9	Resmi Okul	339	4,5900	,6297	3,420	,948	,344	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,5000	,8090	,1081			
10	Resmi Okul	339	3,9853	,8513	4,623	1,462	,145	P> 0.05
	Özel Okul	56	3,8036	,9228	,1233			
11	Resmi Okul	339	3,8850	1,1973	6,503	,364	,716	P> 0.05
	Özel Okul	56	3,8214	1,2948	,1730			
12	Resmi Okul	339	4,6018	,6087	3,306	1,672	,095	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,4464	,8294	,1108			
13	Resmi Okul	339	3,9735	1,1676	6,341	-4,218	,000	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,6429	,5197	6,945			
14	Resmi Okul	339	4,0029	1,0700	5,812	-3,525	,000	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,5179	,5391	7,203			
15	Resmi Okul	339	4,2861	1,0537	5,723	-2,992	,003	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,7143	,4558	6,091			

S.D.=339+56-2

=393

Tablo-4.2 : Madde 1 “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	16	1	4,7	1,8	4,7	1,8
Nadiren	38	1	11,2	1,8	16,0	3,6
Ara Sıra	47	1	13,9	1,8	29,9	5,4
Çoğu Zaman	117	27	34,5	48,2	64,5	53,6
Her Zaman	121	26	35,4	46,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.1 : “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” (Madde-1).

“Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım” davranışına resmi okul yöneticilerinin %35.4’ü, özel okul yöneticilerinin %46.4’ü “her zaman”; resmi okul

yöneticilerinin 34.5'i, özel okul yöneticilerinin %48.2'si "çoğu zaman"; resmi okul yöneticilerinin %13.9'u, özel okul yöneticilerinin %1.8'i "ara sıra"; resmi okul yöneticilerinin %11.2'si, özel okul yöneticilerinin %1.8'i "nadiren"; resmi okul yöneticilerinin %4.7'si, özel okul yöneticilerinin %1.8'i "hiçbir zaman" görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-2, Grafik-1).

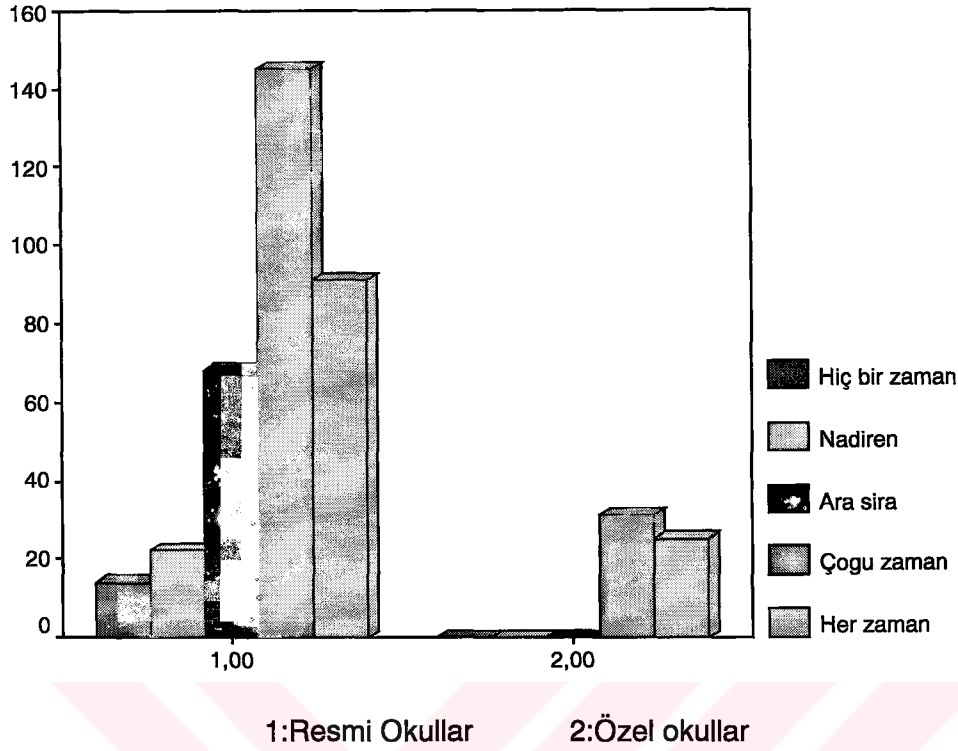
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1'de gösterilen bu bulgulara göre, "Yapıyı Kurma" boyutundaki 1. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.8437, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.3929 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -3.424 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 1.madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında, özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %35.4'ü "her zaman", özel okul yöneticilerinin %48.2'si "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması; özel okul yöneticilerinin, resmi okul yöneticilerine göre kişisel tutumlarını daha açık şekilde yansıttıklarının bir göstergesi olabilir. Bu bağlamda, kişisel tutumların açıkça ortaya konulması sonucunda, özel okul yöneticilerinin bu davranışının gayet açık ve anlaşılır olduğunu söylemek mümkündür. Kendinden ve sonucundan emin davranışlarda bulunmanın, özel okullardaki yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.3 : Madde 2 "Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim"

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	14		4,1		4,1	
Nadiren	22		6,5		10,7	
Ara Sıra	67		19,8		30,5	
Çoğu Zaman	145	31	42,8	55,4	73,4	55,4
Her Zaman	91	25	26,8	44,6	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.2 : “Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak ;
“Yeni Fikirlerimi Öğretmenlerle Birlikte Denerim” (Madde-2).

“Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %26.8’i, özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 42.8’i, özel okul yöneticilerinin %55.4’ü “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %19.8’i, özel okul yöneticilerin % 0’ı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %6.5’i, özel okul yöneticilerin % 0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %4.1’i, özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-3, Grafik-2).

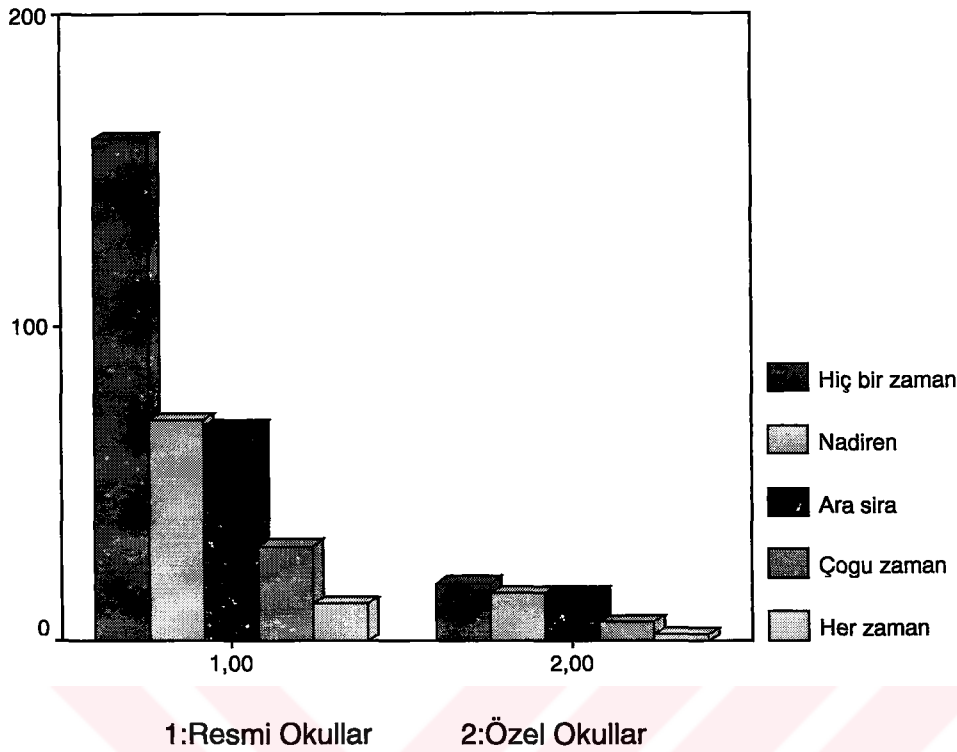
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 2. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.8171, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4464 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -4.469 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 2. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında, özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %42.8'i, özel okul yöneticilerinin %55.4'ü "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin resmi okul yöneticilerine göre yeni fikirlerini öğretmenlerle birlikte denemesi öğretmenlerin fikirlerine değer ve önem verdiğinin bir göstergesi olabilir. Bu bağlamda,, yeni fikirlerin diğer öğretmenlerle birlikte denenmesi sonucunda iyi bir iletişimin gerçekleştirildiği, okulun etkinliği ve verimliliği için gerekli olan personelin yönetime tam katılma davranışının gerçekleştirildiğinin bir göstergesi sayılabilir. Bunun yanında, özel okullarda bu davranışın, yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.4 : Madde 3 "Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	159	19	46,9	33,9	46,9	33,9
Nadiren	70	14	20,6	25,0	67,6	58,9
Ara Sıra	68	15	20,1	26,8	87,6	85,7
Çoğu Zaman	30	6	8,8	10,7	96,5	96,4
Her Zaman	12	2	3,5	3,6	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.3 : “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
 “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” (Madde-3)

“Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışına resmi okul yöneticilerinin %3.5’i, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 8.9’u, özel okul yöneticilerinin %10.7’si “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %20.1’i, özel okul yöneticilerinin %26.8’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %20.6’sı, özel okul yöneticilerinin %25’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %46.9’u, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-4, Grafik-3).

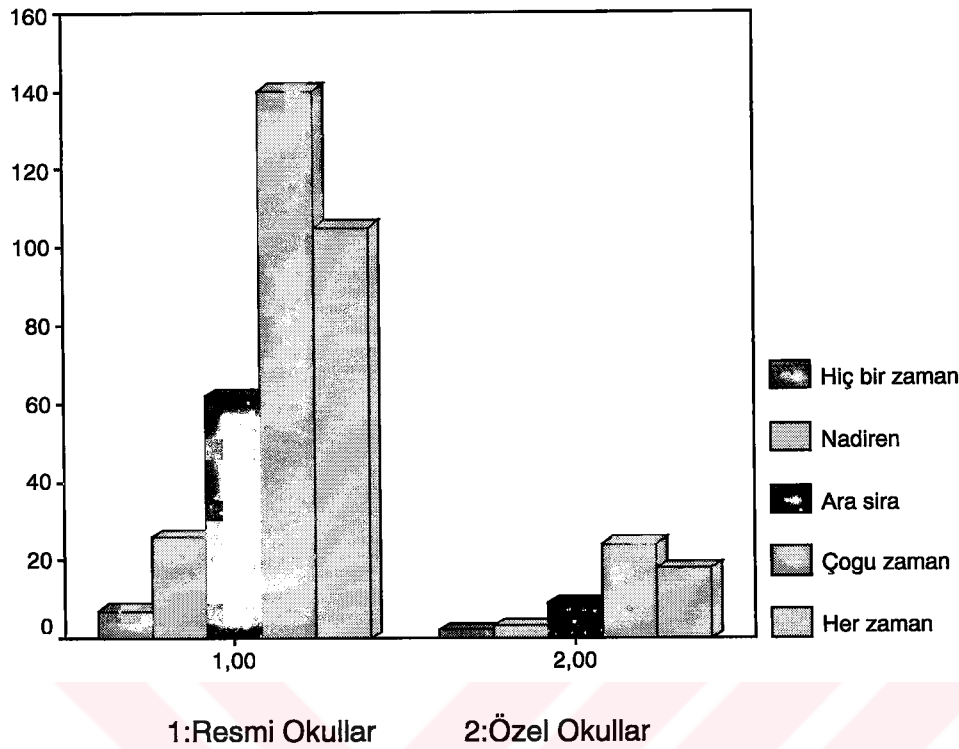
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 3. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.0147, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.2679 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -1.517 olarak bulunmuştur. 3. madde kapsamında, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %46.9'u, özel okul yöneticilerinin %33.9'u "hiçbir zaman" olarak belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu; her iki grup yöneticilerinin de kendilerini daima tek söz sahibi olarak görmediklerini belirtmeleri, öğretmenlere de değer ve önem verdiğinin bir göstergesi sayılabilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin tek söz sahibi olarak kendilerini görmemeleri, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.5 : Madde 4 "Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	7	2	2,1	3,6	2,1	3,6
Nadiren	26	3	7,7	5,4	9,7	9,0
Ara Sıra	62	8	18,3	14,3	28,0	23,3
Çoğu Zaman	139	25	41,0	44,6	69,0	67,9
Her Zaman	105	18	31,0	32,1	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.4 : “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” (Madde-4).

“Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm” davranışına resmi okul yöneticilerinin %31’i, özel okul yöneticilerinin %32.1’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 41’i, özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %18.3’ü, özel okul yöneticilerin %14.3’ü “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %7.7’si, özel okul yöneticilerin %5.4’ü “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %46.9’u, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-5, Grafik-4).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 4. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.9145, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.9464 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -0.223 olarak bulunmuştur. 4. madde kapsamında resmi ve özel okul

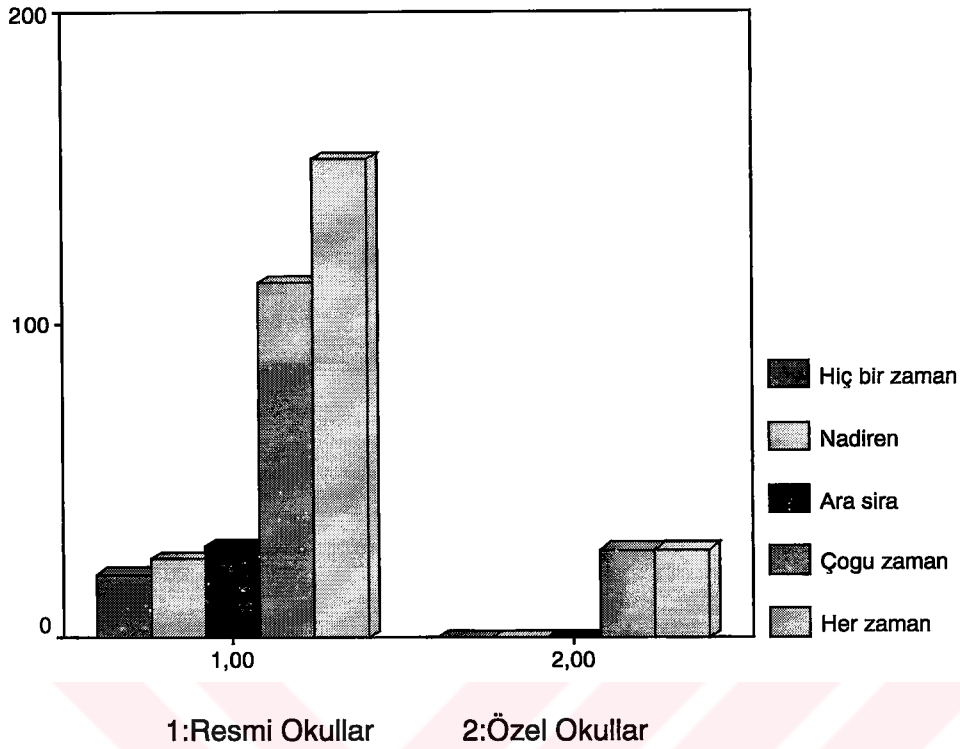
yöneticilerin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı en yüksek oranda, resmi okul yöneticilerinin %41'i, özel okul yöneticilerin %44.6'sı "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin anlamlı bir farklılık olmaması, her iki grup yöneticilerinin de eksik ve yetersiz işleri eleştirmeleri, onların görevlerini en iyi şekilde yapmak istemelerinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin gerekli eleştiri yapmaları, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.6: Madde 5 "Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim"

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	20		5,9		5,9	
Nadiren	25		7,4		13,3	
Ara Sıra	29		8,6		21,9	
Çoğu Zaman	111	29	32,7	51,8	54,7	51,8
Her Zaman	154	27	45,4	48,2	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.5 : “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” (Madde-5).

“Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %45,4’ü, özel okul yöneticilerinin %48.2’si “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 30.7’si, özel okul yöneticilerinin %51.8’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %8.6’sı, özel okul yöneticilerin %0’ı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %7.4’ü, özel okul yöneticilerin %0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %5.9’u, özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-6, Grafik-5).

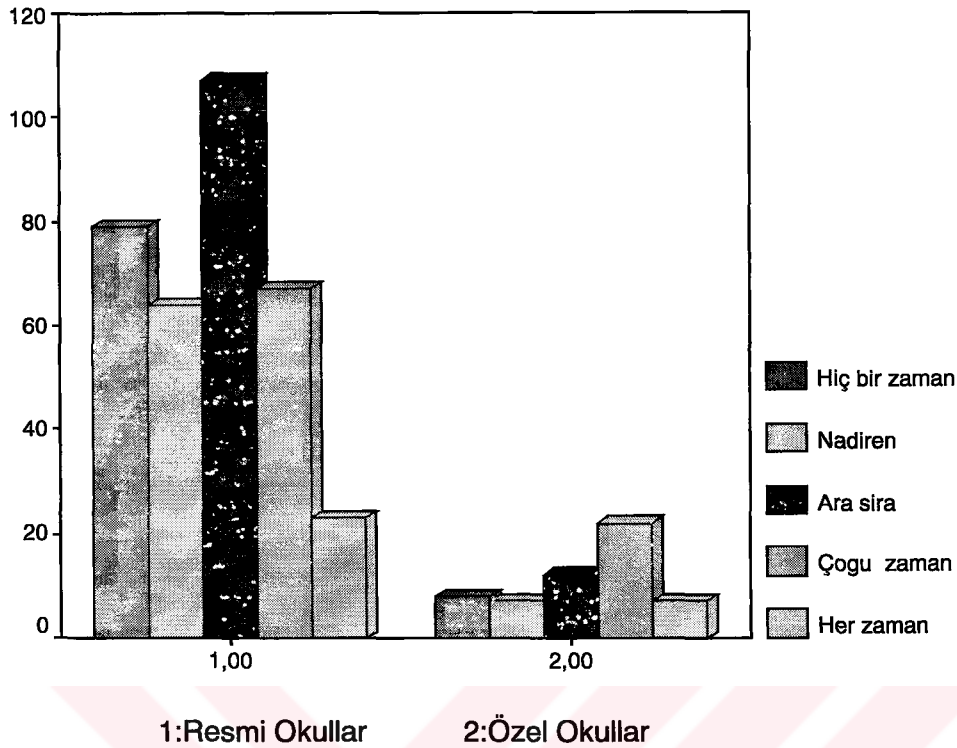
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 5. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.0413, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5000 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -2.891 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 5. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %45.4'ü “her zaman”, özel okul yöneticilerin %51.8'i “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin resmi okul yöneticilerine göre, fikirlerini tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade etmesi, yönetici olarak kendilerine güvenmelerinin ve özel okulda çalışmasının verdiği bir avantaj olduğu söylenebilir. Bu bağlamda,, fikirlerin açıkça belirtilmesi sonucunda özel okullarda bu davranışın yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.7 : Madde 6 “Okuldaki Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	78	9	23,0	16,1	23,3	16,1
Nadiren	64	7	18,9	12,5	42,2	28,6
Ara Sıra	106	12	31,3	21,4	73,5	50,0
Çoğu Zaman	67	21	19,8	37,5	93,2	87,5
Her Zaman	24	7	7,0	12,5	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4-6 : “Okuldaki Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Okuldaki Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” (Madde-6).

“Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışına resmi okul yöneticilerinin %7’i, özel okul yöneticilerinin %12.5’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 19.8’i, özel okul yöneticilerinin %37.5’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %31.3’ü, özel okul yöneticilerinin %21.4’ü “ara sıra”, resmi okul yöneticilerinin %18.9’u, özel okul yöneticilerinin %12.5’i “nadiren” resmi okul yöneticilerinin %23’ü, özel okul yöneticilerinin %16.1’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-7, Grafik-6).

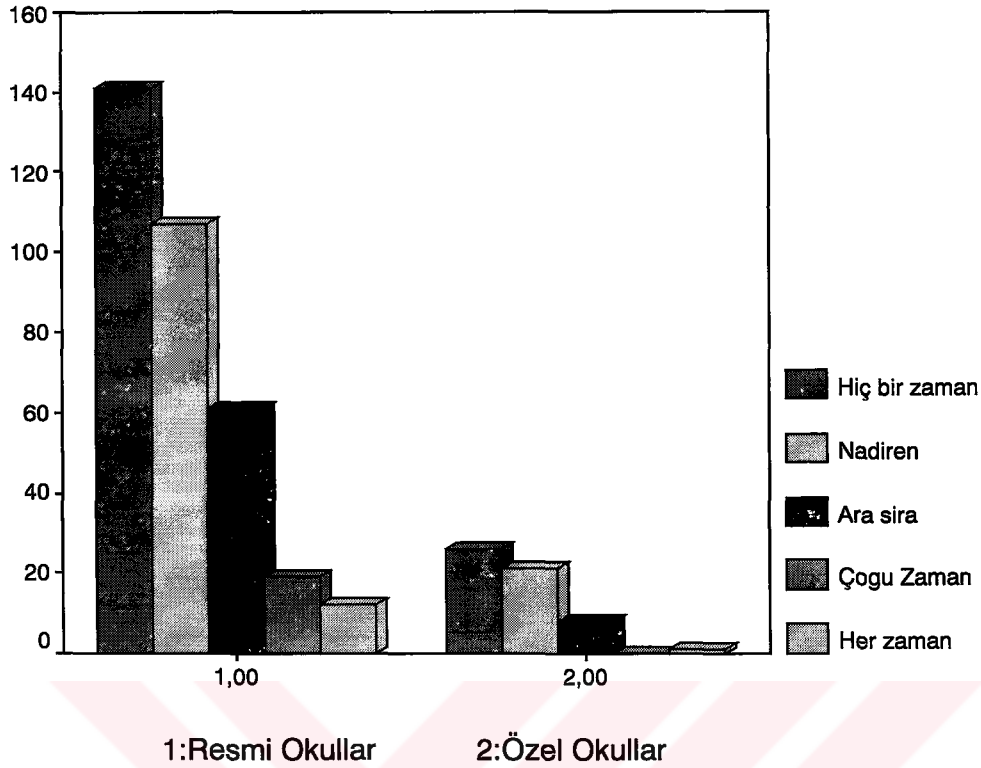
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 6. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.6667, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.2321 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -3.185 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 6. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %31.3'ü "ara sıra", özel okul yöneticilerinin %37.5'i "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması; özel okul yöneticilerinin resmi okul yöneticilerine göre, okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine hep kendisinin karar vermesi, yönetici olarak özel okulda çalışmasının verdiği bir avantaj ve özel okul kurucularının ona sağladığı güvenden dolayı böyle bir davranış gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda, resmi okul yöneticilerinin bu davranışı gösterirken çevresine bağlı kaldığı, öğretmenlerinden yararlandığı, özel okul yöneticilerinin ise; bağlı kalmadığını öğretmenlerden yararlanma gereğini duymadığını ve kendilerini daha yeterli buldukları söylenebilir.

Tablo-4.8 : Madde 7 "Plan Yapmaksızın Çalışırım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	140	27	41,3	48,2	41,3	48,2
Nadiren	107	20	31,6	35,7	31,6	83,9
Ara Sıra	61	8	18,0	14,3	18,0	98,2
Çoğu Zaman	19		5,6		5,6	
Her Zaman	12	1	3,5	1,8	3,5	100,0
Total	339	56	100,0	100,0	100,0	

Grafik-4.7 : “Plan Yaptıksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Plan Yaptıksızın Çalışırım” (Madde-7).

“Plan yaptıksızın çalışırım” davranışına resmi okul yöneticilerinin %3.5’i, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 5.6’sı, özel okul yöneticilerinin % 0’ı “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %18’i, özel okul yöneticilerinin %14.3’ü “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %31.6’sı, özel okul yöneticilerinin %35.7’si “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %41.3’ü, özel okul yöneticilerinin %48.2’si “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-8, Grafik-7).

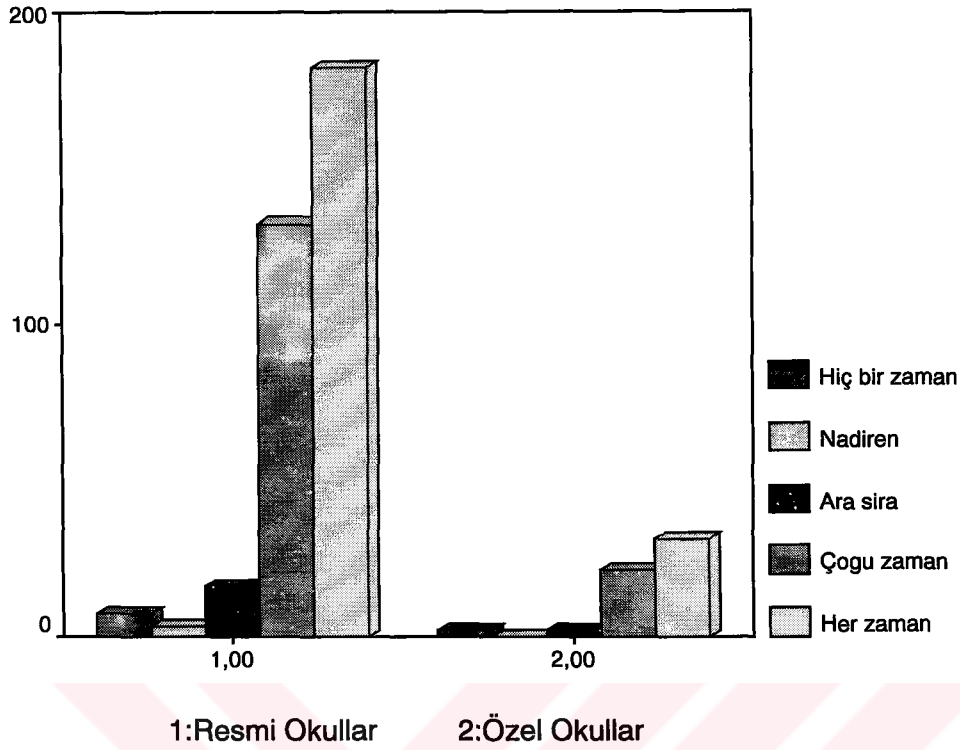
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 7. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 1.9823, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 1.7321 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 1.668 olarak bulunmuştur. 7. madde kapsamında resmi ve özel okul

yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %41.3'ü, özel okul yöneticilerinin %48.2'si "hiçbir zaman" seçeneği olarak belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, resmi ve özel okul yöneticilerinin plan yapmaksızın çalışmamaları, görevlerini ciddiye aldıklarını ve önem verdiklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin plan yapmaksızın çalışmamaları, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.9 : Madde 8 "Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	7	2	2,1	3,6	2,1	3,6
Nadiren	3		,9		2,9	
Ara Sıra	16	2	4,7	3,6	7,7	7,1
Çoğu Zaman	132	21	38,9	37,5	46,6	44,6
Her Zaman	181	31	53,4	55,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.8 : Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” (Madde-8). “Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %53.4’ü, özel okul yöneticilerinin %55.4’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 38.9’u, özel okul yöneticilerinin %37.5’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %4.7’si, özel okul yöneticilerin %3.6’sı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.9’u, özel okul yöneticilerin % 0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %2.1’i, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-9, Grafik-8).

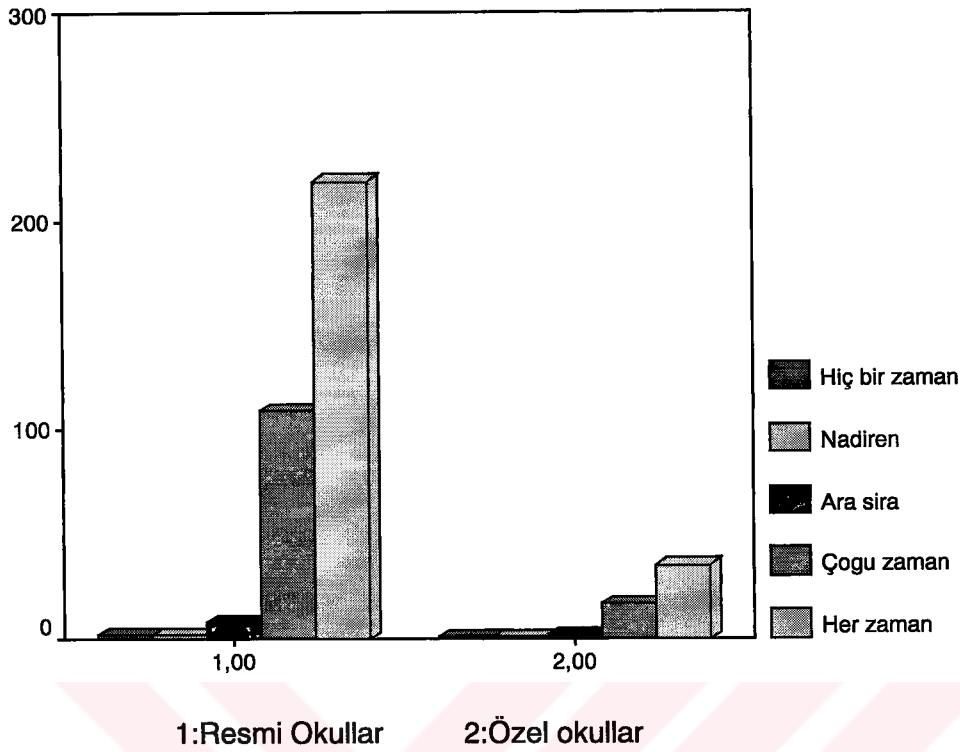
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 8. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4100, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4107 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -0.006 olarak bulunmuştur. 8. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %53.4'ü özel okul yöneticilerinin %55.4'ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerine göre anlamlı bir farkın olmaması, resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olarak yapılmasını sağladıkları, buna göre de okullarda yapılacak işlerin yasa,yönetmelik ve kurallara uygun olmasına dikkat ettiklerini söylemek mümkündür. Bu bağlamda,, yöneticilerin yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat etmeleri, bu davranışın resmi ve özel okullarda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu varsayılabilir.

Tablo-4.10 : Madde 9 “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	2	1	,6	1,8	,6	1,8
Nadiren	2	1	,6	1,8	1,2	3,6
Ara Sıra	8	2	2,4	3,6	3,5	7,1
Çoğu Zaman	109	17	32,2	30,4	35,7	37,5
Her Zaman	218	35	64,3	62,5	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.9 : “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

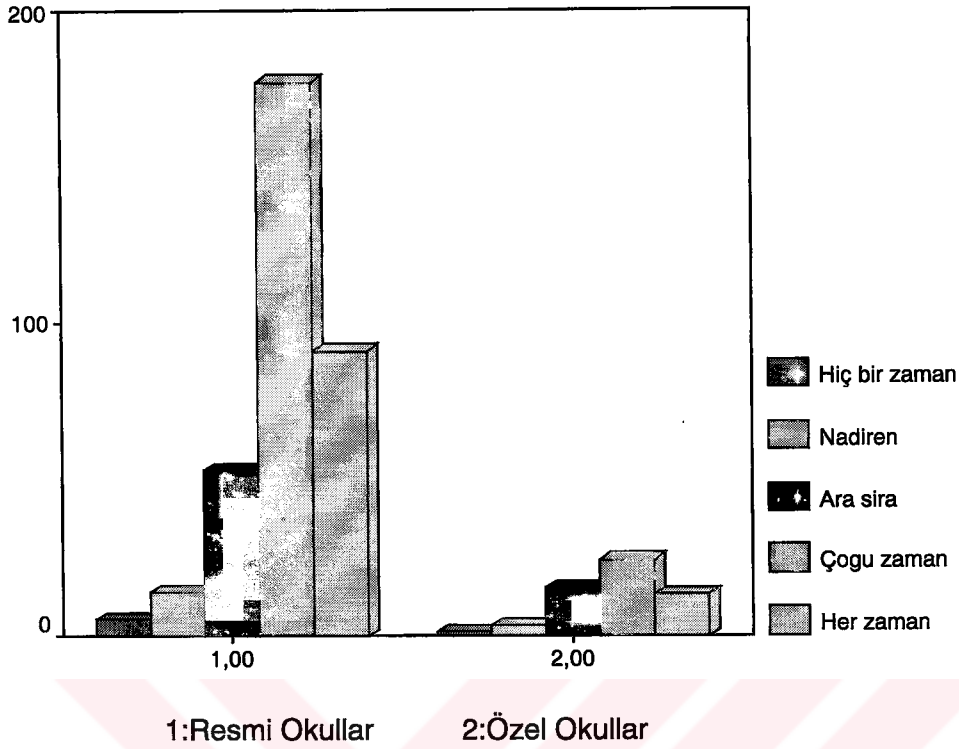
--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “İşlerin Belirtilen Zaman İçinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” (Madde-9). “İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” davranışına resmi okul yöneticilerinin %64.3’ü, özel okul yöneticilerinin %62.5’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 32.2’si, özel okul yöneticilerinin %30.4’ü “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %2.4’ü, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-10, Grafik-9).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 9. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5900, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5000 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.

de t değeri -0.006 olarak bulunmuştur. 9. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır. Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %53.4'ü, özel okul yöneticilerinin %55.4'ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, resmi okul yöneticilerinin yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olarak yapılmasını sağladıkları, buna göre de okullarda yapılacak işlerin yasa, yönetmelik ve kurallara uygun olmasına dikkat ettiklerini söylemek mümkündür. Bu bağlamda,, yöneticilerin yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat etmeleri, bu davranışın resmi ve özel okullarda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu varsayılabilir.

Tablo-4.11 : Madde 10 “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	5	1	1,5	1,8	1,5	1,8
Nadiren	14	3	4,1	5,4	5,6	7,1
Ara Sıra	53	15	15,6	26,8	21,2	33,9
Çoğu Zaman	176	24	51,9	42,9	73,2	76,8
Her Zaman	91	13	26,8	23,2	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.10 : “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların

Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
 “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesine Teşvik Ederim”
 (Madde-10)

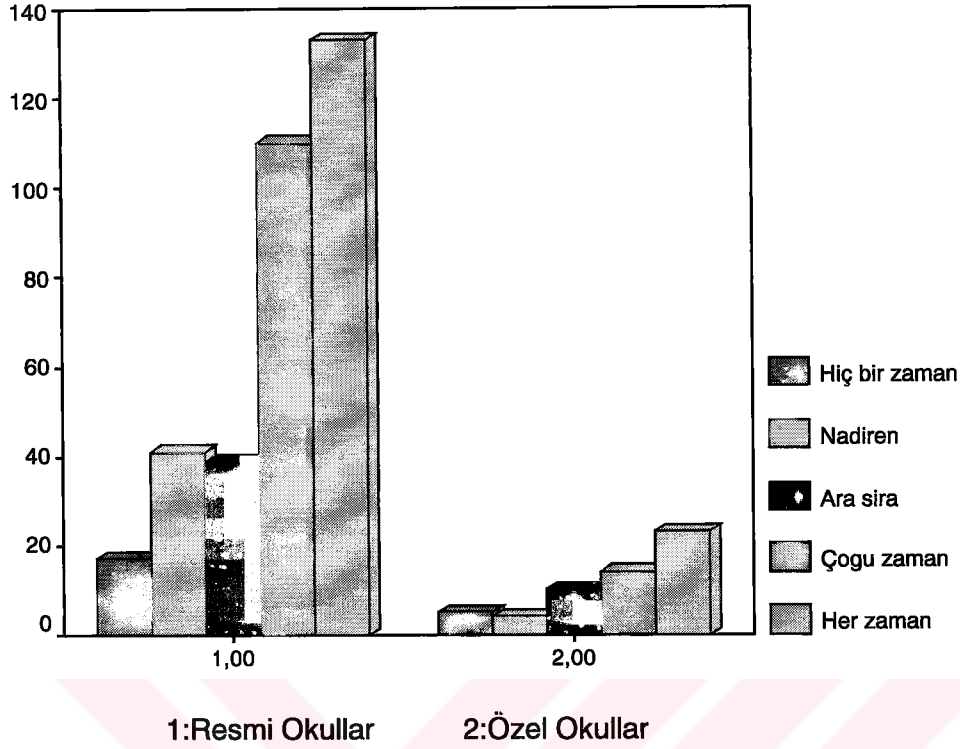
“İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %26.8’i, özel okul yöneticilerinin %23.2’si “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 51.9’u, özel okul yöneticilerinin %42.9’u “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %15.6’sı, özel okul yöneticilerin %26.8’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %4.1’i, özel okul yöneticilerin %5.4’ü “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %1.5’i, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-11, Grafik-10).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 10. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin: 3.9853,

özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.8036 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 1.462 olarak bulunmuştur. 10. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır. Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %51.9'u, özel okul yöneticilerinin %42.9'u "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin işlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik etmeleri görevlerinde başarılı, doğru ve isabetli davranışları desteklediklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda,, resmi ve özel okul yöneticileri okul içinde yapılacak işleri planlayıp-programlayarak, takip edilecek yolları göstererek okulun amacına, hedefine ulaşmasında öğretmenleri etkin rol oynamaya motive ettiği söylenebilir. Dolayısıyla bu bulgu, aynı zamanda resmi ve özel okul yöneticilerinin; liderlik boyutu olarak "yapıyı kurma" boyutuna önem ve değer verdiklerinin bir göstergesi sayılabilir.

Tablo-4.12 : Madde 11 "Yönetici Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	17	5	5,0	8,9	5,0	8,9
Nadiren	41	4	12,1	7,1	17,1	16,1
Ara Sıra	39	10	11,5	17,9	28,6	33,9
Çoğu Zaman	109	15	32,2	26,8	60,8	60,7
Her Zaman	133	22	39,2	39,3	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.11 : “Yönetici Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Yönetici Olarak Okuldaki Yerimin ve Rolümün Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” (Madde-11).

“Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım” davranışına resmi okul yöneticilerinin %39.2’si, özel okul yöneticilerinin %39.3’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 32.2’si, özel okul yöneticilerinin %26.8’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %11.5’i, özel okul yöneticilerinin %17’u “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %12.1’i, özel okul yöneticilerinin %7.1’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %8.9’u “hiçbir zaman” görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-12, Grafik-11).

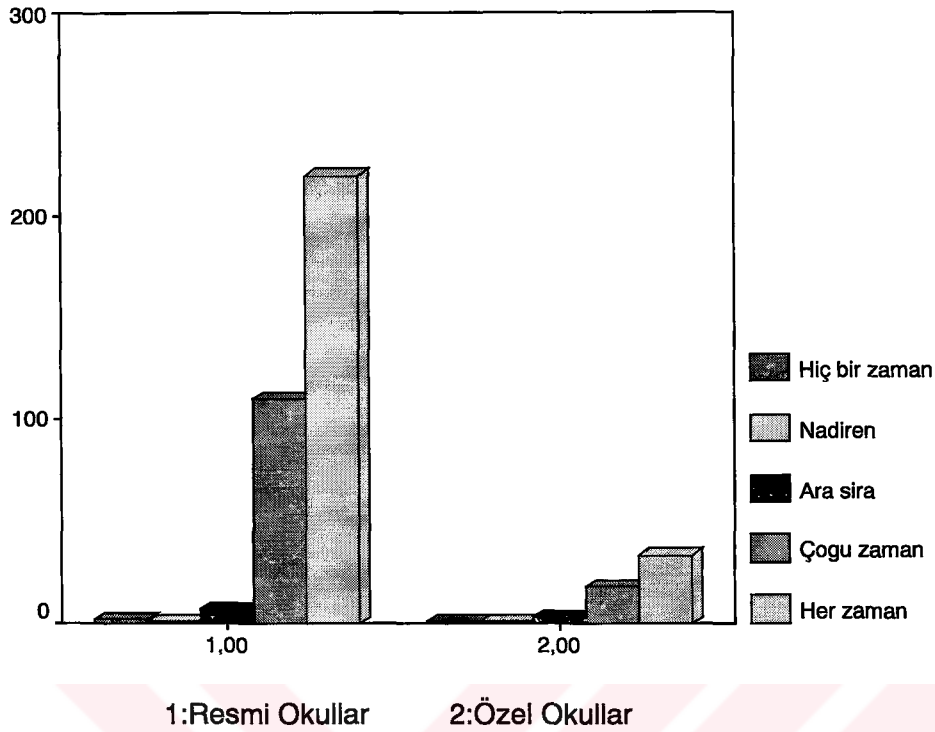
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 11. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$:

3.8850, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.8214 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 0.364 olarak bulunmuştur. 11. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında bu davranış ile ilgili fark bulunmamıştır.

Bu davranış en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %39.2'si, özel okul yöneticilerinin %39.3'ü "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde resmi ve özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre, okulun amaçlarına, hedeflerine ulaşabilmesi için okulun yöneticisinin kendilerinin olduğunu ve yapının meydana getirilmesi için buna önem ve değer verdikleri görüşü söylenebilir. Dolayısıyla, resmi ve özel okul yöneticilerinin iki değişik kurumda belirlenen hedeflere, amaçlara ulaşma sürecinde çok önemli rol oynadığını ve bu davranışın yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.13 : Madde 12 "Öğretmenlerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	2	1	,6	1,8	,6	1,8
Nadiren	1	1	,3	1,8	,9	3,6
Ara Sıra	7	3	2,1	5,4	2,9	8,9
Çoğu Zaman	110	18	32,4	32,1	35,4	41,1
Her Zaman	219	33	64,6	58,9	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.12 : “Öğretmenlerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğretmenlerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” (Madde-12). “Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %64.6’sı, özel okul yöneticilerinin %58.9’u “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 32.4’ü, özel okul yöneticilerinin %32.1’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %2.1’i, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.3’ü, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “hiçbir zaman” görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-13, Grafik-12).

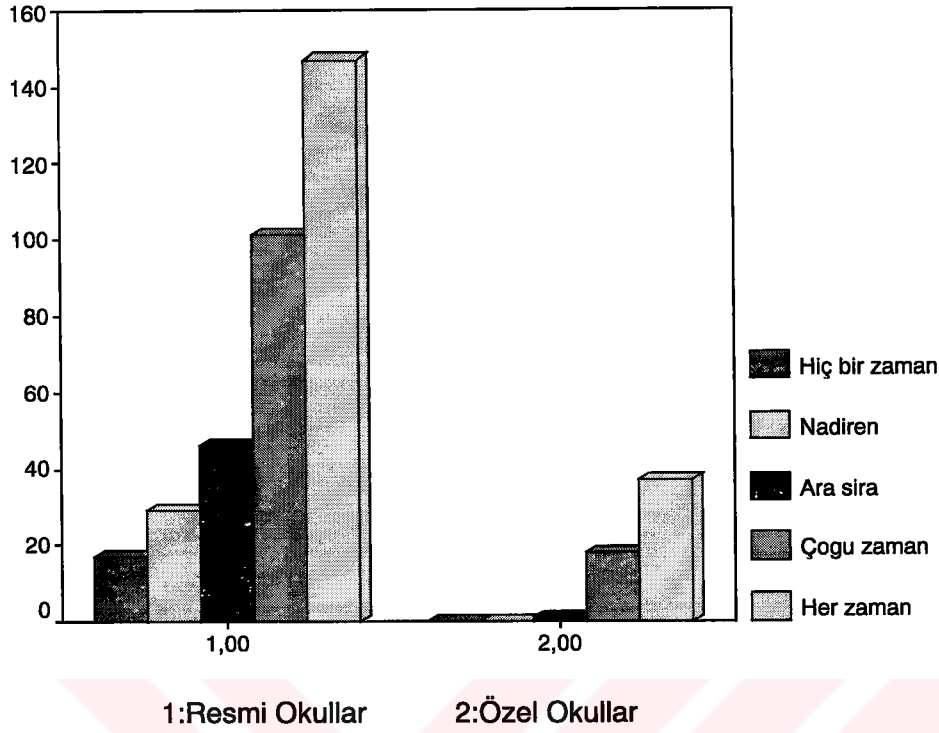
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 12. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.6018, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4464 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 1.672 olarak bulunmuştur. 12. madde kapsamında resmi ve özel okul

yöneticilerin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında bu davranış ile ilgili fark bulunmamıştır.

Bu davranışı en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %64.6'sı, özel okul yöneticilerinin %58.9'u "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde resmi ve özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre, öğretmenlerin belirlenmiş yasa, kural ve yönetmeliklere uymalarını isteyerek, okulda amaçların-hedeflerin, başarının gerçekleşebilmesi için belli başlı bir çalışma disiplininin meydana getirildiği ve meydana getirilen eğitim-öğretim ortamı içinde öğretmenlerin görevlerini yaparken yasa, kural ve yönetmeliklere uydıkları söylenebilir. Bu bağlamda,, okulların hedeflerine, amaçlarına başarıya ulaşmasında öğretmenlerden bu davranışlara uymalarını isterken öncelikle, kendilerinin de bu davranışı göstermek zorunda olduklarını belirtebiliriz. Bunun yanında, resmi ve özel okul yöneticilerinin yapıyı oluşturabilmeleri için okullarında formal yapıya önem verdiklerini söyleyebiliriz.

Tablo-4.14 : Madde 13 “Öğretmenlere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	17		5,0		5,0	
Nadiren	29		8,6		13,6	
Ara Sıra	46	1	13,6	1,8	27,2	1,8
Çoğu Zaman	100	19	29,5	33,9	56,8	35,7
Her Zaman	147	36	43,4	64,3	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.13 : “Öğretmenlere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğini Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğretmenlere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğini Açıkça Belirtirim” (Madde-13).

“Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğini açıkça belirtirim” davranışına resmi okul yöneticilerinin %43.4’ü, özel okul yöneticilerinin %64.3’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 29.5’i, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %13.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i, “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %8.6’sı, özel okul yöneticilerinin %0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-14, Grafik-13).

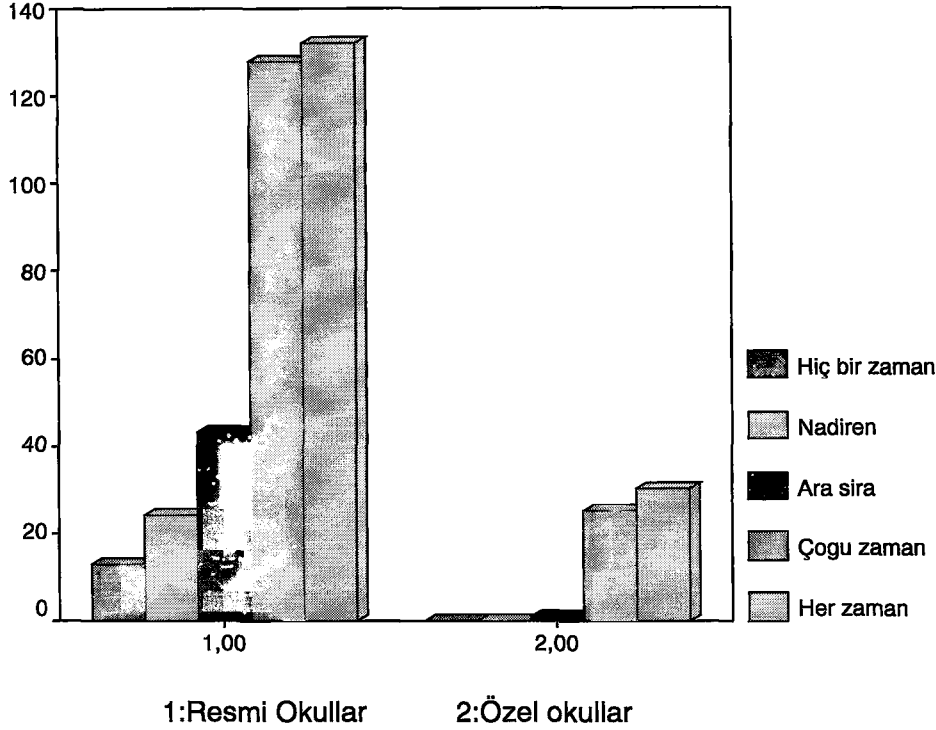
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 13. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.9735, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.6429 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

393 s.d. de t değeri -4.218 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 13. madde kapsamında, resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %43.4'ü, özel okul yöneticilerinin %64.3'ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması sonucunda, özel okul yöneticileri ile öğretmenlerinin karşılıklı görevlerinin, beklentilerinin, isteklerinin net olarak bilindiği ve bunun sonucu olarak da hareketlerin, davranışların buna göre belirlendiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla, yapının etkili oluşması açısından düzenli ve sağlıklı bir iletişim ağı kurularak, okul içerisindeki rollerin birbirine karışma olasılığının en aza indirildiğini söylemek olasıdır. Bu bağlamda, bu davranışın özel okullardaki yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.15 : Madde 14 “Öğretmenlerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	13		3,8		3,8	
Nadiren	24		7,1		10,9	
Ara Sıra	43	1	12,7	1,8	23,7	1,8
Çoğu Zaman	127	26	37,5	46,4	61,2	48,2
Her Zaman	132	29	38,9	51,8	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.14 : “Öğretmenlerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğretmenlerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” (Madde-14).

“Öğretmenlerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım ” davranışına resmi okul yöneticilerinin %38.9’u, özel okul yöneticilerinin %51.8’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 37.5’i, özel okul yöneticilerinin %46.4’ü, “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %12.7’si, özel okul yöneticilerin %1.8’i, “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %7.1’i, özel okul yöneticilerin % 0’ı “nadiren”, resmi okul yöneticilerinin %3.8’i, özel okul yöneticilerinin % 0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-15, Grafik-14).

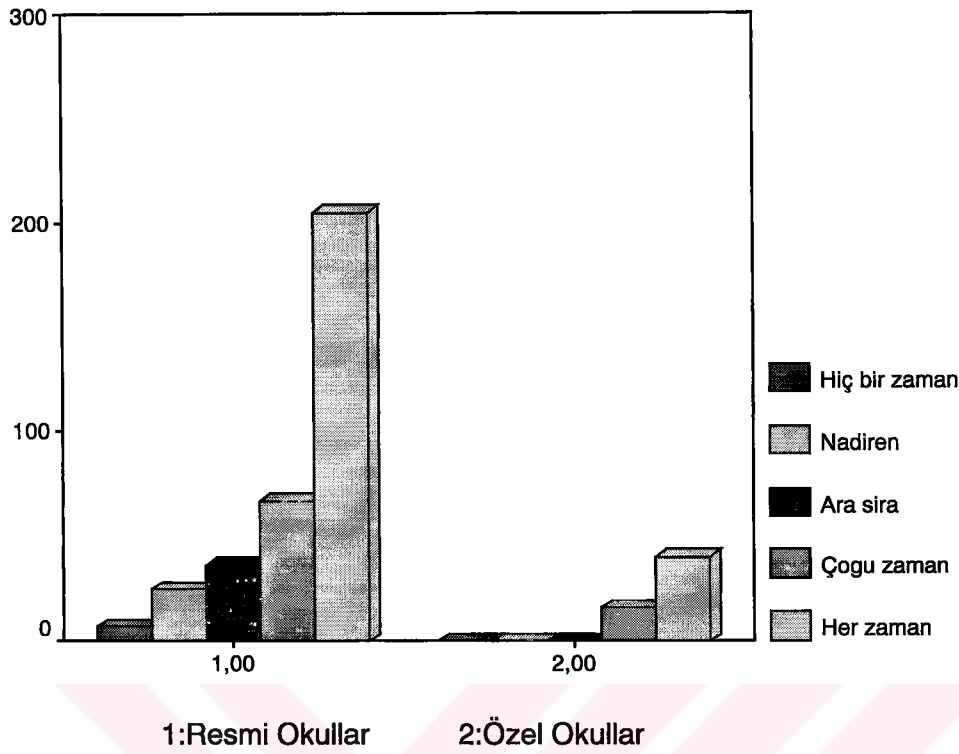
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 14. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin : 4.0029, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5179 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -3.525 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise,, 14. madde kapsamında

resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %38.9'u, özel okul yöneticilerinin %51.8'i "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması sonucunda, özel okul yöneticileri ile öğretmenlerinin karşılıklı görevlerinin, beklentilerinin, isteklerinin net olarak bilindiği ve bunun sonucunda; özel okulların belirlenen hedeflere, amaçlara ulaşması için yöneticilerine maddi ve manevi destekle birlikte iyi yetkiler verdiğinin bir göstergesi olabilir. Dolayısıyla, bu davranış özel okulları daha cazip hale getirmekte olup, başarılı yönetici ve öğretmenleri kendine çekmekle birlikte, yine bu davranış sonucu resmi okullardan özel okullara beyin göçünün yaşandığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda,, bu davranışın özel okullardaki yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.16 : Madde 15 "Öğretmenlerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yapırım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	7		2,1		2,1	
Nadiren	25		7,4		9,5	
Ara Sıra	36		10,6		20,1	
Çoğu Zaman	67	16	19,8	28,6	39,9	28,6
Her Zaman	204	40	59,9	71,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.15 : “Öğretmenlerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Öğretmenlerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım”
(Madde-15).

“Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmaları için gereken her şeyi yaparım ” davranışına resmi okul yöneticilerinin %59.9’u, özel okul yöneticilerinin %71.4’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin 19.8’i, özel okul yöneticilerinin %28.6’sı “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %10.6’sı, özel okul yöneticilerin % 0’ı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %7.4’ü, özel okul yöneticilerin % 0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %2.1’i, özel okul yöneticilerinin % 0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-16, Grafik-15).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-1’de gösterilen bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 15. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$:

4.2861, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.7143 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -2.992 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;, 15. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %59.9'u, özel okul yöneticilerinin %71.4'ü "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması sonucunda; özel okul yöneticileri ile öğretmenlerinin karşılıklı görevlerinin, beklentilerinin, isteklerinin net olarak bilindiği ve bunun sonucunda özel okulların tüm okullarca uygulanan yasa, yönetmelik ve kurallar dışında belirlemiş olduğu, kendilerine has kuralları vardır. Bu kurallar sonucunda belirlenen hedeflere, amaçlara ulaşmak, başarıyı yakalamak için öğretmenler arasında iyi bir uyuma, sağlıklı bir işbirliğine gerek vardır. Bu bağlamda,, özel okulların yöneticilerine daha iyi imkan sağladığı ve yöneticilerin de bunları iyi değerlendirdiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla bu davranışın özel okullardaki yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

• *Yöneticiler için “Yapıyı Kurma” boyutunu gösterme sıklığı ile ilgili görüşlerin bütününe bakıldığında;*

a- Resmi okul yöneticilerinin “Yapıyı Kurma” boyutundaki davranışlarla ilgili işaretledikleri seçeneklerin değerlendirilmesi sonucu, resmi okul yöneticileri, en yüksek oranda (%64.6) “Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” davranışını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %64.3 oranında “İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” ve %59.9 oranında “Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmaları için gereken her şeyi yaparım” davranışlarını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okul yöneticileri en yüksek oranda (%71.4) “Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmaları için gereken her şeyi yaparım” davranışını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %64.3 oranında “Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim ve %61.5 oranında “İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” davranışlarını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

b- Resmi okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul yöneticileri en yüksek oranda (%51.9) “İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %42.8 oranında “Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim” ve %41 oranında “Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm” davranışlarını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre, özel okul yöneticileri en yüksek oranda (%55.4) “Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim” davranışını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %51.8 oranında “Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim” ve %48.2 oranında “Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım” davranışlarını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

c- Resmi okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul yöneticileri en yüksek oranda (%31.3) “Okuldaki görevleri kimler yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışını “Ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %20.1 oranında “Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %19.8 oranında “Yeni

fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim” davranışlarını “Ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okul yöneticileri en yüksek oranda (%26.8) “Tek söz sahibi kendimi görürüm” ,“İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışlarını “Ara sıra ” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %21.4 oranında “okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” ve %17.9 oranında “Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım” davranışlarını “Ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

d- Resmi okul yöneticilerinin liderlik davranışı olarak “Nadiren” sıklık derecesini en yüksek oranda (%31.6) “Plan yapmaksızın çalışırım” davranışını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra ise, %20.6 oranında “Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %18.9 oranında “Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışlarını “Nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin liderlik davranışı olarak “Nadiren” sıklık derecesini, resmi okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu aynı maddeleri göstermiş olup sırası ile oranları ise %35.7, %25, %12.5’ tir.

e- Resmi okul yöneticilerinin belirttiği görüşlere göre “Hiçbir zaman” sıklığında en yüksek oran (%46.9) “Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışında gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %41.3 oranında “Plan yapmaksızın çalışırım” ve %23 oranında “Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışlarında belirlenmiştir.

Özel okul yöneticilerinin belirttiği görüşlere göre “Hiçbir zaman” sıklığında en yüksek oran (%48.2) “Plan yapmaksızın çalışırım” davranışında belirlenmiştir. Daha sonra, %33.9 oranında “Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %16.1 oranında “Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışlarında belirlenmiştir.

Dolayısıyla “Hiçbir zaman” sıklık derecesine göre hem resmi; hem de özel okul yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu; plan yapmaksızın çalışmamakta, tek söz sahibi olarak kendini görmemekte ve okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiği konusunda kendini tek yetkili olarak saymamaktadır.

• *“Yapıyı Kurma” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı Konusunda Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Aritmetik Ortalamalarına Göre;*

Yöneticilerin, liderlik boyutlarında “Yapıyı Kurma” boyutu ile ilgili olarak resmi ve özel okul yöneticilerinin verilerinin istatistiki sonuçlarına göre, iki grup yönetici arasında “(Madde-1) Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım”, “(Madde-2) Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim”, “(Madde-5) Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim”, “(Madde-6) Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm”, “(Madde-13) Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim”, “(Madde-14) Öğretmenlerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım”, “(madde-15) Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım” davranışlarında, görüşler arasında t testi sonucu anlamlı fark bulunmuştur.

Bunun yanında “(Madde-3) Tek söz sahibi kendimi görürüm”, “(Madde-4) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm”, “(Madde-7) plan yapmaksızın çalışırım”, “(Madde-8) Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim”, “(Madde-9) İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm”, “(Madde-10) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim”, “(Madde-11) Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-12) Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” maddelerinde fark bulunmamıştır (Tablo-4.1).

Ayrıca, toplamda resmi okul yöneticilerinin en yüksek olarak “Her zaman” ; 1.maddede %35.4, 5. maddede %45.4, 8. maddede %53.4, 9. maddede %64.3, 11. maddede %39.2, 12. maddede %64.6, 13. maddede %43.4, 14. maddede %38.9, 15. maddede %59.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini 2. maddede %42.8, 4. maddede %41, 10. maddede %51.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneğini 6. maddede %31.3 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Nadiren” seçeneğini en yüksek oranda hiçbir madde de göstermemiştir.

“Hiçbir zaman” seçeneği; 3. maddede %46.9 ve 7. maddede %41.3 oranında işaretlemişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin en yüksek olarak ;“Her zaman” seçeneğini; 8. maddede %55.4, 9. maddede %62.5, 11. maddede %39.3, 12. maddede %58.9, 13. maddede %64.3, 14. maddede %51.8 ve 15. maddede %71.4 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 1. maddede %48.2, 2. maddede %55.4, 4. maddede %44.6, 5. maddede %51.8, 6. maddede %37.5 ve 10. maddede %42.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra ve nadiren” seçenekleri en yüksek oranda hiçbir maddede gösterilmemiştir.

“Hiçbir zaman” seçeneğini; 3. maddede %33.9 ve 7. maddede %48.2 oranında işaretlemişlerdir.

Dolayısıyla, hem resmi okullarda (9 madde) hem de özel okullarda (7 madde) yığılma “Her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca,, resmi okul yöneticilerinde “nadiren” seçeneği, özel okul yöneticilerinde ise “Ara sıra ve nadiren” seçeneği en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği, resmi okul yöneticilerinde 3 defa, özel okul yöneticilerinde 6 defa; “Ara sıra” seçeneği, resmi okul yöneticilerinde 1 defa; “Hiçbir zaman” seçeneği, hem resmi okul yöneticilerinde hem de özel okul yöneticilerinde 2 defa en yüksek oranda değerlendirilmiştir.

b-Yöneticiler İçin “Anlayış Gösterme” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı

“Anlayış Gösterme” boyutunun gösterme sıklığı ile ilgili resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerin görüşlerini yansıtan veriler, tablolar ve grafikler halinde verilmiş, ona göre de yorumlanmıştır.

Tablo-4.17: Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme”

Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Yöneticilerin Görüşleri

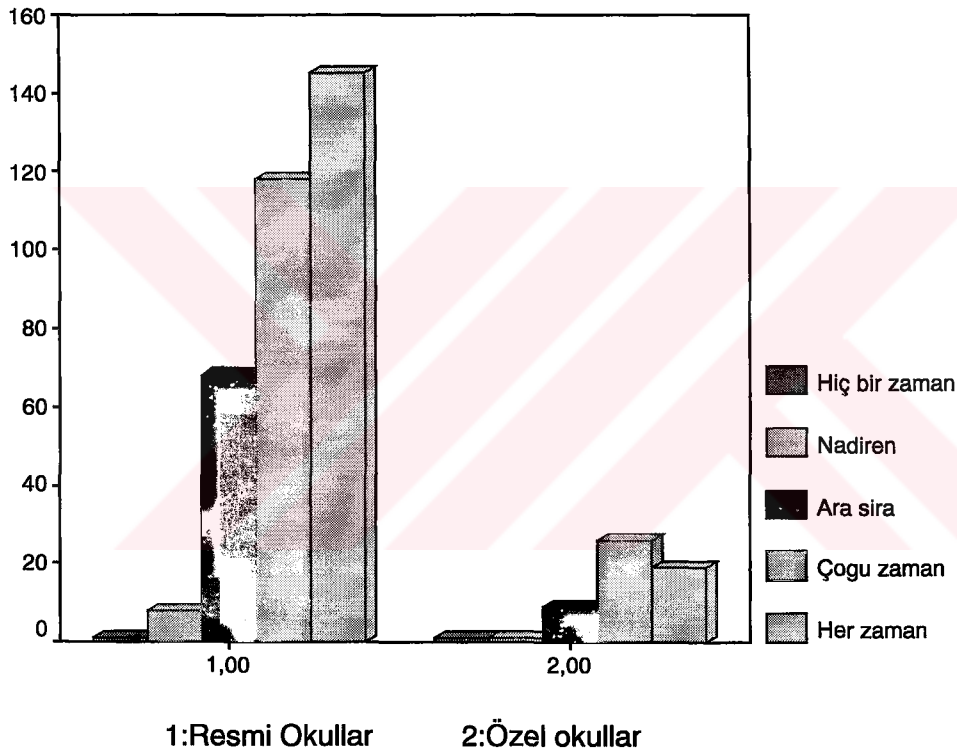
Madde No	Değişkenler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	Sig	P
16	Resmi Okul	339	4,1711	,8498	4,615	,666	,506	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,0893	,8587	,1147			
17	Resmi Okul	339	3,9322	1,3819	7,505	-3,903	,000	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,6607	,4778	6,384			
18	Resmi Okul	339	4,5221	,5822	3,162	2,820	,005	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,2679	,8419	,1125			
19	Resmi Okul	339	4,0649	1,2600	6,843	-2,857	,004	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,5536	,5366	7,171			
20	Resmi Okul	339	2,0767	1,1641	6,322	1,215	,225	P> 0.05
	Özel Okul	56	1,8750	1,0628	,1420			
21	Resmi Okul	339	3,9499	,9455	5,135	-,893	,372	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,0714	,9314	,1245			
22	Resmi Okul	339	2,5516	1,0573	5,742	1,363	,174	P> 0.05
	Özel Okul	56	2,3393	1,2102	,1617			
23	Resmi Okul	339	2,2625	1,1327	6,152	1,185	,237	P> 0.05
	Özel Okul	56	2,0714	1,0244	,1369			
24	Resmi Okul	339	2,0531	1,0947	5,946	,444	,657	P> 0.05
	Özel Okul	56	1,9821	1,1831	,1581			
25	Resmi Okul	339	4,4661	,7926	4,305	1,804	,072	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,2500	1,0313	,1378			
26	Resmi Okul	339	4,1504	1,0869	5,903	-3,067	,002	P<0.05
	Özel Okul	56	4,6071	,5933	7,928			
27	Resmi Okul	339	4,5398	,6622	3,597	,912	,362	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,4464	,9519	,1272			
28	Resmi Okul	339	4,6991	,5582	3,032	1,521	,129	P> 0.05
	Özel Okul	56	4,5714	,7099	9,486			
29	Resmi Okul	339	3,7876	1,0834	5,884	-3,441	,001	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,3036	,7115	9,507			
30	Resmi Okul	339	3,9056	1,0277	5,582	-3,434	,001	P< 0.05
	Özel Okul	56	4,3929	,6517	8,708			

S.D.=339+56-2

=393

Tablo-4.18 : Madde 16 “Öğretmenlerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	1	1	,3	1,8	,3	1,8
Nadiren	8	1	2,4	1,8	2,7	3,6
Ara Sıra	68	10	20,1	17,9	22,7	21,4
Çoğu Zaman	118	24	34,8	42,9	57,5	64,3
Her Zaman	144	20	42,5	35,7	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.16 : “Öğretmenlerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
 “Öğretmenlerime Kişisel Yardımda Bulunurum” (Madde-16).

“Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %42,5’i, özel okul yöneticilerinin %35,7’si “her zaman”; resmi okul

yöneticilerinin %34.8'i, özel okul yöneticilerinin %42.9'u "çoğu zaman"; resmi okul yöneticilerinin %20.1'i, özel okul yöneticilerinin %17.9'u "ara sıra"; resmi okul yöneticilerinin %2.4'ü, özel okul yöneticilerinin %1.8'i "nadiren"; resmi okul yöneticilerinin %0.3'ü , özel okul yöneticilerinin %1.8'i "hiçbir zaman"; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-18, Grafik-16).

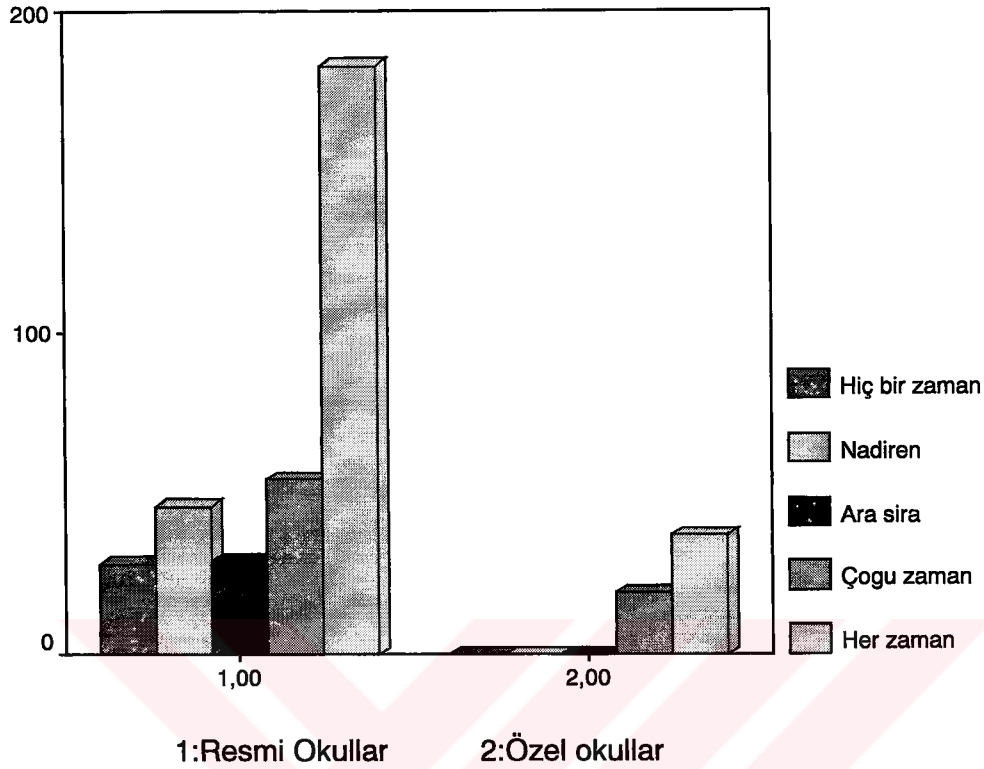
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17'de gösterilen bu bulgulara göre "Anlayış gösterme boyutundaki" 16. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.1711, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.0893 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.de t değeri 0.666 olarak bulunmuştur. 16. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %42.5'i "her zaman", özel okul yöneticilerinin %42.9'u "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de öğretmenlerine kişisel yardıma bulunması, yöneticilerin insani yardıma ve ikili ilişkilere önem verdiklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu davranışı olumlu bir şekilde yapmaları sonucunda her iki grupta da anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir. Dolayısıyla yöneticilerin öğretmenlerine kişisel yardıma bulunarak onların güvenini, özel saygınlığını ve minnettarlığını da kazandıklarını söylemek olasıdır.

Tablo-4.19: Madde 17 "Öğretmenlerin Okulumuzda Görevli Bulunmaktan

Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	28		8,3		8,3	
Nadiren	46		13,6		21,9	
Ara Sıra	29		8,6		30,5	
Çoğu Zaman	54	19	15,9	33,9	46,4	33,9
Her Zaman	182	37	53,7	66,1	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.17 : “Öğretmenlerin Okulumuzda Görevli Bulunmaktan

Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
 “Öğretmenlerin Okulumuzda Görevli Bulunmaktan Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” (Madde-17).

“Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %53.7’i, özel okul yöneticilerinin %66.1’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %15.9’u, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %8.6’sı, özel okul yöneticilerinin %0’ı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %13.6’sı, özel okul yöneticilerinin %0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %8.3’ü , özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-19, Grafik-17).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış gösterme” boyutundaki 17. maddeye resmi ve özel

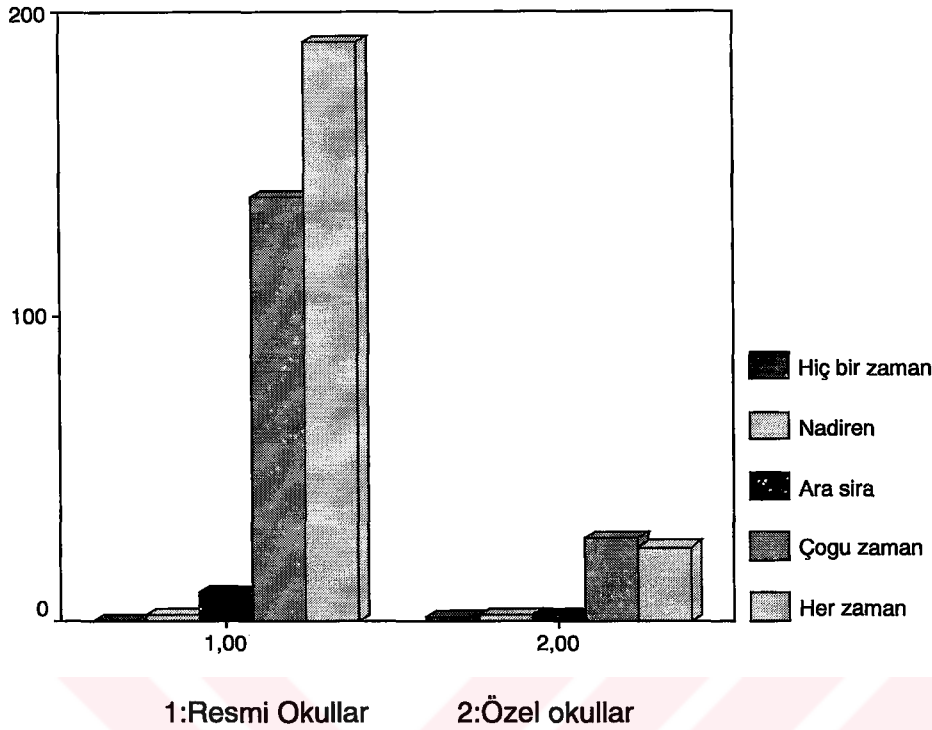
okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.9322, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.6607 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -3.903 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 17. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %53.7'si , özel okul yöneticilerinin %66.1'i "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin okullarında sadece verime değil, öğretmenlerine de ayrı bir önem verdiği söylenebilir. Yönetici, bunu da başarılı öğretmeni okulunda tutmak ve hoşnut kılmak amacıyla yapmış olabilir. Bu bağlamda,, özel okul yöneticilerinin öğretmenlerine okulun bir üyesi olarak değer verdikleri ve böylece özel okullarda anlayışın oluşması için öğretmenin öneminin kavrandığı görüşünü söylemek olasıdır. Dolayısıyla, sonuç itibariyle resmi okul yöneticilerinin de öğretmenlerine daha yakın ve özverili olması gerektiğini anlayış gösterme boyutu içinde söyleyebiliriz.

Tablo-4.20 : Madde 18 "Kolay ve Anlaşılır Bir Yönetici Olduğuma İnanırım"

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman		1		1,8		1,8
Nadiren	2	2	,6	3,6	,6	5,4
Ara Sıra	9	2	2,7	3,6	3,2	8,9
Çoğu Zaman	139	26	41,0	46,4	44,2	55,4
Her Zaman	189	25	55,8	44,6	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.18 : “Kolay ve Anlaşılır Bir Yönetici Olduğuma İnanırım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Kolay ve Anlaşılır Bir Yönetici Olduğuma İnanırım” (Madde-18).

“Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %55.8’i, özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %41’i, özel okul yöneticilerinin %46.4’ü “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %2.7’si, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı, özel okul yöneticilerinin %3.6’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %0’ı , özel okul yöneticilerinin %1.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-20, Grafik-18).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 18. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5221, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.2679 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

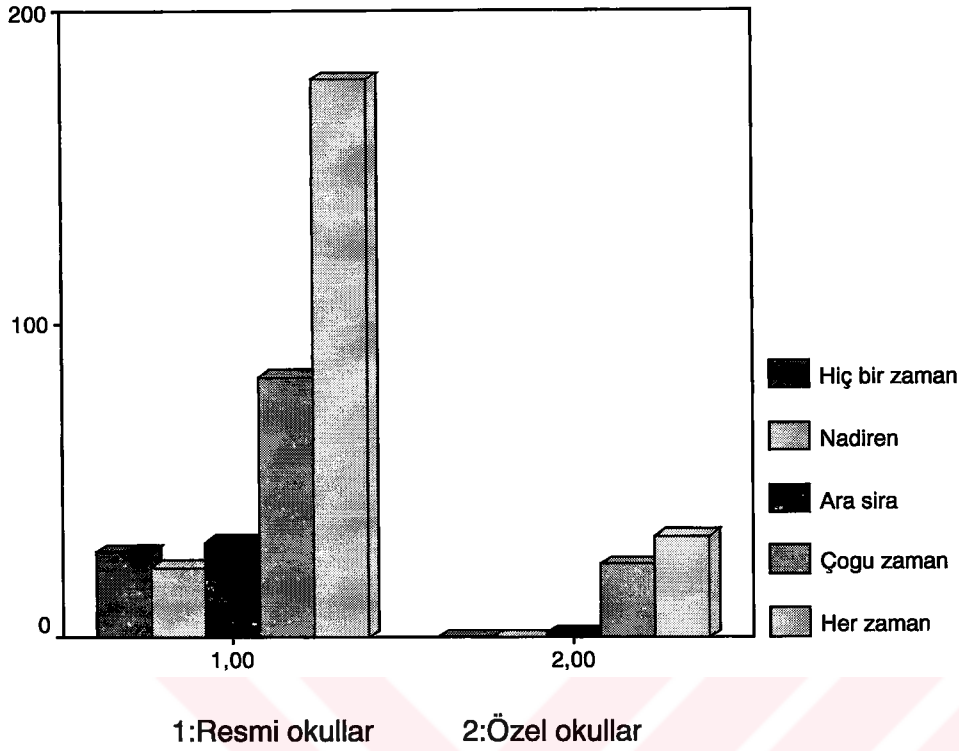
393 s.d.de t değeri 2.820 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 18. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %55.8'i "her zaman" , özel okul yöneticilerinin %46.4'ü "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin okullarında iyi bir iletişim ve işbirliği kurulması, yönetimde daha esnek davranışlar sergilemesi sonucu böyle bir farkın ortaya çıktığını söylemek olasıdır. Bu bağlamda,, kolay ve anlaşılır bir yönetici olmanın anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.21 : Madde 19 "Öğretmenleri Dinlemeye Zaman Ayırırım"

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	27		8,0		8,0	
Nadiren	22		6,5		14,5	
Ara Sıra	30	1	8,8	1,8	23,4	1,8
Çoğu Zaman	83	23	24,5	41,1	47,9	42,9
Her Zaman	177	32	51,9	57,1	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.19 : “Öğretmenleri Dinlemeye Zaman Ayırırım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Öğretmenleri Dinlemeye Zaman Ayırırım” (Madde-19).

“Öğretmenleri dinlemeye zaman ayırırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %51.9’u, özel okul yöneticilerinin %57.1’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %24.5’i, özel okul yöneticilerinin %41.1’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %8.8’i, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %6.5’i “nadiren”, %8’i “Hiçbir zaman”; görüşünü, özel okul yöneticileri ise; bu seçeneklere %0 değerinde görüş belirtmişlerdir (Tablo-21, Grafik-19).

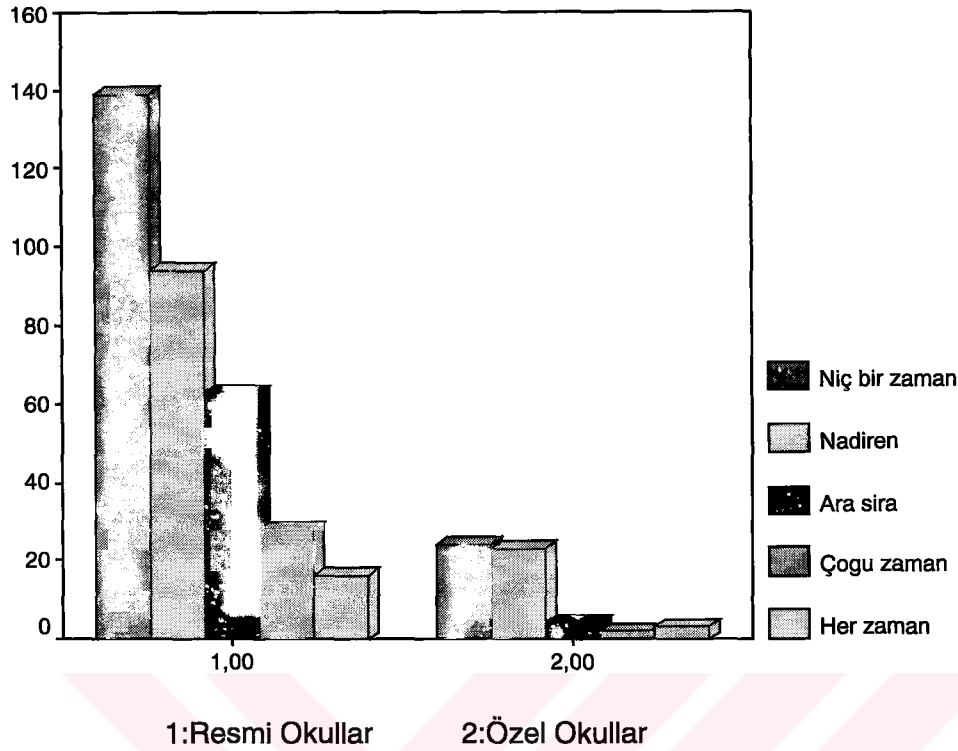
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 19. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.0649, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5536 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

393 s.d.de t değeri -2.857 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 19. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında, özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %51.9'u , özel okul yöneticilerinin %57.1'i "Her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin okullarında öğretmenlerini dinlemeye zaman ayırarak onlara önem ve değer verdiği söylenebilir. Dolayısıyla eğitim-öğretim ortamı içinde başarıyı yakalamak, istenen hedefe ulaşmak için, okullarda olmazsa olmaz denilen öğretmenleri mutlaka dinlemek, fikirlerini almak, düşüncelerine saygı duymak amacıyla onlara zaman ayırmanın mutlaka gerekli olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda, öğretmenleri dinlemeye zaman ayırmanın anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Tablo-4.22 : Madde 20 "Okulu Yönetirken Öğretmenlere Herhangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	137	25	40,4	44,6	40,7	44,6
Nadiren	94	22	27,7	39,3	68,4	83,9
Ara Sıra	63	4	18,6	7,1	87,0	91,1
Çoğu Zaman	28	2	8,3	3,6	95,3	94,6
Her Zaman	17	3	5,0	5,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.20 : “Okulu Yönetirken Öğretmenlere Herhangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Okulu Yönetirken Öğretmenlere Herhangi Bir Açıklama Yapma Gereği Duymam”
(Madde-20).

“Okulu yönetirken öğretmenlere herhangi bir açıklama yapma gereği duymam” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %8.3’ü, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %18.6’sı, özel okul yöneticilerinin %7.1’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %27.7’si, özel okul yöneticilerinin %39.3’ü “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %40.4’ü , özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-22, Grafik-20).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 20. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$:

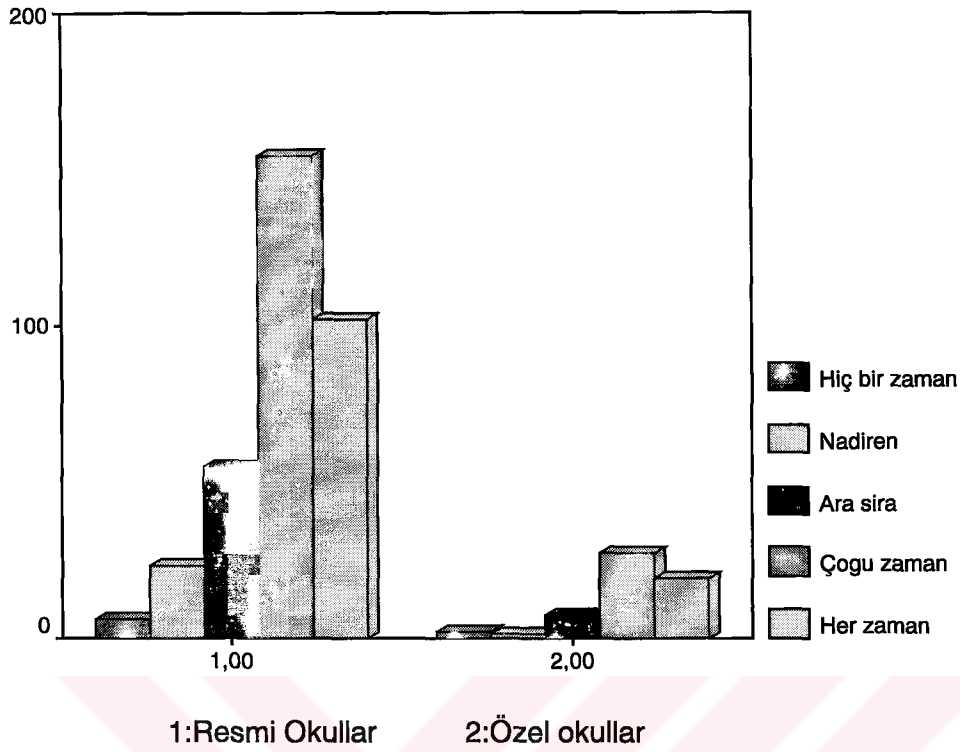
2.0767, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 1.8750 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.de t değeri 1.215 olarak bulunmuştur. 20. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %40.4'ü “her zaman”, özel okul yöneticilerinin %44.6'sı “Hiçbir zaman” gösterilmediğini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de okulu yönetirken öğretmenlere açıklama yapma gereği duymaları, öğretmenlerine değer ve önem verdiğinin bir göstergesi olup, paylaşıcı yapıda olduklarını ben değil, biz duygusu taşıdıklarının ve de en önemlisi; hemen hemen tüm yönetim süreçlerini okullarında sağlıklı bir biçimde uyguladıklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda,, okulu yönetirken öğretmenlere açıklama yapma gereği duymanın anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu varsayabiliriz.

Tablo-4.23 : Madde 21 “Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	6	2	1,8	3,6	1,8	3,6
Nadiren	23	1	6,8	1,8	8,6	5,4
Ara Sıra	55	7	16,2	12,5	24,8	17,9
Çoğu Zaman	153	27	45,1	48,2	69,9	66,1
Her Zaman	102	19	30,1	33,9	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.21 : “Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” (Madde-21).

“Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %30.1’i, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %45.1’i, özel okul yöneticilerinin %48.2’si “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %16.2’si, özel okul yöneticilerinin %12.5’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %6.8’i, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %1.8’i, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-23, Grafik-21).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 21. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$:

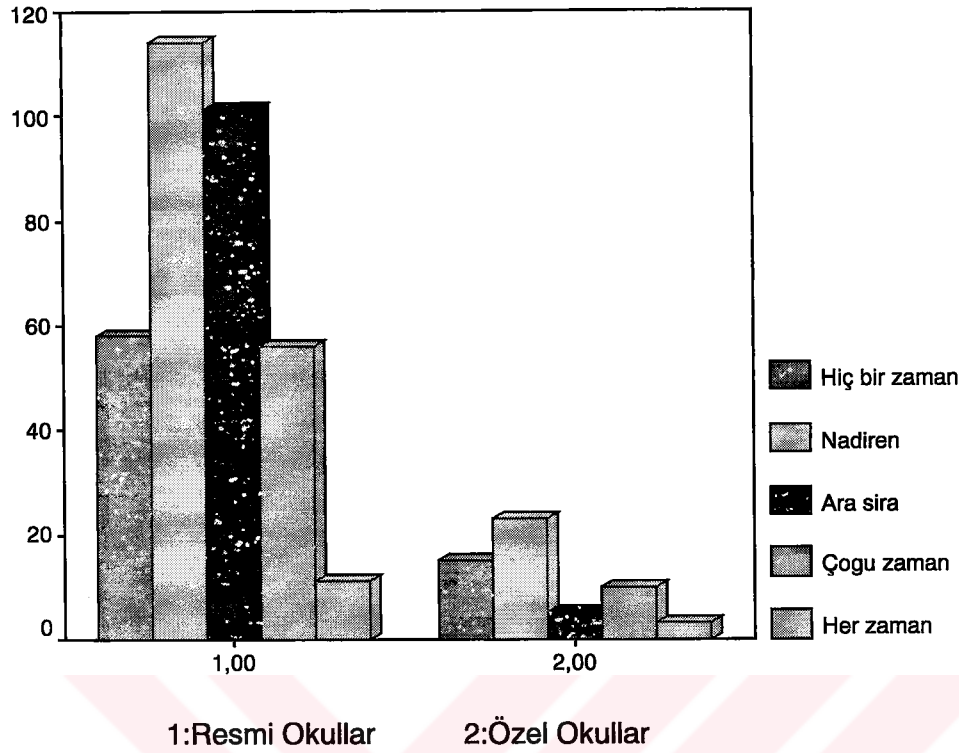
3.9499, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.0714 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.de t değeri -0.893 olarak bulunmuştur. 21. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %45.1'i "her zaman", özel okul yöneticilerinin %48.2'si "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenmeleri, öğretmenlere değer ve önem verdiklerinin benimsediklerinin bir göstergesi sayılabilir. Dolayısıyla yöneticilerin bu davranışı göstermeleri sonucu öğretmenlerin okullarına bağlılıklarının ve daha özverili çalışmalarının sağlandığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür olumlu davranışı ve yaklaşımı göstermeleri sonucu anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz olasıdır.

Tablo-4.24 : Madde 22 "Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam"

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	58	15	17,1	26,8	17,1	26,8
Nadiren	113	24	33,3	42,9	50,4	69,6
Ara Sıra	101	5	29,8	8,9	80,2	78,6
Çoğu Zaman	56	9	16,5	16,1	96,8	94,6
Her Zaman	11	3	3,2	5,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.22 : “Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” (Madde-22).

“Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %3.2’si, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %16.5’i, özel okul yöneticilerinin %16.1’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %29.8’i, özel okul yöneticilerinin %8.9’u “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %13.3’ü, özel okul yöneticilerinin %42.9’u “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %17.1’i , özel okul yöneticilerinin %26.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-24, Grafik-22).

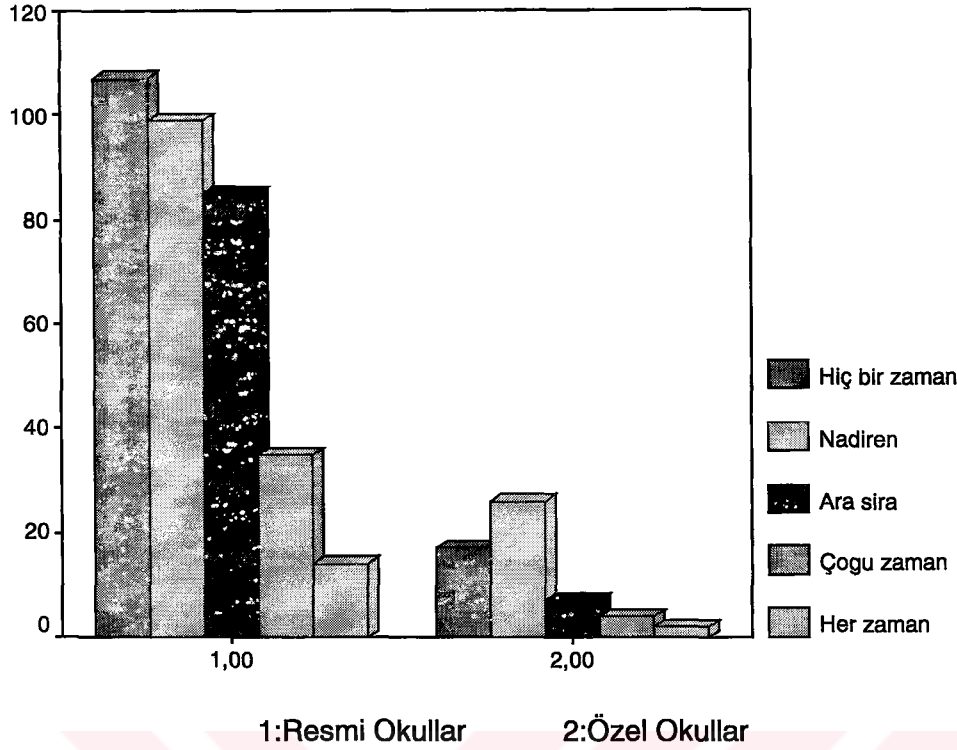
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 22. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.5516, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.3393 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.de t değeri 1.363 olarak bulunmuştur. 22. madde kapsamında resmi ve özel okul

yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %33.3'ü , özel okul yöneticilerinin %42.9'u "nadiren" seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de hareketlerinin nedenlerini açıklamakla öğretmenleri bilgilendirmekte ve onlara okulun bir elemanı olarak değer vermektedir, denilebilir. Yöneticiler bu davranışları ile öğretmenlerin okulu sahiplenmesini, kendilerini kurumun önemli bir parçası olarak görmelerini sağladıklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür olumlu davranışı sergilemeleri sonucu anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.25 : Madde 23 "Eğitimle İlgili Konularda Öğretmenlere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	106	18	31,3	32,1	31,3	32,1
Nadiren	99	25	29,2	44,6	60,5	76,8
Ara Sıra	85	7	25,1	12,5	85,5	89,3
Çoğu Zaman	35	4	10,3	7,1	95,9	96,4
Her Zaman	14	2	4,1	3,6	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.23 : “Eğitimle İlgili Konularda Öğretmenlere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Eğitimle İlgili Konularda Öğretmenlere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” (Madde-23).

“Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %4.1’i , özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %10.3’ü, özel okul yöneticilerinin %7.1’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %25.1’i, özel okul yöneticilerinin %12.5’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %29.2’si, özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %31.3’ü , özel okul yöneticilerinin %32.1’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-25, Grafik-23).

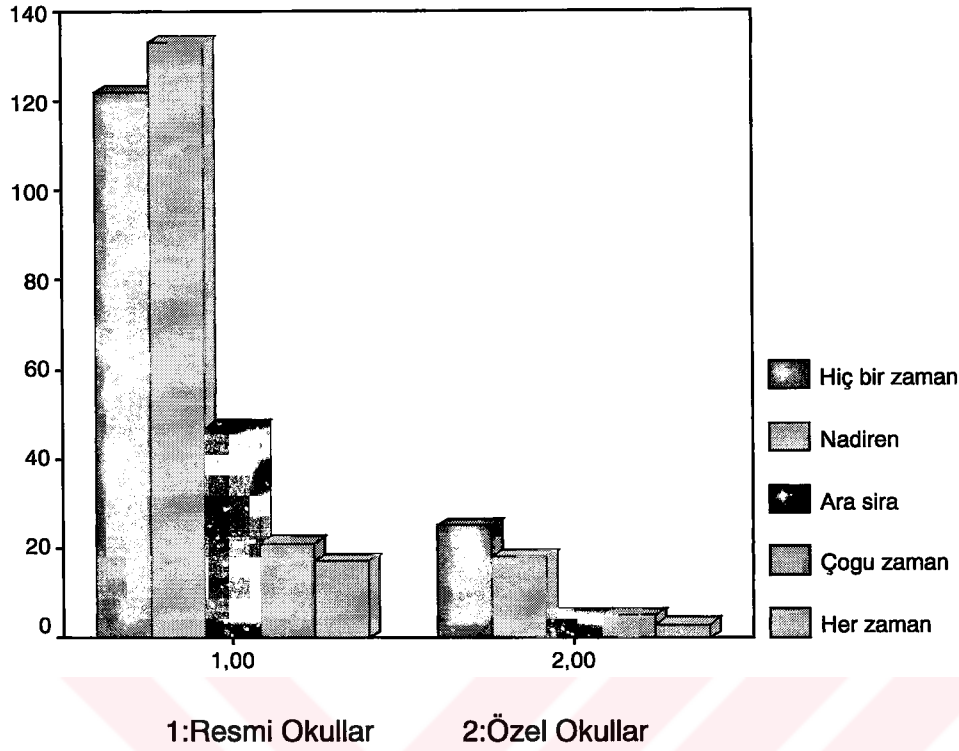
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 23. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.2625, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.0714 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

393 s.d.de t değeri 1.185 olarak bulunmuştur. 23. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %31.3'ü “hiçbir zaman”, özel okul yöneticilerinin %44.6'sı “nadiren” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçmekle, öğretmenlerin eğitime katılımını arttırmakla birlikte onların fikirlerine ve düşüncelerine önem vermektedir, denilebilir. Dolayısıyla yöneticiler katılma ilkesini daha çok benimsemek ve uygulamak zorundadır. Çünkü informal yanı ve grupları güçlü olan okulun işleminde, iş birliğinin önemli bir yeri vardır. İş birliği ise; katılma sayesinde gerçekleşen bir eylemdir. Özellikle aşırı uzlaşmanın geçerli olduğu bir çağda, bu uzmanların fikir ve eylemleri ancak işbirliği yoluyla koordine edilebilir. Bu koordinasyon ise, emir verme veya gruplaşmadan çok, dayanışma yoluyla sağlanır (Bursalıoğlu, 1987, s. 246). Yöneticilerin bu dayanışmayı ve birlik beraberliği okullarında sağlayarak iş birliği ile anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.26 : Madde 24 “Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	121	25	35,7	44,6	35,7	44,6
Nadiren	133	18	39,2	32,1	74,9	76,8
Ara Sıra	47	5	13,9	8,9	88,8	85,7
Çoğu Zaman	21	5	6,2	8,9	95,0	94,6
Her Zaman	17	3	5,0	5,4	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.24 : “Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” (Madde-24).

“Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %35.4’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %6.2’si, özel okul yöneticilerinin %8.9’u “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %13.9’u, özel okul yöneticilerinin %8.9’u “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %39.2’si, özel okul yöneticilerinin %32.1’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %35.7’si , özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-26, Grafik-24).

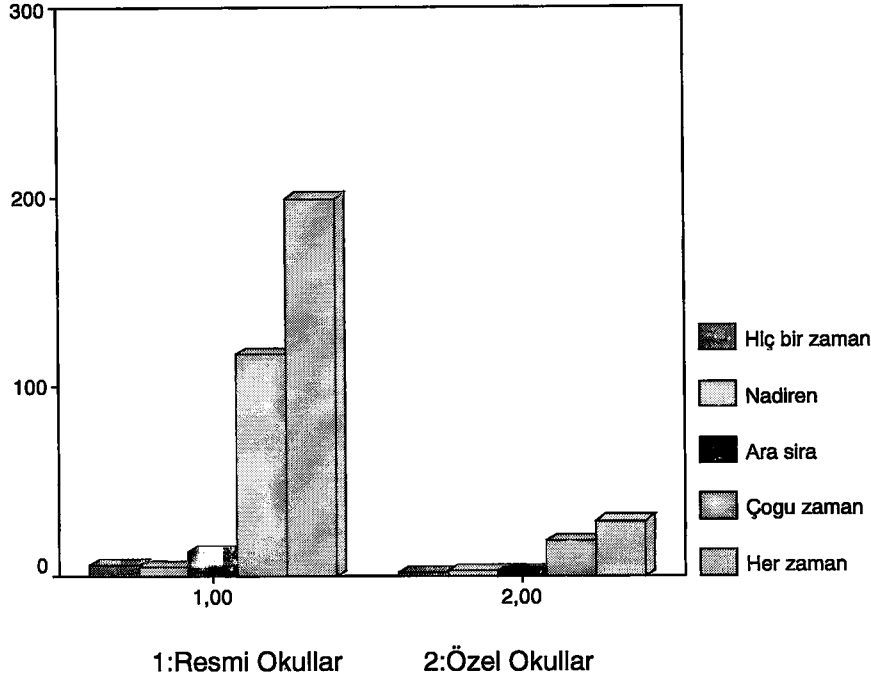
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 24. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 2.0531, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 1.9821 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d.de t değeri 0.444 olarak bulunmuştur. 24. madde kapsamında resmi ve özel okul

yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %39.2'si “nadiren”, özel okul yöneticilerinin %44.6'sı “hiçbir zaman” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de yeni fikirleri kolay kabullenmeleriyle yeniliklere açık, öğrenmeye istekli olduklarını söyleyebiliriz. Dolayısıyla çağımız bilgi ve iletişim çağıdır. Bu çağda gelişmiş ülkelerin seviyesine gelebilmek, onlarla yarışabilmek için mutlaka eğitimcilerin ve özellikle de yöneticilerin günün şartlarına göre devamlı kendilerini yenilemeleri, yeni fikirlere açık olmaları, davranışlarını buna göre şekillendirmeleri gerektiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür olumlu davranışı sergilemeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.27 : Madde 25 “Bütün Öğretmenlere Arkadaş Gibi Davranırım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	6	2	1,8	3,6	1,8	3,6
Nadiren	5	3	1,5	5,4	3,2	8,9
Ara Sıra	13	3	3,8	5,4	7,1	14,3
Çoğu Zaman	117	19	34,5	33,9	41,6	48,2
Her Zaman	198	29	58,4	51,8	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.25 : “Bütün Öğretmenlere Arkadaş Gibi Davranırım”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Bütün Öğretmenlere Arkadaş Gibi Davranırım” (Madde-25).

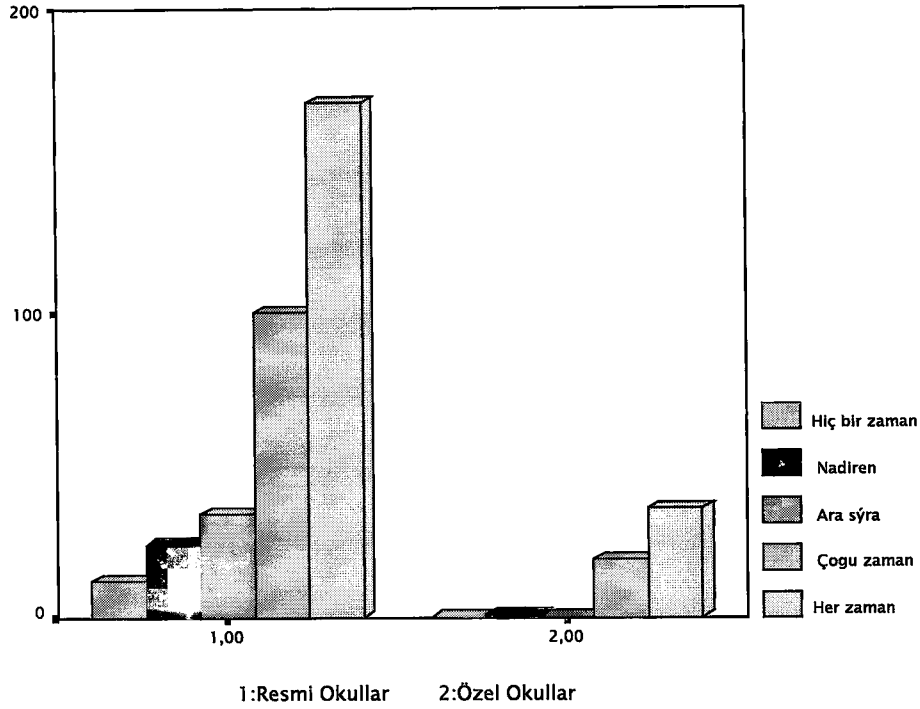
“Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %58.4’ü, özel okul yöneticilerinin %51.8’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %34.5’i, özel okul yöneticilerinin %33.9’u “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %3.8’i, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %1.5’i, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %1.8’i , özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-27, Grafik-25).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 25. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4661, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.2500 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 1.804 olarak bulunmuştur. 25. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %58.4'ü , özel okul yöneticilerinin %51.8'i "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranmaları sonucu öğretmenlerle aralarında uyumlu bir ast-üst ilişkisinin var olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla bütün öğretmenlere kıdem, cinsiyet, yaş, memleket vb. gibi hiçbir ayırım gözetmeksizin aynı mesafede olabilmek ve onlara arkadaş gibi davranabilmek, her yöneticinin göstermesi gerektiğine inandığımız davranışların en başında geldiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür davranışı daima gerçekleştirmeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo –4.28 : Madde 26 “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	12		3,6		3,6	
Nadiren	24		7,1		10,7	
Ara Sıra	34	1	10,1	1,8	20,7	1,8
Çoğu Zaman	99	20	29,3	35,7	50,0	37,5
Her Zaman	170	35	50,0	62,5	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.26 : “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” (Madde-26).

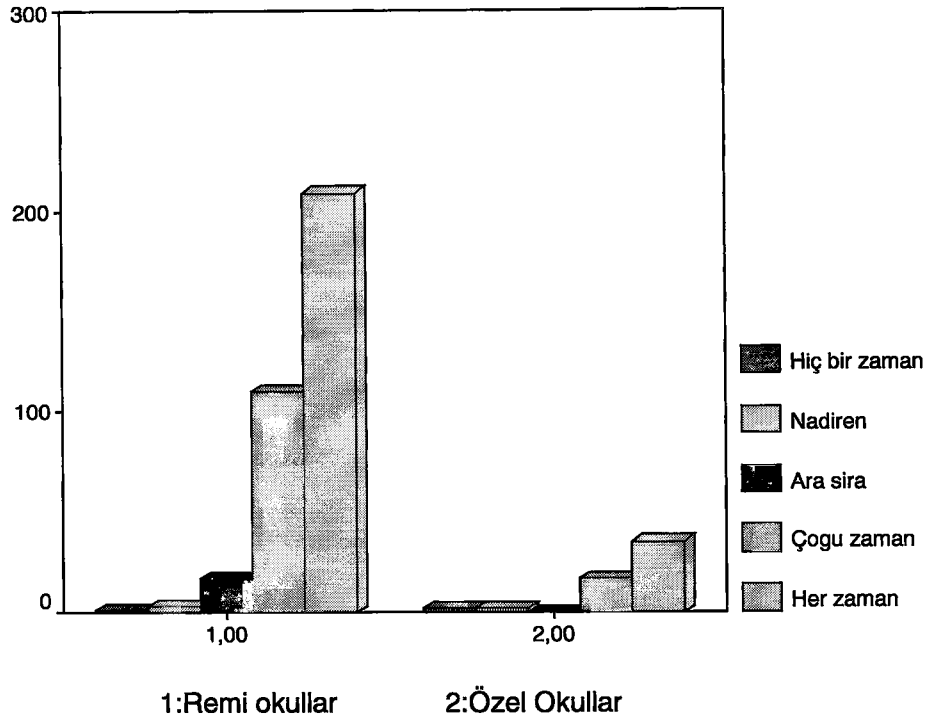
“Değişiklikler yapmaya istekliyimdir” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %50’si, özel okul yöneticilerinin %62.5’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %29.3’ü, özel okul yöneticilerinin %35.7’si “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %10.1’i, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %7.1’i “nadiren”, %3.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü, özel okul yöneticileri ise bu seçeneklere %0’ değerinde görüş belirtmişlerdir (Tablo-28, Grafik-26).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 26. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.1504, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.6071 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -3.067 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 26. madde kapsamında, resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %50'si , özel okul yöneticilerinin %62.5'i "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin değişiklikler yapmaya istekli olmalarıyla öğretmenleri kazanmaya, kaynaştırmaya, birleştirmeye ve güdülümeye önem verdikleri söylenebilir. Dolayısıyla eğitim-öğretim içinde yerinde ve zamanında yapılan doğru değişikliklerin öğretmenin çalışma şevkini, azmini, kapasitesini arttırmakla birlikte, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Tablo-4.29 : Madde 27 "Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	1	2	,3	3,6	,3	3,6
Nadiren	3	2	,9	3,6	1,2	7,1
Ara Sıra	17		5,0		6,2	
Çoğu Zaman	110	17	32,4	30,4	38,6	37,5
Her Zaman	208	35	61,4	62,5	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.27 : “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
 “Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınım” (Madde-27).

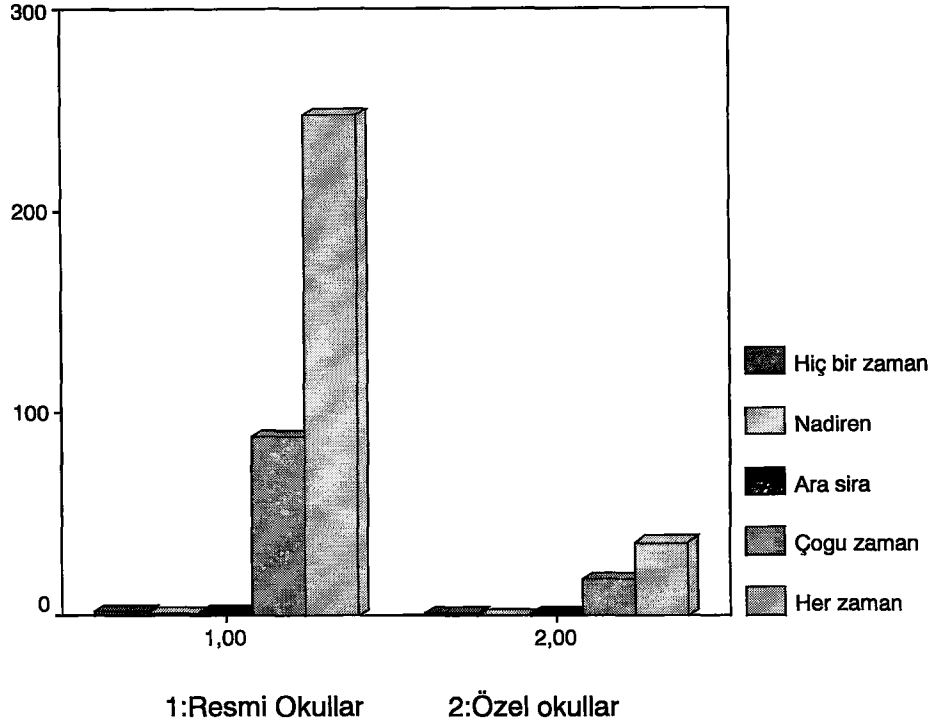
“Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %61.4’ü, özel okul yöneticilerinin %62.5’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %32.4’ü, özel okul yöneticilerinin %30.4’ü “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %0’ı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.9’u, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %0.3’ü , özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-29, Grafik-27).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 27. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5398, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.4464 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri 0.912 olarak bulunmuştur. 27. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %61.4'ü", özel okul yöneticilerinin %62.5'i "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de bu davranışı pozitif yönde göstermeleri sonucu, öğretmenlerle kolay ilişki kurulmasıyla okulda karşılıklı güven ortamı oluşacağından etkili eğitim-öğretimin gerçekleşeceğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla günümüzde etkili eğitim-öğretimin olabilmesi ve başarının sürekli kılınması için yöneticilerin pozitif davranışlar göstermeleri gerektiğini söylememiz olasıdır. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür davranışları devamlı göstermeleri sonucu anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Tablo-4.30 : Madde 28 "Görüşmelerimde Öğretmenlerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	2	1	,6	1,8	,6	1,8
Nadiren	1		,3		,9	
Ara Sıra	2	1	,6	1,8	1,5	3,6
Çoğu Zaman	88	18	26,0	32,1	27,4	35,7
Her Zaman	246	36	72,6	64,3	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.28 : “Görüşmelerimde Öğretmenlerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Görüşmelerimde, Öğretmenlerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım” (Madde-28).

“Görüşmelerimde, öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %72.6’sı, özel okul yöneticilerinin %64.3’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %26’sı, özel okul yöneticilerinin %32.1’i “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %0.3’ü, özel okul yöneticilerinin %0’ı “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %0.6’sı , özel okul yöneticilerinin %1.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-30, Grafik-28).

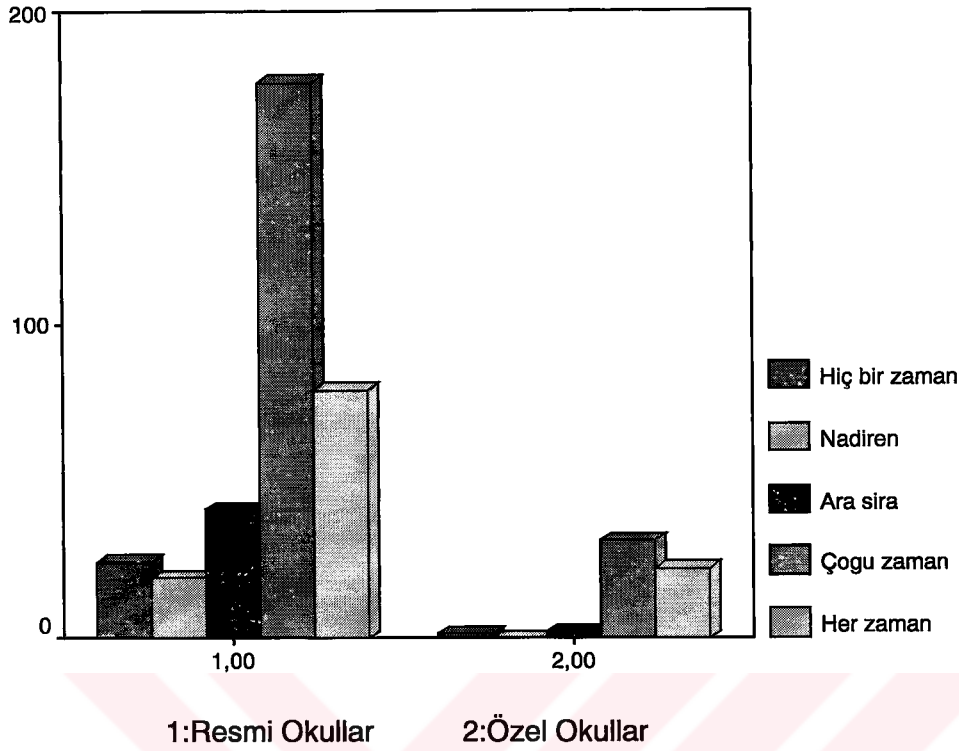
Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 28. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.6991, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.5714 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

393 s.d. de t değeri 1.521 olarak bulunmuştur. 28. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %72.6'sı, özel okul yöneticilerinin %64.3'ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olmaması, her iki grup yöneticilerinin de görüşmelerinde öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlamalarıyla insan ilişkilerine ve birebir ilişkilere önem verdiklerini, böylece de okulun etkinliğini sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu davranışı göstermeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.31 : Madde 29 “Öğretmenlerce Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	24		7,1		7,1	
Nadiren	19	1	5,6	1,8	12,7	1,8
Ara Sıra	41	2	12,1	3,6	24,9	5,4
Çoğu Zaman	175	31	51,8	55,4	76,6	60,7
Her Zaman	80	22	23,4	39,3	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.29 : “Öğretmenlerce Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak;
“Öğretmenlerce Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” (Madde-29).

“Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %23.4’ü, özel okul yöneticilerinin %39.3’ü “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %51.8’i, özel okul yöneticilerinin %55.4’ü “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %12.1’i, özel okul yöneticilerinin %3.6’sı “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %5.6’sı, özel okul yöneticilerinin %1.8’i “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %7.1’i , özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-31, Grafik-29).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 29. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 3.7876, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.3036 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde

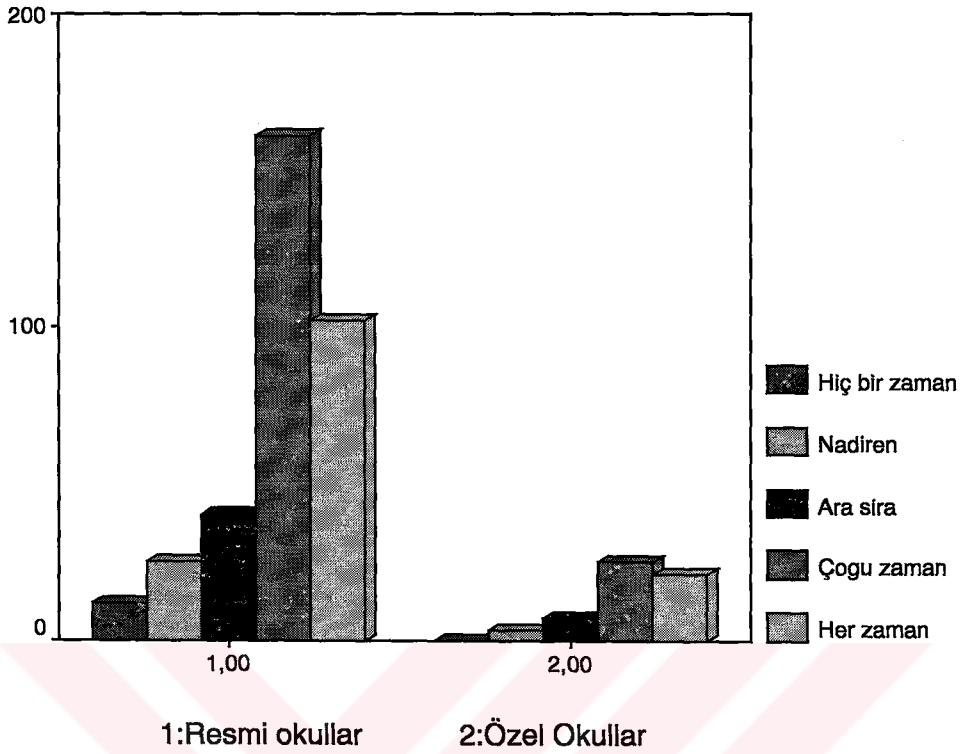
393 s.d. de t değeri -3.441 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 29. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %51.8'i, özel okul yöneticilerinin %55.4'ü "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin öğretmenlerin önerilerini uygulamaya koyarak onlara değer verdiğini ve öğretmenleri okullarında yönetime katarak, yönetime katılma ilkesini uyguladıkları söylenebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür davranışları hiç çekinmeden uygulamaları sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.32 : Madde 30 "Eğitimle İlgili Konularda İşe Başlamadan

Önce Öğretmenlerin Onaylarını Alırım" Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	4		1,2		1,2	
Nadiren	17	3	5,0	5,4	6,2	5,4
Ara Sıra	34	7	10,0	12,5	16,2	17,9
Çoğu Zaman	179	25	52,8	44,6	69,0	62,5
Her Zaman	105	21	31,0	37,5	100,0	100,0
Total	339	56	100,0	100,0		

Grafik-4.30 : “Eğitimle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğretmenlerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Eğitimle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğretmenlerin Onaylarını Alırım” (Madde-30).

“Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım” davranışına; resmi okul yöneticilerinin %31’i, özel okul yöneticilerinin %37.5’i “her zaman”; resmi okul yöneticilerinin %52.8’i, özel okul yöneticilerinin %44.6’sı “çoğu zaman”; resmi okul yöneticilerinin %10’u, özel okul yöneticilerinin %12.5’i “ara sıra”; resmi okul yöneticilerinin %5’i, özel okul yöneticilerinin %5.4’ü “nadiren”; resmi okul yöneticilerinin %1.2’si , özel okul yöneticilerinin %0’ı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-32, Grafik-30).

Yöneticilerin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-17’de gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 30. maddeye resmi ve özel okul yöneticilerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okul yöneticilerinin $\bar{X}$:

3.9056, özel okul yöneticilerinin $\bar{X}$: 4.3929 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 393 s.d. de t değeri -3.434 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 30. madde kapsamında resmi ve özel okul yöneticileri arasında özel okul yöneticilerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okul yöneticilerinin %52.8'i , özel okul yöneticilerinin %44.6'sı "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca,, bu davranışın yöneticiler tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okul yöneticilerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okul yöneticilerinin öğretmenlerin onaylarını almaları onlara önem verdiğini, fikirlerine, düşüncelerine, değer verdiğini ve bu davranışlarıyla öğretmenlerin direk olarak eğitim-öğretime katarak okuldaki tüm sorumluluğu yayıp onları başarı ve başarısızlığa ortak ettiği söylenebilir. Bu bağlamda,, yöneticilerin bu tür davranışı; eğitim-öğretimde sürekli başarının yakalanması için yapması gerektiğini belirtmekle birlikte, bu davranışın anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

• *Yöneticiler İçin “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Sıklığı İle İlgili Görüşlerin Bütününe Bakıldığında;*

a- Resmi okul yöneticilerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki davranışlarla ilgili işaretledikleri seçeneklerin değerlendirilmesi sonucu, resmi okul yöneticilerinin en yüksek oranda (%72.6) “Görüşmelerinde, öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım” davranışını her zaman gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %61.4 oranında “Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” ve %58.4 oranında “Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım” davranışlarını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerinin bulgularına göre ise; özel okul yöneticilerinin en yüksek oranda (%66.1) “Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” davranışını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %64.3 oranında “Görüşmelerimde öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım”, %62.5 oranında “Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” ve “değişiklikler yapmaya istekliyimdir” davranışlarını “Her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

b- Resmi okul yöneticilerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki davranışlarla ilgili işaretledikleri seçeneklerin değerlendirilmesi sonucu, resmi okul yöneticilerinin en yüksek oranda (%52.8) “Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım” davranışını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %51.8 oranında “Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” ve %45.1 oranında “Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim” davranışlarını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerinin bulgularına göre ise; özel okul yöneticilerinin en yüksek oranda (%55.4) “Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” davranışını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %48.2 oranında “ Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim” ve, %46.4 oranında “Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım” davranışlarını “Çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

c- Resmi okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerinin bulgularına göre, resmi okul yöneticilerinin “Ara sıra” sıklığında en yüksek oranda (%29.8) “Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %25.1

oranında “Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” ve %20.1 oranında “Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum” davranışlarını “Ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre, özel okul yöneticilerinin “Ara sıra” sıklık derecesine en yüksek oranda %17.9, “Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum” davranışını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %12.5 oranında “öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim”, “Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” ve “Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım” davranışlarını “Ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

d- Resmi okul yöneticilerinin liderlik davranışı olarak “Nadiren” sıklık derecesine en yüksek oranda (%39.2) “Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %33.3 oranında “Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” ve %29.2 oranında “Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” davranışlarını “Nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre, özel okul yöneticilerinin “Nadiren” sıklık derecesine en yüksek oranda %44.6, “Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” davranışını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %42.9 oranında “Hareketlerimin nedenlerini açıklamam”, ve %39.3 oranında “Okulu yönetirken öğretmenlere her hangi bir açıklaya gereği duymam” davranışlarını “Nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

e- Resmi okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerinin bulgularına göre, resmi okul yöneticilerinin “Hiçbir zaman” sıklığında en yüksek oranda (%40.4) “Okulu yönetirken öğretmenlere herhangi bir açıklama yapma gereğini duymam” davranışında belirlenmiştir. Daha sonra, %35.7 oranında “Yeni fikirleri kolay kabullenmem” ve %31.3 oranında “Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim” davranışlarında belirlenmiştir.

Özel okul yöneticilerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre, özel okul yöneticilerinin “Hiçbir zaman” sıklık derecesine en yüksek oranda %44.6, “Okulu yönetirken öğretmenlere herhangi bir açıklama gereği duymam” ve “Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışlarında belirlenmiştir. Daha sonra ise, %32.1 oranında “Eğitimle

ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim”, davranışında belirlenmiştir.

• “Anlayış Gösterme” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı Konusunda Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin Aritmetik Ortalamalarına Göre;

Yöneticilerin, liderlik boyutlarından “Anlayış Gösterme” boyutu ile ilgili olarak resmi ve özel okul yöneticilerinin verilerinin istatistiki sonuçlarına göre, iki grup yönetici arasında; “(Madde-17) Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-18) Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım”, “(Madde-19) Öğretmenleri dinlemeye zaman ayırırım”, “(Madde-26) değişiklikler yapmaya istekliyimdir”, “(Madde-29) Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım”, “(Madde-30) Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım” davranışlarında, görüşler arası t testi sonucu anlamlı fark bulunmuştur.

Bunun yanında “(Madde-16) Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum”, “(Madde-20) Okulu yönetirken öğretmenlere her hangi bir açıklama yapma gereği duymam”, “(Madde-21) Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim”, “(Madde-22) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam”, “(Madde-23) Eğitimle ilgili konularda öğretmenleri danışmadan faaliyete geçebilirim”, “(Madde-24) Yeni fikirleri kolay kabullenmem”, “(Madde-25) Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım”, “(Madde-27) Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım”, “(Madde-28) Görüşmelerimde öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım” maddelerinde fark bulunmamıştır (Tablo-4.17).

Ayrıca, toplamda resmi okul yöneticilerinin en yüksek olarak “her zaman” seçeneğini; 16. maddede %42.5, 17. maddede %53.7, 18. maddede %55.8, 19. maddede %51.9, 25. maddede %58.4, 26. maddede %50, 27. maddede %61.4 ve 28. maddede %72.6 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 21. maddede %45.1, 29. maddede %51.8 ve 30. maddede %52.8 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneği en yüksek oranda hiçbir maddede gösterilmemiştir.

“Nadiren” seçeneğini; 22. maddede %33.3 ve 24. maddede %39.2 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Hiçbir zaman” seçeneğini; 20. maddede %40.4 ve 23. maddede %31.3 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okul yöneticilerinin en yüksek olarak; “Her zaman” seçeneğini; 17. madde %66.1, 19. maddede %57.1, 25. maddede %51.8, 26. maddede %62.5, 27. maddede %62.5, 28. madde %64.3 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 16. maddede %42.9, 18. maddede %46.4, 21. madde %48.2, 29. maddede %55.4, 30. maddede %44.6 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneği en yüksek oranda hiçbir madde de gösterilmemiştir.

“Nadiren” seçeneğini; 22. maddede %42.9 ve 23. maddede %44.6 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Hiçbir zaman” seçeneğini; 20 ve 24. maddede %44.6 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Dolayısıyla hem resmi okullarda (8 madde), hem de özel okullarda (6 madde) yığılma “Her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca,, resmi okul yöneticilerinde ve özel okul yöneticilerinde “ara sıra” seçeneği en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği, resmi okul yöneticilerinde 3 defa, özel okul yöneticilerinde 5 defa, “nadiren” seçeneği resmi okul ve özel okul yöneticilerinde 2 defa, “Hiçbir zaman” seçeneği de hem resmi okul yöneticilerinde, hem de özel okul yöneticilerinde 2 defa en yüksek oranda değerlendirilmiştir.

c- Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin “Yapıyı Kurma” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı

“Yapıyı Kurma” boyutunun gösterilme sıklığı ile ilgili resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerini yansıtan veriler, tablolar ve grafikler halinde verilmiş ve buna göre de yorumlanmıştır.

Tablo-4.33 : Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri

Madde No	Değişkenler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	Sig	P
1	Resmi Okul	181	4,2099	,8301	6,170	-2,041	,042	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,4878	,5533	8,640			
2	Resmi Okul	181	3,4641	1,8151	,1349	-3,061	,002	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,3415	,5296	8,271			
3	Resmi Okul	181	2,7735	1,1919	8,859	-1,090	,277	P> 0.05
	Özel Okul	41	3,0000	1,2450	,1944			
4	Resmi Okul	181	4,0608	,8378	6,227	,254	,800	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,0244	,7902	,1234			
5	Resmi Okul	181	4,3867	,6788	5,045	-,674	,501	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,4634	,5522	8,623			
6	Resmi Okul	181	3,6077	1,1670	8,674	,349	,727	P> 0.05
	Özel Okul	41	3,5366	1,2267	,1916			
7	Resmi Okul	181	2,3591	1,1345	8,432	2,634	,009	P< 0.05
	Özel Okul	41	1,8537	,9890	,1545			
8	Resmi Okul	181	3,5801	1,3624	,1013	-4,183	,000	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,4878	,5533	8,640			
9	Resmi Okul	181	3,8343	1,4005	,1041	-3,253	,001	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,5610	,5937	9,272			
10	Resmi Okul	181	4,0000	,7528	5,595	-,778	,437	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,0976	,5833	9,110			
11	Resmi Okul	181	4,3591	,9057	6,732	-1,019	,309	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,5122	,6753	,1055			
12	Resmi Okul	181	4,6133	,5214	3,875	,307	,759	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,5854	,5466	8,537			
13	Resmi Okul	181	4,7017	,5572	4,142	-,586	,558	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,7561	,4348	6,790			
14	Resmi Okul	181	4,5414	,5320	3,954	-1,006	,315	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,6341	,5365	8,378			
15	Resmi Okul	181	4,8674	3,6369	,2703	,537	,592	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,5610	,5499	8,589			

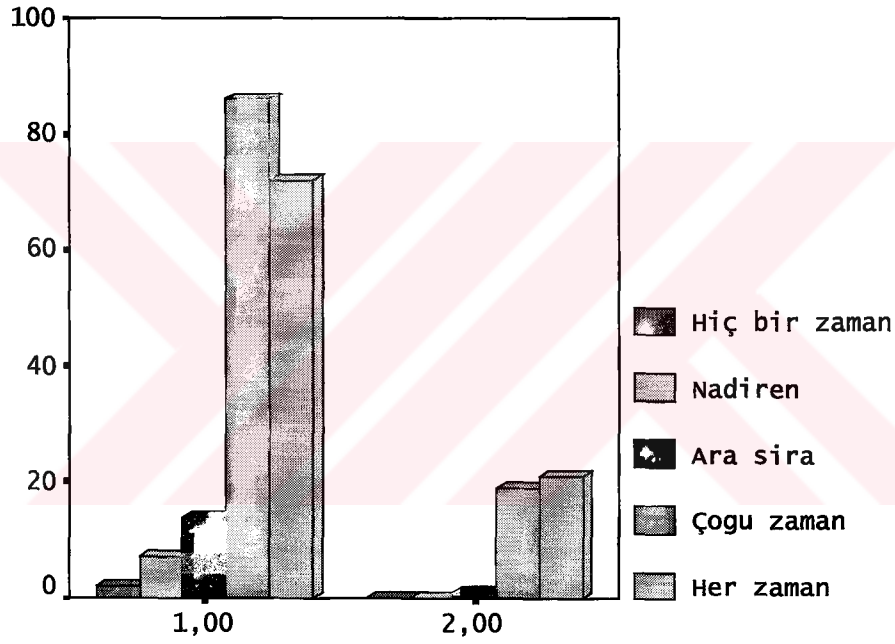
$$S.D.=181+41-2$$

$$=220$$

Tablo-4.34 : Madde 1 “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	2		1,1		1,1	
Nadiren	7		3,9		5,0	
Ara Sıra	14	1	7,7	2,4	12,7	2,4
Çoğu Zaman	86	19	47,5	46,3	60,2	48,8
Her Zaman	72	21	39,8	51,2	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.31 : “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” Davranışının

Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Kişisel Tutumlarımı Açıkça Ortaya Koyarım” (Madde-1).

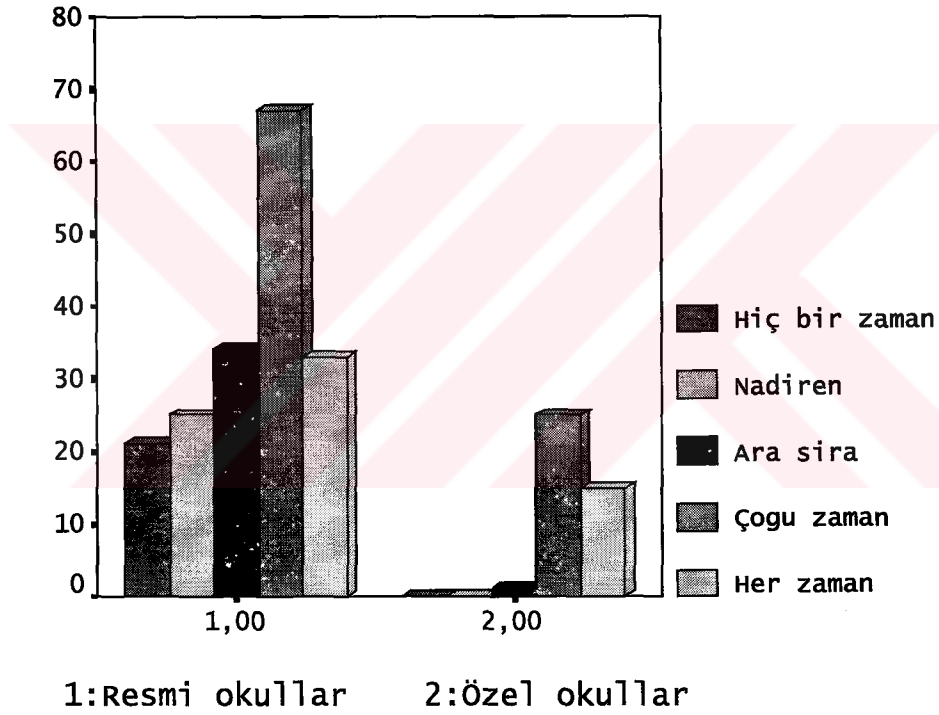
“Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.7’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %3.9’u “nadiren”; %1.1’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren” ve “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-34, Grafik-31).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 1. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.2099, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4878 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -2.041 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 1. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5’i “çoğu zaman”, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre kişisel tutumların açıkça ortaya konulması sonucunda, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu davranışının açık, net ve anlaşılır olduğunu söylemek olasıdır. Kendinden, dolayısıyla da sonucundan emin hal ve hareketlerde bulunmanın yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.35 : Madde 2 “Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	21		11,6		11,6	
Nadiren	25		13,8		25,4	
Ara Sıra	34	1	18,8	2,4	44,2	2,4
Çoğu Zaman	67	25	37,0	61,0	81,2	63,4
Her Zaman	34	15	18,8	36,6	99,4	100,0
Total	181	41	100,0	100,0	100,0	

Grafik-4.32 : “Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Yeni Fikirlerimi Öğrencilerle Birlikte Denerim” (Madde-2).

“Yeni fikirlerimi öğrencilerle birlikte denerim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %18.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin

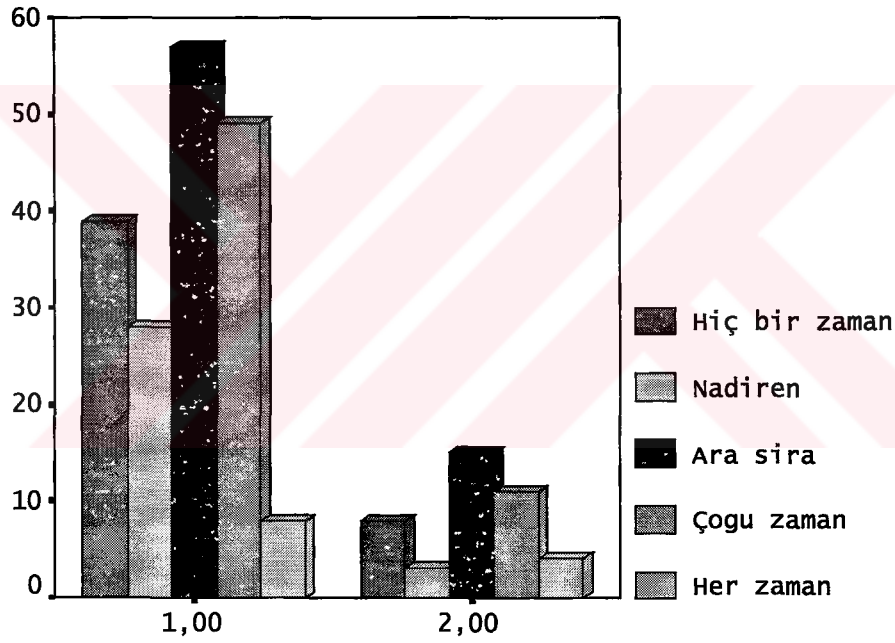
%36.6'sı “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37'si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61'i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %18.8'i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4'ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %13.8'i “nadiren”; %11.6'sı “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir. Ayrıca,, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren” ve “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-35, Grafik-32).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33'de gösterilen bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 2. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.4641, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.3415 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -3.061 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 2.madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37'si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61'i “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre, yeni fikirleri öğrencilerle birlikte denemesi, öğrencilerin fikirlerine değer ve önem verdiğinin bir göstergesi olabilir. Bu bağlamda,, yeni fikirlerin öğrencilerle birlikte denemesiyle aralarında iyi bir iletişimin gerçekleştirildiği okulun etkililiği ve verimliliğinin yüksek olması için gerekli olan öğrencilerin derse tam katılma davranışının gerçekleştirildiğinin bir göstergesi sayılabilir. Bunun yanında özel okullarda bu davranışın , yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.36 : Madde 3 “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	38	9	21,0	22,0	21,0	22,0
Nadiren	28	3	15,5	7,3	36,5	29,3
Ara Sıra	58	14	32,0	34,1	68,5	63,4
Çoğu Zaman	49	11	27,1	26,8	95,6	90,2
Her Zaman	8	4	4,4	9,8	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.33 : “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Tek Söz Sahibi Kendimi Görürüm” (Madde-3).

“Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %9.8’i “her

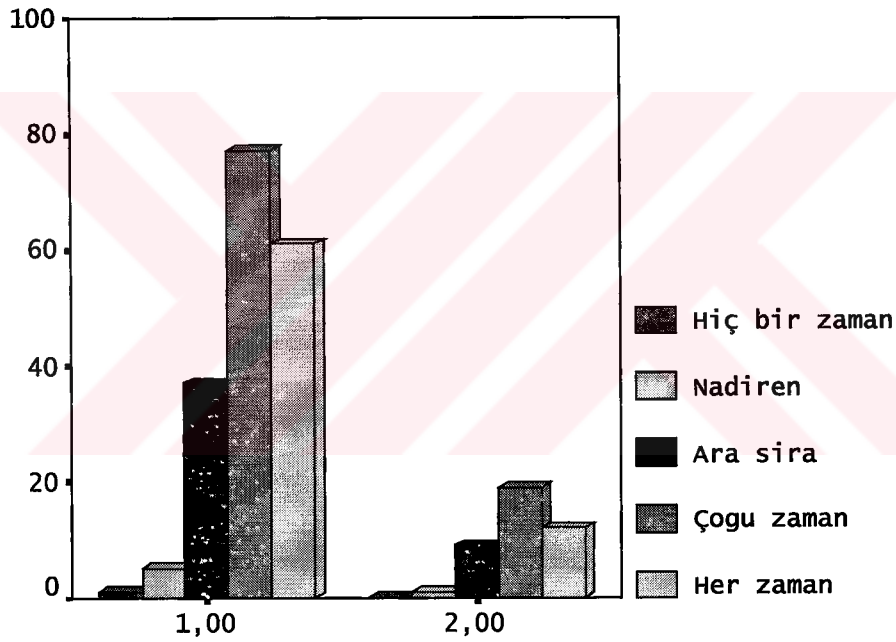
zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %27.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26.8’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %32’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %15.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.3’ü “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %21’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %22’si “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir. Ayrıca,, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren” ve “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-36, Grafik-33).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 3. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.7735, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.0000 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.090 olarak bulunmuştur. 3. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %32’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de kendilerinin her zaman tek söz sahibi olarak görmediklerini belirtmeleri, öğrencilere de önem ve değer verdiğini bir göstergesi sayılabilir. Bu bağlamda, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.37 : Madde 4 “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	1		,6		,6	
Nadiren	5	1	2,8	2,4	3,3	2,4
Ara Sıra	38	8	21,0	19,5	24,3	22,0
Çoğu Zaman	76	20	42,0	48,8	66,3	70,7
Her Zaman	61	12	33,7	29,3	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.34 : “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Eksik ve Yetersiz İşleri Eleştiririm” (Madde-4).

“Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %33.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %42’si, özel okullardaki

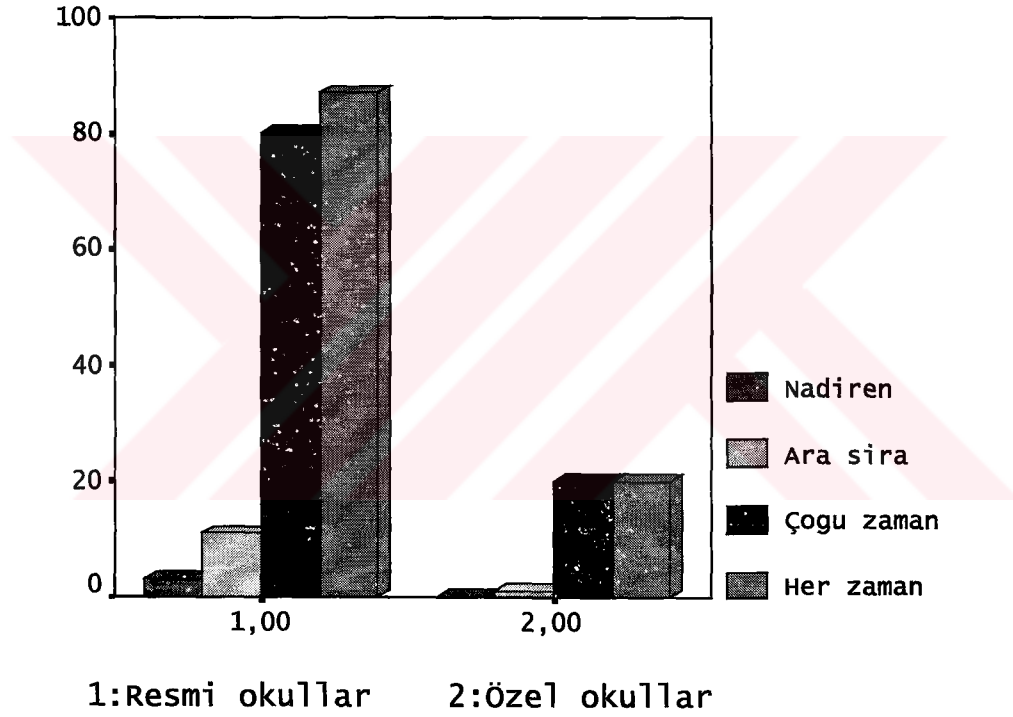
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %48.8'i "çoğu zaman"; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %21'i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %19.5'i "ara sıra"; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.8'i özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4'ü "nadiren"; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %0.6'sı "hiçbir zaman"; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri "hiçbir zaman" seçeneğini hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-37, Grafik-34).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33'de gösterilen bu bulgulara göre "Yapıyı Kurma" boyutundaki 4. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.0608, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.0244 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 0.254 olarak bulunmuştur. 4. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %42'si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %48.8'i "çoğu zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de eksik ve yetersiz işleri eleştirmeleri, onların mesleklerini en iyi şekilde yapmak istemelerinin bir sonucu olarak belirtilebilir. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin gerekli eleştiriler yapmaları, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.38 : Madde 5 “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren	3		1,7		1,7	
Ara Sıra	11	1	6,1	2,4	7,7	2,4
Çoğu Zaman	81	19	44,8	46,3	52,5	48,8
Her Zaman	86	21	47,5	51,2	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.35 : “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Fikirlerimi Tereddüte Yer Bırakmayacak Biçimde İfade Ederim” (Madde-5).

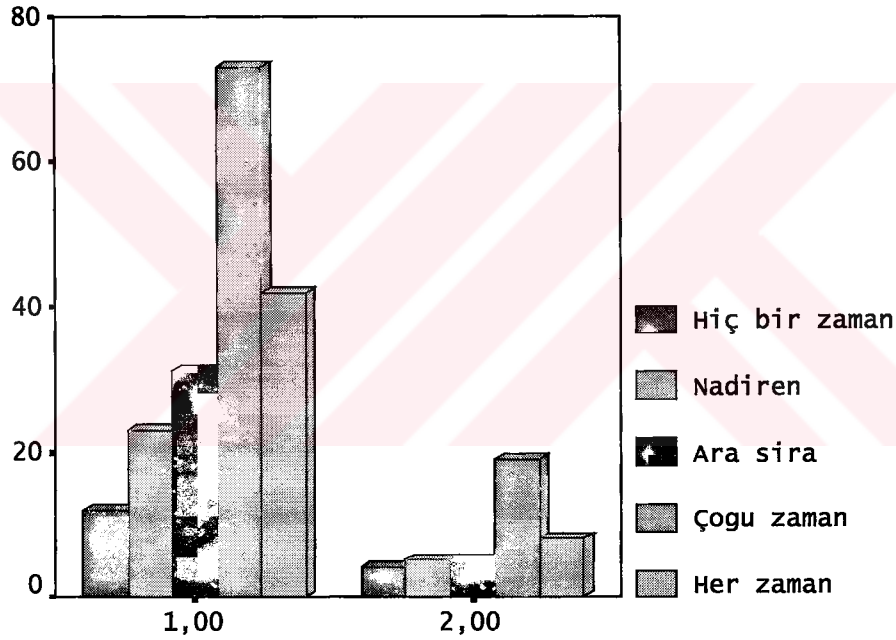
“Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak şekilde ifade ederim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %44.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %6.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si “nadiren”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “hiçbir zaman”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ise “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde işaretlememişlerdir. (Tablo-38, Grafik-35).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 5. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.3867, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4634 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.674 olarak bulunmuştur. 5. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de fikirlerini tereddüte yer bırakmayacak şekilde ifade etmeleri, Beden Eğitimi öğretmeni olarak kendilerine güvenmelerinin ve branşlarının verdiği bir özgüven olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, fikirlerin açık ve net bir şekilde ifade edilmesi sonucunda, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.39 : Madde 6 “Okulda Sporla İlgili Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	12	4	6,6	9,8	6,6	9,8
Nadiren	23	5	12,7	12,2	19,3	22,0
Ara Sıra	31	5	17,1	12,2	36,5	34,1
Çoğu Zaman	73	19	40,3	46,3	76,8	80,5
Her Zaman	42	8	23,2	19,5	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.36 : “Okulda Sporla İlgili Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Okulda Sporla İlgili Görevleri Kimlerin Yapması Gerektiğine Ben Karar Veririm” (Madde-6).

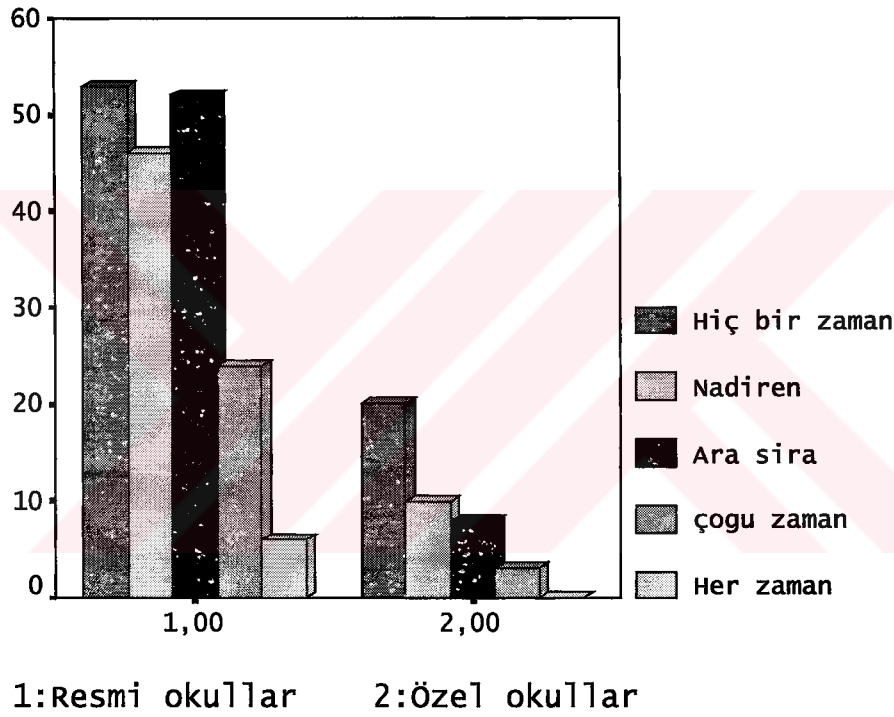
“Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %23.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %19.5’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %40.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %17.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %6.6’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %9.8’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren” ve “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-39, Grafik-36).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 6. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.6077, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.5366 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 0.349 olarak bulunmuştur. 6.madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %40.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de meslekteki diğer öğretmenlere nazaran branşları itibariyle önderlik özelliklerinin bulunması, öğrenciyle daha yakın ilişki içinde olmaları ve branşlarında kendilerini yeterli bulmalarından dolayı bu davranışı gösterdikleri söylenebilir. Bu bağlamda, bu davranışın her iki grupta da yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.40 : Madde 7 “Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	53	20	29,3	48,8	29,3	48,8
Nadiren	47	9	26,0	22,0	55,2	70,7
Ara Sıra	52	8	28,7	19,5	84,0	90,2
Çoğu Zaman	24	3	13,3	7,3	97,2	97,6
Her Zaman	5	1	2,8	2,4	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.37 : “Plan Yapmaksızın Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Plan Yapmaksızın çalışırım” (Madde-7).

“Plan yapmaksızın çalışırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %13.3’ü, özel okullardaki

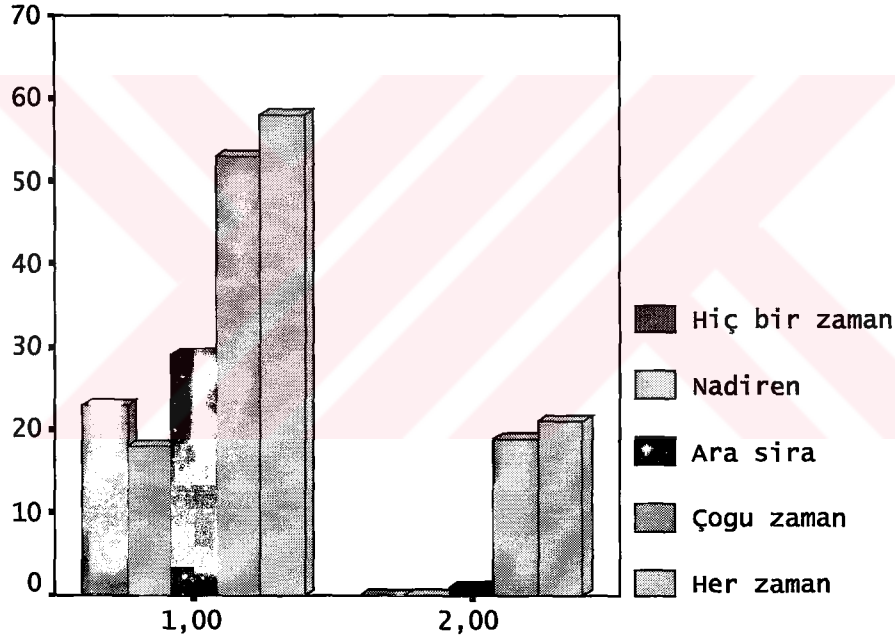
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.3'ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %28.7'si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %19.5'i “arası sıra”, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26'sı özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %22'si “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3'ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %48.8'i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren” ve “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-40, Grafik-37).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33'de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 7. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.3591, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 1.8537 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 2.634 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise;; 7.madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3'ü , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %48.8'i “Hiçbir zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre plan yaparak çalışmaları, onların branşlarını daha çok sevdiklerini, saygı duyduklarını söylememiz olasıdır. Bunun yanında özel okul olması itibarıyla; velilerin, kurucuların, yönetimin ve öğrencilerin beklentilerinin daha önceden belirtilmesi onların bu davranışı göstermelerinde etken olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda, bu davranışın özel okullarda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.41 : Madde 8 “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	23		12,7		12,7	
Nadiren	18		9,9		22,7	
Ara Sıra	29	1	16,0	2,4	38,7	2,4
Çoğu Zaman	53	19	29,3	46,3	68,0	48,8
Her Zaman	58	21	32,0	51,2	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.38 : “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak ; “Yapılacak İşlerin Belirli Standartlara Uygun Olmasına Dikkat Ederim” (Madde-8).

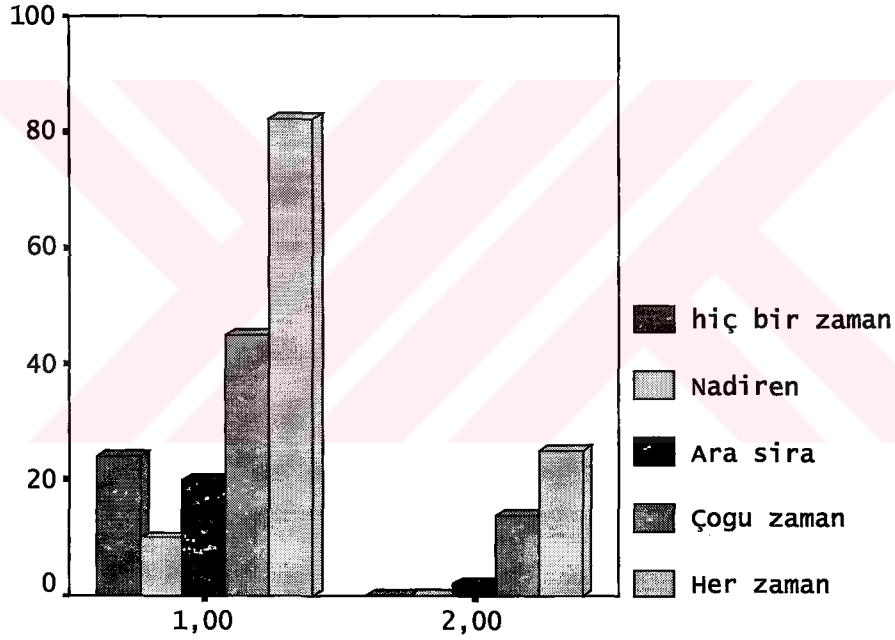
“Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %32’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %16’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %9.9’u “nadiren”; %12.7’si “Hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-41, Grafik-38).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 8. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.5801, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4878 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -4.183 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise, 8. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %32’si , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’si “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olarak yapılmasını sağladıklarını buna göre de okullarda yapılacak işlerin yasa, yönetmelik ve kurallara uygun olmasına dikkat ettiklerini söyleyebiliriz. Bu bağlamda, bu davranışın özel okullarda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu varsayılabilir.

Tablo-4.42 : Madde 9 “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	24		13,3		13,3	
Nadiren	10		5,5		18,8	
Ara Sıra	20	2	11,0	4,9	29,8	4,9
Çoğu Zaman	45	14	24,9	34,1	54,7	39,0
Her Zaman	82	25	45,3	61,0	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.39 : “İşlerin Belirtilen Zaman İçerisinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “İşlerin Belirtilen Zaman İçinde Tamamlanmış Olmasına Özen Gösteririm” (Madde-9).

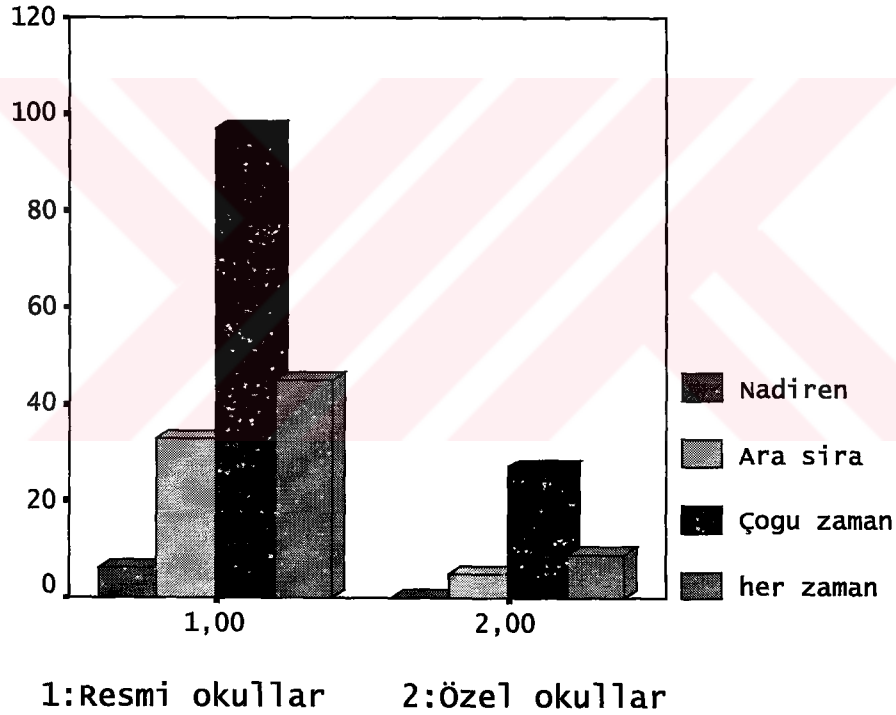
“İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %45.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %11’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.9’u “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %5.5’i “nadiren”, %13.3’ü “Hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-42, Grafik-39).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 9. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.8343, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5610 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -3.253 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 9. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %45.3’ü , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre işlerin belirtilen zaman için de tamamlanmış olmasına özen göstermeleri görevlerine sadık olduklarının, işlerini benimseyip sevdiklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında özel okul olması itibarıyla kurucuların ve yöneticilerin bu gibi konularda hassas olmaları, sportif başarıyı ön planda tutmaları ve bunun içinde her türlü imkanı öğretmene sunmaları bu davranışı göstermelerinde etken olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda, bu davranışın özel okullarda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.43 : Madde 10 “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren	6		3,3		3,3	
Ara Sıra	33	5	18,2	12,2	21,5	12,2
Çoğu Zaman	98	26	54,1	63,4	75,7	75,6
Her Zaman	44	10	24,3	24,4	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.40 : “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “İşlerin Yapılmasında Birbirine Benzer Yolların Takip Edilmesini Teşvik Ederim” (Madde-10).

“İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.4’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %54.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %63.4’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %18.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %3.3’ü “nadiren”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “hiçbir zaman”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-43, Grafik-40).

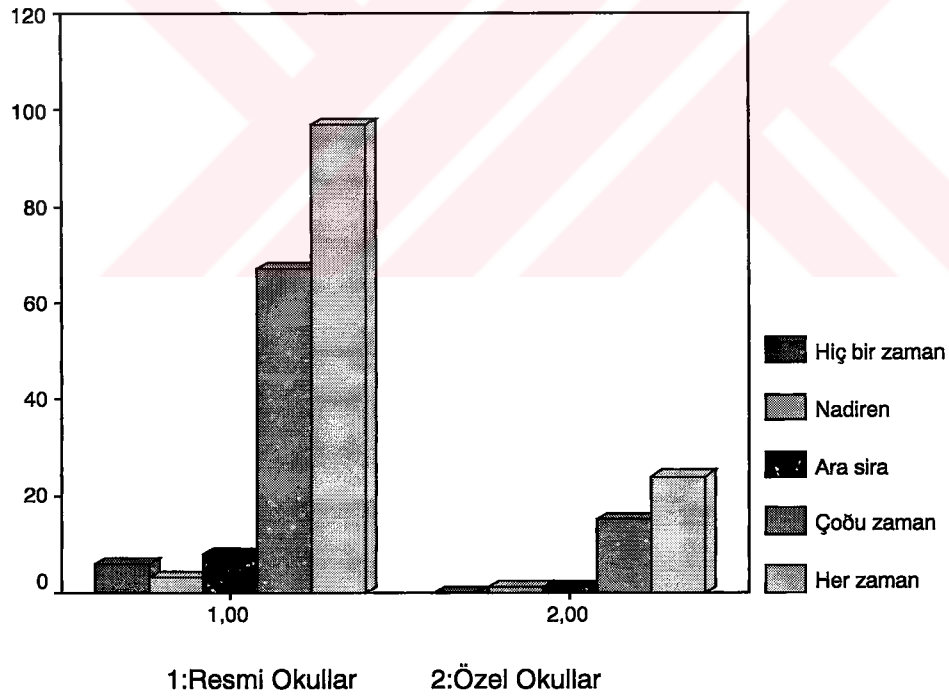
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 10. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.0000, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.0976 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.778 olarak bulunmuştur. 10. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %54.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %63.4’ü “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik etmeleri görevlerinde başarılı, doğru ve isabetli davranışları desteklediklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenleri kendi branşlarıyla ilgili olarak okul içinde yapılacak işleri planlayıp programlayarak, takip edilecek yolları göstererek derslerinin ve okulun amacına, hedefine ulaşmasında öğrencileri etkin rol oynamaya motive ettiği söylenebilir. Dolayısıyla bu

bulgu aynı zamanda resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin; liderlik boyutu olarak “Yapıyı Kurma” boyutuna önem ve değer verdiklerinin göstergesi sayılabilir.

Tablo-4.44 : Madde 11 “Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğrenci ve Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	6		3,3		3,3	
Nadiren	3	1	1,7	2,4	5,0	2,4
Ara Sıra	8	1	4,4	2,4	9,4	4,9
Çoğu Zaman	68	14	37,6	34,1	47,0	39,0
Her Zaman	96	25	53,0	61,0	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik -4.41 : “Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Okuldaki Yerimin Ve Rolümün Öğrenci ve Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Beden Eğitimi Öğretmeni Olarak Okuldaki Yerimin, Rolümün Öğrenci ve Öğretmenlerce Anlaşılmasını Sağlamaya Çalışırım” (Madde-11).

“Beden Eğitimi öğretmeni olarak okuldaki yerimin, rolümün öğrenci ve öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37.6’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %3.3’ü “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “hiçbir zaman” seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-44, Grafik-41).

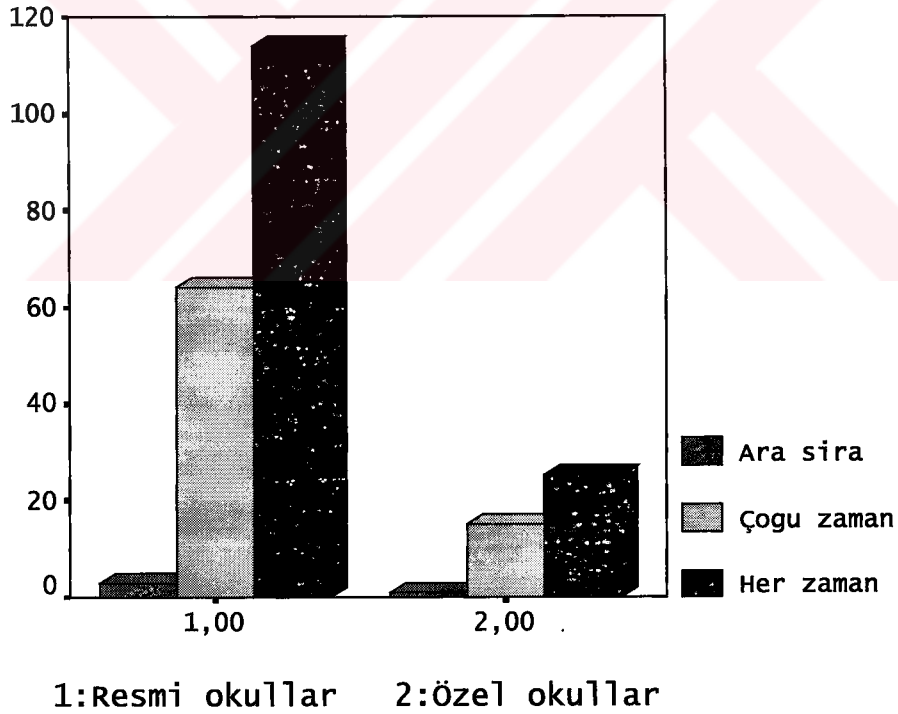
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 11. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.3591, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5152 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.019 olarak bulunmuştur. 11. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirttiklerine göre Beden Eğitimi dersinin, okulun sportif manadaki amaçlarına, hedeflerine ulaşabilmesi için okulun Beden Eğitimi öğretmenin kendilerinin olduğunu ve yapının meydana getirilmesi için buna önem ve değer verdikleri görüşü söylenebilir Dolayısıyla resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin iki değişik kurumun belirlenen sportif hedeflerine, amaçlarına ulaşma sürecinde çok önemli

rol oynadığını ve bu davranışın yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo4.45 : Madde 12 “Öğrencilerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren						
Ara Sıra	3	1	1,7	2,4	1,7	2,4
Çoğu Zaman	65	14	35,9	34,1	37,6	36,6
Her Zaman	113	26	62,4	63,4	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.42 : “Öğrencilerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilerin Mevcut Yönetmelik, Kural ve Emirlere Uymalarını İsterim” (Madde-12).

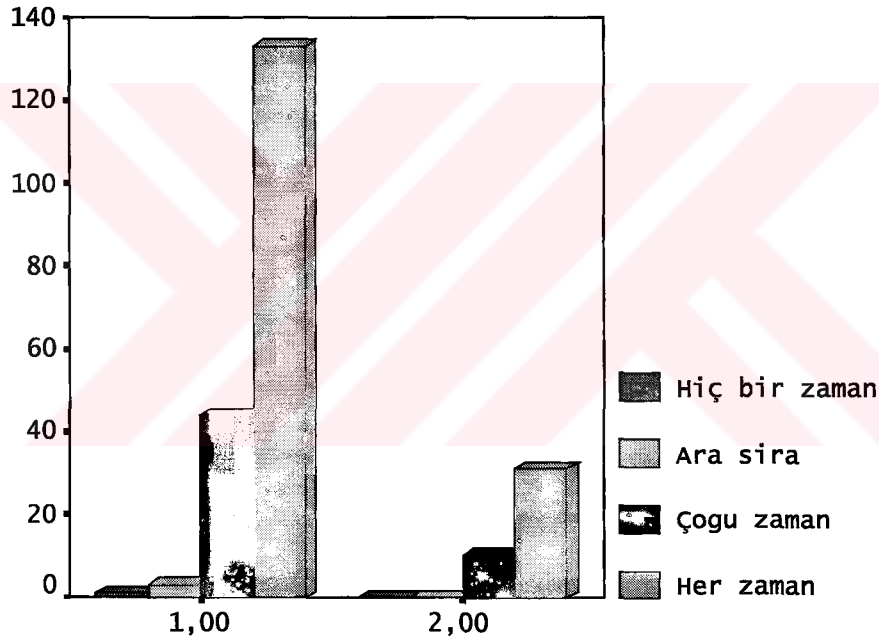
“Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %62.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %63.4’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %35.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman ” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-45, Grafik-42).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo –33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 12. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.6133, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5854 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 0.307 olarak bulunmuştur. 12. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %62.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %63.4’ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre, öğrencilerin belirlenmiş yasa, kural ve yönetmeliklere uymalarını isteyerek, okulda sportif amaçların, hedeflerin, başarının gerçekleşebilmesi için, belli başlı bir çalışma disiplininin oluşturulduğu ve oluşturulan eğitim-öğretim ortamı içinde öğrencilerin Beden Eğitimi Öğretmenlerini sevdiklerini, saydıklarını ve ona önem verip kendilerine örnek aldıklarını söyleyebiliriz.

Tablo-4.46 : Madde 13 “Öğrencilere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	1		,6		,6	
Nadiren						
Ara Sıra	3		1,7		2,2	
Çoğu Zaman	45	9	24,9	22,0	27,1	22,0
Her Zaman	132	32	72,9	78,0	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.43 : “Öğrencilere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilere Görevleri Konusunda Kendilerinden Neler Beklediğimi Açıkça Belirtirim” (Madde-13).

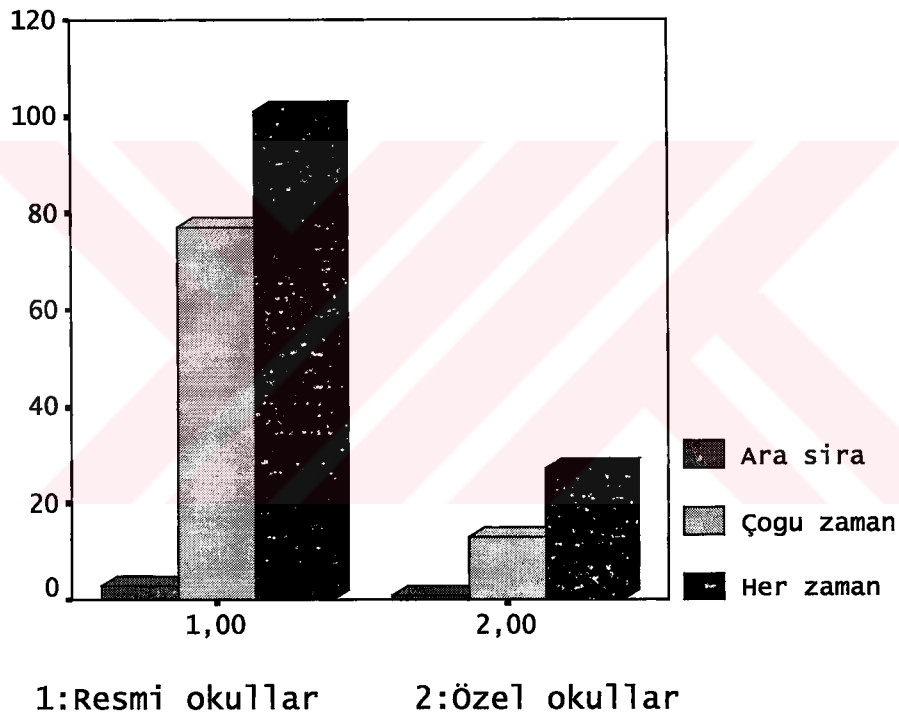
“Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %72.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %78’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %22’si “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si “ara sıra”; %0.6’sı “hiçbir zaman” görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “ara sıra, nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-46, Grafik-43).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 13. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.7017, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.7561 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.586 olarak bulunmuştur. 1. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %72.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %78’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre; Beden Eğitimi Öğretmenleri ile öğrencilerin dersle ve sportif etkinliklerle ilgili olarak karşılıklı görevlerinin, isteklerinin, beklentilerinin, kuralların net olarak bilindiği ve bunun sonucu olarak da hareketlerin, davranışların buna göre belirlendiğini söyleyebiliriz. Dolayısıyla yapının etkili oluşması açısından düzenli ve sağlıklı bir iletişim ağı kurularak, okulda yapılan sportif etkinlikler içerisindeki rollerin birbirine karışma olasılığının minimum düzeye indirildiğini söylemek olasıdır.

Tablo-4.47 : Madde 14 “Öğrencilerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren						
Ara Sıra	3	1	1,7	2,4	1,7	2,4
Çoğu Zaman	78	12	43,1	29,3	44,8	31,7
Her Zaman	100	28	55,2	68,3	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.44 : “Öğrencilerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilerin Kendilerini Tamamen Görevlerine Vermeleri İçin Gerekeni Yaparım” (Madde-14).

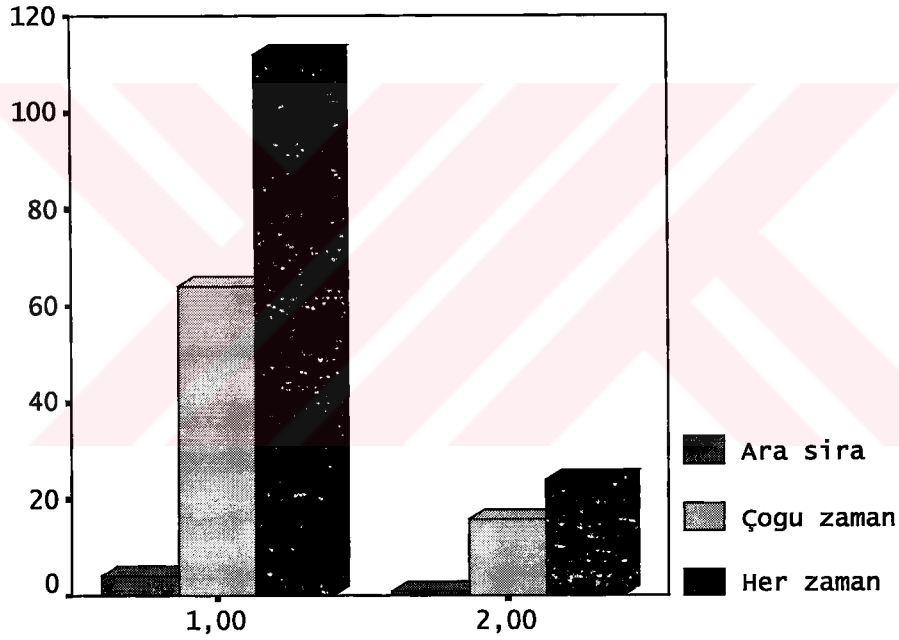
“Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %52.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %68.3’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %43.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-47, Grafik-44).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo -33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 14. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5414, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.6341 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.006 olarak bulunmuştur. 14. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %52.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %68.3’ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre; okulların belirlenen sportif hedeflere, amaçlara, başarıya ulaşmasının yanında tüm öğrencileri bu etkinliklere katabilmek, sağlıklı nesiller yetiştirilebilmek için her türlü desteği göstererek özveride bulunduklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda, bu davranışın çok büyük oranda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.48 : Madde 15 “Öğrencilerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren						
Ara Sıra	5	1	2,8	2,4	2,8	2,4
Çoğu Zaman	65	15	35,9	36,6	38,1	39,0
Her Zaman	111	25	61,3	61,0	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.45 : “Öğrencilerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilerin Uyumlu Bir İşbirliği İçinde Çalışmaları İçin Gereken Her Şeyi Yaparım” (Madde-15).

“Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmaları için gereken her şeyi yaparım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %35.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-48, Grafik-45).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo –33’de gösterilen bu bulgulara göre “Yapıyı Kurma” boyutundaki 15. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.8674, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5610 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 0.537 olarak bulunmuştur. 15. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlere göre; tüm okullarca uygulanan yasa, yönetmelik ve kurallar dışında, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin branşları gereği okullarının fiziki şartlarına, eğitim-öğretim ortamlarına, çevrelerine göre kendilerinin belirlemiş olduğu, kendilerine has ve sadece kendilerinin uyguladıkları kuralları vardır. Bu kurallar neticesinde belirlenen sportif amaçlara, hedeflere ulaşmak, başarıyı yakalamak ve hepsinden önemlisi tüm öğrencilere sporu sevdirmek, onları spora çekmek ve onların spor yapmalarını sağlayarak hem bedenlen, hem de ruhen sağlıklı bireyler yetiştirmek için öğrenciler arasında bir uyuma, düzenli bir işbirliğine mutlak ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin tüm olumsuzluklara karşın bunları maddi ve manevi yönden büyük bir özveri göstererek, öğrencilerin ve ülkenin geleceği

için gerçekleştirdiklerini söyleyebiliriz. Dolayısıyla bu davranışın çok büyük oranda yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

• *Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin “Yapı Kurma” Boyutunun Gösterme Sıklığı İle İlgili Görüşlerin Bütününe Bakıldığında;*

a- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” boyutundaki davranışlarla ilgili işaretledikleri seçeneklerin değerlendirilmesi sonucu, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%72.9) “(13. Madde) Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim” davranışını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %62.4 oranında “(12. Madde) Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” ve %61.3 oranında “(15. Madde) Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım” davranışlarını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%78) “(13. Madde) Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim” davranışını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %68.3 oranında “(14. Madde) Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım” ve %63.4 oranında “(12. Madde) Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim” davranışlarını her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

b- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%54.1) “(10. Madde) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %47.5 oranında “(1. Madde) Kişisel tutumlarını açıkça ortaya koyarım” ve %44.8 oranında “(5. Madde) Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim” davranışlarını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%63.4) “(10. Madde) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim” davranışını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %61 oranında “(2. Madde) Yeni fikirlerini öğrencilerle birlikte denerim” ve %48.8 oranında

“(4. Madde) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm” davranışlarını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

c- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%32) “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %28.7 oranında “(7. Madde) Plan yapmaksızın çalışırım” ve %21 oranında “(4. Madde) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm” davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%34.1) “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %19.5 oranında “(4. ve 7. Madde) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm-plan yapmaksızın çalışırım” davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

d- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%26) “(7. Madde) Plan yapmaksızın çalışırım” davranışını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %15.5 oranında “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %13.8 oranında “(1. Madde) Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım” davranışlarını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%22) “(7. Madde) Plan yapmaksızın çalışırım” davranışını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %12.2 oranında “(6. Madde) Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” ve %7.3 oranında “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” davranışlarını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

e- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%29.3) “(7. Madde) Plan yapmaksızın çalışırım” davranışını “hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir. Daha sonra, %21 oranında “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %13.3 oranında “(9. Madde) İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” davranışlarını “Hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%48.8) “(7. Madde) Plan yapmaksızın çalışırım” davranışını “hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir. Daha sonra, %22 oranında “(3. Madde) Tek söz sahibi kendimi görürüm” ve %9.8 oranında “(6. Madde) Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm” davranışlarını “hiçbir zaman” seçeneğini işaretlemişlerdir.

• *“Yapıyı Kurma” Boyutundaki Davranışların Gösterme Sıklığı Konusunda Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Aritmetik Ortalamalarına Göre;*

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik “Yapıyı Kurma” boyutu ile ilgili olarak resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verilerinin istatistiki sonuçlarına göre iki grup Beden Eğitimi Öğretmenleri arasındaki; “(Madde-1) kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım”, “(Madde-2) Yeni fikirlerimi öğrencilerle birlikte denerim”, “(Madde-7) Plan yapmaksızın çalışırım”, “(Madde-8) Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim”, “(Madde-9) İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” davranışlarında, görüşler arasında t testi sonucu anlamlı fark bulunmuştur.

Bunun yanında “(Madde-3) tek söz sahibi kendimi görürüm”, “(Madde-4) eksik ve yetersiz işleri eleştiririm”, “(Madde-5) fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim”, “(Madde-6) okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm”, “(Madde-10) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim”, “(Madde-11) Beden Eğitimi öğretmeni olarak okuldaki yerimin, rolümün öğrenci ve öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-12) Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim”, “(Madde-13) Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim”, “(Madde-14) Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım”, “(Madde-15) Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım” maddelerin de anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo-4.33).

Ayrıca, toplamda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin en yüksek olarak “her zaman” seçeneğini; 5. maddede %47.5, 8. maddede %32, 9. maddede %45.3, 11. maddede %53, 12. maddede 62.4, 13. maddede %72.9, 14. maddede %55.2, 15. maddede %61.3 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 1. maddede %47.5, 2. maddede %37, 4. maddede %42, 6. maddede %40.3, 10. maddede 54.1 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneğini; 3. maddede %32 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Nadiren” seçeneği en yüksek oranda Hiçbir maddede gösterilmemiştir.

“Hiçbir zaman” seçeneği; 7. maddede %29.3 oranında işaretlemişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin en yüksek olarak “her zaman” seçeneğini; 1. maddede %51.2, 5. maddede %51.2, 8. maddede %51.2, 9. maddede %61, 11. maddede %61, 12. maddede %63.4, 13. maddede %78, 14. maddede %68.3, 15. maddede %61 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 2. maddede %61, 4. maddede %48.8, 6. maddede %46.3, 10. maddede %63.4 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneğini; 3. maddede %34.1 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Nadiren” seçeneği en yüksek oranda Hiçbir maddede gösterilmemiştir.

“Hiçbir zaman” seçeneği; 7. maddede %48.8 oranında işaretlemişlerdir.

Dolayısıyla hem resmi okullarda (8 madde) hem de özel okullarda (9 madde) yığılma “her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca, “nadiren” seçeneği her iki grupta da en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde 5 defa, özel okullardaki Beden Eğitimi öğretmenlerinde 4 defa, “ara sıra ve hiçbir zaman” seçenekleri hem resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde hem de özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde birer defa en yüksek oranda değerlendirilmiştir.

d-Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin “Anlayış Gösterme” Boyutundaki Davranışların Gösterilme Sıklığı

“Anlayış Gösterme” boyutunun gösterilme sıklığı ile ilgili resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerini yansıtan veriler tablolar ve grafikler halinde verilmiş ve buna göre de yorumlanmıştır.

Tablo-4.49 : Liderlik Boyutlarından “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterilme Sıklığı Konusunda Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri

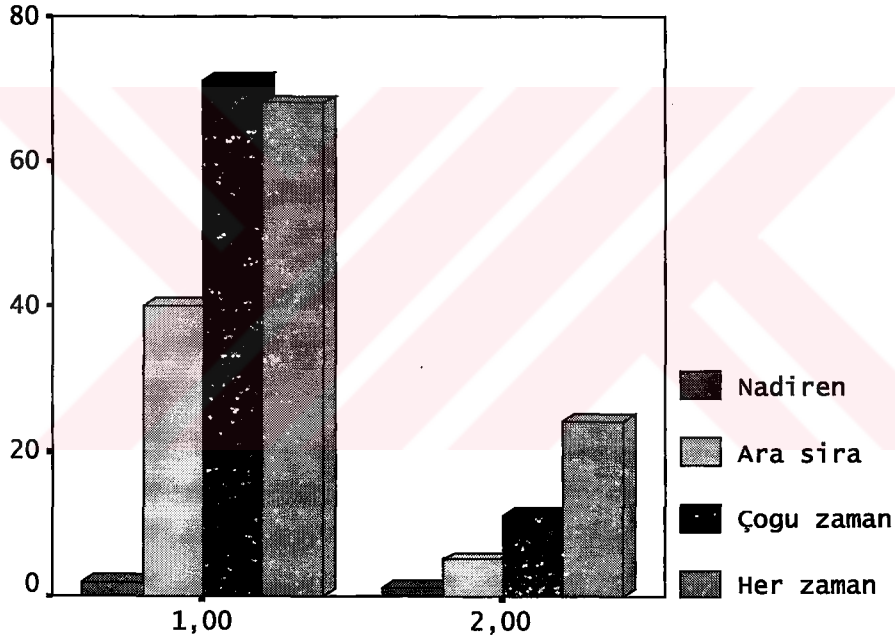
Madde No	Değişkenler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	Sig	P
16	Resmi Okul	181	4,1326	,7917	5,885	-2,053	,041	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,4146	,8055	,1258			
17	Resmi Okul	181	3,8950	1,2495	9,287	-4,094	,000	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,7073	,4606	7,194			
18	Resmi Okul	181	4,5525	,5904	4,389	-,326	,745	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,5854	,5466	8,537			
19	Resmi Okul	181	4,4199	,8031	5,969	-1,440	,151	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,6098	,5421	8,467			
20	Resmi Okul	181	1,9061	1,1484	8,536	-,103	,918	P> 0.05
	Özel Okul	41	1,9268	1,2327	,1925			
21	Resmi Okul	181	4,1602	,8955	6,656	-1,531	,127	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,3902	,7375	,1152			
22	Resmi Okul	181	2,5525	1,2355	9,183	1,587	,114	P> 0.05
	Özel Okul	41	2,2195	1,1071	,1729			
23	Resmi Okul	181	3,0497	1,1704	8,699	-1,945	,053	P< 0.05
	Özel Okul	41	3,4390	1,0966	,1713			
24	Resmi Okul	181	2,3260	1,1347	8,434	1,566	,119	P> 0.05
	Özel Okul	41	2,0244	1,0121	,1581			
25	Resmi Okul	181	3,6354	1,2017	8,932	-2,877	,004	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,1951	,6790	,1060			
26	Resmi Okul	181	4,2873	,6955	5,169	-,641	,522	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,3659	,7667	,1197			
27	Resmi Okul	181	4,5304	,5920	4,400	-,552	,582	P> 0.05
	Özel Okul	41	4,5854	,4988	7,790			
28	Resmi Okul	181	3,8011	1,2885	9,577	-3,220	,001	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,4634	,5522	8,623			
29	Resmi Okul	181	3,4365	1,0815	8,038	-3,606	,000	P< 0.05
	Özel Okul	41	4,0732	,6852	,1070			
30	Resmi Okul	181	3,0497	1,0660	7,924	-1,735	,084	P< 0.05
	Özel Okul	41	3,3659	,9939	,1552			

S.D.=181+41-2

=220

Tablo-4.50 : Madde 16 “Öğrencilerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren	2	1	1,1	2,4	1,1	2,4
Ara Sıra	40	5	22,1	12,2	23,2	14,6
Çoğu Zaman	71	11	39,2	26,8	62,4	41,5
Her Zaman	68	24	37,6	58,5	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.46 : “Öğrencilerime Kişisel Yardımda Bulunurum” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilerime Kişisel Yardımda Bulunurum” (Madde-16).

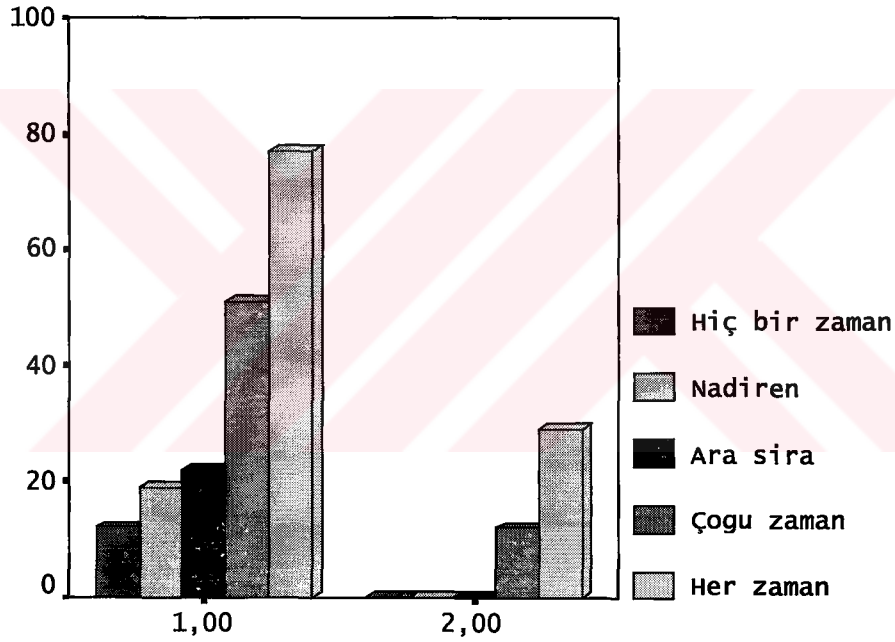
“Öğrencilerime kişisel yardımda bulunurum” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37.6’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58.5’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26.8’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %22.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “nadiren”; görüşünü belirtmişlerdir Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okullardaki Beden Eğitimi öğretmenleri “Hiçbir zaman”; seçeneğini hiç işaretlememişlerdir (Tablo-50, Grafik-46).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 16. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.1326, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4146 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -2.053 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 16.madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39.2’si “çoğu zaman”, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58.5’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine göre öğrencilerine kişisel yardımda bulunması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ikili ilişkilere önem verdiklerinin ve öğrencilerini çok yakından takip ettiklerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu davranışı olumlu şekilde yapmaları sonucunda özel okullarda anlayışın etki oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir. Dolayısıyla Beden Eğitimi Öğretmenlerinin öğrencilerine kişisel yardımda bulunarak onların güvenini, özel saygınlığını, minnettarlığını da kazandıklarını söylemek olasıdır.

Tablo-4.51 : Madde 17 “Öğrencilerin Okulumuzda Öğrenim Görmekten Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	12		6,6		6,6	
Nadiren	19		10,5		17,1	
Ara Sıra	22		12,2		29,3	
Çoğu Zaman	51	13	28,2	31,7	57,5	31,7
Her Zaman	77	28	42,5	68,3	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.47 : “Öğrencilerin Okulumuzda Öğrenim Görmekten Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencilerin Okulumuzda Öğrenim Görmekten Memnun Olmalarını Sağlamaya Çalışırım” (Madde-17).

“Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %42.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %68.3’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %28.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %31.7’si “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “ara sıra”; %10.5’i “nadiren”; %6.6’sı “hiçbir zaman” görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “ara sıra, nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir. (Tablo-51, Grafik-47).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 17. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.8950, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.7073 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -4.094 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 17. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %42.5’i , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %68.3’ü “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin derslerinde ve okullarında sadece verme değil, öğrencilerine de ayrı bir değer verdiği söylenebilir. Beden Eğitimi öğretmeni bunu da özel okulda çalışmasından dolayı, kurucularının ve yöneticilerinin isteği doğrultusunda öğrenciyi okulda tutabilmek için yapmış olabilir. Bu bağlamda, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, öğrencilerine okulun önemli bir üyesi olarak değer verdikleri ve böylece özel okullarda anlayışın oluşması için öğrencinin öneminin kavrandığını söylemek olasıdır. Dolayısıyla bu sonuç itibarıyla resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de öğrencilerine daha yakın ve özverili olması gerektiğini, anlayış gösterme boyutu içinde söyleyebiliriz.

Tablo-4.52 : Madde 18 “Kolay ve Anlaşılır Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren	2		1,1		1,1	
Ara Sıra	3	1	1,7	2,4	2,8	2,4
Çoğu Zaman	69	15	38,1	36,6	40,9	39,0
Her Zaman	107	25	59,1	61,0	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.48 : “Kolay ve Anlaşılır Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olduğuma İnanırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Kolay ve Anlaşılır Bir Beden Eğitimi Öğretmeni Olduğuma İnanırım” (Madde-18).

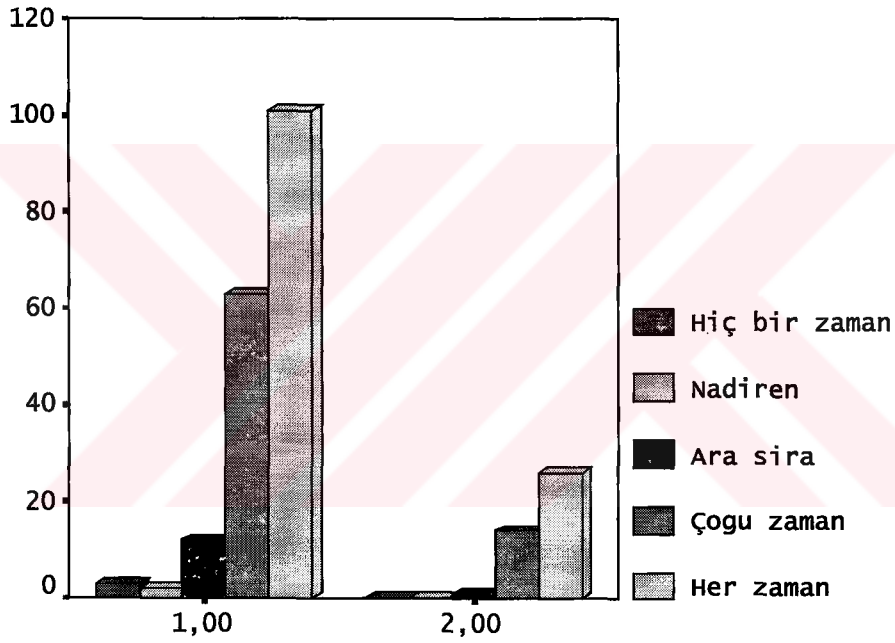
“Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olduğuma inanırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %59.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %38.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.1’i “nadiren”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “hiçbir zaman”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise “nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-52, Grafik-48).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo-49’da gösterilen bu bulgulara göre “Anlayış Gösterme” boyutundaki 18. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5525, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5854 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.326 olarak bulunmuştur. 18. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %59.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %61’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de okullarında iyi bir iletişim ve işbirliği ağı kurması, derslerde daha esnek davranışlar sergilemesi sonucu kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olmasından dolayı anlayışın etki oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Tablo-4.53 : Madde 19 “Öğrencileri Dinlemeye Zaman Ayırırım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	3		1,7		1,7	
Nadiren	2		1,1		2,8	
Ara Sıra	12	1	6,6	2,4	9,4	2,4
Çoğu Zaman	64	13	35,4	31,7	44,8	34,1
Her Zaman	100	27	55,2	65,9	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.49 : “Öğrencileri Dinlemeye Zaman Ayırırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrencileri Dinlemeye Zaman Ayırırım” (Madde-19).

“Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %52.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %65.9’u “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.4’ü, özel

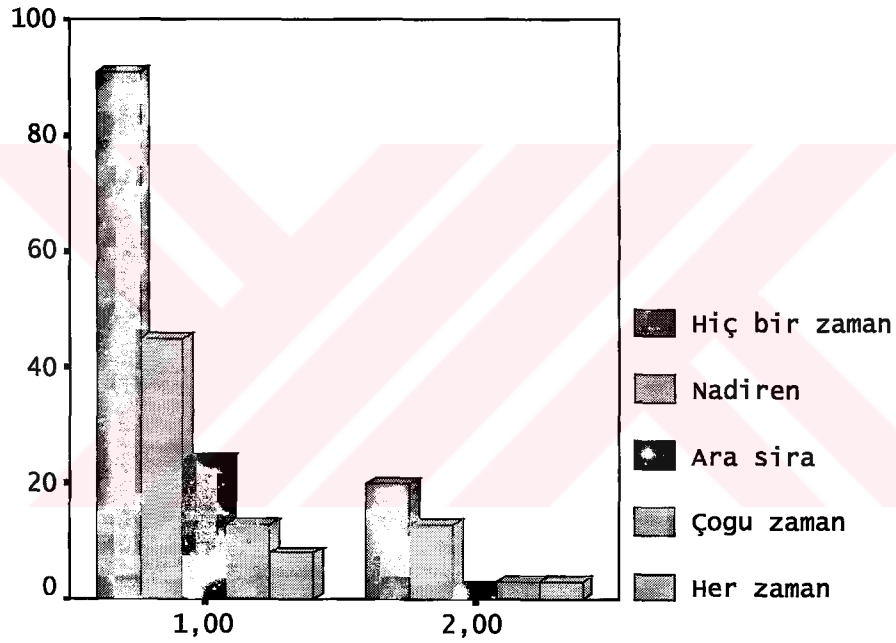
okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %31.7'si “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %6.6'sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4'ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.1'i “nadiren”; %1.7'si “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise; “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-53, Grafik-49).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49'da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 19. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4199, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.6098 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.440 olarak bulunmuştur. 19. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %55.2'si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %65.9'u “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de derslerinde ve sportif etkinliklerde öğrencilerini dinlemeye zaman ayırarak onlara önem ve değer verdiği söylenebilir. Dolayısıyla eğitim-öğretim ortamı içinde, sportif alanda başarıyı yakalamak, belirlenen hedefe ulaşmak için okullarda olmazsa olmaz denilen öğrencileri dinlemek, fikirlerini almak amacıyla onlara zaman ayırmanın mutlaka gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda, öğrencileri dinlemeye zaman ayırmanın, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.54 : Madde 20 “Okulda Sportif Faaliyetleri Yaparken Öğrencilere Herhangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	92	19	50,8	46,3	50,8	46,3
Nadiren	45	13	24,9	31,7	75,7	78,0
Ara Sıra	24	2	13,3	4,9	89,0	82,9
Çoğu Zaman	13	3	7,2	7,3	96,1	90,2
Her Zaman	7	4	3,9	9,8	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.50 : “Okulda Sportif Faaliyetleri Yaparken Öğrencilere Herhangi Bir Açıklama Yapma Gereğini Duymam” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Okulda Sportif Faaliyetleri Yaparken Öğrencilere Herhangi Bir Açıklama Gereği Duymam” (Madde-20).

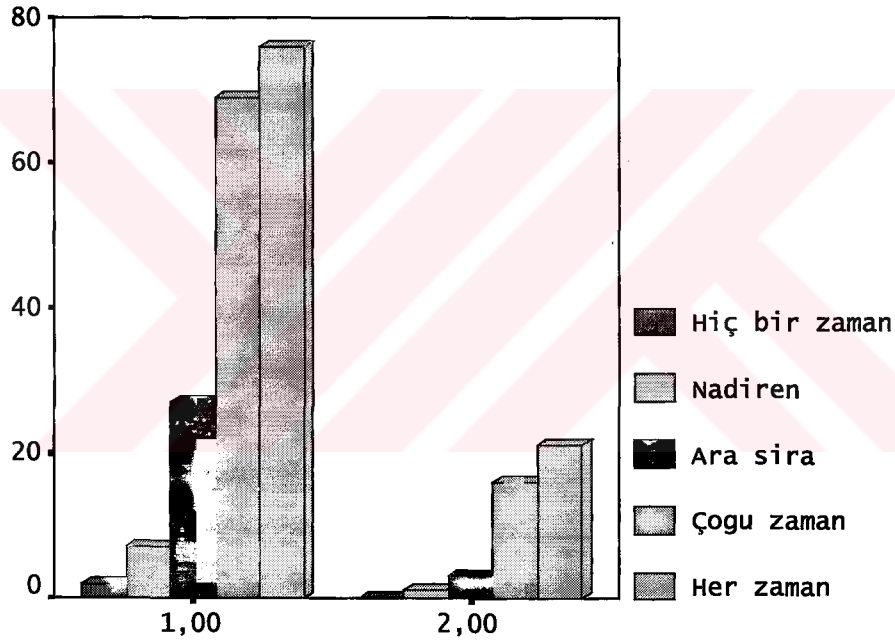
“Okulda sportif faaliyetleri yaparken öğrencilere herhangi bir açıklama gereği duymam” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %3.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %9.8’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %13.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.9’u “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %31.7’si “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %50.8’i özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-54, Grafik-50).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 20. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 1.9061, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 1.9268 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.103 olarak bulunmuştur. 20. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %50.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “hiçbir zaman” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerine görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de derslerinde ve diğer sportif etkinliklerde, öğrencilere açıklama yapma gereği duymaları, öğrencilerine değer ve önem verdiğinin bir göstergesi olup paylaşıcı yapıda olduklarını, ben değil, biz duygusu taşıdıklarını, bütünlük ilkesini uyguladıklarını ve de en önemlisi, hemen hemen tüm yönetim süreçlerini derslerinde ve okullarında uyguladıklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda; sportif etkinlikler yaparken öğrencilere açıklama yapma gereği duymanın, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu var sayabiliriz.

Tablo-4.55 : Madde 21 “Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	2		1,1		1,1	
Nadiren	7	1	3,9	2,4	5,0	2,4
Ara Sıra	27	3	14,9	7,3	19,9	9,8
Çoğu Zaman	70	15	38,7	36,6	58,6	46,3
Her Zaman	75	22	41,4	53,7	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.51 : “Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” Davranışının
Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin
Olarak; “Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim” (Madde-21).

“Öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %38.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %14.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.3’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %3.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.1’i “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “hiçbir zaman”; seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-55, Grafik-51).

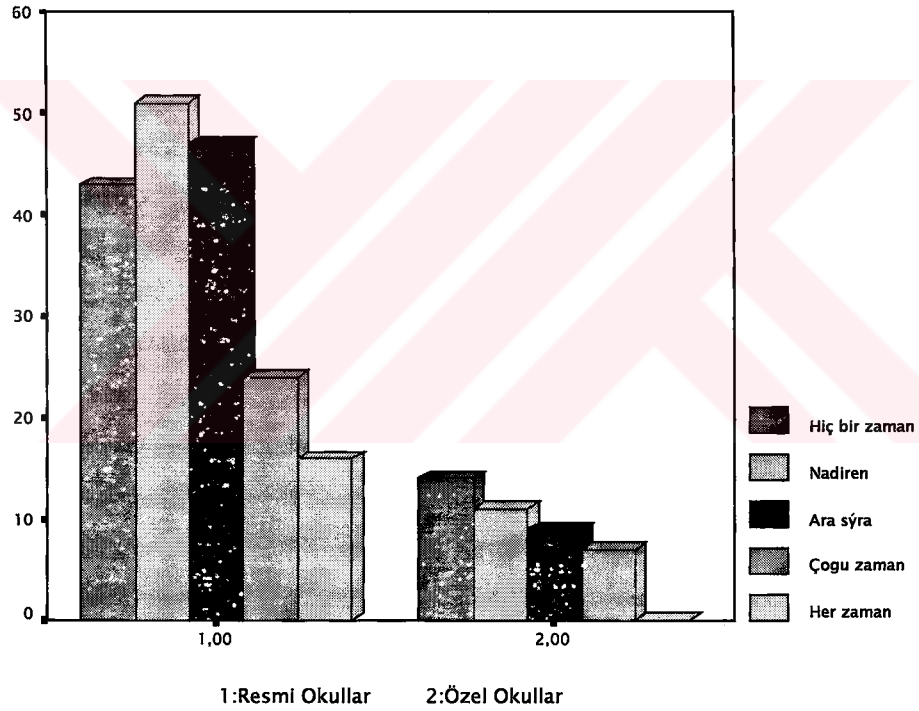
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 21. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.1602, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.3902 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.531 olarak bulunmuştur. 21. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenmeleri, öğrencilere değer ve önem verdiklerinin, onları çocukları gibi gördüklerinin, benimsediklerinin bir göstergesi sayılabilir. Dolayısıyla Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu davranış göstermeleri sonucu, öğrencilerin okula ve öğretmenlerine bağlılıkları ile birlikte sportif etkinliklere katılımı daha fazla fedakarlık yapmalarının sağlandığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür olumlu davranış ve yaklaşımı göstermeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylememiz olasıdır.

Tablo-4.56 : Madde 22 “Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	43	14	23,8	34,1	23,8	34,1
Nadiren	52	10	28,7	24,4	52,5	58,5
Ara Sıra	47	9	26,0	22,0	78,5	80,5
Çoğu Zaman	24	7	13,3	17,1	91,7	97,6
Her Zaman	15	1	8,3	2,4	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

Grafik-4.52 : “Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Hareketlerimin Nedenlerini Açıklamam” (Madde-22).

“Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %8.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü

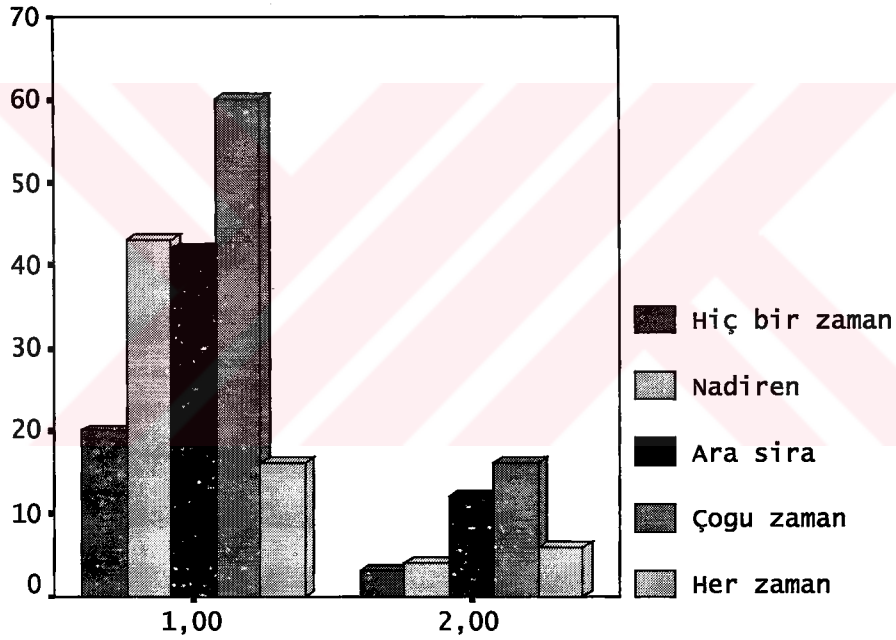
“her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %13.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %17.1’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %22’si “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %28.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %24.4’ü “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %23.8’i özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-56, Grafik-52).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 22. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.5525, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.2195 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 1.587 olarak bulunmuştur. 22. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %28.7’i “nadiren”, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “Hiçbir zaman” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de hareketlerinin nedenlerini açıklamakla öğrencileri bilgilendirmekte, güvenlerini kazanmakta ve onlara okulun en önemli fertleri olarak değer vermektedir denilebilir. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu davranışları ile öğrencilerin okulu sahiplenmesi, kendilerini okulun önemli bir parçası olarak görmelerini sağladıklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür olumlu davranışı sergilemeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.57 : Madde 23 “Beden Eğitimiyle İlgili Konularda Öğrencilere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	20	3	11,0	7,3	11,0	7,3
Nadiren	42	5	23,2	12,2	34,3	19,5
Ara Sıra	42	12	23,2	29,3	57,5	48,8
Çoğu Zaman	61	15	33,7	36,6	91,2	85,4
Her Zaman	16	6	8,8	14,6	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1: Resmi okullar 2: Özel okullar

Grafik-4.53 : “Beden Eğitimiyle İlgili Konularda Öğrencilere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Beden Eğitimiyle İlgili Konularda Öğrencilere Danışmadan Faaliyete Geçebilirim” (Madde-23).

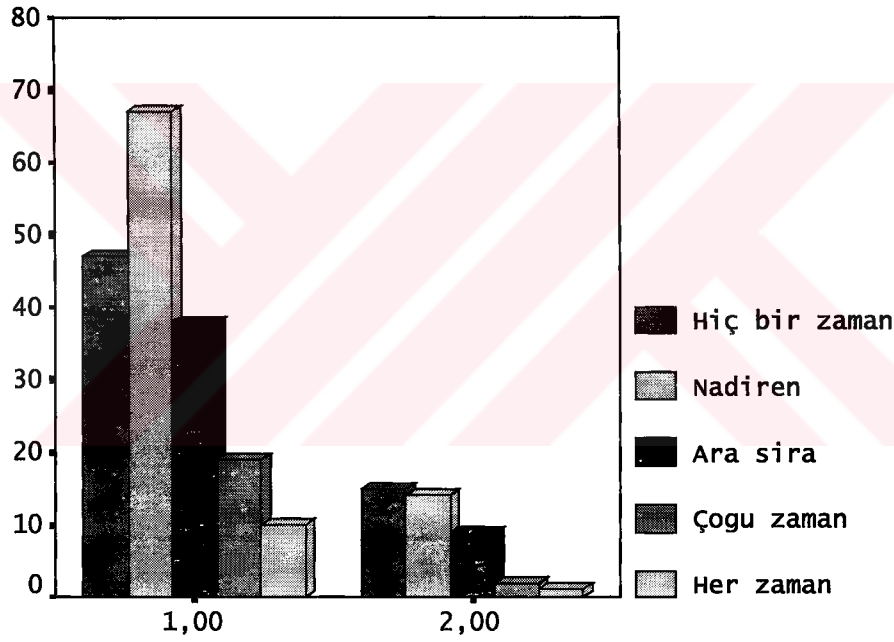
“Beden Eğitimiyle ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %8.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %14.6’sı “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %33.7’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %23.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %23.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “nadiren”, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %11’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %7.3’ü “hiçbir zaman”; görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo –57, Grafik-53).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 23. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.0497, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.4390 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri –1.945 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 23. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %33.7’si , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin branşları ile ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçmemekle, öğrencilerin katılımını arttırmakla birlikte onların fikirlerine ve düşüncelerine önem vermektedir denilebilir. Dolayısıyla, burada eğitim-öğretim ortamı ile fiziki yapının da bu davranışı göstermede etkili olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü; sportif anlamda resmi ve özel okulların araç-gereç, saha, tesis vb. gibi durumlarına baktığımızda arada çok büyük uçurumların olduğunu görürüz. Bu bağlamda, bu davranışın gösterilmesinde bu gibi unsurların da etkili olduğunu belirtmekle birlikte, özel okullarda anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.58 : Madde 24 “Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	47	15	26,0	36,6	26,0	36,6
Nadiren	67	14	37,0	34,1	63,0	70,7
Ara Sıra	39	8	21,5	19,5	84,5	90,2
Çoğu Zaman	19	2	10,5	4,9	95,0	95,1
Her Zaman	9	2	5,0	4,9	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.54 : “Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Yeni Fikirleri Kolay Kabullenmem” (Madde-24).

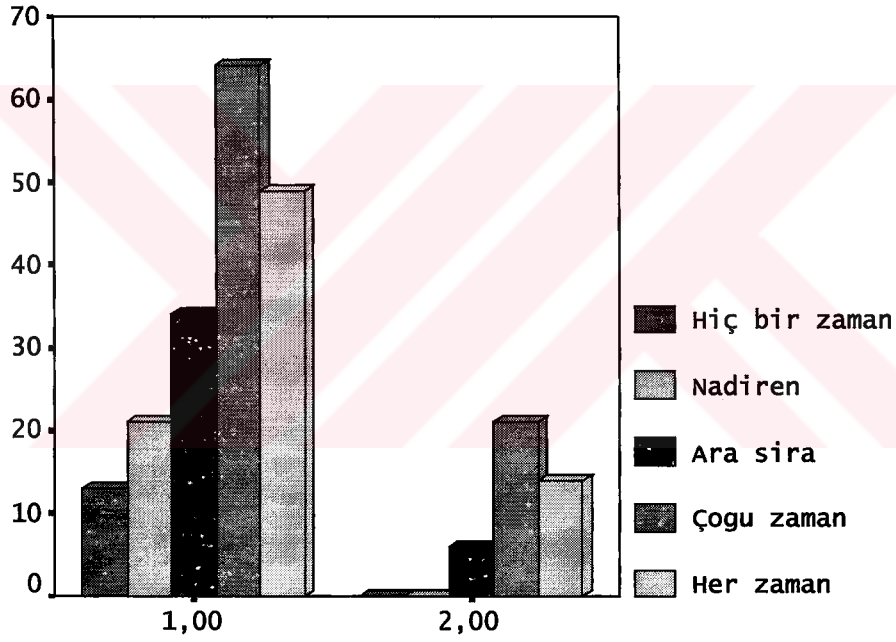
“Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.9’u “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %10.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.9’u “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %21.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %19.5’i “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26’sı özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “hiçbir zaman” görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-58, Grafik-54).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 24. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.3260, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 2.0244 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri 1.566 olarak bulunmuştur. 24. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37’si “nadiren”, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.6’sı “hiçbir zaman” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de yeni fikirleri kolay kabullenmeleri ile yeniliklere açık, öğrenmeye ve öğretmeye istekli olduklarını söyleyebiliriz. Dolayısıyla çağımız bilgi ve iletişim çağıdır. Bu çağda sportif anlamda gelişmiş ülkelerin seviyesine gelebilmek, onlarla yarışabilmek için mutlaka Beden Eğitimi Öğretmenlerinin günün şartlarına göre devamlı kendilerini yenilemeleri, yeni fikirlere açık olmaları, öğrencilerini yarınlar hazırlayabilmeleri için davranışlarını buna göre şekillendirmeleri gerektiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür olumlu davranışı sergilemeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.59 : Madde 25 “Bütün Öğrencilere Arkadaş Gibi Davranırım”
Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	13		7,2		7,2	
Nadiren	21		11,6		18,8	
Ara Sıra	34	5	18,8	12,2	37,6	12,2
Çoğu Zaman	64	22	35,4	53,7	72,9	65,9
Her Zaman	49	14	27,1	34,1	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.55 : “Bütün Öğrencilere Arkadaş Gibi Davranırım” Davranışının
Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin
Olarak; “Bütün Öğrencilere Arkadaş Gibi Davranırım” (Madde-25).

“Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %27.1’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %34.1’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %35.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %18.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin , %12.2’si “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %11.6’sı “nadiren”; %7.2’si “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman”; seçeneklerini anketlerde işaretlememişlerdir (Tablo-59, Grafik-55).

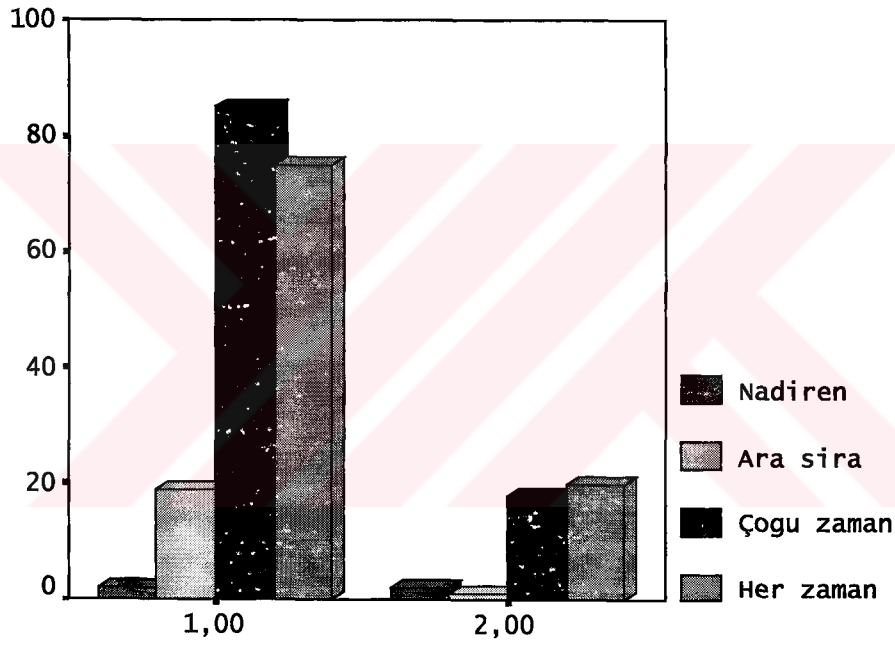
Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 25. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.6354, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.1951 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -2.877 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 25. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %35.4’ü , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bütün öğrencilere arkadaş gibi davranmaları sonucu; öğrencilerle aralarında iyi bir diyalogun uyumlu bir öğrenci-öğretmen ilişkisinin var olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla bütün öğrencilere cinsiyet, yaş, memleket gibi hiçbir ayırım gözetmeksizin aynı mesafede olabilmek ve onlara arkadaş gibi davranabilmek, her Beden Eğitimi öğretmenin göstermesi gerektiğine inandığımız davranışların en başında geldiğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür davranışı daima gerçekleştirmeleri sonucu anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.60 : Madde 26 “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir”

Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren	2	2	1,1	4,9	1,1	4,9
Ara Sıra	19	1	10,5	2,4	11,6	7,3
Çoğu Zaman	86	17	47,5	41,5	59,1	48,8
Her Zaman	74	21	40,9	51,2	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.56 : “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Değişiklikler Yapmaya İstekliyimdir” (Madde-26).

“Değişiklikler yapmaya istekliyimdir” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %40.9’u, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5’i, özel

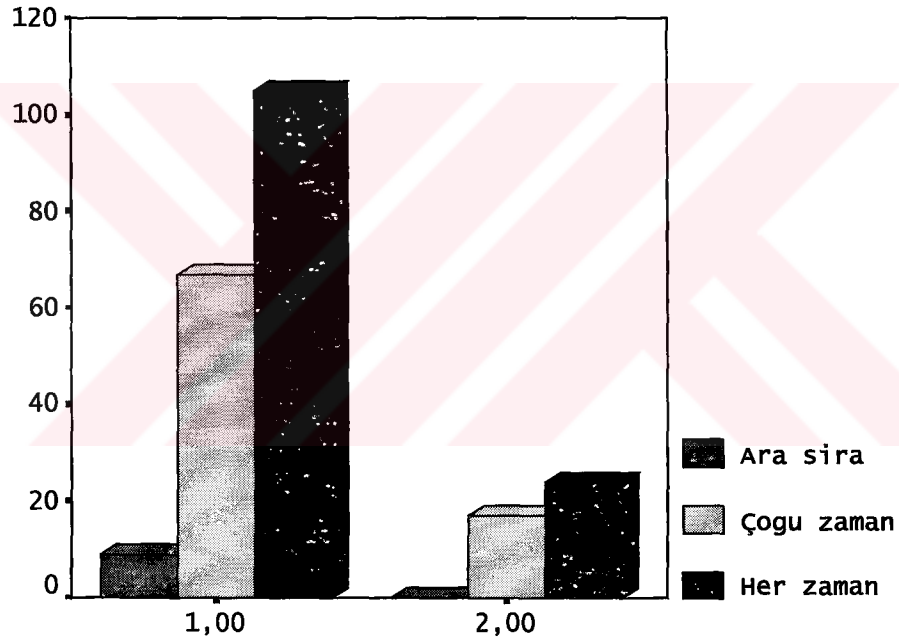
okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.5'i "çoğu zaman"; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %10.5'i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4'ü "ara sıra"; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %1.1'i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %4.9'u "nadiren"; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri "hiçbir zaman" seçeneğini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-60, Grafik-56).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49'da gösterilen bu bulgulara göre, "Anlayış Gösterme" boyutundaki 26. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.2873, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.3659 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.641 olarak bulunmuştur. 26. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %47.5'i "çoğu zaman", özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.2'si "her zaman" gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de değişiklikler yapmaya istekli olmalarıyla öğrencileri kazanmaya, kaynaştırmaya, birleştirmeye ve güdülemeye önem verdikleri söylenebilir. Dolayısıyla, eğitim-öğretim içinde yerinde ve zamanında yapılan doğru değişikliklerin, öğrencinin çalışma azmini ve kapasitesini arttırmakla birlikte, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Tablo-4.61 : Madde 27 “Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınlımdır” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman						
Nadiren						
Ara Sıra	9		5,0		5,0	
Çoğu Zaman	67	17	37,0	41,5	42,0	41,5
Her Zaman	105	24	58,0	58,5	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.57 : “Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınlımdır” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Diğer İnsanların Benimle Kolaylıkla İlişki Kurmasına Yatkınlımdır” (Madde-27).

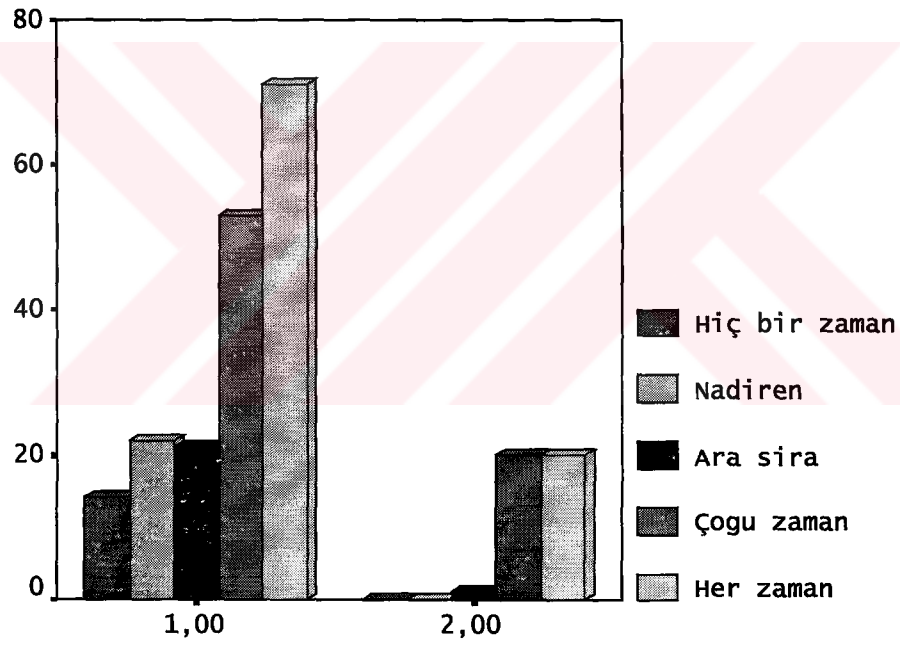
“Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58.5’i “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %37’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.5’i “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %5’i “ara sıra”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “nadiren ve hiçbir zaman”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise; “ara sıra, nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde hiç işaretlememişlerdir (Tablo-61, Grafik-57).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 27. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5304, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.5854 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -0.552 olarak bulunmuştur. 27. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirmelerine bakıldığında, bu davranış ile ilgili anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58’i , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %58.5’i “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmaması sonucu, her iki grup Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de bu davranış pozitif yönde göstermeleri sonucu, öğrencilerle kolay ilişki kurulmasıyla derste ve okulda karşılıklı güven ortamı oluşacağından etkili eğitim-öğretimin gerçekleşeceğini, sportif başarı ve verimin devamlı artacağını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, günümüzde etkili eğitim-öğretimin olabilmesi ve başarının sürekli kılınması için, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin pozitif davranışlar göstermeleri gerektiğini söylememiz olasıdır. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür davranışları devamlı göstermeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Tablo-4.62 : Madde 28 “Görüşmelerimde, Öğrencilerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	14		7,7		7,7	
Nadiren	22		12,2		19,9	
Ara Sıra	21	1	11,6	2,4	31,5	2,4
Çoğu Zaman	53	21	29,3	51,3	60,8	53,7
Her Zaman	71	19	39,2	46,3	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.58 : “Görüşmelerimde, Öğrencilerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Görüşmelerimde, Öğrencilerin Kendilerini Rahat Hissetmelerini Sağlarım” (Madde-28).

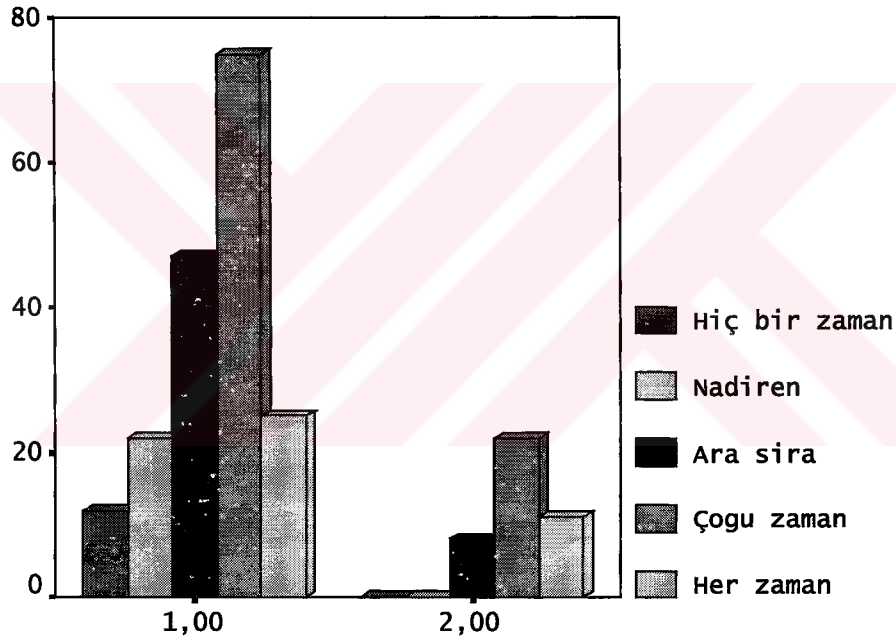
“Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %46.3’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %11.6’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri %12.2’si “nadiren”; %7.7’si “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde işaretlememişlerdir (Tablo-62, Grafik-58).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 28. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.8011, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.4634 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -3.220 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 28. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39.2’si “her zaman”, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %51.3’ü “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşmelerinde öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlamalarıyla insan ilişkilerine ve birebir ilişkilere önem verdiklerini, böylece de dersin ve okulun etkililiğini sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Dolayısıyla, öğrencilerin özel okul öğrencileri olmaları neticesinde ailelerinden ve çevrelerinden gelen bir rahatlıklarının olması da görüşmelerde rahat bir ortamın oluşmasında etkili olduğunu belirtebiliriz. Bu bağlamda, okulun özel okul ve öğrencilerin de özel okul öğrencileri olması itibarıyla, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de bu davranışı göstermeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-4.63 : Madde 29 “Öğrenciler Tarafından Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	12		6,6		6,6	
Nadiren	22		12,2		18,8	
Ara Sıra	47	7	26,0	17,1	44,8	17,1
Çoğu Zaman	75	22	41,4	53,7	86,2	70,7
Her Zaman	25	12	13,8	29,3	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.59 : “Öğrenciler Tarafından Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Öğrenciler Tarafından Yapılan Önerileri Uygulamaya Çalışırım” (Madde-29).

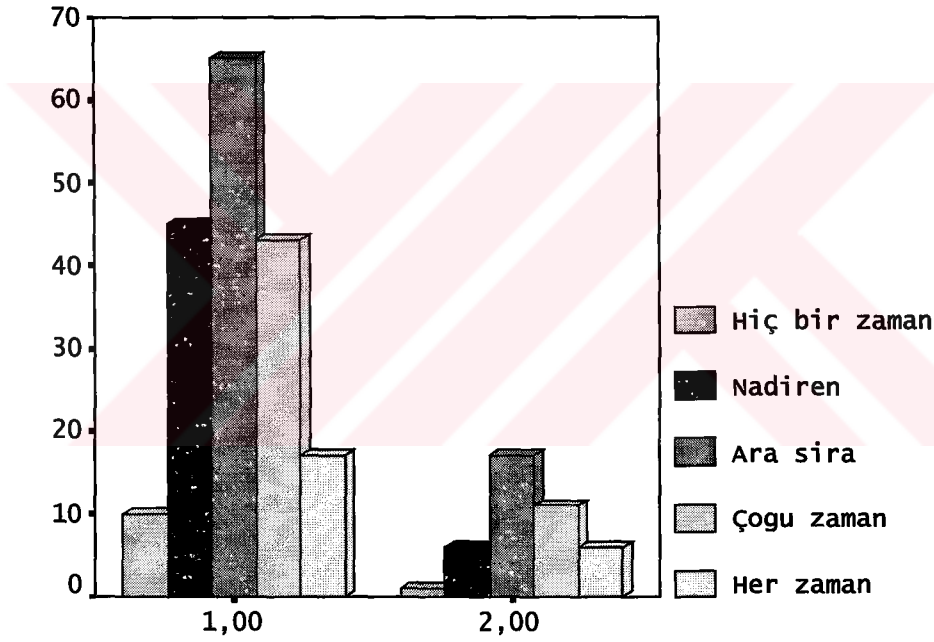
“Öğrenciler tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %13.8’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %26’sı, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin , %17.1’i “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %12.2’si “nadiren”; %6.6’sı “hiçbir zaman”; görüşünü belirtmişlerdir. Ayrıca, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri “nadiren ve hiçbir zaman” seçeneklerini anketlerde işaretlememişlerdir (Tablo-63, Grafik-59).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 29. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.4365, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 4.0732 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -3.606 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 29. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranışı, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %41.4’ü , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %53.7’si “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin önerilerini uygulamaya koyarak önem verdiğini ve öğrencileri okuldaki sportif etkinliklere katarak, onların derse ve sportif etkinliklere katılımını en yüksek düzeye çıkartarak onlardan daha fazla verim aldıklarını söyleyebiliriz. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür davranışları hiç çekilmeden uygulamaları sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

Tablo-4.64 : Madde 30 “ Beden Eğitimiyle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğrencilerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

Değişkenler	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel
	F		%		Yığılımlı%	
Hiçbir zaman	10	1	5,5	2,4	5,5	2,4
Nadiren	46	6	25,4	14,6	30,9	17,1
Ara Sıra	66	16	36,5	39,0	67,4	56,1
Çoğu Zaman	42	12	23,2	29,3	90,6	85,4
Her Zaman	17	6	9,4	14,6	100,0	100,0
Total	181	41	100,0	100,0		

1:Resmi okullar 2:Özel okullar

Grafik-4.60 : “ Beden Eğitimiyle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğrencilerin Onaylarını Alırım” Davranışının Gösterilme Sıklığı

--Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerine İlişkin Olarak; “Beden Eğitimiyle İlgili Konularda İşe Başlamadan Önce Öğrencilerin Onaylarını Alırım” (Madde-30).

“Beden Eğitimiyle ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” davranışına; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %9.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %14.6’sı “her zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %23.2’si, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %29.3’ü “çoğu zaman”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin , %39’u “ara sıra”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri %25.4’ü, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %14.6’sı “nadiren”; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %5.5’i, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %2.4’ü “hiçbir zaman” görüşünü anketlerde belirtmişlerdir (Tablo-64, Grafik-60).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerine göre hesaplanan ve Tablo 49’da gösterilen bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 30. maddeye resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verdikleri tepkiler bulunmaktadır. Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.0497, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin $\bar{X}$: 3.3659 olarak hesaplanmıştır. 0.05 önem düzeyinde 220 s.d. de t değeri -1.735 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ise; 30. madde kapsamında resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Bu davranış, en yüksek oranda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %36.5’i , özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin %39’u “ara sıra” seçeneğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu davranışın, Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin farklı çıkması, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin öğrencilerin onaylarını almaları; onlara önem verdiğini, fikirlerine, düşüncelerine değer verdiğini ve bu davranışlarıyla öğrencileri doğrudan sportif etkinliklere katarak, etkinliklerdeki tüm sorumluluğu yayıp onları başarı ve başarısızlığa ortak ettiği söylenebilir. Bunun yanında, özel okul olması itibariyle öğrencilerin dersle ve sportif etkinliklerle ilgili olarak eğitim-öğretimin başında hangi tür etkinlikleri nasıl, ne şekilde, kimlerle, ne zaman yapacaklarını belirlemeleri de bu davranışın, olumlu oluşmasında etkili olduğunu belirtebiliriz. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür davranışın, sportif etkinliklerde sürekli başarının yakalanması ve tüm öğrencilerin bu tür etkinlikleri katılımını en üst düzeyde

tutabilmek için yapması gerektiğini belirtmekle birlikte, bu davranışın, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğunu söylemek olasıdır.

• *Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin “Anlayış Gösterme” Boyutunun Gösterme Sıklığı İle İlgili Görüşlerin Bütününe Bakıldığında;*

a- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki davranışlarla ilgili işaretledikleri seçeneklerin değerlendirilmesi sonucu, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%59.1) “(18. Madde) Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi Öğretmeni olduğuma inanırım” davranışını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %58 oranında “(27. Madde) Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” ve %55.2 oranında “(19. Madde) Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım” davranışlarını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okul Beden Eğitimi Öğretmenlerinin en yüksek oranda (%65.9) “(19. Madde) Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım” davranışını “her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra %68.3 oranında “(17. Madde) Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” ve %61 oranında “(18. Madde) Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi Öğretmeni olduğuma inanırım” davranışlarını her zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

b- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%47.5) “(26. Madde) Değişiklikler yapmaya istekliyimdir” davranışını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %41.4 oranında “(29. Madde) Öğrenciler tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” ve %39.2 oranında “(16. Madde) Öğrencilerime kişisel yardımda bulunurum” davranışlarını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%53.7) “(25. Madde) Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım”, “(29. Madde) Öğrenciler tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım” ve %51.3 oranında “(28. Madde) Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmeleri sağlarım” davranışlarını “çoğu zaman” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

c- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%36.5) “(30.

Madde) Beden Eğitimi ile ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” davranışını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %26 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” ve “(26. Madde) Değişiklikler yapmaya istekliyimdir” davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%39) “(30. Madde) Beden Eğitimi ile ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” davranışını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %29.3 oranında “(23. Madde) Beden Eğitimi ile ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim” ve %22 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışlarını “ara sıra” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

d- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%37) “(24. Madde) Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %28.7 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” ve %25.4 oranında “(30. Madde) Beden Eğitimi ile ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” davranışlarını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%34.1) “(24. Madde) Yeni fikirleri kolay kabullenmem” davranışını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir. Daha sonra, %31.7 oranında “(20. Madde) Okulda sportif faaliyetler yaparken öğrencilere herhangi bir açıklama yapma gereğini duymam” ve %24.4 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışlarını “nadiren” gösterdiklerini belirtmişlerdir.

e- Resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; resmi okul Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%50.8) “(20. Madde) Okulda sportif faaliyetleri yaparken öğrencilere herhangi bir açıklama gereği duymam ” davranışını “Hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir. Daha sonra, %26 oranında “(24. Madde) Yeni fikirleri kolay kabullenmem” ve %23.8 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışlarını “hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin belirtmiş olduğu görüşlerin bulgularına göre; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri en yüksek oranda (%46.3) “(20. Madde) Okulda sportif faaliyetler yaparken öğrencilere her hangi bir açıklama yapma gereğini duymam” davranışını “hiçbir zaman” seçeneğinde işaretlemişlerdir. Daha sonra, %36.6 oranında “(24. Madde) Yeni fikirleri kolay kabullenmem” ve %34.1 oranında “(22. Madde) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam” davranışlarını “hiçbir zaman” seçeneğini işaretlemişlerdir.

• “Anlayış Gösterme” Boyutundaki Davranışların Gösterme Sıklığı Konusunda Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Aritmetik Ortalamalarına Göre;

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik “Anlayış Gösterme” boyutu ile ilgili olarak resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin verilerinin istatistiki sonuçlarına göre, iki grup Beden Eğitimi Öğretmenleri arasındaki; “(Madde-16) öğrencilerime kişisel yardımda bulunurum”, “(Madde-17) Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-23) Beden Eğitimi ile ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim”, “(Madde-25) Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım”, “(Madde-28) Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım”, “(Madde-29) Öğrencileri tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım”, “(Madde-30) Beden Eğitimi ile ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” davranışlarında, görüşler arasında t testi sonucu anlamlı fark bulunmuştur.

Bunun yanında “(Madde-18) Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olduğuma inanırım”, “(Madde-19) Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım”, “(Madde-20) Okulda sportif faaliyetler yaparken öğrencilere herhangi bir açıklama yapma gereğini duymam”, “(Madde-21) Öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim”, “(Madde-22) hareketlerimin nedenlerini açıklamam”, “(Madde-24) Yeni fikirleri kolay kabullenmem”, “(Madde-26) Değişiklikler yapmaya istekliyimdir”, “(Madde-27) Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım” maddelerinde anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo-4.49).

Ayrıca, toplamda resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin en yüksek olarak “her zaman” seçeneğini; 17. maddede %42.5, 18. maddede %59.1, 19. maddede %55.2, 21. maddede %41.4, 27. maddede 58, 28. maddede %39.2 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 16.maddede %39.2, 23. maddede %33.7, 25. maddede %35.4, 26. maddede %47.5, 29.maddede 41.4 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneğini; 30. maddede %36.5 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Nadiren” seçeneğini; 22. maddede %28.7, 24. maddede %37 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Hiçbir zaman” seçeneği; 20. maddede %50.8 oranında işaretlemişlerdir.

Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin en yüksek olarak “her zaman” seçeneğini; 16.maddede %58.5, 17.maddede %68.3, 18.maddede %61, 19.maddede %65.9, 21.maddede %53.7, 26.maddede %51.2, 27.maddede %58.5oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Çoğu zaman” seçeneğini; 23.maddede %36.6, 25.maddede %53.7, 28.maddede %51.3, 29.maddede %53.7 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Ara sıra” seçeneğini; 30.maddede %39 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

“Nadiren” seçeneği en yüksek oranda Hiçbir maddede gösterilmemiştir.

“Hiçbir zaman” seçeneği; 20.maddede %46.3, 22.maddede %34.1, 24.maddede %36.6 oranında işaretlemişlerdir.

Dolayısıyla hem resmi okullarda (6 madde), hem de özel okullarda (7 madde) yığılma “her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca, “nadiren” seçeneği özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde 5 defa, özel okullardaki Beden Eğitimi öğretmenlerinde 4 defa, “ara sıra” seçeneği her iki grupta da birer defa, “nadiren” seçeneği resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde 2 defa, “hiçbir zaman” seçeneği resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde bir defa, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinde 3 defa en yüksek oranda değerlendirilmiştir.

Tablo4.65 Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticilerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” Boyutlarındaki Liderlik Davranışlarının Gösterilme Sıklığı

Maddeler	Değişkenler	F	%	Yığılım Yüzde %
1. Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım	Hiçbir Zaman	17	4,3	4,3
	Nadiren	39	9,9	14,2
	Ara Sıra	48	12,2	26,3
	Çoğu Zaman	145	36,7	63,0
	Her Zaman	146	37,0	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
2. Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim	Hiçbir Zaman	14	3,5	3,5
	Nadiren	22	5,6	9,1
	Ara Sıra	68	17,2	26,3
	Çoğu Zaman	176	44,6	70,9
	Her Zaman	115	29,1	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
3. Tek söz sahibi kendimi görürüm	Hiçbir Zaman	178	45,1	45,1
	Nadiren	85	21,5	66,6
	Ara Sıra	83	21,0	87,6
	Çoğu Zaman	35	8,9	96,5
	Her Zaman	14	3,5	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
4. Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm	Hiçbir Zaman	9	2,3	2,3
	Nadiren	29	7,3	9,6
	Ara Sıra	71	18,0	27,6
	Çoğu Zaman	164	41,5	69,1
	Her Zaman	122	30,9	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
5. Fikirlerimi tereddüde yer bırakmayacak biçimde ifade ederim	Hiçbir Zaman	20	5,1	5,1
	Nadiren	25	6,3	11,4
	Ara Sıra	29	7,3	18,7
	Çoğu Zaman	141	35,7	54,4
	Her Zaman	180	45,6	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
6. Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm	Hiçbir Zaman	87	22,0	22,3
	Nadiren	71	18,0	40,3
	Ara Sıra	118	29,9	70,1
	Çoğu Zaman	88	22,3	92,4
	Her Zaman	30	7,6	100,0
	TOPLAM	395	100,0	

Tablo 4.65'in Devamı....

7. Plan yapmaksızın çalışırım	Hiçbir Zaman	166	42,0	42,0
	Nadiren	128	32,4	74,4
	Ara Sıra	69	17,5	91,9
	Çoğu Zaman	19	4,8	96,7
	Her Zaman	13	3,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
8. Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim	Hiçbir Zaman	9	2,3	2,3
	Nadiren	3	,8	3,0
	Ara Sıra	18	4,6	7,6
	Çoğu Zaman	153	38,7	46,3
	Her Zaman	212	53,7	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
9. İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm	Hiçbir Zaman	3	,8	,8
	Nadiren	3	,8	1,5
	Ara Sıra	10	2,5	4,1
	Çoğu Zaman	125	31,6	35,7
	Her Zaman	254	64,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
10. İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim	Hiçbir Zaman	6	1,5	1,5
	Nadiren	17	4,3	5,8
	Ara Sıra	68	17,2	23,0
	Çoğu Zaman	200	50,6	73,7
	Her Zaman	104	26,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
11.Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım	Hiçbir Zaman	22	5,6	5,6
	Nadiren	45	11,4	17,0
	Ara Sıra	49	12,4	29,4
	Çoğu Zaman	124	31,4	60,8
	Her Zaman	155	39,2	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
12. Öğretmenlerin mevcut yönetmelik,kural ve emirlere uymalarını isterim	Hiçbir Zaman	3	,8	,8
	Nadiren	2	,5	1,3
	Ara Sıra	10	2,5	3,8
	Çoğu Zaman	128	32,4	36,2
	Her Zaman	252	63,8	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
13. Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim	Hiçbir Zaman	17	4,3	4,3
	Nadiren	29	7,3	11,6
	Ara Sıra	47	11,9	23,5
	Çoğu Zaman	119	30,1	53,7
	Her Zaman	183	46,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	

Tablo 4.65'in Devamı....

14. Öğretmenlerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım	Hiçbir Zaman	13	3,3	3,3
	Nadiren	24	6,1	9,4
	Ara Sıra	44	11,1	20,5
	Çoğu Zaman	153	38,7	59,2
	Her Zaman	161	40,8	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
15. Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gerekeni yaparım	Hiçbir Zaman	7	1,8	1,8
	Nadiren	25	6,3	8,1
	Ara Sıra	36	9,1	17,2
	Çoğu Zaman	83	21,0	38,2
	Her Zaman	244	61,8	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
16. Öğretmenlerime kişisel yardımda bulurum	Hiçbir Zaman	2	,5	,5
	Nadiren	9	2,3	2,8
	Ara Sıra	77	19,5	22,3
	Çoğu Zaman	144	36,5	58,7
	Her Zaman	163	41,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
17. Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım	Hiçbir Zaman	28	7,1	7,1
	Nadiren	46	11,6	18,7
	Ara Sıra	29	7,3	26,1
	Çoğu Zaman	73	18,5	44,6
	Her Zaman	219	55,4	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
18. Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım	Hiçbir Zaman	1	,3	,3
	Nadiren	4	1,0	1,3
	Ara Sıra	11	2,8	4,1
	Çoğu Zaman	166	42,0	46,1
	Her Zaman	213	53,9	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
19. Öğretmenleri dinlemeye zaman ayırırım	Hiçbir Zaman	27	6,8	6,8
	Nadiren	22	5,6	12,4
	Ara Sıra	31	7,8	20,3
	Çoğu Zaman	107	27,1	47,3
	Her Zaman	208	52,7	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
20. Okulu yönetirken öğretmenlere her hangi bir açıklama yapma gereğini duymam	Hiçbir Zaman	162	41,0	41,3
	Nadiren	117	29,6	70,9
	Ara Sıra	67	17,0	87,8
	Çoğu Zaman	30	7,6	95,4
	Her Zaman	18	4,6	100,0
	TOPLAM	395	100,0	

Tablo 4.65'in Devamı....

21. Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim	Hiçbir Zaman	8	2,0	2,0
	Nadiren	24	6,1	8,1
	Ara Sıra	62	15,7	23,8
	Çoğu Zaman	180	45,6	69,4
	Her Zaman	121	30,6	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
22. Hareketlerimin nedenlerini açıklamam	Hiçbir Zaman	73	18,5	18,5
	Nadiren	136	34,4	52,9
	Ara Sıra	106	26,8	79,7
	Çoğu Zaman	66	16,7	96,5
	Her Zaman	14	3,5	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
23. Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim	Hiçbir Zaman	124	31,4	31,4
	Nadiren	125	31,6	63,0
	Ara Sıra	91	23,0	86,1
	Çoğu Zaman	39	9,9	95,9
	Her Zaman	16	4,1	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
24. Yeni fikirleri kolay kabullenmem	Hiçbir Zaman	147	37,2	37,2
	Nadiren	150	38,0	75,2
	Ara Sıra	52	13,2	88,4
	Çoğu Zaman	26	6,6	94,9
	Her Zaman	20	5,1	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
25. Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım	Hiçbir Zaman	8	2,0	2,0
	Nadiren	8	2,0	4,1
	Ara Sıra	16	4,1	8,1
	Çoğu Zaman	136	34,4	42,5
	Her Zaman	227	57,5	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
26. Değişiklikler yapmaya istekliyimdir	Hiçbir Zaman	12	3,0	3,0
	Nadiren	25	6,3	9,4
	Ara Sıra	34	8,6	18,0
	Çoğu Zaman	120	30,4	48,4
	Her Zaman	204	51,6	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
27. Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım	Hiçbir Zaman	3	,8	,8
	Nadiren	5	1,3	2,0
	Ara Sıra	17	4,3	6,3
	Çoğu Zaman	127	32,2	38,5
	Her Zaman	243	61,5	100,0
	TOPLAM	395	100,0	

Tablo 4.65'in Devamı....

28.Görüşmelerimde, öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağladım	Hiçbir Zaman	3	,8	,8
	Nadiren	1	,3	1,0
	Ara Sıra	3	,8	1,8
	Çoğu Zaman	106	26,8	28,6
	Her Zaman	282	71,4	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
29. Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalıştım	Hiçbir Zaman	25	6,3	6,3
	Nadiren	19	4,8	11,1
	Ara Sıra	43	10,9	22,0
	Çoğu Zaman	208	52,7	74,7
	Her Zaman	100	25,3	100,0
	TOPLAM	395	100,0	
30. Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını aldım	Hiçbir Zaman	12	3,0	3,0
	Nadiren	28	7,1	10,1
	Ara Sıra	47	11,9	22,0
	Çoğu Zaman	185	46,8	68,9
	Her Zaman	123	31,1	100,0
	TOPLAM	395	100,0	

Tablo 4.65’ de resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarındaki liderlik davranışlarının gösterilme sıklığına bakıldığında;

Yapıyı Kurma boyutunda “her zaman” seçeneğini 1. maddede %37, 5. maddede %45.6, 8. maddede %53.7, 9. maddede %64.3, 11. maddede %39.2, 12. maddede %63.8, 13. maddede %46.3, 14. maddede %40.8, 15. maddede %61.8 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “her zaman” seçeneğini 16. maddede %41.3, 17. maddede %55.4, 18. maddede %53.9, 19. maddede %52.7, 25. maddede %57.5, 26. maddede %51.6, 27. maddede %61.5, 28. maddede %71.4 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “çoğu zaman” seçeneğini 2. maddede %44.6, 4. maddede %41.5, 10. maddede %50.6 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “çoğu zaman” seçeneğini 21. maddede %45.6, 29. maddede %52.7, 30. maddede %46.8 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “ara sıra” seçeneğini 6. maddede %29.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “ara sıra” seçeneğini hiç kimse en yüksek oranda gösterdiklerini belirtmemişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “nadiren” seçeneğini hiç kimse en yüksek oranda gösterdiklerini belirtmemişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “nadiren” seçeneğini 22. maddede %34.4, 23. maddede %31.6, 24. maddede %38 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “hiçbir zaman” seçeneğini 3. maddede %45.1, 7. maddede %42 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “hiçbir zaman” seçeneğini 20. maddede %41 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Dolayısıyla yöneticilerde hem “Yapıyı Kurma” boyutunda (9 madde), hem de “Anlayış Gösterme” boyutunda (8 madde) yığılma “her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca, “Anlayış Gösterme” boyutunda “ara sıra” seçeneği, “Yapıyı Kurma” boyutunda “nadiren” seçeneği en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 3 defa, “Anlayış Gösterme” boyutunda 3 defa; “ara sıra”

seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 1 defa, “nadiren” seçeneği “Anlayış Gösterme” boyutunda 3 defa, “hiçbir zaman” seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 2 defa, “Anlayış Gösterme” boyutunda 1 defa en yüksek oranda değerlendirilmiştir.

**Tablo4.66 Resmi ve Özel Okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin
“Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme ” Boyutlarındaki
Liderlik Davranışlarının Gösterilme Sıklığı**

Maddeler	Değişkenler	F	%	Yığılım Yüzde %
1. Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım	Hiçbir Zaman	2	,9	,9
	Nadiren	7	3,2	4,1
	Ara Sıra	15	6,8	10,8
	Çoğu Zaman	105	47,3	58,1
	Her Zaman	93	41,9	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
2. Yeni fikirlerimi öğrencilerle birlikte denerim	Hiçbir Zaman	21	9,5	9,5
	Nadiren	25	11,3	20,7
	Ara Sıra	35	15,8	36,5
	Çoğu Zaman	92	41,4	77,9
	Her Zaman	48	21,6	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
3. Tek söz sahibi kendimi görürüm	Hiçbir Zaman	47	21,2	21,2
	Nadiren	31	14,0	35,1
	Ara Sıra	72	32,4	67,6
	Çoğu Zaman	60	27,0	94,6
	Her Zaman	12	5,4	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
4. Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm	Hiçbir Zaman	1	,5	,5
	Nadiren	6	2,7	3,2
	Ara Sıra	46	20,7	23,9
	Çoğu Zaman	96	43,2	67,1
	Her Zaman	73	32,9	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
5. Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	3	1,4	1,4
	Ara Sıra	12	5,4	6,8
	Çoğu Zaman	100	45,0	51,8
	Her Zaman	107	48,2	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
6. Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm	Hiçbir Zaman	16	7,2	7,2
	Nadiren	28	12,6	19,8
	Ara Sıra	36	16,2	36,0
	Çoğu Zaman	92	41,4	77,5
	Her Zaman	50	22,5	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
7. Plan yapmaksızın çalışırım	Hiçbir Zaman	73	32,9	32,9
	Nadiren	56	25,2	58,1
	Ara Sıra	60	27,0	85,1
	Çoğu Zaman	27	12,2	97,3
	Her Zaman	6	2,7	100,0
	TOPLAM	222	100,0	

Tablo 4.66'in Devamı.....

Değişkenler	Kriterler	Sıklık	Yüzde	Yığılmış Yüzde
8. Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim	Hiçbir Zaman	23	10,4	10,4
	Nadiren	18	8,1	18,5
	Ara Sıra	30	13,5	32,0
	Çoğu Zaman	72	32,4	64,4
	Her Zaman	79	35,6	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
9. İşlerin belirtilen zam an içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm	Hiçbir Zaman	24	10,8	10,8
	Nadiren	10	4,5	15,3
	Ara Sıra	22	9,9	25,2
	Çoğu Zaman	59	26,6	51,8
	Her Zaman	107	48,2	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
10. İşlerin yapılmasında birbirine benzer yol ların takip edilmesini teşvik ederim	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	6	2,7	2,7
	Ara Sıra	38	17,1	19,8
	Çoğu Zaman	124	55,9	75,7
	Her Zaman	54	24,3	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
11. Beden Eğitimi Öğretmeni olarak okuldaki yerimin, rolümün öğrenci ve öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım	Hiçbir Zaman	6	2,7	2,7
	Nadiren	4	1,8	4,5
	Ara Sıra	9	4,1	8,6
	Çoğu Zaman	82	36,9	45,5
	Her Zaman	121	54,5	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
12. Öğrencilerin mevcut yönetmelik,kural ve emirlere uymalarını isterim	Hiçbir Zaman			
	Nadiren			
	Ara Sıra	4	1,8	1,8
	Çoğu Zaman	79	35,6	37,4
	Her Zaman	139	62,6	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
13. Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	1	,5	,5
	Ara Sıra	3	1,4	1,8
	Çoğu Zaman	54	24,3	26,1
	Her Zaman	164	73,9	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
14. Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım	Hiçbir Zaman			
	Nadiren			
	Ara Sıra	4	1,8	1,8
	Çoğu Zaman	90	40,5	42,3
	Her Zaman	128	57,7	100,0
	TOPLAM	222	100,0	

Tablo 4.66'in Devamı.....

15. Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım	Hiçbir Zaman			
	Nadiren			
	Ara Sıra	5	2,3	2,3
	Çoğu Zaman	80	36,0	38,3
	Her Zaman	136	61,3	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
16. Öğrencilerime kişisel yardımda bulurum	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	3	1,4	1,4
	Ara Sıra	45	20,3	21,6
	Çoğu Zaman	82	36,9	58,6
	Her Zaman	92	41,4	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
17. Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım	Hiçbir Zaman	12	5,4	5,4
	Nadiren	19	8,6	14,0
	Ara Sıra	22	9,9	23,9
	Çoğu Zaman	63	28,4	52,3
	Her Zaman	106	47,7	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
18. Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi Öğretmeni olduğuma inanırım	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	2	,9	,9
	Ara Sıra	4	1,8	2,7
	Çoğu Zaman	84	37,8	40,5
	Her Zaman	132	59,5	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
19. Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım	Hiçbir Zaman	3	1,4	1,4
	Nadiren	2	,9	2,3
	Ara Sıra	13	5,9	8,1
	Çoğu Zaman	77	34,7	42,8
	Her Zaman	127	57,2	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
20. Okulda sportif faaliyetleri yaparken öğrencilere her hangi bir açıklama yapma gereğini duymam	Hiçbir Zaman	111	50,0	50,0
	Nadiren	58	26,1	76,1
	Ara Sıra	26	11,7	87,8
	Çoğu Zaman	16	7,2	95,0
	Her Zaman	11	5,0	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
21. Öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim	Hiçbir Zaman	2	,9	,9
	Nadiren	8	3,6	4,5
	Ara Sıra	30	13,5	18,0
	Çoğu Zaman	85	38,3	56,3
	Her Zaman	97	43,7	100,0
	TOPLAM	222	100,0	

Tablo 4.66'in Devamı.....

22. Hareketlerimin nedenlerini açıklamam	Hiçbir Zaman	57	25,7	25,7
	Nadiren	62	27,9	53,6
	Ara Sıra	56	25,2	78,8
	Çoğu Zaman	31	14,0	92,8
	Her Zaman	16	7,2	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
23. Beden Eğitimiyle ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim	Hiçbir Zaman	23	10,4	10,4
	Nadiren	47	21,2	31,5
	Ara Sıra	54	24,3	55,9
	Çoğu Zaman	76	34,2	90,1
	Her Zaman	22	9,9	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
24. Yeni fikirleri kolay kabullenmem	Hiçbir Zaman	62	27,9	27,9
	Nadiren	81	36,5	64,4
	Ara Sıra	47	21,2	85,6
	Çoğu Zaman	21	9,5	95,0
	Her Zaman	11	5,0	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
25. Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım	Hiçbir Zaman	13	5,9	5,9
	Nadiren	21	9,5	15,3
	Ara Sıra	40	18,0	33,3
	Çoğu Zaman	85	38,3	71,6
	Her Zaman	63	28,4	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
26. Değişiklikler yapmaya istekliyimdir	Hiçbir Zaman			
	Nadiren	4	1,8	1,8
	Ara Sıra	20	9,0	10,8
	Çoğu Zaman	103	46,4	57,2
	Her Zaman	95	42,8	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
27. Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım	Hiçbir Zaman			
	Nadiren			
	Ara Sıra	9	4,1	4,1
	Çoğu Zaman	84	37,8	41,9
	Her Zaman	129	58,1	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
28. Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım	Hiçbir Zaman	14	6,3	6,3
	Nadiren	22	9,9	16,2
	Ara Sıra	22	9,9	26,1
	Çoğu Zaman	73	32,9	59,0
	Her Zaman	91	41,0	100,0
	TOPLAM	222	100,0	

Tablo 4.66'in Devamı.....				
29. Öğrenciler tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım	Hiçbir Zaman	12	5,4	5,4
	Nadiren	22	9,9	15,3
	Ara Sıra	55	24,8	40,1
	Çoğu Zaman	97	43,7	83,8
	Her Zaman	36	16,2	100,0
	TOPLAM	222	100,0	
30. Beden Eğitimiyle ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım	Hiçbir Zaman	11	5,0	5,4
	Nadiren	51	23,0	28,4
	Ara Sıra	82	36,9	65,3
	Çoğu Zaman	54	24,3	89,6
	Her Zaman	23	10,4	100,0
	TOPLAM	222	100,0	

Tablo 4.66’ da resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarındaki liderlik davranışlarının gösterilme sıklığına bakıldığında;

Yapıyı Kurma boyutunda “her zaman” seçeneğini 5. maddede %48.2, 8. maddede %35.6, 9. maddede %48.2, 11. maddede %54.5, 12. maddede %62.6, 13. maddede %73.9, 14. maddede %57.7, 15. maddede %61.3 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “her zaman” seçeneğini 16. maddede %41.4, 17. maddede %47.7, 18. maddede %59.5, 19. maddede %57.2, 21. maddede %43.7, 27. maddede %58.1, 28. maddede %41, oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “çoğu zaman” seçeneğini 1. maddede %47.3, 2. maddede %41.4, 4. maddede %43.2, 6. maddede %41.4, 10. maddede %55.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “çoğu zaman” seçeneğini 23. maddede %34.2, 25. maddede %38.3, 26. maddede %46.4, 29. maddede %43.7 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir

Yapıyı Kurma boyutunda “ara sıra” seçeneğini 3. maddede %32.4 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “ara sıra” seçeneğini 30. maddede %36.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “nadiren” seçeneğini hiç kimse en yüksek oranda gösterdiklerini belirtmemişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “nadiren” seçeneğini 22. maddede %27.9, 24. maddede %36.5, oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Yapıyı Kurma boyutunda “hiçbir zaman” seçeneğini 7. maddede %32.9 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anlayış Gösterme boyutunda “hiçbir zaman” seçeneğini 20. maddede %50 oranında gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Dolayısıyla Beden Eğitimi Öğretmenlerinde hem “Yapıyı Kurma” boyutunda (8 madde), hem de “Anlayış Gösterme” boyutunda (7 madde) yığılma “her zaman” seçeneğinde olmuştur. Ayrıca, “Yapıyı Kurma” boyutunda “nadiren” seçeneği, en yüksek oranda hiç değerlendirilmemiştir. “Çoğu zaman” seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 5

defa, “Anlayış Gösterme” boyutunda 4 defa; “ara sıra” seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 1 defa, ”Anlayış Gösterme” boyutunda 1 defa; “nadiren” seçeneği “Anlayış Gösterme” boyutunda 2 defa, “hiçbir zaman” seçeneği “Yapıyı Kurma” boyutunda 1 defa, “Anlayış Gösterme” boyutunda 1 defa en yüksek oranda değerdendirilmiştir.

Tablo4.67 Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Konusunda,Resmi Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.

Madde	Denekler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	sig
Madde 1	Yönetici	339	3,8432	1,1667	6,346	-3,751	518	,000
	B.Eğitimci	181	4,2099	,8301	6,170			
Madde 2	Yönetici	339	3,8136	1,0325	5,616	2,796	518	,005
	B.Eğitimci	181	3,4641	1,8151	,1349			
Madde 3	Yönetici	339	2,0089	1,1568	6,292	-7,100	518	,000
	B.Eğitimci	181	2,7735	1,1919	8,859			
Madde 4	Yönetici	339	3,9112	,9886	5,377	-1,729	518	,084
	B.Eğitimci	181	4,0608	,8378	6,227			
Madde 5	Yönetici	339	4,0385	1,1690	6,358	-3,688	518	,000
	B.Eğitimci	181	4,3867	,6788	5,045			
Madde 6	Yönetici	339	2,6627	1,2272	6,675	-8,503	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,6077	1,1670	8,674			
Madde 7	Yönetici	339	1,9852	1,0687	5,813	-3,717	518	,000
	B.Eğitimci	181	2,3591	1,1345	8,432			
Madde 8	Yönetici	339	4,4083	,8000	4,351	8,720	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,5801	1,3624	,1013			
Madde 9	Yönetici	339	4,5917	,6298	3,425	8,476	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,8343	1,4005	,1041			
Madde 10	Yönetici	339	3,9852	,8525	4,637	-,196	518	,845
	B.Eğitimci	181	4,0000	,7528	5,595			
Madde 11	Yönetici	339	3,8817	1,1975	6,514	-4,693	518	,000
	B.Eğitimci	181	4,3591	,9057	6,732			
Madde 12	Yönetici	339	4,6006	,6092	3,314	-,237	518	,813
	B.Eğitimci	181	4,6133	,5214	3,875			
Madde 13	Yönetici	339	3,9704	1,1680	6,353	-7,950	518	,000
	B.Eğitimci	181	4,7017	,5572	4,142			
Madde 14	Yönetici	339	4,0000	1,0702	5,821	-6,394	518	,000
	B.Eğitimci	181	4,5414	,5320	3,954			
Madde 15	Yönetici	339	4,2840	1,0545	5,736	-2,744	518	,006
	B.Eğitimci	181	4,8674	3,6369	,2703			

Tablo 4. 67’ de resmi okullardaki yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerinde hesaplanan bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 15 maddeye (1-15) verdikleri tepkiler bulunmaktadır. 0.05 önem düzeyinde 518 s.d. de t değerleri –8.503 ile 8.720 arasında bulunmuştur. Bu bulguların sonucunda ise; “1. madde, 2. madde, 3. madde, 5. madde, 6. madde, 7. madde, 8. madde, 9. madde, 11. madde, 13. madde, 14. madde” kapsamında resmi okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Ayrıca, bu davranışların resmi okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, bunların görüşlerinin farklı çıkması, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” boyutundaki liderlik davranışlarının okul yöneticilerine göre daha iyi ve pozitif yönde gösterdikleri söylenebilir. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür olumlu davranışları devamlı göstermeleri sonucu, yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür. Dolayısıyla Beden Eğitimi Öğretmenlerinin branşları gereği ve sporculuk yaşantılarında almış oldukları eğitim nedeniyle böyle bir sonucun ortaya çıktığını söylemek olasıdır.

Tablo4.68 Liderlik Boyutlarından ‘‘Anlayış Gösterme ‘‘ Boyutunun Gösterilme Konusunda,Resmi Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.

Maddeler	Denekler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	sig
Madde 16	Yönetici	339	4,1686	,8498	4,622	,471	518	,638
	B.Eğitimci	181	4,1326	,7917	5,885			
Madde 17	Yönetici	339	3,9290	1,3827	7,521	,276	518	,783
	B.Eğitimci	181	3,8950	1,2495	9,287			
Madde 18	Yönetici	339	4,5207	,5825	3,169	-,589	518	,556
	B.Eğitimci	181	4,5525	,5904	4,389			
Madde 19	Yönetici	339	4,0621	1,2608	6,858	-3,459	518	,001
	B.Eğitimci	181	4,4199	,8031	5,969			
Madde 20	Yönetici	339	2,0680	1,1548	6,281	1,526	518	,128
	B.Eğitimci	181	1,9061	1,1484	8,536			
Madde 21	Yönetici	339	3,9497	,9469	5,150	-2,459	518	,014
	B.Eğitimci	181	4,1602	,8955	6,656			
Madde 22	Yönetici	339	2,5533	1,0584	5,757	,007	518	,994
	B.Eğitimci	181	2,5525	1,2355	9,183			
Madde 23	Yönetici	339	2,2604	1,1336	6,166	-7,475	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,0497	1,1704	8,699			
Madde 24	Yönetici	339	2,0533	1,0963	5,963	-2,668	518	,008
	B.Eğitimci	181	2,3260	1,1347	8,434			
Madde 25	Yönetici	339	4,4645	,7933	4,315	9,421	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,6354	1,2017	8,932			
Madde 26	Yönetici	339	4,1479	1,0876	5,916	-1,561	518	,119
	B.Eğitimci	181	4,2873	,6955	5,169			
Madde 27	Yönetici	339	4,5385	,6627	3,605	,137	518	,891
	B.Eğitimci	181	4,5304	,5920	4,400			
Madde 28	Yönetici	339	4,6982	,5588	3,039	11,018	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,8011	1,2885	9,577			
Madde 29	Yönetici	339	3,7840	1,0830	5,891	3,486	518	,001
	B.Eğitimci	181	3,4365	1,0815	8,038			
Madde 30	Yönetici	339	3,9260	1,0149	5,521	9,210	518	,000
	B.Eğitimci	181	3,0497	1,0660	7,924			

Tablo 4. 68’ de resmi okullardaki yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerinde hesaplanan bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 15 maddeye (16-30) verdikleri tepkiler bulunmaktadır. 0.05 önem düzeyinde 518 s.d. de t değerleri -7.475 ile 11.018 arasında bulunmuştur. Bu bulguların sonucunda ise; “19. madde, 23. madde, 25. madde, 28. madde, 29. madde, 30. madde” kapsamında resmi okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir.

Ayrıca, bu davranışların resmi okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, bunların görüşlerinin farklı çıkması, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki liderlik davranışlarının okul yöneticilerine göre daha iyi ve pozitif yönde gösterdikleri söylenebilir. Bu bağlamda, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu tür olumlu davranışları devamlı göstermeleri sonucu, anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylememiz mümkündür. Dolayısıyla Beden Eğitimi Öğretmenlerinin branşları gereği, öğrencilerle direkt ilişki içinde olmaları ve sportif etkinlikler içerisinde takım çalışmaları yapmaları nedeniyle böyle bir sonucun ortaya çıktığını söylemek olasıdır.

Tablo4.69 Liderlik Boyutlarından “Yapıyı Kurma” Boyutunun Gösterilme Konusunda,Özel Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.

Maddeler	Denekler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	sig
Madde 1	Yönetici	56	4,3929	,7053	9,425	-,715	95	,476
	B.Eğitimci	41	4,4878	,5533	8,640			
Madde 2	Yönetici	56	4,4464	,5016	6,703	,994	95	,323
	B.Eğitimci	41	4,3415	,5296	8,271			
Madde 3	Yönetici	56	2,2679	1,1360	,1518	-3,011	95	,003
	B.Eğitimci	41	3,0000	1,2450	,1944			
Madde 4	Yönetici	56	3,9464	1,0166	,1358	-,409	95	,684
	B.Eğitimci	41	4,0244	,7902	,1234			
Madde 5	Yönetici	56	4,5000	,5045	6,742	,339	95	,735
	B.Eğitimci	41	4,4634	,5522	8,623			
Madde 6	Yönetici	56	3,2321	1,2503	,1671	-1,194	95	,235
	B.Eğitimci	41	3,5366	1,2267	,1916			
Madde 7	Yönetici	56	1,7321	,8419	,1125	-,652	95	,516
	B.Eğitimci	41	1,8537	,9890	,1545			
Madde 8	Yönetici	56	4,4107	,8692	,1162	-,498	95	,619
	B.Eğitimci	41	4,4878	,5533	8,640			
Madde 9	Yönetici	56	4,5000	,8090	,1081	-,409	95	,684
	B.Eğitimci	41	4,5610	,5937	9,272			
Madde 10	Yönetici	56	3,8036	,9228	,1233	-1,793	95	,076
	B.Eğitimci	41	4,0976	,5833	9,110			
Madde 11	Yönetici	56	3,8214	1,2948	,1730	-3,117	95	,002
	B.Eğitimci	41	4,5122	,6753	,1055			
Madde 12	Yönetici	56	4,4464	,8294	,1108	-,934	95	,353
	B.Eğitimci	41	4,5854	,5466	8,537			
Madde 13	Yönetici	56	4,6429	,5197	6,945	-1,134	95	,260
	B.Eğitimci	41	4,7561	,4348	6,790			
Madde 14	Yönetici	56	4,5179	,5391	7,203	-1,052	95	,296
	B.Eğitimci	41	4,6341	,5365	8,378			
Madde 15	Yönetici	56	4,7143	,4558	6,091	1,499	95	,137
	B.Eğitimci	41	4,5610	,5499	8,589			

Tablo 4. 69’ da özel okullardaki yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerinde hesaplanan bu bulgulara göre, “Yapıyı Kurma” boyutundaki 15 maddeye (1-15) verdikleri tepkiler bulunmaktadır. 0.05 önem düzeyinde 95 s.d. de t değerleri -3.117 ile 1.499 arasında bulunmuştur. Bu bulguların sonucunda ise; “3. madde ve 11. madde” kapsamında özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir. Bunun yanı sıra diğer maddelerde anlamlı farklılaşma bulunmamıştır.

Ayrıca, bu davranışların özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, bunların görüşlerinin bu iki maddede farklı çıkması, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” boyutundaki liderlik davranışlarının okul yöneticilerine göre bu iki madde kapsamında daha iyi ve pozitif yönde gösterdikleri söylenebilir. Dolayısıyla özel okullardaki yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” boyutundaki liderlik davranışlarını olumlu yönde gösterdiklerini söyleyebiliriz. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yapının etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylememiz olasıdır.

Tablo4.70 Liderlik Boyutlarından ‘‘Anlayış Gösterme ‘‘ Boyutunun Gösterilme Konusunda,Özel Okullardaki Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Karşılaştırılması.

Maddeler	Denekler	N	Ortalama $\bar{X}$	Std. Sapma	Std. Hata	t	sd	sig
Madde 16	Yönetici	56	4,0893	,8587	,1147	-1,892	95	,062
	B.Eğitimci	41	4,4146	,8055	,1258			
Madde 17	Yönetici	56	4,6607	,4778	6,384	-,482	95	,631
	B.Eğitimci	41	4,7073	,4606	7,194			
Madde 18	Yönetici	56	4,2679	,8419	,1125	-2,110	95	,038
	B.Eğitimci	41	4,5854	,5466	8,537			
Madde 19	Yönetici	56	4,5536	,5366	7,171	-,507	95	,613
	B.Eğitimci	41	4,6098	,5421	8,467			
Madde 20	Yönetici	56	1,8750	1,0628	,1420	-,222	95	,825
	B.Eğitimci	41	1,9268	1,2327	,1925			
Madde 21	Yönetici	56	4,0714	,9314	,1245	-1,814	95	,073
	B.Eğitimci	41	4,3902	,7375	,1152			
Madde 22	Yönetici	56	2,3393	1,2102	,1617	,499	95	,619
	B.Eğitimci	41	2,2195	1,1071	,1729			
Madde 23	Yönetici	56	2,0714	1,0244	,1369	-6,305	95	,000
	B.Eğitimci	41	3,4390	1,0966	,1713			
Madde 24	Yönetici	56	1,9821	1,1831	,1581	-,184	95	,854
	B.Eğitimci	41	2,0244	1,0121	,1581			
Madde 25	Yönetici	56	4,2500	1,0313	,1378	,297	95	,767
	B.Eğitimci	41	4,1951	,6790	,1060			
Madde 26	Yönetici	56	4,6071	,5933	7,928	1,748	95	,084
	B.Eğitimci	41	4,3659	,7667	,1197			
Madde 27	Yönetici	56	4,4464	,9519	,1272	-,852	95	,396
	B.Eğitimci	41	4,5854	,4988	7,790			
Madde 28	Yönetici	56	4,5714	,7099	9,486	,811	95	,420
	B.Eğitimci	41	4,4634	,5522	8,623			
Madde 29	Yönetici	56	4,3036	,7115	9,507	1,600	95	,113
	B.Eğitimci	41	4,0732	,6852	,1070			
Madde 30	Yönetici	56	4,1429	,8405	,1123	4,162	95	,000
	B.Eğitimci	41	3,3659	,9939	,1552			

Tablo 4. 70' de özel okullardaki yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin işaretledikleri anket seçeneklerinde hesaplanan bu bulgulara göre, “Anlayış Gösterme” boyutundaki 15 maddeye (16-30) verdikleri tepkiler bulunmaktadır. 0.05 önem düzeyinde 95 s.d. de t değerleri -6.305 ile 4.162 arasında bulunmuştur. Bu bulguların sonucunda ise; “23. madde ve 30. madde” kapsamında özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri arasında, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin lehine farklılaşmayı göstermektedir. Bunun yanı sıra diğer maddelerde anlamlı farklılaşma bulunmamıştır.

Ayrıca, bu davranışların özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından gösterilmesinde, bunların görüşlerinin bu iki maddede farklı çıkması, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki liderlik davranışlarının okul yöneticilerine göre bu iki madde kapsamında daha iyi ve pozitif yönde gösterdikleri söylenebilir. Dolayısıyla özel okullardaki hem okul yöneticilerinin hem de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutundaki liderlik davranışlarını olumlu yönde gösterdiklerini söyleyebiliriz. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğunu ve katkıda bulunduğunu söylememiz olasıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak ortaya konan öneriler belirtilmiştir.

5.1. Sonuçlar

•“Yapıyı Kurma” Boyutuna İlişkin Sonuçlar

1- Liderlik davranışlarından “Yapıyı Kurma” boyutu ile ilgili bulguların bütününe göre, resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin bu boyuttaki davranışları göstermeleri hakkındaki görüşlerin bazı maddeleri arasında anlamlı fark bulunmuş, bazı maddeler arasında ise anlamlı fark bulunmamıştır.

Buna göre yöneticilerde anlamlı fark bulunan maddeler ; “(Madde-1) kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım”, “(Madde-2) Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim”, “(Madde-5) Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim”, “(Madde-6) Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm”, “(Madde-13) Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim”, “(Madde-14) Öğretmenlerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım”, “(madde-15) Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım”.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinde anlamlı fark bulunan maddeler; “(Madde-1) kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım”, “(Madde-2) Yeni fikirlerimi öğrencilerle birlikte denerim”, “(Madde-7) Plan yapmaksızın çalışırım”, “(Madde-8) Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim”, “(Madde-9) İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm” .

Yöneticilerde anlamlı fark bulunmayan maddeler; “(Madde-3) Tek söz sahibi kendimi görürüm”, “(Madde-4) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm”, “(Madde-7) Plan yapmaksızın çalışırım”, “(Madde-8) Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim”, “(Madde-9) İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm”, “(Madde-10) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini

teşvik ederim”, “(Madde-11) Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-12) Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim”.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinde anlamlı fark bulunmayan maddeler; “(Madde-3) Tek söz sahibi kendimi görürüm”, “(Madde-4) Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm”, “(Madde-5) Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim”, “(Madde-6) Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm”, “(Madde-10) İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim”, “(Madde-11) Beden Eğitimi öğretmeni olarak okuldaki yerimin, rolümün öğrenci ve öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-12) Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim”, “(Madde-13) Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim”, “(Madde-14) Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım”, “(Madde-15) Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım” .

2- Araştırma bulgularına göre, resmi ve özel okul yöneticileri “Yapıyı Kurma” boyutundaki davranışlardan, resmi okul yöneticilerinin en yüksek oranda (%64.6) “her zaman” gösterdikleri davranış “Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim”, özel okullardaki yöneticilerin ise; en yüksek oranda (%71.4) “Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım” davranışları olmuştur.

Resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise, “Yapıyı Kurma” boyutu ile ilgili olarak; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin (%72.9), özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin (%78), en yüksek oranda gösterdikleri liderlik davranışı “her zaman” seçeneğinde “Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim” davranışı olmuştur.

3- Yöneticilerin “Yapıyı Kurma” boyutu ile ilgili görüşlerine göre, resmi okullardaki okul yöneticilerinin 9, özel okullardaki okul yöneticilerinin ise 7 liderlik davranışında en yüksek oran olarak “her zaman” seçeneğini belirtmişlerdir.

4- Tüm bu bulgulara göre, her iki okulda da hem yöneticilerin, hem de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” boyutuna önem ve değer verdiklerini söylememiz olasıdır. Bunun yanında özel okulların lehine farklılaşmanın olmasından dolayı resmi okul yöneticilerinin yasa, yönetmelik ve kuralları uygulayan merkeziyetçi bir

yönetim anlayışı sergilediklerini, özel okullardaki okul yöneticilerinin ise; buna benzer yönetim anlayışını göstermeleriyle birlikte, öğretmenlerin arasında iyi bir uyum, işbirliği ve iletişim ağı kurarak onlardan daha fazla verim almayı hedefleyen bir yönetim anlayışı sergilediklerini söyleyebiliriz.

Ayrıca, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin; yasa, yönetmelik ve kuralları uygulayan, öğrenciye fazla söz hakkı tanımayan, fazla yaratıcı olamayan bir öğretmenlik yapısını sergilediklerini söyleyebiliriz. Özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yasa, yönetmelik ve kuralları uygulamakla birlikte, öğrenciye söz hakkı tanıyan, görüşlerine önem veren ve özel okulun verdiği tüm avantajları iyi kullanarak, yaratıcı bir öğretmenlik yapısını sergilediklerini söylemek olasıdır.

Bu bağlamda, eğitim-öğretimde başarının ve verimin sürekli artmasıyla birlikte, çağdaş ülkelerin seviyesine çıkabilmek, onlarla yarışabilmek için okullarda yapının etkili oluşması sağlanmalıdır.

•“Anlayış Gösterme” Boyutuna İlişkin Sonuçlar

1- Liderlik davranışlarından “Anlayış Gösterme” boyutu ile ilgili bulguların bütününe göre, resmi ve özel okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, bu boyuttaki davranışları göstermeleri hakkındaki görüşlerin bazı maddeleri arasında anlamlı fark bulunmuş, bazı maddeler arasında ise anlamlı fark bulunmamıştır.

Buna göre, yöneticilerde anlamlı fark bulunan maddeler ; “(Madde-17) Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-18) Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım”, “(Madde-19) öğretmenleri dinlemeye zaman ayırıyorum”, “(Madde-26) Değişiklikler yapmaya istekliyimdir”, “(Madde-29) Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım”, “(Madde-30) Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım”.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinde anlamlı fark bulunan maddeler; “(Madde-16) öğrencilerime kişisel yardımda bulunurum”, “(Madde-17) Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım”, “(Madde-23) Beden Eğitimi ile ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim”, “(Madde-25)

Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım”, “(Madde-28) Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım”, “(Madde-29) Öğrencileri tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım”, “(Madde-30) Beden Eğitimi ile ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım” .

Yöneticilerde anlamlı fark bulunmayan maddeler; “(Madde-16) Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum”, “(Madde-20) Okulu yönetirken öğretmenlere herhangi bir açıklama yapma gereği duymam”, “(Madde-21) Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim”, “(Madde-22) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam”, “(Madde-23) Eğitimle ilgili konularda öğretmenleri danışmadan faaliyete geçebilirim”, “(Madde-24) Yeni fikirleri kolay kabullenmem”, “(Madde-25) Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım”, “(Madde-27) Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım”, “(Madde-28) Görüşmelerimde öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım”.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinde anlamlı fark bulunmayan maddeler; “(Madde-18) Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olduğuma inanırım”, “(Madde-19) Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım”, “(Madde-20) Okulda sportif faaliyetler yaparken öğrencilere herhangi bir açıklama yapma gereğini duymam”, “(Madde-21) Öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim”, “(Madde-22) Hareketlerimin nedenlerini açıklamam”, “(Madde-24) Yeni fikirleri kolay kabullenmem”, “(Madde-26) Değişiklikler yapmaya istekliyimdir”, “(Madde-27) Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım”.

2- Araştırma bulgularına göre, resmi ve özel okul yöneticileri “Anlayış Gösterme” boyutundaki davranışlardan, resmi okul yöneticilerinin, en yüksek oranda (%72.6) “her zaman” gösterdikleri davranış “görüşmelerimde, öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım”; özel okullardaki yöneticilerin ise, en yüksek oranda (%66.1) “öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” davranışları olmuştur.

Resmi ve özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenleri ise, “Anlayış Gösterme” boyutu ile ilgili olarak; resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin (%59.1) “her zaman” gösterdikleri davranış “kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olduğuma inanırım”; özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, en yüksek oranda (%68.3) “öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım” davranışları olmuştur.

3- Yöneticilerin “Anlayış gösterme” boyutu ile ilgili görüşlerine göre, resmi okullardaki okul yöneticilerinin 8, özel okullardaki okul yöneticilerinin ise 6 liderlik davranışında en yüksek oran olarak “her zaman” seçeneğini belirtmişlerdir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutu ile ilgili görüşlerine göre, resmi okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 6, özel okullardaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin ise, 7 liderlik davranışında en yüksek oran olarak “her zaman” seçeneğini belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre, her iki okulda da hem yöneticilerin, hem de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Anlayış Gösterme” boyutuna önem verdiklerini söylemimiz olasıdır. Fakat bazı maddelerde özel okulların lehine farklılaşmanın olması, özel okullarda insani ilişkilerin öneminin daha iyi anlaşıldığının bir göstergesi sayılabilir. Ayrıca bu farklılığın, özel okullarda anlayışın etkili oluşmasına yardımcı olduğu ve katkıda bulunduğu söylenebilir.

Dolayısıyla bu araştırmadaki bulgulara benzer bulguların var olduğunu, daha önce yapılan çalışmalarda da görmek mümkündür.

Örneğin ; Ohio (1950 ve daha sonraki yıllarda) üniversitesi tarafından LBDQ ölçeği kullanılarak yapılan araştırma sonuçları da elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir.

Ergene (1990), özel ve devlet liselerinde, müdür ve müdür yardımcılarının liderlik stilleriyle, A-B davranışları arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırma yapmış ve bulgularda özel liselerde “Yapıyı Kurma” boyutuna daha fazla önem verildiğini saptamıştır. Bu bulgu ise; araştırmamızdaki liderlik davranışlarından “Yapıyı Kurma” boyutuna ilişkin olarak özel okulların lehine anlamlı bir farklılaşmanın olması bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Peker (1978), “Ankara merkez liselerinin örgütsel hava açısından çözümlemesi” başlıklı liderlikle ilgili çalışmada devlet liseleriyle özel liseler arasında anlamlı farklar bulmuştur. Elde edilen bu bulgular da bu çalışmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Tabancalı (1995), “İlköğretim okulu müdürlerinin yapıyı kurma ve anlayış gösterme boyutuna ilişkin liderlik davranışları hakkında öğretmen görüşleri” adlı çalışmada okul müdürlerinin “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarına önem verdiklerini ve “Yapıyı Kurma” boyutunda, en yüksek oran olarak “her zaman”

seçeneğinin işaretlendiğini belirlemişlerdir. Elde edilen bu bulgular da araştırmamızdaki bulgularla benzerlik göstermektedir.

Önal (1979), “ K.H.O. komutanlarının liderlik algıları ile öğrencilerin liderden beklentileri konusundaki farklılıklar”ını incelediği araştırmasındaki bulguların bir maddesinde; K.H.O. komutanlarının, lider davranışlarını hangi sıklıkla gösterdiklerine ilişkin gözlemleri ile bu davranışları, bir liderin hangi sıklıkla göstermesi konusundaki beklentileri arasında anlamlı farklılıkların olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada da benzer bulgular bulunmuş olup, Önal’ın çalışmasıyla benzerlik gösterdiğini söylemek olasıdır.

Sakalar (1987), “İlkokul müdürlerinin, müdür yardımcılarının ve ilkokul öğretmenlerinin ilkokul müdürlerine ilişkin liderlik beklentileri ve gözlemleri” konulu çalışmasında ilkokul müdürleri, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin gözlemlerinde farklı görüşe sahip olduklarını tespit etmiştir. Bu sonuç ise; bu çalışmadaki yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin liderlik davranışlarında farklı görüşe sahip oldukları bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Dolayısıyla tüm bu bulgulara göre; yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri okullarında birer lider olmalı ve gerçek manada liderlik davranışı sergileyebilmelidirler. Ayrıca lider; çağımızda meydana gelen teknolojik değişimlerin ortaya çıkardığı yeni fırsatları görebilen, yakalayabilen, her türlü belirsizlik ve tehlikelere rağmen inancını, başarıma azmini kaybetmeyen ve de bu fırsatları olumlu yönde değerlendirerek kurumuna yeni ufuklar açabilen kişi olmalıdır.

Konuya bu açıdan bakıldığında yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin okuldaki liderliği; eğitim-öğretimin temel üretim birimi olan okulda, insan gücünü ve kaynaklarının etkili kullanımını gerçekleştiren, öğretmenler ve öğrencilerin karar alma sürecine katılımını sağlayarak onları yetkilendiren, okulun geleceğine yönelik vizyonunun öğretmenler ve öğrencilerce paylaşılmasını, geliştirilmesini sağlayan uygulamalarda etik değerleri, insan ilişkilerini ön plana alan ve okulun başarısını devamlı yükseltip verimin artmasını amaçlayan bir yaklaşım biçiminde olmalıdır.

Bu bağlamda, “Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme” boyutlarının, liderlik davranışlarını ölçmek için kullanışlı ve yararlı teknik olduklarını söylemek mümkündür.

5.2. Öneriler

Okulların başarıya ulaşmasında, eğitim-öğretimin gerçekleşmesinden birinci derece sorumlu olan ve okulların yönetimini sağlayan yöneticilerin büyük etkisi olduğu söylenebilir. Aynı şekilde Beden Eğitimi Öğretmenleri de okullarında öğrencilerle birebir ilişki içinde olan öğretmen olmalarından dolayı, öğrencilerin ve okulun başarısı için oldukça önem arz etmektedir. Yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutları ile ilgili liderlik davranışlarını okulların geleceği ve başarısı için göstermeleri gerektiği söylenebilir.

Araştırma bulgularının değerlendirilmesi ışığında ileri sürülebilecek öneriler aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

1- Yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutlarındaki davranışları artırmak için okullarında mutlaka liderlik davranışı göstermelidirler.

2- “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutlarını oluşturabilmek için; okul yöneticileri, öğretmenler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri öğrenciler ile iyi bir uyum, iş birliği ve iletişim ağı kurmalıdırlar.

3- Okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenleri, okullarında demokratik, çağdaş bir eğitim-öğretim ortamı yaratmalıdırlar.

4- Yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri gerçek liderlik davranışı gösterebilen kişiler olmalı, öğretmenlerden liderlik davranışı gösterebilenler seçilerek yönetici olmaları sağlanmalıdır.

5- Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine lisans eğitimleri sırasında daha fazla liderlik ve yönetimle ilgili dersler verilmelidir.

6- Yöneticilere ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine dönem dönem, eğitim yönetimi ve liderlik ile ilgili hizmet içi eğitim kursları verilmelidir.

7- Resmi okullardaki yöneticilere, merkeziyetçi bir yönetim anlayışı sergilemelerinin yanı sıra, kendi düşünce ve fikirlerini de okullarında gösterme imkanı verilmelidir.

8- Resmi okullardaki okul yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin de en az özel okullardaki okul yöneticisi ve Beden Eğitimi Öğretmenleri kadar yetenekli olduğu unutulmamalı, onlara da yeni fırsatlar tanınmalıdır. Ayrıca, liderlik davranışlarından

“Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutunun okullarda oluşturulabilmesi için her okuldaki Beden Eğitimi derslerine mutlaka Beden Eğitimi Öğretmenlerinin girmesi sağlanmalıdır.

9- Yöneticiler ve Beden Eğitimi Öğretmenleri, her türlü konuda öğrencilerin ve öğretmenlerin beklentilerine karşı daha duyarlı, özverili davranışlar sergilemelidirler.

10- Yönetici ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutlarındaki liderlik davranışlarını, belirlenen hedeflere ve başarıya ulaşabilmek amacıyla daha sağlıklı ve dengeli bir şekilde meydana getirmeye çalışmalıdırlar.

11- “Yapıyı Kurma” ve “Anlayış Gösterme” boyutundaki liderlik davranışlarını gösteren yöneticilerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin okuldaki tüm öğretmenlere, öğrencilere karşı aynı tutum ve davranışı sergileyebilmelidirler.

12- Bu konuda yapılacak yeni çalışmalarda, resmi ve özel okullarda görev yapan diğer öğretmenlerin de liderlik özelliklerine bakılarak, yöneticiler ve branşlar arası karşılaştırmalar yapılarak liderlik davranışları saptanabilir.

KAYNAKLAR

- AÇAK, M., ILGIN, A. ve ERHAN, S. Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı. Malatya Dünya Ambalaj San. T.A.Ş. Matbaa Tesisleri, 1997.
- AÇIKALIN, Aytaç. Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi. Ankara Şafak Matbaacılık, 1994.
- AÇIKALIN, Aytaç. Okul Yöneticiliği. Ankara Şafak Matbaacılık, 1994.
- AÇIKALIN, Aytaç. Toplumsal, Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Ankara Pegem Yayıncılık, 1998, 4. Baskı.
- AKGÜN, Necati. Egzersiz Fizyolojisi. İzmir Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları, 1982, No: 1.
- ALİÇ, M. “ Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin Gütülenmesi”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1985.
- ATASON, R. “Ankara İlköğretim Okullarındaki, Öğretmen ve Yöneticilerin, Yönetici Rolüne İlişkin Algı ve Beklentileri”.Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1985.
- AVOLİO, B.J. and Bass, B. M. Transformational Leadership Charisma and Beyond, Edit, J.G. Hund ve Diğerleri. Emerging Leadership Vistas, M.A : lexington Books, 1988.
- AYDIN, Mustafa. “Role Expectations and Performance of Turkish Training School Principals”. Unpublished Ph. D. Dissertation, Michigan State University, Michigan, 1973.
- AYDIN, Mustafa. Eğitim Yönetimi. Ankara Hatipoğlu Yayınevi, 1991.
- AYTAÇ, T. Okul Merkezli Yönetim. Ankara Nobel Yayın, 2000, Yayın No: 172.
- BALCI, Ali ve AYDIN, İ. Pehlivan. Anadolu Öğretmen Liseleri İçin Eğitim Yönetimi. Ankara M.E.B. Yayınları 3623, Ders Kitapları Dizisi 777, 2001.
- BAŞARAN, İ. E. Örgütsel Davranışın Yönetimi. Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, 1982, No: 111.

- BAŞARAN, İ. E. Yönetimde İnsan İlişkileri. Ankara Kadioğlu Matbaası, 1992.
- BAŞARAN, İ. E. Türk Eğitim Sistemi. Ankara Kadioğlu Matbaası, 1993.
- BRENGELMANN, J.C. Davranış Psikolojisi Açısından Vizyoncu ve Karizmatik Yönetim. Sollman, U ve Heinze, R. (Eds) Vizyon Yönetimi. İstanbul Evrim Yayınevi, 1995.
- BURSALIOĞLU, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, 1987, No : 154.
- BURSALIOĞLU, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara Pegem Yayıncılık, 1994, 9. Baskı.
- BURSALIOĞLU, Ziya. Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara Pegem Yayıncılık, 1999. 11. Baskı.
- CAMPBELL, R. F. , Corbally, J. E. And Ramseyer, J. A. Introduction to Educational Administration (3rd ed), Allyn and Bacon, Inc. , Boston, 1966.
- CELKAN, H. Yıldırım. Eğitim Sosyolojisi. Erzurum Atatürk Üniversitesi K.K.E.F. Matbaası, 1993.
- COACLEY, J. J. Sport in Society Issues and Controversies, Ffourth Edition, Times Mirror / Mosby, College Publishers, Boston, 1990.
- ÇELİK, Vehbi. Eğitimsel Liderlik. Ankara, Pegem Yayıncılık, 1999.
- DALİN, P. Changing The School Culture, London, Cassell, 1993.
- DAVİS, K. İşletmede İnsan Davranışı, Çev.: Kemal Tosun, İstanbul, 1988.
- DEMİR, İ. Nuri. “Ağrı Milli Eğitim Yöneticilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Bilgileri Hakkında Bir Araştırma”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , 1995.
- DERELİ, Toker. Organizasyonlarda Davranış. İstanbul, 1985.
- DUBİN, R. Human Relations in Administration, (2 nd Ed,) Englewood Clifss, Nj: Pentice Hall, 1968.

- DUBİNSKY, A.J. ve Diğerleri. An Examination of Linkages Between Personal Characteristics and Dimensions of Transformational Leadership, *Journal of Business and Psychology*, 1995, Vol: 9, Spring.
- DUKE, D.L. The Normative Context of Organizational Leadership, *Educational Administration Quarterly*, 1998, Vol : 34, No: 2.
- DUMAN, T. Türkiye’de Orta Öğretime Öğretmen Yetiştirme. İstanbul Milli Eğitim Basımevi, 1996.
- ERÇETİN, Ş. Şule. Lider Sarmalında Vizyon. Ankara Önder Matbaacılık Ltd. Şti., 1998.
- ERDOĞAN, İ. İşletmelerde Davranış. İstanbul, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, 1991, Yayın No: 242.
- EREN, E. Yönetim Psikolojisi. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayını, 1984, No: 3182.
- EREN, E. Yönetim ve Organizasyon. İstanbul, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, 1991, Yayın No: 236.
- ERKAL, E. Mustafa. Sosyolojik Açıdan Spor. Ankara M.E. G. ve S.B . Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Basımevi, 1986.
- ERKUŞ, Reyhan. “İlköğretim Okulları Müdürlerinin Liderlik Davranışları”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- ERTÜRK, Selahattin. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara Yelkentepe Yayınları, 1973.
- FİDAN, Nurettin. Okulda Öğrenme ve Öğretme. Ankara Alkım Yayıncılık, 1996.
- FLEISHMAN, E. A. “ The Description of Supervisory Behavior” *Personnel Psychology* , 1953, 37: 1- 67.
- GALLAGHER, K. ve Diğerleri. People in Organizations. Bleckwell Puplishers Ltd. UK : 527, 1997.
- GENÇLİK VE SPOR. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel Finans Komisyonu Raporu. Ankara, 1983.

- GÖKMEN, Hülya. Gençlerin Gelişmelerinde Beden Eğitiminin Rolü. Ankara Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları, T.E.D. Öğretim Dizisi, 1988, No: 6.
- GROLL, Hans. Idea Und Gestalt Der Leibesersic Von Heute, 1. Band 3. Durchgeschre Auflage, Wien Österreichischer Bunderverlang Für Unterricht, Wissenschaft Und Kunts- Wien Munchen,1969.
- GUDLENECHT, D. B. ve Miller, J. R. The Organizational and Human Resources Sourcebook. (2nd Ed.). University Press of America. Inc: 128, 1990.
- GÜÇLÜOL, K. Eğitim Yönetiminde Karar ve Örnek Olaylar. Ankara Kadioğlu Matbaası, 1985.
- GÜNDÜZ, N. Beden Eğitiminde Öğrencilerin Değerlendirilmesi. Türk Eğitim Derneği Tarafından Gerçekleştirilen Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları Konulu VI. Öğretim Toplantısında Sunulan Bildiri (5-6 Mayıs 1988), Ankara TED Yayınları, 1988, No: 6.
- GÜNEŞ, Ahmet. Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara, Pegem Yayıncılık, 2001, 1. Baskı.
- HALPHİN, W. ve Winer, B. J. “ A Factorial Study of The Leader Behavior Description” in R. M. Stogdill ve A. E Coons (Eds.) Leader Behavior in Description and Measurement, Colombus, OH: Burean of Business Research, The Ohio State Üniversity, 1957.
- HASİP, A. Aytuna. Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik Problemleri. Ankara, 1958.
- HAUSON, E. M. Educational Administration and Organizational Behavior. (3nd Ed), Allyn- Bacon, 1990.
- HEİFETZ, R. Leadership Without Easy Answers. The Belknap Press of Harvard University Press: 15, 1994.
- HELPHİN, A. ve Winner, J. “ The Leadership Behavior of The Airplane Commander” Mimeographed Technical Report (Columbus, OH: The Ohio State Üniversity Researc Foundation, 1952.

HELRİEGEL, D. , Slocum, S. W. ve Woadman, R.W. Organizational Behavior, St. Paul: West Pupliching Company, 1986.

HEMPHİLL, J. K. ve Coones, M. Leader Behavior Description Questionnaire Columbus, Ohio: Personnel Research Board, Ohio State University, 1950.

HİCHS, H. G. Örgütlerin Yönetimi: Sistemler ve Beşeri Kaynaklar Açısından. Ankara, 1979.

HOY, W. K. ve Mishel, C. G. Educational Administration, New York: Mc Graw – Hill Inc, 1991.

HUGHES, W. L . ve Ubben, G. C. The Elemantary Principal's Handbook . Allyn-Bacon, 1994.

İLGAR, L. Eğitim Yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi. İstanbul Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, 1996, 1. Baskı.

JAQUES, E. And Element, S.D. Executive Leadership. Cason Hall, Co. Publishers Hd. Arllington : 4, 1991.

KABADAYI, R. “Okul Müdürlerinin Liderlik Davranışları ve Öğretmenlerin Gütülenmesi”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1982.

KANE, J. E. Personality And Physical Ability, Tokyo, International Congress of Sports Science, 1964.

KARASAR, N. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara Nobel Yayın Dağıtım, 1998.

KATZ, D. And Kahn, R. L. The Social Pschology of Organization,(Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi), New York: John Wiles and Sons, 1965.

KAYA, Y. K. Eğitim Yönetimi, Kuram ve Türkiye’ deki Uygulama. Ankara Doğan Basımevi, 1979.

KEİTH, S. ve Girling, S. H. Education, Management and Participation New Directions in Educational Administration, Allyn-Bacon, 1991.

KIRIM, A. Yeni Dünyada Strateji ve Yönetim. İstanbul Sistem Yayıncılık, 1998.

KOÇ, Şevki. Ortaöğretimde Beden Eğitimi Etkinlikleri ve Genel Bir Bakış, Yeni Yaklaşım ve Uygulamalar (Amaç, Yöntem ve Teknikler), T.E.D. Tarafından

Gerçekleştirilen Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları Konulu VI. Öğretim Toplantısında Sunulan Bildiri (5-6 Mayıs, 1988), Ankara TED Yayınları, 1988, No: 6.

KOÇ, Şevki. Orta Öğretimde Beden Eğitimi Etkinliklerine Genel Bir Bakış, Yeni Yaklaşım ve Uygulamalar, Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları. Ankara T.E.D. Öğretim Dizisi, 1988, No: 6

KRDUSZ, R.R. “ Power and Leadership in Organization” Transactional Analysis Journal : 6,2, 1986.

LİPHAM, J. “ Leadership and Administration” In Griffiths, E. E. Behavioral Science and Educational Administration. Chicago: University of Chicagon Press, 1964.

MANZ, C.C. and Sims, H.P. Superleadership: Beyond the Myth of Heroic Leadership, Organizational Dynamics, Spring, 1991.

MARTENS, R. Coaches Guide to Sport Psychology. Human Kinetics Publishers Illinois, 1987.

MONAHAN, W. G. ve Hengst, H. R. Contemporary Educational Administration. New York : Mc Millan Pub, Co, Inc, 1982.

MORPHET, Edgar, L. , Roe, L. J. And Roller, T. L. Educational Organization and Administration. Englewood Clifts: N. J. Prentice Hall, 1967.

MUCCHIELLI, Roger. Psychologie de la Selahian d’ Autonite. Les Edidous ESF, Paris, 1982.

NİXON, J. And Jewe, H.A. An İncrodution to Physical Education, Alyn and Bacon. Boston, 1980.

NORRİS, C. ve Diğerleri. The Chort: A Vehicle for Building Transformational Leadership Skills, Planning and Changing, 1996, Vol: 27, No: 3/ 4.

OĞUZHAN, A. Ferhan. Eğitim Terimleri. Ankara Gül Yayınevi, 1993.

ONAT, Hakkı. Askeri Liderlik. Ankara Hv. Bas. ve Neş. Müdürlüğü, 1982, No: 502.

OSMAY, N. İnsan Mühendisliği, Hayat Karşısında İnsan Kendisi ve Çevresi. Ankara Fahrettin Telseren Yayınları, 1989.

ÖNAL, A. “Kara Harp Okulunda 1978-1979 Akademik Yılında Seçilmiş Bir Subay ve Öğrenci Örnekleme Üzerinde Lider Beklenti ve Uygulamaları Konusunda Yürütülen Bir Bilimsel Araştırma”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1979.

ÖZBAYDAR, Sabri. İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi. Ankara Altın Kitaplar Yayınevi, 1983.

ÖZDEN, Yüksel. Eğitimde Yeni Değerler. Ankara Pegem Yayıncılık, 1999, 2. Baskı.

ÖZENER, Rona. Beden Eğitiminde Tesis Araç ve Gereçlerin Yeri ve Önemi. Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sorunları. Ankara T.E.D. Öğretim Dizisi, 1988, No: 6.

PEKER, Ö. “Ankara Merkez Liselerinin Örgütsel Hava Açısından Çözümlemesi” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1978.

ROBBİNS, S. P. Örgütsel Davranışın Temelleri, Çev.: S. A. Öztürk, Eskişehir ETAM A.Ş. Basım ve Yayım, 1994.

SADLER, Philip. “Leadership” Kogan Page. London, 1997

SAKALAR, R. “İlkokul Müdürlerinin Müdür Yardımcılarının ve İlkokul Öğretmenlerinin İlkokul Müdürlerine İlişkin Liderlik Beklentileri ve Gözlemleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, 1987.

SAKMAN, K. Felsefe ve Toplum Bilimi Açısından Spor, Çev.: Adnan Orhun, Ankara Spor Bilimleri Bülteni, 1990, 1: 3-4.

SARITAŞ, M. “İlkokul Müdürlerinin Etki Sürecine İlişkin Yeterlikleri”.Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.

SENEMOĞLU, Nuray. Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara Spot Matbaacılık, 1997.

SENGE, P. Beşinci Disiplin, Çev.: A. İldeniz ve A. Doğukan, İstanbul Yapı Kredi Yayınları, 1996.

SERGİOVANNİ, T. J. And Starratt, R.J. Supervision Human Perspectives, Mc Graw-Hill, Inc, 1988.

- SERGİOVANNİ, T. J. Moral Leadership, San Fransisco: Jossey- Bass, 1992.
- SİMON, R. L. Sports and Social Valve, Englewood Clifts, New Jersey: Prentice-Hall. Inc, 1985.
- SMİTH, W.F. and Andrews, R.L.Instructional Leadership, Association For Supervision and Curriculum Development, 1989.
- STARRATT, R. J. Leaders With Visiion the Quest School Renewal, Corwin Press İnc, 1995.
- ŞEN, Şahin. İşletme Yönetimi, Ankara, 1981.
- TABANCALI, Erkan. “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yapıyı Kurma ve Anlayış Gösterme Boyutlarına İlişkin Liderlik Davranışları Hakkında Öğretmen Görüşleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- TAMER, Kemal. Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Ankara Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, 1987, Yayın No: 101.
- TAYMAN, H. Uygulamalı Okul Yönetimi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi, 1985, Teksir No: 8.
- TAYMAN, H. Uygulamalı Okul Yönetimi. Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1989.
- TEKARSLAN, E. Sosyal Psikoloji. İstanbul, 1989.
- TORNNGTON, Chapman J. Personnel Management, London: Prentice-Hall, İnternational, Inc1983.
- TORTOP, Nuri. Yönetim Bilimi. A.İ.T.İ.A. Yayını, 1982.
- TORTOP, Nuri. Halkla İlişkiler. Ankara Yargı Yayınları, 1993.
- TURHAN, Mümtaz. Cemiyet İçinde Fert. İstanbul Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- TÜRK DİL KURUMU. Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara TDK Yayınları, 1981.
- TÜRKMEN, Mehmet. “ Liderlik ve Ekip Çalışması”. İstanbul Jandarma Dergisi, Mart, 2001.

ÜSTÜNDAĞ, M. “Ticaret Lisesi Müdürlerinin Okul ve Yönetimindeki Liderlik Davranışları”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1975.

VARIŞ, Fatma. Eğitim Bilimine Giriş. Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1985.

VARIŞ, Fatma. Eğitimde Program Geliştirme. Ankara Alkım Kitapçılık Yayıncılık, 1994.

WAYNE, K. H. ve Cecil, G. M. Educational Administration, New York: Random House, 1982.

YALÇIN, H.Fehmi. Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı. Ankara Gürlar Ofset, 1995, 2. Baskı.

YARDİBİ, N. “Okul Müdürünün Yönetimsel Davranışı ve Öğretmen Bağlılığı”. Yayınlanmamış Doktora Tezi , Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.

YETİM, Azmi. “ Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Sosyal Görevleri” . Erzurum Atatürk Üniversitesi, 1. Spor Kongresi Bildirileri, 1998.

YILDIRAN, İbrahim. ve Yetim, Azmi. “Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma”. Ankara Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Temmuz, 1996, Cilt: 1, Sayı: 3.

YILDIRIM, R. Öğrenmeyi Öğrenmek. İstanbul Sistem Yayıncılık, 1998.

YUMURTACI, K. “Ankara Merkez Liseleri Yönetici ve Velilerin Okul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışları”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacettepe Üniversitesi, 1984.

EKLER

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11.300/01-2549
KONU : Araştırma İzni.

55812*14.12.2001

VALİLİK MAKAMINA
ANTALYA

Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Personel Daire Başkanlığı'nın Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı doktora öğrencisi Süleyman Can'ın "Resmi ve özel okullardaki okul yöneticilerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin liderlik davranışı ile tükenmişlik boyutu yönünden karşılaştırılması" adlı tez çalışmasına yönelik olarak, ilimiz resmi ve özel okullarda okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerine uygulamak istediği anket çalışması ile ilgili 03.12.2001 tarih ve 16926 sayılı yazıları ekte sunulmuş olup, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde söz konusu anket çalışmasının ilimiz resmi ve özel okullardaki yönetici ve beden eğitimi öğretmenlerine uygulanması hususunu OLUR'larınıza arz ederim.

M. Süleyman AKYÜZ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
13/12/2001

Alev AKÇURA
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

AYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11. 300/01-

ONU : Araştırma İzni

19.12.01* 23779

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı
ERZURUM

i: 03.12.2001 tarih ve 16926 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enst.Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı doktora öğrencisi Süleyman'ın, ilimizde uygulamak istediği anket çalışması ile ilgili 14.12.2001 tarih ve 55812 sayılı Valilik ayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve ilgi yazı ekinde gönderilen söz konusu anket uygulaması için, doğrudan ilimiz illarına müracaat edilmesi hususunda gereğini arz ederim.

M. Süleyman AKYÜZ
Milli Eğitim Müdürü

1-Val.Onayı

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11.30001- 2567
KONU : Araştırma İzni

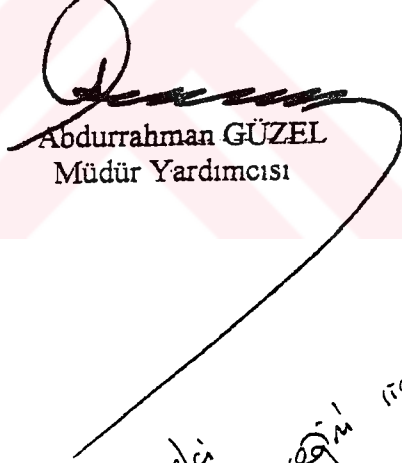
56117 *19.12.2001

.....MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ANTALYA

Erzurum Ataturk Üniv.Rektörlüğü Personel Dairesi Başkanlığı'nın Sosyal Bilimler Ent.Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı doktora öğrencisi Süleyman Can'ın ilimiz resmi ve özel okullarda okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerine uygulamak istediği anket çalışması ile ilgili 14.12.2001 tarih ve 55812 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve adı geçen doktora öğrencisi tarafından uygulanacak anket çalışmasına yardımcı olunması hususunda gereğini rica ederim.

Abdurrahman GÜZEL
Müdür Yardımcısı

EK: 1-Val.Onayı

DAĞITIM
Gereği İçin
Merkez Tüm Eğitim Kur.Müd.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İsmet İnönü Meslek Lisesi Teknik Lisesi-Anadolu Meslek Lisesi Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüsü Pratik Kız Sanat Okulu Müdürlüğü
KAYDI YAPILMIŞTIR
Kayıt No: 300 - 1760
Yayın Tarihi: 28.12.2001

Sn. S. Gökbelci ve gereğini rica ederim.
27.12.2001
İy

EK-2 Anket Örneği

Sayın Yöneticim ;

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” alanında yapmakta olduğum “Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Liderlik Davranışı Yönünden Karşılaştırılması” başlıklı doktora tez çalışmam için yardımlarınıza ihtiyaç duymaktayım.

Elinizdeki form iki ana bölümden meydana gelmektedir: Bilgi formu ve Liderlik Davranışlarını Betimleme Ölçeğidir. Bilgi formumuz, Liderlik algılarında etkili olduğu düşünülen bazı değişkenler hakkında bilgi toplamaya; ölçeğimiz ise, Liderlik özelliklerini belirlemeye yöneliktir.

Araştırmamızın sonucunda elde edilecek bilgiler, kişisel değerlendirme amacıyla asla kullanılmayacağından isim belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Bundan dolayı, istenen bilgileri içtenlikle cevaplamanız, araştırmanın sağlıklı ve doğru sonuçlar vermesi açısından çok önemlidir.

Destekleriniz ve katkılarınızdan dolayı şimdiden çok teşekkür ederim.

Arş.Gör.Süleyman CAN
Atatürk Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BİLGİ FORMU

- 1) Görevli bulunduğunuz okulun adı :
- 2) Yaşınız :
- 3) Cinsiyetiniz : a) Bay b) Bayan
- 4) Medeni haliniz : a) Bekar b) Evli c) Boşanmış d) Diğerleri
- 5) Öğrenim durumunuz : a) Önlisans b) Lisans c) Yüksek lisans d) Doktora
- 6) Mezun olduğunuz okul :
- 7) Branşınız :
- 8) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz? :
- 9) Kaç yıldır yöneticilik yapıyorsunuz? :
a) Şimdiki okulunuzda :
b) Daha önce :
- 10) Yönetici olarak göreviniz : a) Müdür b) Müdür Yardımcısı
- 11) Kendi isteğinizle mi yönetici oldunuz? : a) Evet b) Hayır
- 12) Bir yönetici olarak görevinizden memnunmusunuz?
a) Memnunum b) Memnun değilim. c) Kararsızım d) Fikrim yok.
- 13) Yöneticilikle ilgili ders, kurs, seminer vb. etkinliklere katıldınız mı?: a) Evet b) Hayır
- 14) Cevabınız evet ise kaç defa?:
- 15) Okulunuz : a) Resmi ilköğretim b) Özel ilköğretim
c) Resmi ortaöğretim d) Özel ortaöğretim
- 16) Cevabınız özel okullar ise daha önce resmi okulda çalıştınız mı, çalıştıysanız kaç yıl?:
a) Evet Yıl b) Hayır
- 17) Liderlikle ilgili ders, kurs, seminer vb. etkinliklere katıldınız mı?: a) Evet b) Hayır
- 18) Cevabınız evet ise kaç defa katıldınız?:

Aşağıda bir yönetici olarak kendi davranışlarınızı nasıl algıladığınızla ilgili olarak bazı ifadeler bulacaksınız.

Bu ifadelerin herkes için ortak ve doğru cevabı yoktur. Her ifadeyi okuduktan sonra, hemen yanındaki kısımda bulunan beş seçenektan sizin görüş ve duygularınıza en yakın olanı "X" şeklinde belirtiniz. Lütfen bütün ifadeleri içtenlikle cevaplayınız. Dolayısıyla maddede belirtilen davranışı her zaman yapıyorsanız (A) şıkkını, her zaman değil de çoğu zaman yapıyorsanız (B) şıkkını, ara sıra yapıyorsanız (C), çok az yapıyorsanız (D) şıkkını ve hiçbir zaman yapmıyorsanız (E) şıkkını işaretleyiniz.

Sizden isim alınmayacağını, araştırma sonuçlarının kişisel ve kurumunuz açısından kesinlikle aleyhinizde kullanılmayacağını göz önünde bulundurarak, lütfen tüm samimiyetinizle cevaplandırınız.

ÖRNEK : "Öğretmenlerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim"

	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
	A	B	C	D	E
	()	()	(X)	()	()
	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
	A	B	C	D	E
1. Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım.	()	()	()	()	()
2. Yeni fikirlerimi öğretmenlerle birlikte denerim.	()	()	()	()	()
3. Tek söz sahibi kendimi görürüm.	()	()	()	()	()
4. Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm	()	()	()	()	()
5. Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim.	()	()	()	()	()
6. Okuldaki görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm.	()	()	()	()	()
7. Plan yapmaksızın çalışırım.	()	()	()	()	()
8. Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim.	()	()	()	()	()
9. İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm.	()	()	()	()	()
10. İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim.	()	()	()	()	()
11. Yönetici olarak okuldaki yerimin ve rolümün öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
12. Öğretmenlerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim.	()	()	()	()	()
13. Öğretmenlere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim.	()	()	()	()	()
14. Öğretmenlerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım.	()	()	()	()	()
15. Öğretmenlerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım.	()	()	()	()	()
16. Öğretmenlerime kişisel yardımda bulunurum.	()	()	()	()	()
17. Öğretmenlerin okulumuzda görevli bulunmaktan memnun olmalarını sağlamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
18. Kolay ve anlaşılır bir yönetici olduğuma inanırım.	()	()	()	()	()
19. Öğretmenleri dinlemeye zaman ayırırım.	()	()	()	()	()
20. Okulu yönetirken öğretmenlere her hangi bir açıklama yapma gereğini duymam.	()	()	()	()	()
21. Öğretmenlerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim.	()	()	()	()	()
22. Hareketlerimin nedenlerini açıklamam.	()	()	()	()	()
23. Eğitimle ilgili konularda öğretmenlere danışmadan faaliyete geçebilirim.	()	()	()	()	()
24. Yeni fikirleri kolay kabullenmem.	()	()	()	()	()
25. Bütün öğretmenlere arkadaş gibi davranırım.	()	()	()	()	()
26. Değişiklikler yapmaya istekliyimdir.	()	()	()	()	()
27. Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım.	()	()	()	()	()
28. Görüşmelerimde, öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım.	()	()	()	()	()
29. Öğretmenlerce yapılan önerileri uygulamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
30. Eğitimle ilgili konularda işe başlamadan önce öğretmenlerin onaylarını alırım.	()	()	()	()	()

Sayın Branşdaşım ;

Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü “Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” alanında yapmakta olduğum “Resmi ve Özel Okullardaki Okul Yöneticileri ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Liderlik Davranışı Yönünden Karşılaştırılması” başlıklı doktora tez çalışmam için yardımlarınıza ihtiyaç duymaktayım.

Elinizdeki form iki ana bölümden meydana gelmektedir: Bilgi formu ve Liderlik Davranışlarını Betimleme Ölçeğidir. Bilgi formumuz, Tükenmişlik ve Liderlik algılarında etkili olduğu düşünülen bazı değişkenler hakkında bilgi toplamaya; ölçeğimiz ise, Liderlik özelliklerini belirlemeye yöneliktir.

Araştırmamızın sonucunda elde edilecek bilgiler, kişisel değerlendirme amacıyla asla kullanılmayacağından isim belirtmenize gerek bulunmamaktadır. Bundan dolayı, istenen bilgileri içtenlikle cevaplamanız, araştırmanın sağlıklı ve doğru sonuçlar vermesi açısından çok önemlidir.

Destekleriniz ve katkılarınızdan dolayı şimdiden çok teşekkür ederim.

Arş.Gör.Süleyman CAN
Atatürk Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

BİLGİ FORMU

- 1) Görevli bulunduğunuz okulun adı :
- 2) Yaşınız :
- 3) Cinsiyetiniz : a) Bay b) Bayan
- 4) Medeni haliniz : a) Bekar b) Evli c) Boşanmış d) Diğerleri
- 5) Öğrenim durumunuz : a) Önlisans b) Lisans c) Yüksek lisans d) Doktora
- 6) Mezun olduğunuz okul :
- 7) Uzmanlık alanınız : a) Futbol b) Basketbol c) Voleybol d) Hentbol
e) Atletizm f) Güreş g) Cimnastik h) Diğerleri (Belirtiniz)
- 8) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz? :
- 9) Kendi isteğinizle mi Beden eğitimi öğretmenliğini seçtiniz? : a) Evet b) Hayır
- 10) Bir Beden eğitimi öğretmeni olarak görevinizden memnunmusunuz?
a) Memnunum b) Memnun değilim c) Kararsızım d) Fikrim yok
- 11) Branşınızla ilgili kurs, seminer vb. etkinliklere katıldınız mı?: a) Evet b) Hayır
- 12) Cevabınız evet ise kaç defa?:
- 13) Okulunuz : a) Resmi ilköğretim b) Özel ilköğretim
c) Resmi ortaöğretim d) Özel ortaöğretim
- 14) Cevabınız özel okullar ise daha önce resmi okulda çalıştınız mı, çalıştıysanız kaç yıl?:
a) Evet yıl b) Hayır
- 15) Liderlikle ilgili ders, kurs, seminer vb. etkinliklere katıldınız mı?: a) Evet b) Hayır
- 16) Cevabınız evet ise kaç defa katıldınız?:

Aşağıda bir Beden Eğitimi Öğretmeni olarak kendi davranışlarınızı nasıl algıladığınızla ilgili olarak bazı ifadeler bulacaksınız.

Bu ifadelerin herkes için ortak ve doğru cevabı yoktur. Her ifadeyi okuduktan sonra, hemen yanındaki kısımda bulunan beş seçenektan sizin görüş ve duygularınıza en yakın olanı "X" şeklinde belirtiniz. Lütfen bütün ifadeleri içtenlikle cevaplayınız. Dolayısıyla maddede belirtilen davranışı her zaman yapıyorsanız (A) şikkını, her zaman değil de çoğu zaman yapıyorsanız (B) şikkını, ara sıra yapıyorsanız (C), çok az yapıyorsanız (D) şikkını ve hiçbir zaman yapmıyorsanız (E) şikkını işaretleyiniz.

Sizden isim alınmayacağını, araştırma sonuçlarının kişisel ve kurumunuz açısından kesinlikle aleyhinizde kullanılmayacağını göz önünde bulundurarak, lütfen tüm samimiyetinizle cevaplandırınız.

ÖRNEK : "Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlgilenirim"

	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
	A	B	C	D	E
	()	(X)	()	()	()
	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
	A	B	C	D	E
1. Kişisel tutumlarımı açıkça ortaya koyarım.	()	()	()	()	()
2. Yeni fikirlerimi öğrencilerle birlikte denerim.	()	()	()	()	()
3. Tek söz sahibi kendimi görürüm.	()	()	()	()	()
4. Eksik ve yetersiz işleri eleştiririm	()	()	()	()	()
5. Fikirlerimi tereddüte yer bırakmayacak biçimde ifade ederim.	()	()	()	()	()
6. Okulda sporla ilgili görevleri kimlerin yapması gerektiğine ben karar veririm.	()	()	()	()	()
7. Plan yapmaksızın çalışırım.	()	()	()	()	()
8. Yapılacak işlerin belirli standartlara uygun olmasına dikkat ederim.	()	()	()	()	()
9. İşlerin belirtilen zaman içinde tamamlanmış olmasına özen gösteririm.	()	()	()	()	()
10. İşlerin yapılmasında birbirine benzer yolların takip edilmesini teşvik ederim.	()	()	()	()	()
11. Beden Eğitimi Öğretmeni olarak okuldaki yerimin, rolümün öğrenci ve öğretmenlerce anlaşılmasını sağlamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
12. Öğrencilerin mevcut yönetmelik, kural ve emirlere uymalarını isterim.	()	()	()	()	()
13. Öğrencilere görevleri konusunda kendilerinden neler beklediğimi açıkça belirtirim.	()	()	()	()	()
14. Öğrencilerin kendilerini tamamen görevlerine vermeleri için gerekeni yaparım.	()	()	()	()	()
15. Öğrencilerin uyumlu bir işbirliği içinde çalışmalarını için gereken her şeyi yaparım.	()	()	()	()	()
16. Öğrencilerime kişisel yardımda bulunurum.	()	()	()	()	()
17. Öğrencilerin okulumuzda öğrenim görmekten memnun olmalarını sağlamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
18. Kolay ve anlaşılır bir Beden Eğitimi öğretmeni olduğuma inanırım.	()	()	()	()	()
19. Öğrencileri dinlemeye zaman ayırırım.	()	()	()	()	()
20. Okulda sportif faaliyetleri yaparken öğrencilere her hangi bir açıklama yapma gereğini duymam.	()	()	()	()	()
21. Öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenirim.	()	()	()	()	()
22. Hareketlerimin nedenlerini açıklamam.	()	()	()	()	()
23. Beden eğitimiyle ilgili konularda öğrencilere danışmadan faaliyete geçebilirim.	()	()	()	()	()
24. Yeni fikirleri kolay kabullenmem.	()	()	()	()	()
25. Bütün öğrencilere arkadaş gibi davranırım.	()	()	()	()	()
26. Değişiklikler yapmaya istekliyimdir.	()	()	()	()	()
27. Diğer insanların benimle kolaylıkla ilişki kurmasına yatkınım.	()	()	()	()	()
28. Görüşmelerimde, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlarım.	()	()	()	()	()
29. Öğrenciler tarafından yapılan önerileri uygulamaya çalışırım.	()	()	()	()	()
30. Beden eğitimiyle ilgili konularda işe başlamadan önce öğrencilerin onaylarını alırım.	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

1967 yılında Antalya'nın Serik ilçesinde doğdu. İlk öğrenimini Y.Kocayatak Beldesinde, orta öğrenimini Aksu Öğretmen Lisesinde yaptı. Üniversite öğrenimini ise 1990 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde tamamladı. 1990-1993 yılları arasında Konya- Beyşehir Lisesinde Beden Eğitimi öğretmenliği, Nisan 1993 - Eylül 1995 yıllarında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde spor uzmanlığı yaptı. Yüksek lisansını 1997 yılında Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Fizyoloji Anabilim Dalında tamamladı.

Halen Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Evli, bir çocuk babasıdır.

